114

הארץ

VOL. 68/20725 JULY 1 1987 ביולי 1 ,בתמוז תשמ"ז ד' יום ד' 85 אג'
כולל מע"מ באילת 71 אג'

הפורום לקשרי תרבות, מרכז הידידות יפן־ישראל
רח' דיזנגוף 105, תל־אביב 03-5461529, 03-440287

המזרח הרחוק יפן וסין העממית

הערב, יום ד' 1.7.87 תתקיים הרצאתו של פרופ' יעקב רז, בלווי שקופיות על סין ויפן
הרצאה בבית המטבעות, רחוב קפלן 4 תל־אביב
בשעה 20.30
הציבור מוזמן.

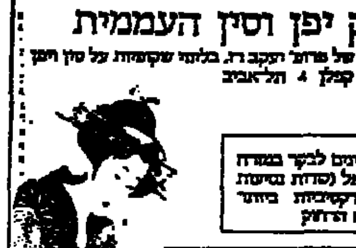

בסוף ההרצאה ימסר מידע למעוניינים לבקר במזרח הרחוק ע"י בתי טיולי יפן – ישראל (טיסות נסיעות ותיירות) אודות אפשרויות אטרקטיביות ביותר לביקור ביפן ובכל המזרח הרחוק

חדשות הארץ

שיחות היום

עם: ח"כ אהרון אבוחצירא
על: כוונתו של ניצב במימין זיגל לרוץ לכנסת עם המערך (עמ' 2)

שגריר ארה"ב תומאס פיקרינג: ארה"ב לא תוכל להגדיל את הסיוע לישראל (עמ' 2)

שיא חדש בנשירת יוצאי ברית המועצות בווינה: 85 אחוז (עמ' 5)

שנתיים לתוכנית הכלכלית: ראיון עם פרופ' מיכאל ברונו נגיד בנק ישראל (כלכלה ועסקים, עמוד 14)

שרות הארץ

מזג האוויר

התחזית: חם בהרים ובפנים הארץ, הביל במישור החוף
הטמפרטורות:
- ירושלים: 21–30
- תל־אביב: 22–29
- חיפה: 22–30
- באר־שבע: 19–35

הגולן 19–34, צפת 22–32, טבריה 22–37, עפולה 22–34, נתב"ג 19–30, אילת 25–41

זכו בלוטו

בהגרלה אתמול עלו בגורל המספרים הבאים: 19,25,28,35,36,38. המספר הנוסף: 18.

אתה צריך מזגן?

אל תתרוצץ קרא לינועץ!
ת"א 03-9630303 • חיפה 04-671416 • י-ם 02-718910 • ב"ש 057-72317 • אילת 059-72933
אלקטרה

שערי הדולר

	שער הדולר	השינוי בש"ח
יציג	1.6088	+1.0035
נוסעים	1.9122	+0.0042
שחור	1.6200	–

שער הסל

יציג	1.6794	+0.0031

בגליון זה 16 עמודים

שמואל תמיר יובא היום למנוחות

(ע). ארונו של ע"ד שמואל תמיר, שר־המשפטים לשעבר, יוצב היום בשעה 12.30 בצהריים ברחבת "בנייני האומה" בירושלים, כשלידו ניצב משמר־כבוד של משמר הכנסת, והקהל יוכל לעבור על פני הארון עד השעה 2 אחר־הצהריים.
מסע ההלוויה יעבור משם, לפי בקשתו של המנוח, בבית־הקברות הצבאי בהר־הרצל, ליד קבר בנו, הטייס דוד תמיר, שנפל בסיני.
טקס ההלוויה יתקיים בבית העלמין בסנהדריה, בשעה ארבע אחר־הצהריים.

שוק ההון

הירידות החריפו

מאת אריה לביא

הירידות בשוק המניות התחריפו ביום המסחר האחרון של חודש יוני. במניות הכבדות נרשמו ירידות של עד 5% ואילו המניות הספקולטיביות ירדו בשיעור של 10% ויותר.
כבר בשעות הבוקר, במהלך המסחר במשתנים, נרשמו הצעים וירידות של 4%–5%, אך במהלך המסחר הרגיל החריפו הירידות. המחזור במניות והמפשיות היה נמוך והגיע ל־14.8 מיליון שקל, מזה 2.9 מיליון שקל במסחר במשתנים.
בקרנות הנאמנות נרשמו פדיונות בכ־6 מיליון דולר. המק"מ ריכז פעילות גדולה מהרגיל, שהסתכמה ב־43.6 מיליון שקל.

ערך את העמוד: אריה חשביה

וילנר מדווח מפקינג: נתקבלנו בחום, הסינים מתעניינים בישראל

מאת אילן שחורי
סופר "הארץ" לענייני מפלגות

קבלת־פנים חמה נערכה בסין לח"כ מאיר וילנר, המבקר בראש משלחת רק"ח בפקינג.
בשיחה טלפונית לישראל אמר וילנר כי ביומיים האחרונים קיים שיחות מדיניות עם נציגים רמי־דרג במפלגה הקומוניסטית הסינית ובמ־ספר תחומים הקשורים לישראל ולמזרח התיכון. לדבריו, יפרסם הודעה מלאה על שיחותיו עם שובו לישראל בסוף השבוע.
וילנר ציין כי מארחיו הסינים מגלים התעניינות רבה בישראל, ואין מורגשות כלל שנות הניתוק הארוכות שהיו בין שתי המדינות.
חברי המשלחת מתארחים במלון האורחים הרשמי של המפלגה הקומוניסטית הסינית. וילנר ציין כי הוא הוזמן למשלחת, אחיו של ח"כ טופיק טובי, שכתבו בשתי מזינות גדולות. וילנר אמר עוד כי המארחים הסינים הצמידו להם מתרגמת לאנגלית, ואיפשרו להם לטלפן לישראל בכל עת. אתמול ביקרו במשך כמה שעות באחד מהארמונות המפוארים בפקינג. בשעות הערב הוזמנו להופעת בלט מודרנית.

רבין: אם יימשך פרוייקט הלביא הוא ישאב עוד 6־8 מיליארד דולר

"ההתקפות על זקהיים היו לא־מוצדקות ונזפתי בשל כך בראש מנהלת פרוייקט הלביא"

מאת צבי בראל
שליח "הארץ" בארה"ב

ואשינגטון (מיוחד ל"הארץ"). "לא היתה הצדקה להתקפות על רב קהיים, נזפתי בשל כך במנחם עיני, ראש מנהלת פרוייקט הלביא", אמר אתמול שר־הביטחון יצחק רבין בתחילת ביקורו הנוכחי בוואשינגטון.
בשיחה עם עיתונאים ישראלים הסביר רבין את אמירתו זו: "ללא תוספת של 220 מיליון דולר בשנה, ישראל לא תוכל לעמוד בפרוייקט. אך גם אם יימשך ייצורו של הלביא, תיאלץ ישראל לפטר כ־1,600 עובדים ברמה גבוהה, ולתכנן עם סיכויים קלושים ביותר ליצוא המטוס למדינות אחרות".
הבעיה המרכזית בשלב זה, לדבריו, היא כספית. עוד לפני שנפגש עם עמיתיו האמריקאים ידע רבין לומר כי אין להניח שארה"ב תגדיל את הסיוע. לדעתו, ישראל תהיה במצב טוב אם תישמר רמת הסיוע הנוכחית, שגם היא קטנה נוכח האינפלציה וירידת ערך הדולר. שתי הערכות אלו מפי רבין לא הותירו מקום לספק באשר לעתיד הלביא.
לפיכך יוקדש ביקור זה, בן שלושה ימים, לכמה פעולות מיקוח עם ראשי הממשל, בתקווה לבקש מהם להתחייב לפחות שהסיוע אותו תקבל ישראל בשנים הבאות לא

(סוף בעמוד 6)

שרי ההגנה והחוץ וויינברגר ושולץ — אתמול בוואשינגטון. יצחק רבין ייפגש עם שניהם היום.

ערפאת: איננו מעוניינים לדבר עם המעצמות אלא עם אויבינו הישראלים

אומר לעתון שוודי: מוכן להקמת "מיני־פלשתין" ברצועת עזה והגדה המערבית, עם מסדרון • "לא נרשה לקווילינג לייצג אותנו בוועידה" • "רבין גרוע משרון כשר־ביטחון"

מאת אליהו זהבי
סופר "הארץ" בסקנדינאוויה

קופנהגן (מיוחד ל"הארץ"). כתב העיתון השוודי "סוד־סוונסקה דאגבלדט" שוחח במשך 4 שעות עם יאסר ערפאת בחוילה בבגדאד. לדברי הכתב, ערפאת השיב על כל השאלות הפוליטיות שנשאל במהלך השיחה.
הכתב מספר כי ערפאת הגיע בשעה לילה לביקור מרומזר, שם מנויה כוח המשקה הבאית של אשת גילו — 58 באר־בוסט — הוא נראה רענן ועירני. השיחה, שהחלה ב־10 בלילה, הסתיימה ב־2 אחר חצות.
השאלה הראשונה נגעה בוועידה הבינלאומית. אש"ף מסכים להשתתף בוועידה, וסירב להצעה לייצג במשלחת משותפת ירדנית־פלשתינאית. "לא נרשה ל'קווילינג' לייצג אותנו", אמר. "הדבר החשוב־ביותר הוא כי ועידה זו תשיג תוצאות ולא תהפוך לתיאטרון. אין אנו רוצים לשוחח עם ארה"ב, צרפת או בריה"מ, אלא עם אויבינו — הישראלים", אמר ערפאת, שלא הוסיף למנוע ולהשתמש במלה "ציונים".
עם זאת מנהיג אש"ף ספקני כל עוד קיים הממשל הנוכחי בוואשינגטון. לדבריו, ארה"ב וישראל, שלא הצליחו לשבור את אש"ף בלבנון, מנסות להפוך את הוועידה ל"מסריה נוספת קמפ־דייוויד".
"אני פרגמטי"
לדעת ערפאת, קיים הסכם סודי בין ישראל, ירדן וארה"ב, ההופך את כינוסה של הוועידה ללא־אקטואלי

(סוף בעמוד 6)

ויצמן: לא קיבלתי הזמנה לבקר במוסקווה

עורך "מבט" רפיק חלבי: אני עומד מאחורי הידיעה, למרות ההכחשה

מאת סופרי המדיני של "הארץ"

בתגובה על הידיעה ששודרה אמש ב"מבט" בטלוויזיה, שלפיה הוזמן השר עזר ויצמן לביקור במוסקווה — אמר אמש ויצמן כי לא קיבל הזמנה לביקור במוסקווה, וכי שמע על כך בראשונה בטלוויזיה.
במהדורת "מבט" נמסר כי ויצמן הוזמן למוסקווה לשיחות עם אישים בכירים. מלשכת ראש הממשלה ומלשכת שר החוץ נמסר כי ליצחק שמיר ולשמעון פרס לא ידוע דבר על הזמנתו של ויצמן.
עורך מהדורת "מבט" רפיק חלבי אמר אמש כי חרף ההכחשות הוא עומד מאחורי הידיעה.

תוכנית מרחיקת־לכת לשינוי במיבנה החינוך: עתיד התלמיד ייקבע בכתה ו'

ייערכו מבחני מיון שיקבעו מי ילמד לבגרות ומי ילמד במסלול נמוך ללא תעודת בגרות • יחוסלו חטיבות הביניים והאינטגרציה • התוכנית לא נדונה בפורומים המתאימים

מאת ניל מנדלר

משרד החינוך עומד להפעיל תוכנית פרוקית־לכת, לשינוי מבנה מערכת החינוך. במסגרתו ייערכו מבחני מיון לתלמידים, עוד בסוף כיתה ו' (כיום, בסוף כיתה ט') ולפיהם יוכרע אם ילמדו במסלול נמוך, ללא תעודת־בגרות, או במסלול המקנה להם בסיום תעודת־בגרות.
כן תבוטל תכנית רישום תלמידים לחטיבות־ביניים, על־פי אזורי רישום, וההורים יוכלו לרשום את ילדיהם למוסד שבו שהם חפצים. המוסד, מצידו, יוכל לבחור 70% מתלמידיו, על פי תוצאות המבחנים שעברו בסוף כיתה ו'.
על־פי מסמך שחובר מנכ"ל המשרד, ד"ר שמשון שושני, שהגה את התוכנית, ייערך בשלב הראשון ניסוי ביישומה, בכמה מקומות בארץ.
לא שותפו בסוד התוכנית למרות שמשמעות התוכנית היא ביטולה, למעשה, של מדיניות האינטגרציה בחינוך, היא לא נדונה בהנהלת המשרד, אלא רק בישיבה

(סוף בעמוד 6)

בתוך ימים מספר יוחלט במשטרה אם להגיש כתב אישום נגד רפי סוויסה

סוויסה: רק ביקשתי מהמשפחה לשחזר את אירועי 26 בפברואר שבו בביכול פרץ בני לדירות

מאת נורית אמיתי
כתבת "הארץ"

בתוך ימים מספר יוחלט במשטרה האם יש בחומר החקירה שנאסף נגד רפי סוויסה די ראיות כדי להגיש כתב־אישום נגד מי שהיה עד לפני חודשים מספר נציב שירות בתי הסוהר.
סוויסה היה עצור שלשום במשטרה עד 11 בלילה לצורך חקירה בחשד שהדיח עדים באיום ושיבש הליכי חקירה בעת מעצרו וחקירתו של בנו, דוד. לאחר שיצא מהחקירה נסע לבית פרקליטו, עורך־הדין הד"ר חיים משגב, שם הוא אמור לשהות במשך יומיים במעין מעצר־בית. כזכור, דוד סוויסה נעצר ונחקר בחשד להתפרצות לדירות־מגורים ברחובות.
אתמול שב נוקר סוויסה וחזר על גירסתו כי לא הדיח עדים ולא שיבש הליכי חקירה וכי הוא מכיר את החוק ובסך הכל ביקש מבני

(סוף בעמוד 6)

מבקר המדינה באחד הדו"חות החריפים ביותר

מחדלים חמורים בתהליך קבלת ההכרעות על הלביא

פרוייקט הלביא נוהל בלי התחשבות בהשפעתו על תקציב המדינה ועל מערכת הביטחון כולה, בלי לבדוק את החלופות שהציע חיל־האוויר, בהערכה לא־נכונה של עלויות הפיתוח ושל סיכויי היצוא ועל־פי תחזית מנופחת של מספר המטוסים שיירכשו על־ידי חיל־האוויר

מאת ראובן פדהצור

דו"ח מבקר המדינה על פרוייקט הלביא חושף תמונה עגומה ומדאיגה בכל האמור בתהליכי קבלת ההחלטות, הבנת הנתונים בפני הדרג המדיני הבכיר וההשפעות המסובכות של הפרוייקט על מערכת הביטחון.
דומה כי זה אחד הדו"חות החריפים ביותר שנכתבו במשרדו של מבקר המדינה. ב־40 עמודיו של הדו"ח קשה למצוא מילה טובה אחת על אחד מהגורמים המעורבים בפרוייקט. ניכר במחברי המסמך כי הם רואים בחומרה רבה את התהליכים שהובילו את הפרוייקט למצבו הנוכחי (הדו"ח הושלם בסוף 1986).
מקריאת הדו"ח מתברר כי מחבריו עשו עבודה יסודית. עבו־

(סוף בעמוד 4)

דו"ח מבקר המדינה

משק הבית מופעל בצורה המסכנת את עתידו • מי מנע יבוא בשר כבש • אין תיכנון כוח אדם רפואי • הלוואות ומענקים ללא קריטריונים • רשות השידור: המצב גובל באנרכיה • ישראל איננה ערוכה לטפל בתקלות גרעיניות • ליקויים בטיפול במעלימי מס הכנסה • הבניה מצטמצמת • ליקויים ברכישת מחשבים •
ראה עמודים 2, 12, 13

בצה"ל: הוראות של הרמטכ"ל וקצינים בכירים לא בוצעו

מצב חמור במיוחד מצא המבקר בתחום הריווח, התיחקור, המילוי והאכיפה של פקודות בנושא משמעת • חוסר משמעת — הגורם העיקרי לתאונות: רק 15% מהנפגעים נפגעו בפעילות מבצעית • הוראת הרמטכ"ל לפיה חייל בסיירת מובחרת שייתפס בהופעה מרושלת יעזוב את היחידה — לא בוצעה כלל • המגמה להשיג שיפור איכותי במהלך הצימצומים לא הושגה במלואה

מאת ראובן פדהצור

מקום חשוב מקדיש מבקר המדינה לנושא המשמעת בצה"ל. ממצאיו העגומים של המבקר, שהועברו כבר לפני מספר חודשים לידי בכירים בצה"ל, עודם מכוונה לא מעטה בצבא.
צוות המבקר בדק היבטים שונים של המשמעת בצה"ל, בין השאר, נבדקו ביקורות לשכת הרמטכ"ל, פקודות חילות השדה, פקודות קצין־חיל ראשיים, אגפי המטה הכללי ופקודות פיקוד המרכז, על יחידותיהם השונות.
צוות הביקורת שם דגש על בחינת באמצעים של הצבא להשגת משמעת בתהליכים משמעתיים. כמו כן, נבחנו את ההשלכות השליליות של חוסר משמעת על פעילות מבצעית, על תאונות שונות ועל אבטחת נשק ותחמושת. בנוסף, נבדקו סדרי עבודת המטה בתחום של המשמעת וביצוע פקודות האיפתן.
מצב חמור במיוחד מצא המבקר בתחום הריווח, התיחקור, המילוי והאכיפה של פקודות בנושא משמעת. המבקר מצביע על הוראות של הרמטכ"ל וקצינים בכירים שלא בוצעו, בהעדר נהלי אכיפה וריווח ביצוע מסודרים.
בהתייחסו לנושא האכיפה של ביצוע הוראות, כותב המבקר: "התגובה המשמעתית שיש לנקוט במקרה של אי־קיום הוראה, או אם בוצעה ברשלנות, הינה לבקש הסבר, לברר עובדות, ולהטיל עונש בגיזרת הצורך. ויתור על אכיפת הוראות מסייע להתפשטות נורמות שליליות בעניין והופכה ל"קיימא".
בביקורות שערך המבקר בשתי מחלקות של אגף המטאנגות, בחולקת אג"ם במפח"ש ובמחלקת אג"ם בפיקוד המרכז, נמצאו ליקויים בנושא המשמעת. ליקויים אלה עלו באחוזים תוכניות, אמבטפי לרוחב הזקנים: עלי־פי נתוני המבקר עולה כי בשנת 1985 היו 287 תאונות דרכים עם נפגעים, בהן היה מעורב רכב צבאי. זה המספר הנמוך ביותר מאז 1978.
מספר תאונות האימונים ב־1985 היה זהה למספרן בשנה שקדמה לה, והוא היה קטן ב־15% ממספר התאונות ב־1983. עם זאת, גדל מספר הנפגעים ב־7%

(סוף בעמוד 4)

מבקר המדינה יעקב מלץ אתמול בירושלים.

בחברת שיכון ופיתוח: חשד כי הועדפו קרובי השר דוד לוי

תגובת משרד הבינוי והשיכון: העובדים נבחרו על־פי כישוריהם

(ע). הורינות בכללי מינהל תקין, המעלות חשודות לפגיעה בטוהר המידות, נבצעו בביקורת שנערכה בחברת שיכון ופיתוח בכל הנוגע למינוי 4 עובדים חדשים ב־1985.
פרקליט המדינה קבע כי למרות שבאותה שנה פוטרו 43 עובדים, קיבלה חברת שיכון ופיתוח 4 עובדים חדשים. התהליך שבו התקבלו עובדים אלה חרג מכללי המינהל התקין והחברה לא היתה זקוקה לעובדים אלה.
המבקר קובע כי כל העובדים מזוהים מבחינה פוליטית־מפלגתית ולשניים מהם קירבה משפחתית לשר הבינוי והשיכון, דוד לוי. המינויים נעשו משיקולים זרים ולא עניינים לטובת

(סוף בעמוד 6)

ביקורת חריפה על הסיוע שניתן למפעלי תעשיה שנקלעו לקשיים

מאת אריה לביא
סופר "הארץ" לענייני כלכלה

מבקר המדינה מותח בדו"ח שהגיש ביקורת חריפה על הסיוע שניתן למפעלי תעשיה שנקלעו לקשיים. ביקורת מיוחדת נמתחת על הסיוע שניתן לחברת פרי־כאוזים. החברה קיבלה הלוואה בסכום של 10 מיליון דולר לעשר שנים לפריסת חובותיה בתנאים מועדפים. בתמורה למתן ההלוואה התחייבה החברה, בין היתר, לפעול להגדלת ההון העצמי שלה בסכום של 7 מיליון דולר, אבל התוכנית לא יצאה לפועל.
רוב השנים שלאחר תחילת ההסדר היו לחברה הוצאות מימון גדולות, דבר שגרם לה הפסדים או הגדילו את הפסדי החברה. במהלך 1985, "כתוצאה מירידה במחירי מתכות בעולם, נרשמה הרעה בעסקי פרוטאורים". המבקר קובע שהחברה פנתה בבקשה למצוא הסדר חדש לסיוע, בייחוד לפריסה מחדש של חובותיה. במהלך 1986 נבדק מצבה הפיננסי של החברה והגיעו למסקנה שהיא לא תוכל לפרוע את חובותיה בגין ההלוואות ארוכות המועד.
הוועדה ציינה שהסדרי פריסת ההלוואות בלבד אינם פתרון לטווח בינוני וארוך, אלא דרושה הבראה בלבד. בנובמבר 1986 אושר הסדר חדש לפריסת חובות החברה.

"ויזה עדיף" - גם בארץ וגם בחו"ל

תכנית האשראי של ויזה, היחידה שמאפשרת לך:

★ קניות בתשלומים נוחים בארץ ובחו"ל.
★ משיכת מזומנים ב"כספומטים" ובבנקים בחו"ל עם החזר בתשלומים.
★ מסלול פרעון גמיש – לפי בחירתך.
★ ריבית מועדפת!

פנה לסניף הבנק שלך, הצטרף גם אתה למחזיקי כרטיס "ויזה" וחתום על תכנית "ויזה עדיף".

VISA
ויזה יותר טוב מכסף.

ויזה-כרטיס האשראי של קבוצות בנק לאומי בנק דיסקונט

صورة عن الأصل

ראיתי שמעתי

ג'ורג' שולץ יקבל את פרס הנרייטה סאלד

שר החוץ האמריקאי, ג'ורג' שולץ, יקבל בשבוע הבא את פרס הנרייטה סאלד, שהוא העיטור הגבוה ביותר שמעניק ארגון "הדסה". את ההחלטה לתת לשולץ את הפרס נימקה נשיאת "הדסה", רות פופקין, ב"תמיכתו העקבית להשכנת שלום במזרח התיכון ובעולם כולו ובפעילותו הנמרצת למען זכויות האדם בכלל ויהודי בריה"מ בפרט". הנשיאה ציינה במיוחד את ליל הסדר האחרון שקיים שולץ בבריה"מ.

ג'ורג' שולץ

את הפרס קיבלו בעבר דוד בן גוריון, גולדה מאיר, ג'ין קירקפטריק ולאחרונה נתן שרנסקי, במועדה החגיגית לציון 75 שנה ל"הדסה".

פרס בין שגרירי הקהילה האירופית

שגרירי 12 מדינות הקהילייה האירופית הזמינו אתמול את שר החוץ שמעון פרס לארוחת צהריים במלון המלך־דוד בירושלים. בשנים האחרונות הנהיגו השגרירים מסורת לפיה הם מזמינים את שר החוץ למפגש לרגל חילופי הנשיא התורן, הנערכים מדי שישה חודשים. היום יחליף שר החוץ הדני את השר הבלגי כנשיא מועצת שרי הקהילייה. פרס סקר באוזני השגרירים את ההתפתחויות האחרונות בנושא הוועידה הבינלאומית וזאת על רקע סיורו בשלוש מבין שתים עשרה מדינות השוק האירופי המשותף.

א. לם

פוליטיקה לחוד ותיירות לחוד

פגישת נשיא אוסטריה, קורט ולדהיים, עם האפיפיור, והדיווחים באמצעי התקשורת על גילויי אנטישמיות באוסטריה, אינם מרתיעים, בשלב זה, ישראלים רבים מלצאת ולבקר באוסטריה בעונת תיירות־הקיץ הנוכחית, וגם אינם מונעים מאוסטרים רבים מלבוא ולבקר בישראל. מנכ"ל חברת "נתיבי אויר אוסטריים" בישראל, אלי גוסר, אמר כי החברה הוסיפה 21 טיסות לחודשים הקרובים (יולי־אוגוסט), בקו תל־אביב וינה, כדי לספק את הביקוש הנדיר הרב לתיירות. לדבריו יתבצעו הטיסות הנוספות בנוסף לארבע הטיסות השבועיות.

זוהר בלומנקרנץ

אצל מי הדשא ירוק יותר

כשנודע לכנר שלמה מינץ, השוהה בימים אלה בארץ, על בואו של קלידן הג'אז צ'יק קוריאה, נאנח ואמר: "הלוואי ויכולתי לנגן כמוהו". זמן לא רב אחר כך, משנודע לקוריאה שמינץ מופיע בימים אלה בארץ, אמר: "הלוואי שיכולתי לנגן כמוהו". אנשי יחסי הציבור של קוריאה החליטו להפגיש את שני המתפעלים לארוחת צהריים ולנסות לשכנעם לנגן בהופעה משותפת בערב צדקה.

מהטה יפתח את תערוכת הודו המופלאה

זובין מהטה יפתח ב־7 ביולי את התערוכה "הודו המופלאה" במוזיאון ישראל. מהטה, מנצחה של התזמורת הפילהרמונית, הוא, כידוע, יליד הודו. למרות העדר קשרים דיפלומטיים רשמיים בין ישראל והודו, הוא מאמין כי האמנות, המוסיקה והתרבות עומדות מעל לכל היבט פוליטי ומגשרות בין עמים ומדינות.

בטקס הפתיחה יגישו מלצרים הודיים עטויי מדים מאכלים הודיים, לצלילי מוסיקה מסורתית. לדברי האוצרת תהיה זו תערוכת הודו שתציג את התרבות והמסורת של הארץ שהיא מקור הדתות העיקריות במזרח אסיה: הבודהיזם וההינדואיזם.

ג'יימס בונד פושר

השבוע יצא אל המסכים הבריטיים ה"ג'יימס בונד" החדש, שבו נעלמו פניהם המוכרות של שון קונרי ורוג'ר מור. המעם הוו טימותי דלטון, שחקן הרויאל שקספיר קומפאני, שחסרונו העיקרי, לדעת מומחי תיאטרון, הוא בהיותו שחקן טוב מדי, ועל כן לא כל כך מתאים לגלם את "007".

העלילה מתרחשת במרוקו ובה הבריטי המסור מגן על שלום העולם מפני מזימותיהם של הסובייטים. שמה של היפהפיה התורנית הוא מריאם ד'אבו, ובהקרנת הבכורה נכחו הנסיכים צ'ארלס ודיאנה. לנסיך ולדלטון יש שני דברים במשותף: שניהם קצינים לשעבר בחיל הים ובעליהן של מכוניות מדגם "אסטון מרטין".

שאול צדקא
לונדון

בעריכת עירית רוזנבלום

שגריר ארה"ב בישראל ערך אתמול מסיבת־עיתונאים בת"א:

ארה"ב לא תוכל להגדיל השנה ובשנה הבאה את סכומי הסיוע לישראל

ניתן עוד השנה להגיע לוועידה בינלאומית ● אין מדיניות אמריקאית חדשה כלפי סוריה ● ארה"ב מתנגדת לעונשים אדמיניסטרטיביים בגדה

(ע). שגריר ארה"ב בישראל, תומס פיקרינג, אמר אתמול במסיבת־עיתונאים בתל־אביב — בשאלת הסיוע האמריקאי בכלל ופרוייקט הלביא בפרט — שארה"ב לא תוכל להגדיל השנה ובשנה הבאה את סכום הסיוע מעבר ל־1.8 מיליארד דולר.

באשר לשליח האמריקאי לסוריה, ציין פיקרינג שהמגעים אינם מבטאים מדיניות חדשה, אלא חלק מהמאמץ לבדוק את עמדותיה של סוריה כלפי הסדר הבינלאומי, אחרי סגירת משרדי ארגונו של אבו־נידאל בדמשק וגירוש חלק מאנשיו משם.

השגריר אמר שלדעתו קיימת אפשרות ריאלית להגיע עוד השנה לוועידה בינלאומית לשלום במזרח התיכון. "אני אומר זאת בלי לנבא מה יקרה, אך אם תתכנס הוועידה — יהיה זה דבר טוב. עדיין נשארה עבודה רבה כדי לממש את התוכנית", אמר.

לא היתה הודעה דרמאטית

העיתונאים הרבים שהתכנסו באודיטוריום הקטן שבבניין השגרירות, אחרי שעברו ביקורת ביטחונית קפדנית, המתינו בדריכות להודעה דרמאטית. השגריר איכזב.

"פשוט חשבתי שזה זמן מתאים וטוב להבהיר את עמדותיה ומדיניותה של ארה"ב באזור", אמר השגריר בפתח הפגישה, וקרא מן הכתב סיכום של הדברים בדבר פעולות לקידום תהליך השלום באזור, שהשמיע היועץ לביטחון לאומי של ארה"ב, פרנק קרלוצ'י, ב־15 ביוני, בהרצאה בפני אמריקאים. היועץ לביטחון הבחין בהתפתחויות מעודדות תקווה במזרח־התיכון, וטען שגם סוריה מגלה עניין בתהליך — תופעה שכדאי לעקוב אחריה.

"הרצון לשלום גדל והולך באזור, בד־בבד עם מעורבות גוברת של בריה"מ במזרח־התיכון, תוך נקיטת עמדה לגבי תהליך השלום מצד בריה"מ. ארה"ב היתה מקבלת בברכה תמיכה סובייטית אמיתית בשלום באזור", נאמר בהודעתו של קרלוצ'י, שבה הביע את תמיכתו הנמרצת של ארה"ב בוועידה הבינלאומית. לדברי היועץ לביטחון לאומי, בתחום השאלות הקשות: "מה יהיה תפקידה של בריה"מ, מי ייצג את הפלשתינאים, האם סוריה תצטרף?

"אם לשאלות אלו לא יהיה אפשר למצוא תשובות שיספקו את ארה"ב, לא תהיה ועידה. אך אסור כעת לעצור את התהליך, דבר שיפגע בסיכויים משמעותיים להתקדם לשלום".

לאחר שקרא מדברי קרלוצ'י, אמר השגריר פיקרינג, בתשובה לשאלות, כי "ארה"ב מתנגדת למעצרים אדמיניסטרטיביים בשטחים ולגירושים", הוסיף ש"מאז ומתמיד קובעת ארה"ב שיש לפעול על־פי הליך חוקי מקובל נגד מפירי סדר ומסיתים בשטחים הכבושים".

לדבריו, המשך תהליך השלום באזור כרוך בהרבה "פריצות שקט", והמימשל מחוייב להשיג התקדמות בתהליך זה.

שנה מצויינת לוועידה

"זו שנה מצויינת להתחלת הוועידה הבינלאומית", אמר פיקרינג, והזהיר שבשנת הבחירות לנשיאות בשנה הבאה, כל יוזמה חדשה תיקטע. "מחוייבותנו היא להבטיח את המשכו וקיומו של תהליך השלום, ולגרום לכך שתהיה בו התקדמות. לא היינו רוצים שיפגע", אמר.

"תושבי האזור חייבים לרצות בשלום כדי שאפשר יהיה להתקדם לקראתו", אמר והטעים שהושגה התקדמות משמעותית מאוד, ויש להמשיך במאמצים.

מבקר המדינה השופט יעקב מלץ עם הגשת הדו"ח:

החלטות חשובות בבטחון וכלכלה התבססו על הערכות לא נכונות

63% מהליקויים שנתגלו לא תוקנו מאז חשיפתם ● הציבור משלם את מחיר הליקויים במינהל הציבורי ● משבר המים עודנו בעיצומו ● סיוע לגופים במצוקה ניתן בחופזה ותחת לחץ

מאת צבי זרחיה
סופר "הארץ" לענייני כלכלה

החלטות כבדות־משקל בתחומי הביטחון והכלכלה התקבלו לעיתים על־סמך נתונים לא שלמים או לא נכונים. הן התבססו על תחזיות והערכות אופטימיות מדי ולא ריאליות, או על שיקולים חלקיים או קצרי־טווח — אמר מבקר המדינה, השופט יעקב מלץ, בהגישו את הדו"ח מספר 37 של מבקר המדינה.

במסיבת עיתונאים שכינס אתמול בירושלים אמר מלץ כי בשלב שהתוחלת התבררה או כשהתגלו הנתונים המלאים והנכונים, היתה התגובה לעיתים קרובות מאוחרת, והיה הכרח לפעול לנוכח משבר או חוסר ברירה. במצב דברים כזה התיקון הוא קשה ויקר יותר, והמשלם הוא כמובן הציבור.

העדר שיתוף פעולה

בעניין הלביא אמר כי זה פרוייקט שעבר גלגולים רבים במשך השנים. התקבלו החלטות רבות משמעות וכבדות משקל על־סמך הערכות בלתי־מבוססות, בלתי־מספיקות, מגמתיות ובלתי־נבדקות של עלות הפרוייקט. אחד הגורמים לכך היה הימנעותה של מערכת הביטחון משיתוף משרד האוצר בהשגת הערכה בלתי־תלויה של העלות.

בנושא ייבוא בשר כבש, שמעורבות בעניין יוחסה לשר התעשייה והמסחר אריאל שרון, אומר המבקר כי אם בדו"ח אין התייחסות לשר המופקד על המשרד — הבדיקה לא העלתה שיש קשר או התייחסות ישירה לשר.

המבקר מתייחס גם לנושא משק המים ומתן סיוע למפעלים במצוקה.

בציבור רווחת דעה מוטעית שגשמי הברכה הסירו את הסכנה של משבר המים. "המשבר שאנו עומדים בפניו רק נדחה למועדה. ויש לגשת באומץ מיידי לפתרון הבעיה, שיהיה ממושך ויקר. נציבות המים ומשרד החקלאות המופקדים על אוצר הטבע החשוב ניהלו את משק המים בצורה המצביעה על כך שלא היו ערים לכובד האחריות המוטלת עליהם", נכתב בדו"ח.

אשר לסיוע לארגונים ולמפעלים שנקלעו למצוקה כלכלית אמר המבקר כי בחלק ניכר מהמקרים התקבלו החלטות על הסיוע בחופזה, תחת לחץ המצוקה וללא בדיקה יסודית של הגורמים למשבר, והגורמים האחראים לו ושל שינויים הנדרשים למניעת משבר נוסף.

כ־1,700 ליקויים שהתגלו בדו"ח הנוכחי של מבקר המדינה עדיין לא תוקנו ורובם הוחל בתיקונם. הליקויים שלא טופלו עקב דו"ח המבקר מגיע ל־63% מסך הליקויים שהתגלו בדו"ח.

מתוך 2,700 הליקויים שעליהם מצביע מבקר המדינה בדו"ח, נמצאים רק 15% בתהליך תיקון, 9% מהליקויים אינם ניתנים עוד לתיקון.

רחובות רבת־עמון קושטו לכבוד ביקור ולדהיים המתחיל היום

היעדים הבאים לנשיא אוסטריה: איראן, לוב ואוגנדה

רבת־עמון (עו"ד ורע"ג). הכבישים הראשיים ברבת־עמון קושטו אתמול בדגלים אוסטריים, בכרזות "ברוך הבא" ובתצלומים של נשיא אוסטריה, והמלך חוסיין, לקראת בואו היום של ולדהיים.

שר־ההסברה הירדני, מוחמד אל־חטיב, אמר: "השלטונות המסבים לנשיא אוסטריה אינו מעניין אותנו". אל־חטיב הוסיף, כי אוסטריה פיתחה קשרים הדוקים עם העולם הערבי עוד בימי הקאנצלר ברונו קרייסקי. לדבריו, ערבים רבים מוקירים את ולדהיים על "גישתו המאוזנת" לסכסוך הערבי־ישראלי, שבאה לידי ביטוי בתקופת כהונתו כמזכיר האו"ם, עד ל־1982.

הערבים אסירי תודה

יו"ר המועצה הלאומית הפלשתינית של אש"ף, עבדול חמיד אל־סאיח, אמר: "הפלשתינים, וכל הערבים אסירי־תודה לאישיות זו. אנו מאשרים על החלטתו לבקר תחילה בירדן, בטרם יבקר בשאר המדינות הערביות".

בינתיים נמסר כי נשיא אוסטריה הוזמן לבקר גם באיראן ונענה בחיוב להזמנה זו. כך נמסר אמש במסיבת עיתונאים, על־ידי שר החוץ האיראני עלי אכבר ולאיתי. מועד הביקור טרם נקבע.

בנוסף, הוזמן ולדהיים לבקר במצרים, בלוב, בהונגריה ובאוגנדה.

הוגשה בקשת חנינה לבני הזוג פולארד

מאת צבי בראל
שליח "הארץ" בארה"ב

ואשינגטון (מיוחד ל"הארץ"). בקשה להפחית את עונשם של בני הזוג אן וג'ונתן פולארד הוגשה אתמול לבית המשפט הפדראלי בוואשינגטון. עורכי דינם של בני הזוג, האחים ריצ'רד וג'יימס הייבי, מבקשים בעתירתם להפחית את עונשה של אן פולארד עקב מצבה הבריאותי וחוסר יכולתם של שירותי בתי הסוהר לתת לה טיפול רפואי הולם.

לפיכך מבקש עורך דינה להעמיד את תקופת מאסרה על התקופה שהיא כבר בילתה בבית הסוהר ולשחררה בערבות ליתרת התקופה.

עורך דינו של ג'ונתן פולארד ביקש הפחתה של עונשו, בלי לציין בכמה.

מקורות משפטיים מסרו כי הבקשה נמסרה על פי זכויותיהם של בני הזוג להשיג על פסק הדין ולבקש הפחתה בעונש. בידי התביעה 11 ימים להתנגד לבקשת ההפחתה ולאחר מכן תוכל ההגנה להגיב להתנגדות התביעה. בסוף התהליך יחליט השופט הפדראלי אוברי רובינסון, שדן את השניים (אן פולארד לחמש שנות מאסר וג'ונתן פולארד למאסר עולם) בשאלת הפחתת העונש.

מקורות הקרובים לבני הזוג מסרו כי במקרים רגילים אפשר היה לצפות להפחתה בעונש, "אך זהו מקרה בלתי רגיל לחלוטין".

---

3 סטודנטים הורחקו מהטכניון אחרי שהציעו למכירה תוכנה מסווגת שפותחה עבור חיל־האוויר

מאת ירח טל
סופר "הארץ" בחיפה

בית־הדין המשמעתי של הטכניון, בראשות פרופ' ארנון סגיב, גזר באחרונה 3 שנות הרחקה מהלימודים וקנסות כספיים כבדים, על 3 סטודנטים לתואר "דוקטור", מריו אטיאס, בנימין ברהוים וקיס שן, הלומדים בפקולטה להנדסה אווירונאוטית בטכניון, לאחר שהתברר כי הציעו למכירה, אף מכרו בחו"ל, תוכנה מסווגת שפותחה בטכניון בעבור חיל־האוויר.

שניים מהמואשמים כבר שוהים בחו"ל, וככל הנראה, עובדים בחברות להן הציעו את התוכנה. על־פי החשד המיוחס להם, מכרו השלושה את התוכנה, באמצעות "אוד־טק", חברה פרטית שהקימו לצורך כך, שמרכזה בתל־אביב. על־פי החשד מכרו הסטודנטים חלקים מהתוכנה, גם לגורמים בישראל.

השלושה נצטוו על־ידי בית הדין המשמעתי, להחזיר לטכניון פרס כספי שקיבלו על עבודתם המחקרית, בסכום של כ־30 אלף דולר.

כמו כן הוטל על כל אחד מהם קנס בסך של 4,000 דולר. נאסר עליהם לפתוח חשבונות מחשב בטכניון ונשללה מהם הזכות ליהנות בעתיד מפרסי לימודים. כן נשללה מהם הזכות לשמש כחברי סגל בטכניון. בנוסף, קבע בית הדין המשמעתי, כי השלושה יורחקו מלימודים לצמיתות, אם יבצעו בעתיד עבירות משמעת נוספת.

בפרשה זו אף נחקר חשד למעורבות של איש סגל בכיר בפקולטה לאווירונאוטיקה, אולם בדיקה פנימית בטכניון לא העלתה כלפיו דבר והטכניון נמנע מלנקוט נגדו צעדים משמעתיים.

שלושת הדוקטורנטים החשודים, שימשו בעבר קצינים בחיל האוויר, ובתוקף תפקידם נשלחו לטכניון, כדי לפתח, בשיתוף עם חוקרים בפקולטה לאווירונאוטיקה, תוכנה מיוחדת. לאחר שהשתחררו, המשיכו השלושה בפיתוח התוכנה במסגרת לימודיהם לקראת קבלת התואר השלישי בהנדסה אווירונאוטית.

לפני כשלוש שנים נחשף החשד המיוחס לשלושה. בשל רגישות הנושא והקשרו הביטחוני, הועברה החקירה לשירות הביטחון הכללי.

לאחר חקירה מאומצת, הגיע השב"כ למסקנה, כי לא נעברה עבירה ביטחונית, והנושא הוחזר לטיפול הטכניון. זה העביר את הנושא לחקירת היחידה הארצית לחקירות הונאה במשטרה, ובמקביל, נפתחו הליכים משמעתיים נגד השלושה.

זה כשלוש שנים, מושעים שלושת הדוקטורנטים מלימודיהם. מפסק הדין עולה כי תיאורטית, על פי החלטת בית הדין המשמעתי, יוכלו שנה לחזור ללימודים בפקולטה, אולם דיקאן לימודי המוסמכים בטכניון, פרופ' צבי ציגלר, התובע בבית הדין במקרה זה, עירער על קולת העונש בפני גוף מוסמך בטכניון.

פרופ' ציגלר טען, כי השלושה הרוויחו, כביכול, כסף רב בהעסקים הפרטיים שעשו ויש להגדיל את הקנסות שהוטלו עליהם, וכן להחמיר בעונשי הרחקה במטרה להרתיע אחרים. אטיאס, ברהוים ושן עירערו על החלטת בית הדין המשמעתי, לטענתם העונש חמור. דיון נוסף בעניינם, ייקבע במועד מאוחר יותר.

מחשב הטכניון פרוץ

הנהלת הטכניון סירבה אתמול להתייחס לפרשה, בטענה שעל הנושא חלים כללי הסוב־יודיצה. אין זו הפעם הראשונה שבה מנוצל מחשב הטכניון והמידע האגור בו לצרכים מסחריים, בידי גורמים הנמצאים בטכניון, או מחוץ לו.

"הארץ" חשף בעבר את מעורבותו של איש סגל בכיר בטכניון ועובד בכיר לשעבר בפרוייקט המחשבים של הטכניון, בפרשה אחרת של מכירת תוכנות שפותחו על מחשב הטכניון. תוכנות אלה נמכרו בארצות־הברית, באמצעות חברה פרטית שהוקמה בניו־יורק.

זה לא מכבר נחשף, כי צעיר חובב מחשבים, פרץ לקבצי־מחשב בטכניון, והתקשר באמצעותו למאגרי מידע בארה"ב ובישראל.

הממונים מטעם הנהלת הטכניון על המחשבים מסרו, כי מחשב הטכניון המרכזי "אינו מחשב בנק, אלא מחשב אקדמי, המופעל ברוח התקנות האקדמיות: הוא פתוח למשתמשים". עם זאת ציינו, כי בעקבות המקרים שאירעו בעבר, ננקטו מספר פעולות לסתימת פרצות.

באשר לחומר המסווג, ציינו אותם מקורות כי חומר כזה מוגן, ואינו אגור במחשב המרכזי של הטכניון.

שיחת היום / ירח טל

עם: ח"כ אהרון אבוחצירא
על: כוונתו של ניצב בנימין זיגל לרוץ לכנסת עם המערך

עם זיגל יפסיד המערך כמה אלפי קולות

זיגל הודיע על כוונתו להצטרף לחיים הפוליטיים ולרוץ לכנסת במסגרת המערך. תקדם אותו בברכה בכנסת?

כל מי שיכנס מטעם מפלגה כל שהיא ויגיע לכנסת, אז כמובן נקבל אותו בברכת ברוך הבא. אבל עדיין אינני רואה אותו נבחר.

זו הערכה או משאלת לב?

ידוע שהמערך שינה את שיטת הבחירות הפנימיות שלו. אין יותר ועדות מינויים. בוחרים במרכז. הוא עדיין צריך להתמודד.

אתה חושב שאנשי המערך יעשו איתו חשבון ולא יבחרו בו?

צריך להתאזר בסבלנות ולראות מה יקרה. קשה לי לנחש.

העובדה שזיגל בחר דווקא במערך ולא בליכוד מעידה אולי על כך שהגיע למסקנה כי המערך יותר מתאים מהליכוד?

לדעתי, זה מעיד על משהו אחר — שזיגל החליט להיות איש פוליטי כשהוא עדיין במדים.

כשחקר אותך, חשת שהוא איש מערך?

לא ידעתי את דעותיו הפוליטיות של זיגל. אבל הודעתו עכשיו מעוררת בי מחשבות לגבי טוהר החלטותיו לפתוח בחקירות מסויימות.

בראיון איתו מנה זיגל כי בעבר, כשחקר אנשי ליכוד, הופעלו עליו לחצים פוליטיים. לעומת זאת, כשחקר אנשי מערך, כמו אשר ידלין, לא נתקל בלחצים מלמעלה. זה מפתיע אותך?

זה נראה מוזר בעיני. אם אכן הופעלו עליו לחצים משום שחקר אנשי ליכוד, הוא צריך לומר במפורש מי הפעיל עליו הלחצים ולא לזרוק דברים בעלמא. אמירה כזו היא בוודאי יריה ראשונה במסע הבחירות שלו במסגרת המערך.

אתה רואה בזיגל כוח אלקטוראלי?

אני מקווה שהמערך יכניס אותו לרשימה שלו. לי אין ספק, שבעקבות כך יברחו מהמערך כמה אלפי קולות.

הניסיון שמביא איתו זיגל יכול לתרום לו בחיים הפוליטיים?

אני לא רואה מה ניסיון זה יכול לעזור לו בכנסת. הוא יידע לשאול שאילתות? הרי בכנסת שואלים שאלות כשיודעים כבר את התשובות.

תראה בזיגל יריב פוליטי בלבד?

אני לא מתייחס לאף אחד כיריב אישי. אין פה עניינים אישיים.

נחשפה מעילה במשרדי קרן היסוד בגרמניה

עובד מקומי גנב 400 אלף מר"ג של כספי תרומות

מאת גרשון אלון

במשרדי קרן היסוד בפרנקפורט, מערב־גרמניה, נחשפה מעילה של 400 אלף מרקים גרמניים, שבוצעה ע"י עובד מקומי אשר שימש כמנהל־חשבונות בלישכה הארצית של קרן היסוד. המעשה נתגלה ע"י שליח קרן היסוד בגרמניה, כשהבחין שסכום התקבולים מתרומות אינו תואם את סכום התקבולים הנקוב בדו"ח הכספי שהוכן ע"י רואה־החשבון. בבדיקה מיוחדת של רואי חשבון נמצא שלא הופקדו בבנקים כ־70 תרומות, בסכום כולל של כ־400 אלף מרק, שעליהן הוצאו קבלות אשר נרשמו בכרטיסי התורמים.

נשיאות קרן היסוד במערב־גרמניה החליטה להגיש תלונה פלילית נגד מנהל־החשבונות המקומי, שאינו יהודי. כן הוגשה בקשה לעיקול נכסי העובד ונכסי חברה פרטית שבבעלותו.

מדו"ח רואי־החשבון עולה שהגניבה התאפשרה בגלל אי־הפרדה בין הגביה ובין הנהלת החשבונות וכן בשל ליקויים במערכת החשבונות. הוברר כי מערכת החשבונות לא הבטיחה שילוב מלא של כרטסת התורמים עם המערכת הפיננסית ורישום התקבולים בבנק.

הפרשה, שהתרחשה ב־1983, נחשפה עתה בראשונה ע"י מבקרת ההסתדרות הציונית, הגב' רננה גוטמן, בדו"ח לשנת 1985/86. היא מציינת כי בעקבות חשיפת המעילה הודיע פרקליטו של העובד המקומי כי הוא מודה בביצוע המעילה. בדצמבר 1984 נידון האיש ע"י בית המשפט בגרמניה לשנתיים וחצי מאסר.

המבקרת מדגישה כי במסגרת פוליסת ביטוח של הסוכנות היהודית נגד נזקים הנגרמים ממעילה באמון, נתקבלו ע"י הלישכה הראשית של קרן היסוד פיצויים בסכום שנגנב. המשרד לביקורת בדק את סדרי המינהל במשרדי לשכת קרן היסוד בפרנקפורט בעקבות המעילה ומצא שאחד מליקויי המערכת בעבר היה העדר הפרדת תפקידי הגביה הרישום והחשבונאי. בנושא זה נערכו שינויים אחרי גילוי המעילה והונהג פיקוח חמור על הנפקת הקבלות. עקב כך חל פיגור במשלוח הקבלות ונתקבלו תלונות מתורמים. עד חודש מאי 1986 לא הוסר הפיגור. כן התריעה המבקרת על שיטת החשבונאות המיושנת בלישכת קרן היסוד, אשר מנעה את גילויה המהיר של המעילה.

פורש מנהל הכספים בסאיטקס לפני חודש הוחלף המנכ"ל

מאת אברים צנזר

גדליה דוגן, המשנה למנכ"ל ומנהל הכספים הראשי של חברת סאיטקס, הודיע אתמול על התפטרותו מתפקידו. דוגן נימק את התפטרותו ב"סיבות אישיות".

נשיא סאיטקס, אפי ארזי, מסר כי סאיטקס ודוגן יסכמו מועד פרישתו של דוגן מהחברה, ובינתיים יתבקש לשמש סמנכ"ל לענייני כספים של החברה, אמנון נייקן.

ארזי הכחיש כי להתפטרותו של דוגן יש קשר לתהליך הבראתה של החברה. לדבריו, דוגן עבד בסאיטקס 17 שנים, ומונה לתפקיד מנהל הכספים הראשי רק בשנה האחרונה. לפני כחודש, הוחלף המנכ"ל בסאיטקס. המנכ"ל הקודם, התפטר מתפקידו ומונה כמשנה לנשיא לתפקידים מיוחדים. כמנכ"ל החברה מונה במקומו אריה רוזנפלד.

בחברת סאיטקס, שעיקר עיסוקה פיתוח וייצור מערכות־הדפסה ממוחשבות, מועסקים כיום כ־1,300 עובדים. התפוקה השנתית לעובד, לדברי ארזי, מגיעה גם כיום לכ־100 אלף דולר לאיש, שיא במגזר התעשייתי בעולם כולו.

זה למעלה משנה, נתונה סאיטקס בקשיים, אך לדברי ארזי, למרות קשיים אלה, ממשיכה החברה לשמור על היקף הייצור כבעבר.

פסיקה ישנה של הרב שך מחוללת סערה בישיבות

"מותר ליהודי להרוג גוי ללא בית־דין אם הגוי עבר על מצוות בני נח"

מצוות בני נח כוללות איסור לקלל את ה', איסור לעבוד עבודה זרה, איסור לעבור על גילוי עריות, איסור לשפיכות דמים, איסור לגזול ואיסור לאכול אבר מן החי

מאת נדב שרגאי
סופר "הארץ"

סערה מתחוללת בעולם הישיבות סביב פסיקה ישנה של הרב אליעזר שך, שפסק לפני שנים, בחיבורו "אבי־עזרי", כי יהודי הרואה גוי העובר על אחת משבע מצוות בני נח, יכול להורגו בעצמו בלי להביאו לבית־דין.

ספרו של הרב שך נכתב לפני שנים רבות ויצא עתה במהדורה חמישית.

פסיקת שך בנושא עלתה לפתע על סדר־היום בעקבות תגובה שכתב לפסק של הרב שך ראש ישיבת התפוצות, הרב מרדכי גולדשטיין. בתגובה, שפורסמה לפני מספר שבועות ב"אורות ירושלים — מאסף וקובץ קבלני", כתב ראש ישיבת התפוצות, כי פסקו של הרב שך הוא נגד מה שמפורש ב"תוספות", פירוש על התלמוד שנכתב לפני כ־800 שנה. "שם, בתוספות, במסכת עבודה זרה, דף ס"ד", כותב הרב גולדשטיין, נאמר, שאין שום חיוב מיתה על גוי, שעבר על שבע מצוות בני נח, כל זמן שלא דנוהו בית־דין, "וממילא יש חילוק בבן נח בין לפני גמר דין בין לאחר גמר דין".

שבע מצוות בני נח כוללות ציווי למינוי דיינים ושופטים, איסור לקלל את ה', איסור לעבוד עבודה זרה, איסור לעבור על גילוי עריות, איסור לשפיכות דמים, איסור לגזול ואיסור לאכול אבר מן החי.

המעלות של

אל על

	מינימום	מכסי'		הטמפרטורות אתמול	
אמסטרדם	18	26	מ.ח	19	31
אתונה	23	34	בהיר	—	—
בוקרשט	20	30	בהיר	—	—
בריסל	19	27	מ.ח	18	29
וינה	20	28	מ.ח	18	29
ז'נבה	20	26	נאה	15	32
לונדון	18	25	מ.ח	18	25
ליסבון	19	26	מ.ח	20	34
מדריד	19	30	מ.ח	19	36
ניו־יורק	19	29	מ.ח	18	31
פאריס	20	27	נאה	22	32
פרנקפורט	19	28	מ.ח	18	30
ציריך	20	28	מ.ח	—	—
קהיר	20	37	בהיר	19	39
קופנהאגן	16	20	מעונן	18	22
רומא	22	15	מ.ר	16	34
שטוקהולם	10	15	גשם	16	20

EL AL אל על

פיסגת השוק המשותף קיבלה הצעה צרפתית־גרמנית לפתרון בעיית ההקצבות המשלימות

בריסל (רע"ג). מועצת ראשי המדינות וראשי הממשלות של הקהילייה האירופית קיבלה אמש הצעת־החלטה שהועלתה במשותף על־ידי צרפת ומערב־גרמניה לפתרון בעיית ההקצבות הכספיות המשלימות — על כך נמסר אמש ממקורות צרפתיים רשמיים בבריסל.

להסכם הצרפתי־מערב־גרמני צורפה תוספת על־פי תביעת בריטניה, בה נאמר כי שיטת התשלומים המשלימים שעליה הוחלט, "תיבחן מחדש ב־1 ביולי 1988, לאחר דו"ח משותף של שרי הכספים והחקלאות".

ינוכו 3 שעות־שכר ממפגיני התעשיה האווירית

מאת זוהר בלומנקרנץ
סופר "הארץ" לענייני תעופה

מנכ"ל התעשיה האווירית, משה קרת, הורה לנכות 3 שעות ממשכורתם החודשית של כ־5,000 עובדי התעשיה האווירית, אשר השתתפו בהפגנה הגדולה למען המשך פרוייקט מטוס הלביא שהתקיימה בראשית השבוע בירושלים.

אבי צור מפסיק היום עבודתו כדובר של רשות שדות התעופה

מסרב לקבל תפקיד אחר המוצע לו — מנהל טיסות הפנים בנתב"ג

מאת זוהר בלומנקרנץ
סופר "הארץ" לענייני תעופה

פיטוריו של אבי צור — הנאשם על מעורבותו בגיוס כספים לליכוד בפרשת הקרקעות בגדה — מתפקידו כדובר רשות שדות התעופה, עומדים להיכנס היום לתוקף.

במכתב הפיטורין נאמר לצור כי אם לא יסכים לקבל עליו תפקיד אחר המוצע לו ברשות שדות התעופה, יוסקו נגדו המסקנות.

צור, המתנגד לתפקיד המוצע לו כמנהל טיסות הפנים בנתב"ג, אמר אתמול כי נדרש ממנו לוותר על תפקיד הדובר תמורת תפקיד אחר ריק מתוכן, שאינו קיים כלל ברשות שדות התעופה. לדבריו אין בדעתו לעזוב בשלב זה את תפקידו ברשות שדות התעופה, והוא אינו נבהל מאיומי פיטורין.

לדברי צור, המהומה שקמה והצעקות שבקעו מחדרו של מנכ"ל רשות שדות התעופה צבי גובראי בראשית השבוע, היו לאחר שנעשה ניסיון להרחיקו מחדרו שבלשכה. צור טוען כי באותו יום ביקש להמשיך בתפקידו כדובר הרשות בצורה מסודרת, ואף ביקש לכנס מסיבת עיתונאים, אולם הדבר נמנע ממנו.

צור עומד על כך שיש להמשיך ולהעסיקו, משום שהוא ממלא את תפקידו באמונה. לדבריו, יש בדעתו להמשיך ולעבוד ברשות שדות התעופה עד גמר הקדנציה שלו בעוד כמחצית השנה, ואז יבדוק אפשרות להארכת החוזה. צור התקבל לעבודה על בסיס של חוזה אישי.

מנכ"ל רשות שדות התעופה צבי גובראי סירב להגיב אמש בנושא זה. לדבריו מתוקף סמכותו להחליט לפטר את צור.

אלאן ארקין ונגיסה אושימה אורחי פסטיוואל הסרטים בי"ם

מאת גידי אורשר

כוכב הקולנוע האמריקאי אלן ארקין והבימאי היפאני נגיסה אושימה הגיעו אמש לירושלים כאורחי הפסטיוואל הבינלאומי הרביעי לסרטים הנערך כאן.

ארקין הוא כוכב הסרט "הבריחה מסוביבור", סרטו של הבימאי ג'ק גולד, שגם הוא היה אורח הפסטיוואל. אושימה מגיע לקראת הקרנת סרטו החדש, "מקס אהובי".

עוד אורחים צפויים הם הבימאי הפולני קז'ישטוף זאנוסי, שיהיה נוכח בהקרנת הבכורה של סרטו "עוצמת הרשע", והכוכב האיטלקי מארצ'לו מסטרויאני, כוכב הסרט "עיניים שחורות", שיגיע ביום חמישי.

למעלה מ־30 אלף צופים כבר קנו כרטיסים להקרנות הנערכות השנה בארבעה מוקדים: שני אולמות הסינמטק, אולם הזמן ותיאטרון ירושלים והלחץ על הקופה המתרוקנת מכרטיסים הולך וגובר. הסרטים המצליחים כאן, ולא במפתיע, הם הסרט ההודי "באגגס — מים", "זוג קדושים", סרטו של אינגמר ברגמן, "אופרה דה מלאגרו" הבריטי "דאי" ו"סרג'נט פפר", סרט המחזיר את הקהל לשנות ה־60. באופן מפתיע יותר זוכים כאן להצלחה הסרטים הטאיוואנים, היפאנים והדרום־אמריקאים.

הגבלת תפוקת הנפט ע"י אופק — "בזאר מזרחי"

מאת אליהו זהבי

החלטת אופ"ק על הגבלת תפוקת הנפט ל־16.6 מיליון חביות ביום, מוגדרות בפי סוחרי נפט אירופיים כ"בזאר מזרחי".

על מדינות אופ"ק יהיה לקצץ את תפוקת הנפט, על־מנת לרדת לרמה של 16.6 מיליון חביות, מאחר שהכמות הריאלית עברה כבר את הכמות של 17 מיליון חביות ביום. בתחילת השנה סיכמה אופ"ק על 15.6 מיליון חביות נפט ביום כמיכסה המותרת.

למרות עליית מחירי הנפט, עקב כנס שרי אופ"ק, סירובה של עיראק להצטרף להסכם המיכסות, מרוקן את החלטת אופ"ק מתוכנה, ועשוי לגרום לירידת מחירים כשייפתח בספטמבר צינור הנפט החדש לנמל טורקיה.

עורך את העמוד: אריה חשביה

שמואל תמיר

(כצנלסון)

איננו

המשפחה

הארון יוצב היום ברחבת בנייני האומה בירושלים משעה 12.30.

מסע הלוויה יצא מבנייני האומה בשעה 2.00, ויתעכב בדרכו בבית הקברות הצבאי בהר הרצל, מקום קבורתו של הבן הטייס דוד.

טקס הלוויה יתקיים בבית העלמין בסנהדריה בשעה 4.00 — אוטובוסים יעמדו לרשות המלווים בשעה 2.00 מבנייני האומה, ובשעה 2.30 מתחנת רכבת צפון בתל־אביב, ישירות לסנהדריה.

ד' בתמוז התשמ"ז
1.7.1987

החקלאות – תאור של אסון

שר החקלאות אריק נחמקין: המדיניות המוניטרית תמיד שואה על המשק היצרני ועל החקלאות בתוכו

באולם המליאה

/ עמוס ברזורד

המדיניות המוניטרית תמיד שואה על המשק היצרני ועל החקלאות בתוכו – אמר אתמול שר החקלאות אריק נחמקין בתשובה על פעולות הסיעה.

הקמת שנים האליפין המשבר עליונה של התשובות החקלאיות הביאו לדבריו משקים רבים למצב מלחי נסבל. הריבית הריאלית, 40 עד 30 אחוז, מנעה פיתוח והאיימה על הקיים.

בתמקין הבון על ארגוני הקניות, אשר בלעדיהם לא היתה קמה לדבריו ההתיישבות בנגב, בבקעת הירדן וברמת הגולן. המבשר אמנם אישר את פיתוח היישובים אך לא מימן אותו. זה יצר ודרך יסודים והנד מוך נפעל חיים של שלוחה דורות במצבה לעצם קיומו. ארגוני הקניות, עם פרדי הערבות ההדדית הם שאי מאוד לוהר את המשק המיתות.

ודיה ועדת רביד, שמונתה על ידי שרי האוצר והחקלאות לבדיקת המצב במושבים, אינו עושה צדק עם החקלאים, המשיך נחמקין. המלצותיו יכולות להבטיע רק זמנית את הקריסה הכוללת של המשק. זאת מפני שלא היתה בידיה לחברי הוועדה "או להציע לרדת שיהיה מוסכם גם על האוצר, או לא להציע לסיכום בכלל. אין בו דברים שיש בהם פתרון לעתיד. אך כל יום שעובר בלי שייפתרו הבעיות המייויות בחלים ומפסיד את כוח עמידתם על המושבים הנזק שנגרם לא יהא ניתן לתיקון.

שיפור בתנאי הסחר

עוד אמר השר, כי תנאי הסחר של החקלאות השתפרו באחרונה, פרט לשני גידולים עיקריים שעליהם יש התנודות פרועה בעולם ומוכרים אותם במחירי היצוא חיטה וכותנה. הל שיפור ביצוא הפרחים, וגידול ביצוא אבוקדו. הרווחיות ברוב הענפים סבירה. קיצוץ בכבשת המים בשיעור עד 10% נמשך למרות שנת גשמי הברכה.

בני שליטא (ליכוד – ליברלים) אמר שמושבים שלמים ביחנת הגולן הגליל והחתון נעזבים, המגשים עיקרים לחו"ל. המתוכנת היו על הקיר זה זמן רב, אך "השימה" נמשכה. בשמחקין הוא אחד האשמים בכך. במושבים מתעוררות גם תחושות העבריונות. עקב חששות הדדיים ואוזלת עבודה, בגלל הקי שיים וכלכליים.

מוחמד ותד

עדנה סולודר

אילמלא היתה, לא היו יכולים המושבים לעמוד בכלל במצב.

ודוד רובין (מפ"ל) אמר שעל הממשלה למנוע בעתיד פעולות כלכליות ספקולטיביות של ארגוני הקניות, דבר שהביא להתמוטטות הכספית של המוטות המסופים אליהם. לא החקלאות היא במשבר, הוא קבע, אלא המדיניות החקלאית הכלכלית של הממשלה.

דן תיכון (ליכוד – ליברלים) אמר שסיוע לחקלאות אינו מועיל, ויש לשנות את עצם המבנה שלה זה 6 שנים הוא ח"כ חבר ועדת הכספים פעם שישית הוא נאלץ לאשר סיוע עקב הלחץ האדיר של השדולה החקלאית. זה כסף מבוזבז. אריאל ויינשטיין (ליכוד – ליברלים) האשים את שר החקלאות במתן תמיכה לתוכנית שתאמלל אלפי משפחות של מושבניקים ותהפוך אותם לבעלי חוב שלא יוכלו לפרוע את חובם.

משכירי דירות יוכלו לשלם 10% מס

יחיד שמשכיר דירה או דירות, והכנסתו מכך הוא פחות מ־1000 ש"ח בחודש יוכל בעתיד לשלם 10% מדמי השכירות למס הכנסה. ובזה ייצא פטור משאר התחייבויותיו כלפי שלטונות המס הנובעות מן ההשכרה כולל הגשת דו"ח – תיקון בזה זו לפקודת מס הכנסה עבר אתמול בקריאה הראשונה בכנסת.

הגיש אותו סגן שר האוצר עדי אמוראי (מערך), מי שלא יבחר בתשלום 10% יהיה רשאי גם בעתיד לנכות פחת וכיו"ב בדרך המקובלת. אמוראי אמר, שגם כיום אחרי ניכוי כל ההוצאות, מגיע המס מהשכרת דירה בדרך כלל ל־10%, אולם רבים מעריפים שלא להשכיר, בגלל הטרחה הכרוכה בדיווחים למיסים.

משתנה מבנה רשות השידור

מבנה של מוסדות רשות השידור עומד לפני שינוי, על פי הצעת חוק שהביא אמש לכנסת סגן ראש הממשלה ושר החינוך והתרבות יצחק נבון. מליאת הרשות תגדל. מספר חברי הוועדה המנהל יגדל משבעה ל־11. המינויים יהיו על פי המלצת הממשלה – כמו היום – "בשים לב לרעות שונות הרווחות בציבור ולאחר התייעצות עם גופים ציבוריים בתחומי הספרות האמנות וההוראה, עם מוסדות ההשכלה הגבוהה והאקדמיה ללשון עברית, וכן עם גופים ציבוריים שיש להם זיקה לענייני שידור". תקופת הכהונה של הועד המנהל תהיה שלוש שנים.

מוחמד ותד (מפ"ם) אמר שנחמקין מתעלם בעקביות משני עמדי החקלאות שהם עיקריים לגבי החקלאי הערבי: הטבק והשמן. החקלאים הערביים אינם נהנים מסובסידיות והלוואות, מגיע להם שהמשרד לפחות יתעניין בבעיות השיווק שלהם.

אפרים שלום (מערך) אמר שאין ברירה אלא לאשר את דו"ח רביד, אך כדי שהמושבים יוכלו לעמוד בהתחייבויותיהם ולא יטמו לועדת הכספים בבקשת סיוע נוסף, יש לשפר את תנאי הסיוע ולהטיל גבול כבד יותר על הבנקים מאשר על החקלאים. הוא תבע מהוועדה לאשר את הסיוע במהירות לפני התמוטטות מושבים.

עדנה סולודר (מערך) קבעה שהתמוטטות המושבים נבעה לא רק מדיניות הרצחנית אלא מגורמים חיצוניים שלמים, בעיות ארגוניות ומבניות הן חלק קטן בעניין זה. היא שיבחה את העזרה ההדדית, ש־

שיא חדש בנשירת עולים מבריה"מ בווינה: 85%

מאת גדעון אלון סופר "הארץ"

מספר הנשירה של יהודי בריה"מ בווינה הגיעו ביוני לשיא חדש של 85 אחוז.

מבלל 790 היהודים שקיבלו בחודש שעבר היתר־יציאה, נשרו בווינה 669 איש, ורק 121 עלו לישראל.

מאז ראשית 87' (ינואר־יוני) יצאו מבריה"מ 3,092 נפש, מתוכם נשרו 2,378 ועלו ארצה רק 714 איש.

ראש מחלקת העליה בסוכנות חיים אהרן, אמר אמש כי מנתוני העליה ביוני עולה שמגמה של גידול במספר היהודים שקיבלו היתרי־יציאה בחודשים האחרונים, נבלמה בחודש שעבר.

אהרן ציין "אנו עוקבים בדאגה אחר הירידה במספר היוצאים מבריה"מ, ולפי שעה לא ברור אם הירידה נובעת מסיבות טכניות, או שזו מגמה חדשה שתלך ותגבר". אהרון גם הביע את אכזבתו על שלמרות כל המאמצים הנעשים לשיפור קליטתם עולי בריה"מ, חל ביוני גידול משמעותי במספר הנשירה.

אשתקד יצאו מבריה"מ רק 914 יהודים במהלך כל השנה. כלומר, בששת החודשים הראשונים של 87' כבר יצאו מבריה"מ פי שלושה משיעור היוצאים בכל שנת 1986.

על רקע דרישה להקים עוד ישובים בשטחים

הקרע שבין התחיה והליכוד הובלט בישיבת מועצת יש"ע

ויכוח בין ח"כ נאמן לשני הח"כים מהליכוד. ח"כ קופמן הציע לתחיה להצטרף לממשלה הנוכחית, כדי להילחם ברעיון הוועידה הבינלאומית מבפנים, ואילו ח"כ נאמן דחה את ההצעה על הסף

מאת אורי ניר סופר "הארץ"

ישיבת מועצת יש"ע, שהתקיימה אתמול בעפרה, הדגישה את הקרע שבין התחיה והליכוד, על רקע הדרישה האולטימטיבית של התחיה להקמת יישובים חדשים בשטחים.

מוכירות מועצת יש"ע קיבלה בישיבתה החלטות בעלות אופי הצהרתי, שיש בהן משום תמיכה בעצם הדרישות של התחיה, אך לא באופי האולטימטיבי שלהן. סיעת התחיה מאיימת לתמוך בהקדמת הבחירות, אם לא תחודש תנופת ההתנחלות בשטחים.

לישיבת מועצת יש"ע אתמול הוזמן ח"כ יובל נאמן, מסיעת התחיה, בנסיון לשמוע ממנו מהן הדרישות שסיעתו מציבה בתחום ההתיישבות בשטחים, כתנאי להי מנעות מתמיכה בהקדמת הבחירות.

ראש מועצת יש"ע, עוזיאל שגלה, איש התחיה, הזמין את ח"כ חיים קופמן מהליכוד, ואת איש הליכוד ח"כ יגאל כהן, ראש שדולת יש"ע בכנסת.

בישיבה התנהל ויכוח בין ח"כ נאמן לשני הח"כים מהליכוד. ח"כ קופמן הציע לתחיה להצטרף לממשלה הנוכחית, כדי להילחם ברעיון הוועידה הבינלאומית מבפנים, ואילו ח"כ נאמן דחה את ההצעה על הסף.

"מגמת הפלשתינאיזציה" תיבדק

חברי מזכירות מועצת יש"ע נטו להביע תמיכה בדרישות התחיה, כפי שהעלה אותן ח"כ נאמן. הוא האשים את הליכוד בבטלנות, משום שבתקופת שותפותו בממשלה לא נבנו יישובים חדשים ביו"ש, אף לא ששת היישובים, שעליהם הוחלט בהסכם הקואליציוני.

חברי המועצה החליטו לקרוא לביצוע התוכנית של הורמת 30 אלף מתיישבים חדשים לשטחים בתוך 18 חודשים, ולהתחיל לאלתר בבניית ישובים חדשים, בנוסף על ששת הישובים שאושרו בהסכם הקואליציוני.

עוד החליטה מזכירות מועצת יש"ע, לדרוש מראש הממשלה, יצחק שמיר, לבדוק את מה שכונה בפיהם "מגמת הפלשתינאיזציה" במינהל האזרחי, ביו"ש ובעזה.

לטענת חברי המועצה, שר הביטחון יצחק רבין עושה בתחום זה כבתוך שלו, מבלי שייתקיים פיקוח על יישום מגמות פוליטיות בעריכת המינהל האזרחי בשטחים, כדברי חברי מועצת יש"ע.

תיקון בחוק: אפשר לרצות מאסר עד ששה חודשים בעבודת שירות

מאת נחמיה אמיתי

הכנסת ייכנס לתוקפו תיקון לחוק העונשין, לפיו יוכל בית־המשפט שגזר על אדם תקופת מאסר של עד שישה חודשים, לקבוע שהנידון למאסר ירצה את עונשו, כולו או חלקו, בעבודת שירות.

עבודות השירות תכלול תעסוקה ללא שכר לתועלת הציבור, וכן עבודות משק אצל מעביד בשכר, על־פי תעריף המינימום במשק. התיקון התקבל בכנסת ביוזמת שר המשפטים ושר המשטרה.

עם כניסתו של התיקון לתוקף, מתבטלת פקודת עבודת העונשין, לפיה יכול מפקד מחוז־משטרה להמיר עונש מאסר של עד שלושה חודשים בעבודת עונשין בתחנת המשטרה.

המשטרה מכחישה לחצים פוליטיים

ביטון על מעצר סוריסה: מפלים לרעה את עדות המזרח

בוועדות ובסיעות

/ דן מרגלית

שר המשטרה חיים בר־לב מסר אתמול לוועדת הפנים שהתכנסה בראשות עובדיה עלי (ליכוד) כי המשטרה נוהגת בכפל־והירות כדי קירות אישי ציבור.

"שום שוטר לא יאשר את מה שאמרו רוני מילוא וחיים קופמן שהפעלתי לחץ פוליטי. לא רוצים ולא יעזרו. הוא אמר כי הדבר חל גם על מעצר רפי סוריסה, אותו כינה ח"כ צ'רלי ביטון "בושה וחרפה". ביטון טען כי מפלים לרעה את עדות המזרח – בר־לב ביקש להשתיקו.

שר המשטרה אמר כי מיד לאחר חקירות ראש עיריית אשדוד אריה אזולאי כתב למפכ"ל דוד קראוס שיש לערוך חקירות אישי ציבור בהחלטה של הדרג הגבוה ביותר במשטרה, ולהביאן לידיעת השר.

לדבריו, מעצרו של אלי (גיקי) לוי, בנו של דוד לוי, יכול היה להי מנע אילו ניאות לבסור למשטרה את גירסתו. המשטרה פנתה לבית המשפט רק כשאלי לוי סירב למסור. שוב טען ביטון כי לא היו עושים כן לבנו של שר אשכנזי.

היו"ר עובדיה עלי (ליכוד) תמך בחקירת כל תלונה, ואמר כי אין להוסיף על שחיתות. יש לנהל אותה ללא משוא־פנים. בני שליטא (ליכוד) תבע מהמשטרה להעדיף חקירה בתלישות שחיתות מעל בהאורה של אשה על־פני חקירת אנשי ציבור. "בר־לב לא שולט בנעשה, אינו יודע מה קורה במשטרה. במקרה של רפי סוריסה נראה מעצר בנסיון לייצר איזון

העבודה, שקיימים ראיות ומסמכים המעידים על משמעויות במעבליים על עבדות שביצע". עדנה סולודר ויצחק פרץ (מערך), אהרן קמקיקם, מיכאל איתן הגיו לקומונה של הליכוד.

דב בן־מאיר (מערך) הבהיר כי מפלגתו לא מנעה את החקירה נגד אשר ידלין וחבריו. אהרון בתחמיאס מהמערך ביקש מהמשטרה לא להיפגע ממסע ההכפשה של הלי כוד. "הליכוד מתכוון לבבול את ידי המשטרה ולהפחידה".

נאווה ארד (מערך) שוחחה מכי נוס נשים במוסקבה מסרה כי שוחחה עם אידה נודל, שהפצירה בה להבהיר למנהיגי המערב שאל להם להסתפק בתשובות מעורפלות מפי מנהיגי בריה"מ באשר לנודלה. אם אכן יש פתיחות בבריה"מ, הדרישה – יש לאפשר לה לעלות לישראל.

יוסף ביתן שנפגש עם ח"כ ארד הציע להעניק הרצאות למשטר הסובייטי הורש ולנסות להשיג את הסכמתו לקיום חיים יהודיים ולימוד הלשון העברית.

בעת שהותה במוסקבה השתתפה בכינוס של נשות מסורבי־עליה, בהן רווחה על הקשיים הפסיכולוגיים בהם עומדים בני המשפחה בגשך שנים ארוכות. דוד שני של מסורבים פנה לשלטונות להתיר את עלייתו, מאחר שנגדל חוסר סיכוייו בצל הסירוב להתיר את הגירת הדיה.

מבגד הטענות בדבר פוליטיזציה במשטרה". הוא הציע לעמוד בראש ועדה שתוקם התוקף בנושא.

ניצב יגאל מרכוס רמז לנחיות שיכולה המשטרה להפיק מוקיקה שתאסור על אמצעי התקשורת לדווח על מהלך של חקירותיה.

מיכאל איתן (ליכוד) הציג את "טבלת ההגינות" של המשטרה, בה ביקש להוכיח כי המשטרה מעדיפה חקירות של אנשי הליכוד על־פני חקירות של אנשי המערך. מרדכי וירשובסקי קרא לחקור גם את אנשי המערך. לדבריו "מרובר בראש מועצה מקומית, איש מפלגת

"בטלו הסימון לילדי ברזיל, הוא נוגד רוח חוק האימוץ"

– תובעת ממשרד הפנים המשנה ליועץ המשפטי לממשלה

מאת נדב שרגאי סופר "הארץ"

המשנה ליועץ המשפטי לממשלה, יהודית קרפ, תובעת ממשרד הפנים לבטל את סימון הזי הוי של ילדי ברזיל המאומצים. קרפ כותבת ליועץ המשפטי של משרד הפנים, כי לכאורה נראה שסימון זי הוי מאפשר חשיפה של אדם מאמוץ והדבר נוגד את רוחו של חוק אימוץ ילדים.

"אודה לך תודה אם תודיע לי מה בדעת משרד הפנים לעשות כדי לבטל את סימון הזיהוי של ילדי ברזיל המאומצים", כותבת קרפ במכתבה. משרד הפנים אומר, כי טרם קיבל את המכתב לידיו ומשום כך אינו יכול להגיב.

ח"כ דדי צוקר הודיע, כי חמש משפחות עומדות להגיש עתירה לבית המשפט הגבוה לצדק, בבקשה לבטל את סימון הזיהוי לילדי ברזיל.

דירקטורים יוכלו לבטח עצמם מנזקים שנגרמו להם שלא בזדון

מאת עדנה אפידור

דירקטורים יוכלו לבטח עצמם בביטוח נגד נזקים שנגרמו להם שלא בזדון.

ח"כ אריאל וינשטיין (ליכוד) הגיש הצעת חוק פרטית לפיה תוכל חברת ביטוח לבטח דירקטורים בביטוח שיכסה אותם מפני תביעות שתוגשו עליהם להתחייב בהם, אגב התנהגות במשפט אזרחי או פלילי, זולת אם הנזק נגרם עקב מעשה או מחדל בזדון או לשם עשית רווחים.

הצעת החוק באה לעקוף את סעיף 89 לפקודת החברות והיא משלימה את התיקון שהממשלה מתיקן לפקודת החברות שלפיה על כל חברה למנות לפחות שני דירקטורים מטעם הציבור.

ח"כ וינשטיין מציין כי הסיכונים שדירקטור חשוף להם בתוקף תפקידו בחברה עסקית הם רבים ושונים, ולרוב בכל מקרה נובעים ממעשים מבוזבזים שלו, אלא כתוצאה מהעדר יכולתו לטפל במכלול הנושאים העומדים לפניו.

זוג איטלקי גרוש חוייב לגור יחדיו ולחלק אגפי הבית

נאפולי (עיצ). "האשה תתגורר באגפי השמאלי של הדירה, הבעל באגפי הימני, חדר האמבטיה יחולק לפי שעות", כך החליט בית המשפט של נאפולי, עיירה ליד נאפולי, כי יהיו תנאי הגירושים בחלוקת דירת הזוג לשעבר.

המשנה לנשיא בית המשפט העליון:

המר "נוזף בכפפות משי" בדיינים שיצאו נגד פסיקת בג"ץ בענין שושנה מילר

השופטת מרים בן פורת: לו אני במקומו, הייתי עושה זאת אחרת ★ השופט מנחם אלון לעותר ח"כ צבן: יצאת ברכוש גדול – אינך מסתפק בכך?

מאת נדב שרגאי סופר "הארץ"

המשנה לנשיא בית המשפט העליון, מרים בן־פורת, חיוותה אמש דעתה בעת דיון בבג"ץ בעתירתו של ח"כ יאיר צבן נגד שר הדתות בעניין שושנה מילר, כי הנזיפה שנזף השר זבולון המר ב־19 הדיינים, שכפרו בפסיקת בג"ץ, נעשתה בכפפות־משי, ולו היתה במקומו היתה נוהגת אחרת.

הדיינים קראו שלא לכבד את פסיקת בג"ץ בפרשת שושנה מילר. השופטת בן־פורת שאלה במשך הדיון את פרקליטו של העותר, ד"ר מישאל חשין, אם אינו מוכן להסתפק במכתבו של השר המר לדיינים, בהתנצלות הדיינים, ובפרסום תקנות האתיקה של הדיינים, בתקוה כי פרשות תמוהות כאלה לא תחזורנה על עצמן.

אשראי להמר

בן־פורת הוסיפה, כי היא מעניקה אשראי לרצונו הכן של השר המר, המנוע על־ידי רצון למנוע הקצנה. השופט מנחם אלון הקשה: האם אין העותר ובא־כוחו שבעי רצון מתוצאות לחץ עתירתם? "יצאתם ברכוש גדול", הוסיף השופט אלון, "מדוע לא תסתפקו בכך?"

עו"ד חשין השיב, כי לעניות דעתו של העותר, תגובת הדיינים לא היתה תגובה של ממש, כי נזיפת השר המר, לא היתה נזיפה של ממש וכי תקנות האתיקה מסודרות שורה של קושיות. "אין להעלות על הדעת, כי התנהגות זו ושבירת מסגרתה של הרשות השופטת בידי אנשים הנמנים עימה, תעבור ללא תגובה", טען חשין.

הדיון בפני בג"ץ נקטע בראשיתו, לאחר שהתברר כי עקב תקלה אדמיניסטרטיבית, לא הוזמן לדיון זה ח"כ מאיר כהנא, שביקש לצרפו לרשימת המשיבים. היועץ המשפטי לממשלה התנגד לצירופו.

נציבות שירות המדינה אישרה כללי אתיקה והתנהגות

נאסר על עובד מדינה לנצל מעמדו לענייניו האישיים

מאת צבי זרחיה סופר "הארץ" לענייני כלכלה

נציבות שירות המדינה קיבלה אתמול שורה של כללי אתיקה והתנהגות, המחייבים את עובדי המדינה.

הכללים גובשו על־ידי ועדה בין משרדית שפעלה בנציבות שירות המדינה, ולפיהם עובד מדינה חייב לנהוג בנימוס והגינות, ולבצע עבודתו במסירות, באמנות ויעילות, ולהסוך ממונו של הציבור.

הכללים אוסרים על עובד לנצל מעמדו, בתוקף תפקידו בשירות המדינה, לקידום ענייניו האישיים או של אדם אחר. כן נאסר עליו להשתמש בתוארו לצורך פעילויות שאינן קשורות בעיסוק בשירות המדינה.

על עובד מדינה לפעול בנאמנות כלפי הוולטות הממשלה המכהנת באותה עת, ללא קשר עם השקפותיו האישיות. עובד מדינה לא יעסוק בפעילות פוליטית או מפלגתית, אלא בהתאם לחוק ולתקשי"ר. עליו לנהוג בדרך ההולמת את מעמדו, תפקידו והוכותיו כעובד המדינה, גם בפעילות שאינה קשורה בעבודתו.

"התנ"ך של עובדי המדינה"

הכללים גם חוזרים על הנחיות קודמות, שעל־פיהן אסור לעובד לעסוק בעבודה פרטית, אלא בהיתר ועל־פי התנאים שנקבעו לכך בתקשי"ר. אסור לעובד מדינה לעסוק בשעות עבודתו בכל פעילות אחרת שאינה קשורה בעבודתו ולתפקידו בשירות המדינה, כגון פעילות פרטית, עסקית, חברתית, ציבורית, פוליטית ומפלגתית – למעט פעי־לויות שמביר לעשותן בשעות העבודה.

נציב שירות המדינה מאיר גבאי אמר אתמול כי עד כה לא היו כללים מרוכזים בעניין. הכללים החדשים הם בבחינת התנ"ך של עובדי המדינה לגבי התנהגותם. צוין, מדובר בתוספת כללים חדשים שחלקם לא היו קיימים, ובריכת של כללים קיימים ותבחתם. לדעתו, זה צעד חשוב לשיפור נורמות התנהגות וטוהר מידות בשירות המדינה.

אושר תקציב הפיתוח לרשות שדות התעופה

מאת זהר בלומנקרנץ

תקציב הפיתוח בסך 19 מיליון ו־470 אלף ש"ח של רשות שדות התעופה לשנת 87'/88' אושר אתמול בוועדת הכלכלה. תקציב זה גדול בכ־30 אחוז מבפי שהיה בשנה שעברה.

מהתקציב שאושר, הוקצאו 3 מי־ליון ו־500 אלף ש"ח, עד להשלמת דיונים בנושא הארכת המסלול המרכזי 30־12 בחמש מאות מטר והסעת צרכי לפינויו המהיר.

במסגרת תקציב הפיתוח החדש שאושר כלולים המשך פרוייקט הרחבת בית הנתיבות (והשקעו 3 מי־ליון ו־540 אלף ש"ח, לעומת 2.5 מיליון ש"ח בשנה שעברה.

מתארגנת משלחת לצרפת למניעת הסגרת נקש

השר פרץ: אולי אעמוד בראש המשלחת

מאת נדב שרגאי סופר "הארץ"

הועד הציבורי למניעת הסגרתו של וילאם נקש מארגן בימים אלה משלחת של אישי ציבור ישראליים, שתצא בעוד מספר שבועות לצרפת.

מטרת המשלחת לשכנע אישי מי־משל צרפתיים להסכים לכך שנקש ירצה את עונש המאסר שלו בארץ, במקום בצרפת.

קיימת אפשרות כי בראש המשלחת יעמוד השר ללא תיק הרב יצחק פרץ. פרץ אישר אתמול ל"הארץ" כי יתכן שיצא לצרפת בראש משלחת כזאת, "אך מוקדם לדבר על כך. זה עוד רחוק", הדגיש.

נראה עם זאת כי יציאת פרץ לצרפת בראש המשלחת תלוייה בדרג שייפגש עם הישראלים מהצד שכנגד. פעילי הועד אומרים כי אם יאות אחד השרים הצרפתיים להפגש עימם, גבוהה הסבירות כי בראש המשלחת הישראלית יעמוד גם כן שר, ובמקרה כזה יהיה זה פרץ.

עורך את העמוד: חיים טל

נוח.

זה מה שמרגישים

רגאטה סטיישן לעבודה ולהנאה

ברגאטה סטיישן הנוחות היא מילת המפתח.
ברגאטה סטיישן מנוע חזק במיוחד. בדגם 1600 סמ"ק מערכת S.P.I להזרקת דלק חד נקודתית המשלבת צריכת דלק נמוכה יותר, המעניקה לרכב תאוצה גבוהה יותר.
תא המטען ברגאטה סטיישן ענק (נפחו 740 עד 1400 ליטר), משטח העמסה נמוך ונוח לטעינה ופריקה עם יכולת העמסה של 500 ק"ג.
רגאטה סטיישן מצטיינת במרחב פנימי גדול. לנוסעים הישיבה נוחה, הנסיעה חלקה ושדה הראיה פנורמי.
אפשרות להגה כח, חלונות חשמליים, נעילת דלתות מרכזית ומזגן אוויר.
העיצוב - מהודר לפי מיטב המסורת של פיאט.
סע ברגאטה סטיישן לעבודה ולהנאה. לנסיעות ארוכות וקצרות, לטיולים, לפיקניקים ובעצם... לכל דבר.
רגאטה סטיישן בשני דגמים:
רגאטה 70 סטיישן W.E. - 1300 סמ"ק
רגאטה i.e. 100S סטיישן W.E. - 1600 סמ"ק (הזרקת דלק)

רגאטה 1600 סטיישן
רק 32,228 ש"ח
מחיר סופי. ההפקדה תשולם ע"י פיאט.
כולל מע"מ ואביזרי רישוי.

FIAT

תל־אביב: המשרד הראשי - יצחק שדה 30, טל. 03-330971; טומי קאר, אבן גבירול 168, טל. 03-446743; מוסך אמיר, דרך סלמה 38, טל. 03-825634; ירושלים: גולדין בע"מ, שלומציון 7, טל. 02-222231;
חיפה: חברת מוסמך בע"מ, דרך יפו 146, טל. 04-522258; באר־שבע: ש.ח.ן בע"מ, קרית יהודית, טל. 057-71468; קרית־שמונה: מוסך החולה, אזור התעשיה, טל. 069-40574; נהריה: סוכנות פיאט,
הגעתון 2, טל. 04-925419; טבריה: מוסך גולן בע"מ, אזור התעשיה, טל. 06-721941; נצרת: פריד דאהר, אזור התעשיה, טל. 065-55266; קרית־ביאליק: ש.י.א סוכנויות רכב לקריות ולצפון בע"מ,
דרך עכו 10, טל. 04-720108, 04-726335; עוספיה: תחנת "דלק", טל. 04-223543; חדרה: קריצמן, אזור התעשיה, טל. 063-35611; נתניה: רכב נתניה בע"מ, אזור תעשיה ישן, טל. 053-339942, פיאט מרכז נתניה,
ברקת 6, טל. 053-23010; פתח־תקוה: אלי שולחף, בר כוכבא 15, טל. 03-919937; רמת־גן: רכב רמת־גן, דבוטינסקי 30, טל. 03-719736; רחובות: בקסר את לרנר בע"מ, הרצל 208, טל. 08-471789;
אשדוד: מוסך יעיר בע"מ, אזור התעשיה, טל. 055-22125; אשקלון: אוטו אשקלון בע"מ, צה"ל, אזור התעשיה, טל. 051-29181; קרית גת: אוטו גת בע"מ, אזור התעשיה, טל. 051-887870; עזה: מוחמד גאזל, עומראל
מוכתר, טל. 051-860718; אילת: מוסך המפרץ, אזור התעשיה, טל. 059-78510.

מכון אדלר

המדרשה ע"ש ר. דרייקורס

נפתחה ההרשמה לשנת הלימודים תשמ"ח

המכון מוכר ללמודים בשנת שבתון וכן לקבלת גמול השתלמות

בין הקורסים שיפתחו:

- ★ יסודות התאוריה החברתית של א. אדלר
- ★ סדנה ליישום עקרונות אדלריאניים בחינוך
- ★ עקרונות בעבודה עם נער
- ★ עבודה קבוצתית עם הורים (מיועד לבעלי תעודת הנחייה)
- ★ יחסי אנוש
- ★ מודעות עצמית
- ★ מסלול להכשרת מנחים לקבוצות הורים
- ★ העשרת הקשר הבין־זוגי
- ★ שלב אמצע החיים – גיל המעבר (לנשים)

כמו כן נפתחה ההרשמה לביה"ס להורים: 30 פגישות קבוצתיות ו־12 פגישות במרכז ייעוץ

פרטים והרשמה: מכון אדלר, שנקין 60 ת"א טל. 614071, 612007. מספר המקומות מוגבל.

هكذا صدر الأصل

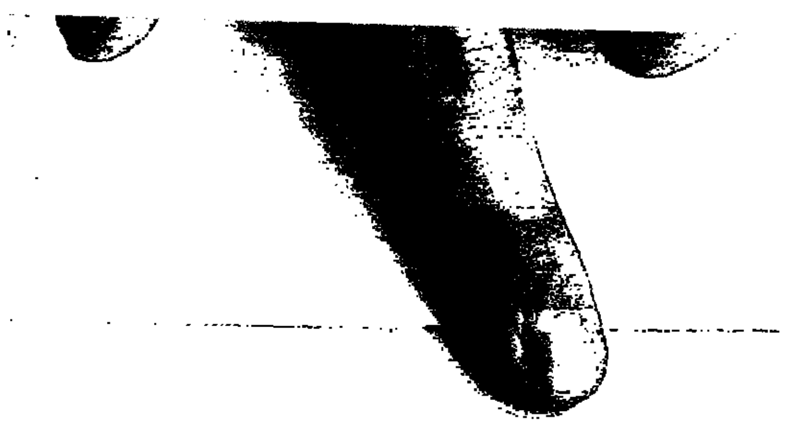

ספורט

בעריכת יחיאל ארזי

אלוף 1974 ו־1982 מסרב להפרד מווימבלדון

קונורס ברבע הגמר — לאחר מהפך מדהים נגד פרנפורש

פיגר 1–6, 1–6 ו־0–3, בטרם ניצח 5–7, 4–6, 2–6 ● ז'יוינוביץ' הדיח את דוהאן

ווימבלדון

לונדון (שרות "ספורט הארץ"). חיילים ותיקים אינם מתים לעולם, האלופים ותיקים אינם נכנעים בקלות בווימבלדון. ג'ימי קונורס בן ה־34, האמריקאי האמדון שנותר השנה באליפות, נחלץ אתמול מעמדה שנראתה אבודה — ועלה באורח סנסציוני לרבע הגמר על חשבון השוודי מיכאל פרנפורש, שהיה אמש הטניסאי המתוסכל ביותר בלונדון.

ג'ימי, שזכה בכתרי היחידים של ווימבלדון ב־1974 ואחרי כן גם ב־1982, היה על סף כישלון כאשר פיגר 1–6, 1–6 ו־0–3 במערכה השלישית. גם החום הכבד (כ־25 מעלות) נתן בו אותותיו, וסייע בעקיפין לשוודי הצעיר ממנו, שהכה ללא רחם ביריבו התשוש במיגרש המרכזי הדחוס של ווימבלדון. אבל אז חל המיפנה, שאיש מ־15 אלף הצופים כבר לא האמין בו: קונורס הפעיל את נשקו האופייני, לחימה ללא פשרות, וחולל מהפך כשניצח במערכה ה־3 7–5. הוא פיגר 3–0 גם במערכה הרביעית, אבל ניצח ב־5 מישחקונים רצופים והביס לבסוף את פרנפורש 6–4. ואז בא הפיניש הגדול, כשג'ימי מלמד את יריבו ההמום פרק בטניס אמיתי, מנצח בקלות יחסית 6–2 ומוסיף עוד הישג לפרק המפואר של הצלחותיו בזירה זו.

מזג האויר הקיצי איפשר סיום מושלם של כל 16 מישחקי שמינית הגמר, רובם ככולם בצורה צפויה, להוציא אולי חריג בולט: האוסטרלי פיטר דוהאן, שסילק מהמערכה בסיבוב השני את אלוף אשתקד בוריס בקר, נכנע אתמול ליוגוסלווי סלובודאן ז'יוינוביץ', בן־זוגו הקבוע של הטניסאי הגרמני. ז'יוינוביץ' גבר בהתמודדות 6–2, 6–4, 7–6 (11–13 בשובר השוויון) וישחק נגד קונורס ברבע הגמר.

לשלב זה עלו שישה אירופים, אמריקאי ואוסטרלי, פאט קאש (מדורג 11), שישחק נגד השוודי מאטס וילאנדר (3). השוודים שטפאן אדברג (4) ואנדרס יאריד ישחקו זה מול זה, ואילו איוון לנדל יתמודד עם הצרפתי הנרי לקונט.

שלוש פעמים 7–5

המדורג הבכיר איוון לנדל לא התקשה להדיח 6–3, 7–6, 6–2, את יוהאן קריק, ושלוש מערכות הספיקו גם לקאש, כדי להכניע את הצרפתי גי פורז'ה 6–2, 6–3, 6–4. בעימות חווייתי בין שני מדורגים גבר הצרפתי הנרי לקונט (9), שהדיח קודם לכן בזה אחר זה את עמוס מנסדורף וגלעד בלום, על הספרדי אנדרס גומס (8). לקונט ניצח בשלוש מערכות זהות 7–5, 7–5, 7–5.

מאטס וילאנדר (3) הפסיד במערכה הראשונה 2–6 לספרדי אמיליו סאנצ'ס (14), אך גמל לו 7–6, 6–3, 6–5(?), 7–5. גם המדורג 4, השוודי שטפאן אדברג, איבד מערכה אבל הדיח את השוויצרי יעקב לאסק 7–6, 3–6, 6–3(?), 6–1. שוודי נוסף אנדרס יאריד, גבר על אלכסנדר וולקוב מבריה"מ 7–6, 7–5, 6–7, 6–4. וולקוב בן ה־20 הוא הרוסי הראשון שעלה לשמינית הגמר בווימבלדון, מאז עשה זאת אלכסנדר מטראוולי לפני 14 שנה.

גראף נגד סאבאטיני

אצל הנשים היה גם אתמול כמעט הכל רגוע, בלי התרחשויות חריגות. האלופה והמדורגת הבכירה, מרטינה נאברטילובה, גברה 6–3, 6–1, על ז'יג'י פרנאנדס מפורטוריקו ותתמודד ברבע הגמר עם האוסטרלית דיאן באלסטראט, שגברה 7–5, 6–2, על פרנאנדס האחרת, האמריקאית מארי־ג'ו.

כריס אוורט המדורגת 3 איבדה מערכה ראשונה באליפות זו, אבל ניצחה את רוזלין פיירבנקס מדרום אפריקה 6–2, 2–6, 7–5. אוורט בת ה־32, שניצחה כאן שלוש פעמים בעבר, תשחק ברבע הגמר נגד המדורגת 8, קלאודיה קודה־קילש ממערב גרמניה, שהדיחה 6–4, 6–2, את קטרינה לינדקוויסט משוודיה (11).

המאבק הגדול ברבע הגמר יהיה בין שתי הכוכבות הצעירות, שטפי גראף ממערב גרמניה (מדורגת 2) וגבריאלה סאבאטיני מארגנטינה. גראף ניצחה אתמול את הצ'כית יאנה נובוטנה 6–4, 6–3, וסאבאטיני הכניעה את נטליה זוורבה מבריה"מ 6–0, 6–2, 6–4. הצ'כית הלנה סוקובה (4) הביסה 6–0, 6–0, את האיטלקית רפאלה רג'י ויריבתה ברבע הגמר תהיה פאם שרייבר מארה"ב (5), שהתקשתה לנצח 7–6, 7–5, 10–8, את סילוויה האניקה ממערב גרמניה.

ג'ימי קונורס שוב היה אתמול במיטבו, כשעלה לרבע הגמר של אליפות ווימבלדון בתום 3 שעות ו־36 דקות, אחרי ניצחון דרמטי בחמש מערכות על השוודי מיכאל פרנפורש. (צילום איפי)

השוודי מיכאל פרנפורש

כדורסל

מקאדו — לעונה נוספת במילאנו ב־300 אלף דולר

מילאנו (איפי). בוב מקאדו, מכוכבי האן.בי.איי. לשעבר, הסכים לשחק עונה נוספת באיטליה והאריך בשנה אחת את חוזהו עם האלופה האירופית טרייסר מילאנו — נמסר כאן באורח רשמי מהנהלת המועדון.

הכדורסלן האמריקאי הוותיק בן ה־35 (2.07), שסייע לטרייסר לזכות גם באליפות הליגה ובגביע האירופי, קיבל חופשה בארה"ב ושלח משם בדואר את החוזה החתום.

מקורות מהימנים גילו, כי מקאדו יקבל כ־300 אלף דולר בעד הארכת החוזה. הוא הביע רצונו לסיים את הקריירה הספורטיבית שלו באיטליה.

טרייסר מנהלת מו"מ עם האמריקאי ריקאי בראון, מהקבוצה האיטלקית אושן ברשה, העשוי להיות השחקן הזר השני שלה בעונה הבאה. הוא אמור להחליף את האמריקאי קן בארלו.

מאמנה הוותיק של טרייסר, האמריקאי דן פטרסון, פרש וישמש מעתה פרשן ספורט בטלוויזיה האיטלקית. את מקומו ימלא מי ששימש עוזרו, סרג'ו קאסאליני.

שמונה האומות

נבחרת השחיה היום לבלגיה

נבחרת השחיה של ישראל יוצאת היום לתחרות המסורתית של שמונה האומות, שתחל בשבת באנטוורפן.

המשלחת הישראלית כוללת 16 שחיינים ושחייניות: אייל שטיגמן, שגיא שטיגמן, רזיאל רימר, זוהר גלילי, נדב שגל, ערן גרינה, שגב פורת, וגלעד חן, אירית אפרתי, עינת ישראל, עינת לוים, מיכל אמיר, איריס קוטן, איילת שליינגר, עינת גבאי, שרון אקסלרוד. מאמני הנבחרת הם נח רם וד"ר ברוך צ'יש.

בתחרות ישתתפו ויילס, פינלנד, אירלנד, שוויץ, בלגיה, סקוטלנד וישראל.

אתלטיקה

בובקה נוצח — קפץ רק 5.50 מ'

שטוקהולם (ע"י). השיאן העולמי בקפיצה במוט, הסובייטי סרגיי בובקה, נוצח כאן בתחרות בין־לאומית כשקפץ ל־5.50 מטר בלבד. גם המנצח, הבולגרי אטאנאס טארב והאמריקאי ג'ו פריילי, עברו גובה זה — אבל בובקה פסל יותר. גם השוודי מירו זאלאר, שתפס מקום רביעי, קפץ לאותו גובה.

השיא העולמי של בובקה שקבע בשבוע שעבר בפראג הוא 6.03 מטר.

השיאן האירופי בקפיצה משולשת, הבולגרי חריסטו מארקוב, נוצח על ידי [illegible] שקפץ 17.02 מטר. הבולגרי קפץ ב־12 ס"מ פחות. זמן מעולה נקבע בריצת 800 מטר לנשים על ידי המזרח גרמניה זיגרון וודארס, שעברה את המרחק ב־1:58.45 דקה.

הספרדי חוסה לואיס גונזאלס, שניצח את סטיב קראם בתחרויות גביע אירופה בפראג בריצת 1,500 מטר, עבר 3,000 מטר ב־7:43.67 דקות.

ארתור הנק חוגג 75

מכבי העולמי יחוגג הערב בכפר המכביה את יום הולדתו ה־75 של ארתור הנק. זהו השבוע הוא "יקיר מכבי", מייסד ומנהל פורום מכבי ע"ש פייר גילדסגיים ז"ל. האירוע יחל בשעה 20.00 באולם רימון.

הפועל ר"ג ומכבי נתניה בגמר אליפות הקט־רגל

קט־רגל

מאת מנחם ויטל
כתב "ספורט הארץ"

הפועל רמת־גן ומכבי נתניה יתמודדו מחר בערב בגמר אליפות ישראל הראשונה בקט־רגל. שתיהם זכו אמש בניצחונות משכנעים על יריביהם בשלב חצי הגמר, שהיה באולם "עלית" באוניברסיטת תל־אביב, לעיני קרוב ל־1,000 צופים.

במישחק הראשון הפתיע הפועל רמת־גן מוליכה הארצית 2–5 את שמשון תל־אביב, שהפגין עד כה יכולת טובה. במחצית הוליך הפועל 2–1. צעירי רמת־גן שלטו בכל מהלך המישחק ולא איפשרו לכוכבי שמשון, חלקם הגדול בינלאומיים, למצות את יכולתם. המולסים היו בייטנר ואוטובסקי.

לרמת־גן הבקיעו: צרקא (8, 50), אוטובסקי (27, 46), פוזיקי (11), לשמשון: ארביב (21), השוער הוד (50).

במישחק השני הביסו שחקני ההרכב הראשון של מכבי נתניה 7–0 את צעירי מכבי חיפה, לאחר 3–0 במחצית. המנצחים שלטו כל העת במגרש. הצטיינו בני לם, שהבקיע שלושה שערים, ורוזן גבאי. עוד הבקיעו: מכלוף, רוני לוי וגאוטה.

הגנת מילאן מסכלת נסיון הבקעה של כוכב הכדורגל האנגלי של ברצלונה, גארי לינקר (בלבן). האיטלקים ניצחו 1–0 וזכו במונדיאליטו. (צילום איפי)

כדורגל

מילאן זכתה במונדיאליטו

מילאנו (איפי). הקבוצה האיטלקית מילאן זכתה כאן במונדיאליטו, ובפרס כספי של 130 אלף דולר, לאחר שניצחה את ברצלונה 1–0 במישחק המכריע לעיני 35 אלף צופים. שער הניצחון הובקע בדקה ה־42 על־ידי פייטרו וירדיס, בבעיטת 11 מטרים, שנפסקה על ידי השופט האיטלקי סוליו לאנזה אחרי הכשלה של מגן ספרדי.

מילאן צברה 7 נקודות, וסיימה ללא הפסד. בטורניר השתתפו גם אלופת אירופה, פורטו, פריס סן־ז'רמן ואינטר.

כוכב כדורגל ברזילאי ליפאן

סאו פאולו (ע"י). הבלם הוותיק אושקר בן ה־33, שהופיע בשלושה מונדיאלים (1978, 1982 ו־1986) במדי נבחרת ברזיל, אמר כאן כי יחתום בשבוע הבא על חוזה עם קבוצת ניסאן.

אושקר ביטל את חוזהו עם האלופה הברזילאית, סאו פאולו לאחר ריב עם המאמן סליניו. הוא היה קפטן נבחרת ברזיל במישחקי 1978 בארגנטינה ושחקן קבוע בנבחרת ב־1982 בספרד. במכסיקו היה שחקן מילואים עם בואו ג'וליו סזאר.

אושקר לא פירט את תנאי החוזה, אבל נודע כי הקבוצה היפאנית תעמיד לרשותו מכונית, תממן את לימודי ילדיו ותשלם לו משכורת חודשית.

אתלטיקו מאדריד רוצה את מנוטי

מאדריד (ע"י). אתלטיקו מאדריד רוצה בסזאר לואיס מנוטי, שהצעיד את ארגנטינה לזכיה בגביע העולמי ב־1978, כמאמנה בעונה הקרובה.

מנוטי, שפוטר לפני כמה חודשים מאימון בוקה ג'וניורס, ביקש לשקול את ההצעה לחוזה של שנה.

סטיאואה בוקארשט אלופת רומניה

בוקארשט (שרות "ספורט הארץ"). סטיאואה בוקארשט זכתה פעם נוספת באליפות הליגה הרומנית בכדורגל, אחרי תיקו 1–1 עם אוניברסיטאה קראיובה. היא צברה 59 נקודות והקדימה בדירוג הסופי את דינאמו בוקארשט (44) ואת ויקטוריה בוקארשט (38).

שופט אוסר על הפועל חיפה לשחרר כדורסלנים

שופט בית המשפט המחוזי בחיפה א. ה. כר הוציא אתמול צו מניעה זמני, במעמד צד אחד, האוסר על עמותת הכדורסל של הפועל חיפה לפזר את הקבוצה, או לפרקה, וכן מחייב אותה להימנע משחרור, השאלה, או העברה של כל שחקן משחקניה. הצו הוצא לבקשת עו"ד חיים מלכה, היועץ המשפטי של מפ"ה, והוא אוסר על ראשי הקבוצה לחתום על כל טופס שחרור, העברה או השאלה של כל שחקן, או התחייבות כלשהי בין בכתב ובין בעל פה, לשחרור, העברה או השאלה של שחקן. צו המניעה מונע מהעמותה לקבל כל התחייבות כספית לגבי השחקנים לעונת המישחקים 1987/88. מתדיינים יהיה דיון במעמד שני הצדדים.

הצרפתי פיניון מועמד מועדף לנצח השנה בטור

טור דה־פראנס

פאריס (שרות "ספורט הארץ"). הטור דה־פראנס ה־74 יוצא היום לדרך במערב־ברלין, בלעדי מנצח אשתקד גרג למונד מארה"ב, שנפצע באפריל בתאונת־ציד ועדיין אינו כשיר. אולם מומחים סבורים, כי אנדי האמפסטן עשוי להקנות לאמריקאים ניצחון שני ברציפות, במירוץ האופניים היוקרתי בעולם, המשתרע לאורך 4,203 ק"מ, הנחלקים ל־25 קטעים מתישים.

הרוכב הצרפתי ברנאר הינו, שפרש אחרי חמישה ניצחונות ב"טור", הותיר מירוץ פתוח להחלטין בין 207 הרוכבים המזנקים היום לקטע הראשון לאורך 6.1 ק"מ במערב ברלין. בראשם לוראן פיניון, מנצח 1983 ו־1984, נחשב

לוראן פיניון

לפייבוריט הגדול השנה — אבל ניכר בו שעדיין לא התאושש מהתוצאות האחרונות של מיבחני הסמים, שעבר לאחר מירוץ בו השתתף בחודש מאי.

מועמדים אחרים לכבודה הם האירים שון קלי וסטיבן רוש, שניצח השנה בג'ירו האיטלקי, וכן לואיס הררה מקולומביה, המצטיין ברכיבה הררית, שניצח השנה ב"טור" הספרדי.

זו הפעם השביעית שהמירוץ המסורתי, אשר יסתיים השנה ב־26 ביולי בפאריס, נפתח מחוץ לצרפת. ברלין הסכימה לשלם 2.5 מיליון דולר, כדי להעניק את ה"טור", כחלק מחגיגות 750 שנה להיווסדה. אורח הכבוד בזינוק בברלין יהיה ראש ממשלת צרפת ז'אק שיראק.

● יצחק מדר, מחזיק תיק הפועל במועצת פועלי חיפה התפטר אתמול מתפקידו.

לצלילי משרוקיתו של יהושע רוזין

הרמטכ"ל דן שומרון הוכיח כי לא שכח לשחק כדורסל

מאת כתבי "ספורט הארץ"

המפקדים הבכירים של צה"ל הוכיחו אתמול שלא רק נאה דורש אלא גם נאה מקיים. כ־1,400 קצינים, מדרגת סרן ועד אלוף, השתתפו באליפות צה"ל בכושר גופני למפקדים שהיתה בפעם הראשונה.

בטכס הסיום אמר הרמטכ"ל רב־אלוף דן שומרון: "יום הספורט הזה הוא אולי חלק מהדוגמא האישית של מפקדי צה"ל. חשוב שזה לא יהיה חד־פעמי".

ואם מדברים על דוגמא אישית צריך היה לראות את מירוץ המפקדים — ריצה עממית ל־3,000 מ' בה נטלו חלק 557 קצינים ביניהם 7 אלופים, 22 תא"לים ו־93 אל"מים. בין הרצים הראשון מבין האלופים, היה ראש מה"ד אלוף דורון רובין, מי שיזם לקיום אליפות זו. הוא השתתף גם בריצת התחרויות ל־2,000 מ' עם נבחרת מטכ"ל/אג"מ וכן שיחק שלושה מישחקים בנבחרת הכדורסל של המטכ"ל שהודחה במקום השלישי אחרי ניצחון 20–19 על פיקוד מרכז.

ואולי כל זה היה לו גם כוח התלהבות להופיע במישחק ראווה בכדורסל בו ניצחה קבוצה שהורכבה מתא"לים ואל"מים את קבוצת האלופים 23–20. במחצית השניה חיזק את האלופים גם הרמטכ"ל, בעבר שחקן בליגה הלאומית, שהראה שעדיין לא שכח. במישחק זה התכבד לשפוט המאמן הוותיק יהושע רוזין.

במישחקי הכדור נראו הרבה פנים מוכרות מהליגה הלאומית שמשמשות כשופטים או מאמנים. את נבחרת חיל הים בכדורגל הדריך שמעון שנהר. למותר לציין שגם כאן ניצחה קבוצתו בבעיטות 11 מ' 5–3 על נבחרת חיל האויר. בכדורגל שפטו בין השאר האחים [illegible] וגד ומכבס ריבוק ויסוקר. בכדורסל שפטו בין השאר דוידון ג'מצ'י, מוטי ארזאסטי ומיקי ברקוביץ', ובין המאמנים פגשנו את אביגדור מוסקוביץ' וגרשון דקל. בגמר ניצח חיל הים את אמ"ן 24–33. במישחק הגמר בכדורעף ניצחה נבחרת אג"א את מפח"ש 2–0. מאמן אג"א היה אליהו רביבו, מאמן הפועל כפר־סבא.

מפקד חיל־האויר, אלוף עמוס לפידות, השתתף בריצת 3,000 מטרים. (צילום: עוזי קרן)

מבצעים אחרים באליפות, שאורגנה ע"י המרכז לכושר קרבי בצה"ל והתנהלה במתקני מכון וינגייט, היו: ריצת 1,000 מ' אלונקות כולל ירי לאחר מאמץ — אכ"א, ריצת 5,000 מ' — חיל הים (בדירוג האישי סרן יוחד סלוצקי מחיל הים), ריצת 2,000 מ' — פיקוד דרום (בדירוג האישי סרן אלי גורן מפיקוד הדרום), ריצת ניווט ליחידות שדה — מפח"ש (בדירוג האישי רס"ן שמעון שומרוני מפח"ש), ריצת ניווט ליחידות מטה — מטכ"ל/אג"ם (בדירוג האישי סרן ערן דים מחיל האויר), מירוץ המפקדים — פיקוד דרום.

15 חודשים לפני האלימפיאדה, מנכ"ל הועד האולימפי בראיון ל"ספורט הארץ":

מנסדורף היחיד שכבר הבטיח הופעתו בסיאול

הכנת הנבחרת הישראלית תעלה כ־3 מיליון דולר ● טועה מי שמצפה להישגים טובים מלוס אנג'לס

מישחקי סיאול

מאת משה הר־געש

ישנו ספורטאי ישראלי אחד לפחות שכבר הבטיח את השתתפותו באולימפיאדת סיאול — כך הצהיר, אורי אפק, מנכ"ל הועד האולימפי. אין הכוונה לאחד הקלעים ואף לא לשייט, שחיין או אתלט. המדובר בטניסאי המצטיין עמוס מנסדורף אלוף ישראל. פחות מ־15 חודשים לפתיחת המישחקים האולימפיים בספטמבר 1988, מצב הסגל הישראלי אינו מעודד במיוחד. זהו על כל פנים הרושם מתמונת מצב שהצטיירה בראיון שערך "ספורט הארץ" עם אורי אפק.

"הסגל האולימפי מונה לאחר מישחקי הפועל 32 ספורטאים. אפילו אחד מהם לא הבטיח את השתתפותו באולימפיאדה. היחיד שאין ספק לגביו הוא הטניסאי עמוס מנסדורף. סיכויים טובים נשקפים גם לשייטי ההולנדי המעופף אמיר וסלע, לאורנג, אבן ישע, תהיה זו אולימפיאדה שלישית, הישג שהיה שייך עד כה לספורטאי אחד בלבד, השחיין גרשון שפע. אם היינו משתתפים באולימפיאדת מוסקוה סלע היה עשוי לקבוע שיא של השתתפות ב־4 אולימפיאדות. בשחיה, אייל שטיגמן הוא המועמד היחיד בשלב זה. באתלטיקה יוכרע המצב לאחר אליפות העולם שתהיה בחודש הבא ברומא.

"הכוונה הפעם אינה מבוססת על מינימום, אלא על תוצאות מסויימות במועדים מסויימים, בתחרויות מסויימות וקבועות. הפעם ההכנות הן יותר שיטתיות, יותר מתוכננות וגם חל שיפור ניכר בעבודת המאמנים. התקציב גדל ויגיע לכ־3 מיליון דולרים, סכום הגדול יותר מאי־פעם בעבר.

"אבל למרות השיפורים הללו תהיה זו איוולת לחשוב שהתוצאות יהיו טובות יותר מהתוצאות בלוס־אנג'לס לפני כ־3 שנים. ההיפך נכון, בסיאול יהיה קשה יותר מאשר שישתתפו ספורטאים גם מהמזרח. הסיכויים למדליה אולימפית לא רבים יותר מהסיכויים בלוס־אנג'לס. מי שהבטיח או הישלה את עצמו ואת אחרים, אם התופעה הזו תחזור גם לפני סיאול היא תגרום עוול.

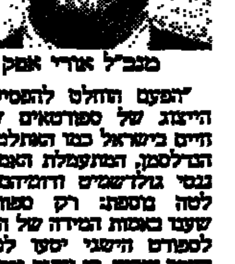

מנכ"ל אורי אפק

"הפעם הוחלט להפסיק עם הייצוג של ספורטאים שאינם חיים בישראל כמו האתלט מרק הנדלמן, המתעמלת האמנותית נגסי גולדשמיט והמתעמלים. החלטה נוספת: רק ספורטאים שעמדו באמות המידה של היחידה לספורט הישגי יסעו לסיאול. העבר הוכיח, כי יותר גורם לביזיון. ספורטאים נכשלו כתוצאה מפני שלא היתה הקפדה על התוצאות שהשיגו ונסעו לאולימפיאדה, עקב שיקולים לא ספורטיביים, כגון הגדלת המשלחות בגלל פרישת הגוש המזרחי. יותר מהמחצית הספורטאים שלא עמדו בקריטריונים ולמרות זאת נסעו ללוס־אנג'לס, נעלמו וסיימו את הקריירה. הכוונה הפעם לשגר רק ספורטאים שיהיו מסוגלים להתברג בשליש העליון של הענף בו יתחרו", מבהיר מנכ"ל הועד האולימפי.

המשך מעמוד 1

דו"ח הלביא: מחדלים חמורים

(סוף בעמוד 1)

על מסמכים רבים וראיינו את האישים הקשורים לשלבים השונים של הפרוייקט. בחלק מעמודי הדו"ח נכתבת הביקורת בלשון מקצועית ויבשה, אך זו אינה מחפה על ההרגשה שבה מצביע המבקר על המחדלים הרבים שנעשו במשך כ־7 שנים, מאז החלטת שר הביטחון על בניית הלביא, בפברואר 1980, ועד להשלמת הביקורת.

ניכר מדברי המבקר כי הוא רואה בחומרה את העובדה שבפרוייקט כה גדול וחשוב, שיש לו השלכות משמעותיות על מערכת הביטחון כולה ועל תקציב המדינה, התנהל תהליך קבלת ההחלטות בצורה כללית לא מסודרת, ובחוסר מקצועיות.

את ביקורתו מפנה המבקר אל כל המעורבים בנושא, אנשי הדרג המדיני, אלופי המטכ"ל, הרמטכ"ל והגורמים המקצועיים במשרד הביטחון ובאוצר. ביקורת חריפה במיוחד, השזורה במהלך הדו"ח, נמתחת על התעשיה האוירית.

דו"ח הביקורת מכיל סקירה היסטורית מפורטת של כל שלבי התפתחות הפרוייקט, בתקופתם של שרי הביטחון עזר ויצמן, מנחם בגין, אריאל שרון, משה ארנס ויצחק רבין. במקביל לתיאור ההיסטורי מבהיר המבקר את נקודות התורפה בתהליכי קבלת ההחלטות, ומנתח:

פוטנציאל הפגיעה בביטחון

בנוסף לסקירה מפורטת זו, מקדיש המבקר פרק מיוחד לדיון במדדי הבקרה של הפרוייקט. בפרק זה הוא מבהיר כי נעדרו כלי־בקרה נאותים, דבר שמנע, בין השאר, מהדרג המדיני את היכולת לקבל החלטות נבונות.

בסיכום הדו"ח מדגיש המבקר את ההשלכות השליליות של הפרוייקט ואת פוטנציאל הפגיעה שלו במערכת הביטחון כולה, ובצה"ל במיוחד.

את הערותיו המפורטות לגבי פיתוח הלביא מפרט המבקר בשורה ארוכה של ממצאים, כהקדמה לניתוח הפרטים הצפוי בהמשך. עיון בממצאים מבהיר מיד עד כמה חמורים הם ממצאי הביקורת:

• ההחלטה של שר־הביטחון (עזר ויצמן — ר. פ.) מפברואר 1980 על בניית הלביא לא נבנתה על היבטים כלכליים, לרבות שיקולי תעסוקה, מימון וסיכויי היצוא לעומת חלופות.

• לא נבדקו השפעות החלטתו של ויצמן, לפיתוח הלביא, על שאר התוכניות של מערכת הביטחון מהיבטים של כלל צורכי המערכת כנגד תקציבים רב־שנתיים העומדים לרשותה.

• קודם להחלטת השר ויצמן, ואחריה, לא נוצר שיתוף־פעולה בין משרד הביטחון למשרד האוצר, לבחינת ההיבטים השונים הקשורים להחלטה, כגון עלות התוכנית, סוגיות מימון, תעסוקה, תרומה לטכנולוגיה, סיכויי היצוא והסיכונים להקמת התלות.

• לאחר ההחלטה מפברואר 1980, ערכה התעשיה האוירית בדיקה כלכלית המשווה את פיתוח הלביא ורכש מטוס זר מדגם אף־16. הבדיקה היתה עבודה ראשונית בלבד, שלא הסתמכה על אפיון הלביא. הבדיקה לקתה בחוסר, ולא ניתן לראות בה בדיקה כלכלית.

• ההחלטה על המנוע ללביא (מנוע מדגם פ־1120 של פראט אנד ויטני — ר. פ.) שהביאה לשינוי מהותי בתפישה המבצעית, להגדלתו, והעצם מעבר מ"לביא קטן" ל"לביא גדול", שהתקבלה בסוף מאי 1981 (מנחם בגין היה שר־הביטחון — ר. פ.), נעשתה ללא בדיקה כמותית־מבצעית, המבוססת על תקציב רב־שנתי של מערכת הביטחון כמענה למכלול צורכי חיל־האויר. ההחלטה התקבלה גם ללא בדיקה של האפשרות להשיג, באמצעים אחרים, משימות או חלופיים, "שירותי" סבירה למטוס.

• קודם להכרעה על המנוע לא נערכה התמודדות מקצועית, בין הדעות בתכנון של צה"ל לבין חיל־האויר, על ראיית שדה־הקרב העתידי. למטה הכללי ולגורמים אחרים לא הומחשה המשמעות המבצעית של "הלביא הגדול", שעלולה לבוא על חשבון צרכים אחרים, החשובים לא פחות.

• הבדיקה הכלכלית שקדמה להחלטה על המנוע לקתה בחוסר, מאחר שלא עמדה על מלוא המשמעות של שינוי המנוע על המשך תוכנית הלביא ועל עלותה. גם סיכוני הפיתוח הכרוכים בתוכנית לא הוערכו.

• אף על פי שהדרישה המבצעית של חיל־האויר מ"הלביא הגדול" חרגה מהתפישה שאישרו ועדת השרים לביטחון ושר־הביטחון ויצמן בפברואר 1980, היא לא הובאה לאישור מחודש של הועדה.

• ההחלטה מפברואר 1982 להמשך הלביא (לאחר שהשר אריאל שרון החליט להקפיא את הפרוייקט ולבדוק אותו שוב — ר. פ.), נפלה בלי שחיל־האויר או המטכ"ל העמידו כנגדה חלופות של פיתוח, רכש וייצור של מגוון אמצעים אחרים ללחימה, שאינם מטוס. ההחלטה נפלה בטרם יתפתחו הדיונים ויקבעו העדיפויות לגבי תוכניות העבודה והתקציב הרב־שנתי לצה"ל.

אי־וודאות וסיכונים

• להחלטה זו, שהתקבלה בתקופתו של שרון, קדמה בדיקה של היועץ הכלכלי למערכת הביטחון. לבדיקה זו לא ניתן משקל מתאים לאי־הוודאות ולסיכוני הפיתוח בחלופה של הלביא כנגד הודאות רבה יותר בנתונים לגבי החלופות האחרות.

• ההחלטה על המשך הלביא, בתקופת אריאל שרון, התקבלה אף על פי שהיה ידוע שחברת "ג'נרל דיינמיקס" עומדת להגיש הצעה מפורטת לייצור מטוס אף־16 בישראל. ההצעה שהגישה החברה האמריקאית, אחרי קבלת ההחלטה על המשך הלביא, הוגשה בעקבות בקשה של משרד הביטחון, אך לא נבדקה בצורה מעמיקה.

• ברוב השלבים של תוכנית הלביא היו חסרים כלי־בקרה נאותים שיתריעו מפני חריגות באומדני עלות ומסטיה מיעדים.

• זמן רב לא נקבע איפיון סופי ללביא.

• המידע למקבלי ההחלטות לקה בחוסר. כתוצאה מכך, רק ב־1985 הובא בפני מקבלי ההחלטות המידע, כי למעשה כבר הצטברה חריגה של למעלה מ־100% בעלות הפרוייקט, וכי בריעבד הדבר שהוא יקר ב־2 עד 2.5 מיליארד דולר מתוכנית חלופית של אף־16.

• מערכת הביטחון לא גילתה פתיחות ונכונות, לא דרשה ולא יזמה התמודדות מקצועית בין גישות ועמדות שונות, כולל עמדות של גופים מחוץ למערכת הביטחון. כתוצאה, מקבלי ההחלטות הוזנו במידע של גורמים הנוגעים בדבר, שלעיתים היה חד־צדדי.

לדברי המבקר, כבר בפברואר 1980, כאשר תוכנן שהלביא ייכנס למערך מטוסי־הקרב של החיל במחצית השניה של שנות ה־80, החליט שר־הביטחון על רכש של כ־400 מטוסי לביא. על פי נתוני משרד הביטחון, היקף זה של רכש לא היה סביר כבר במועד ההחלטה, בגלל מגבלת האמצעים של מערכת הביטחון. סמוך לאחר מכן קטן המספר הסביר של רכש מטוסי לביא ל־200–300. על־פי תוכנית המערך של מטוסי־הקרב של חיל־האויר, שהיתה תקפה במועד סיום הביקורת — סוף 1986 — הרי שהחיל מתכנן לרכוש כ־210 מטוסי לביא בלבד עד לשנת 2000. (לפי הצעת חלופת צה"ל, מדובר עתה ברכישת 75 מטוסים בלבד — ר. פ.).

על הבדיקה שנעשתה על־פי הנחיית שר־הביטחון אריאל שרון, בסוף 1981 ובתחילת 1982, מעיר המבקר: "נראה, אם כן, לדעת הביקורת, כי הליכי ההחלטה על המשך פרוייקט הלביא, לרבות בדיקת הכדאיות של החלופות לה, לקו בחוסר. לא ניתן אלא לפרש הליכים אלה כחוסר נכונות והעדר פתיחות לבחון פתרונות חלופיים, מעבר לאלו אשר תאמו את ציפיות התעשיות ושל גורמים שונים במערכת הביטחון".

210 ולא 300 מטוסים

מעיון בפרוטוקולים של הדיונים במשרד הביטחון באותה תקופה עולה כי השר רבין החליט כי עד סוף המאה ייוצרו עבור חיל־האויר 210 מטוסי לביא בלבד. אולם, מהמידע שהוגש לוועדת השרים לביטחון נובע כי לכאורה מדובר ב־300 מטוסי לביא בעבור חיל־האויר. "ספק שלהפרש זה בכמות המטוסים יש השפעה על עלותו הממוצעת של כל מטוס והשפעה על הכדאיות הכוללת של המשך פיתוח הלביא וייצורו".

על סיכויי יצוא הלביא כותב המבקר: "אף אם תשקיע מדינת ישראל כספים, שסכומם ומקורם טרם נקבעו, בהחלפת הטכנולוגיות האמריקאיות, אין די בכך כדי להגדיל את סיכויי היצוא כי בנוסף לטכנולוגיות מושקע בלביא מימון אמריקאי. מבחינה זו, אין זה סביר שארה"ב תסכים שבכספי העזרה ממקורותיה תעשה ישראל עסקות יצוא המנוגדות את האינטרסים שלה".

על הסיכונים של המשך הפיתוח אומר המבקר: "תקופת הפיתוח והייצור יימשכו כ־20 שנה, ובהן יושקעו מיליארדי דולרים. בכל אותה עת קשה הנבואות של מערכת הביטחון להחליט, לנוכח שינויים בצורת הקרב ושינויים טכנולוגיים מבעיים, על רכש מטוסים חלופיים, או על רכש, פיתוח וייצור של אמצעי לחימה חלופיים למטוס".

דו"ח על צה"ל: הוראות לא בוצעו

(סוף בעמוד 1)

לעומת 1983, וב־5% לעומת 1984.

משמעת איננה רק לבוש

בהרגישו את חשיבות אכיפת המשמעת בצה"ל, כותב המבקר: "בניגוד לתפישה הרווחת, לפיה משמעת מזוהה בעיקר עם הקפדה על לבוש ועל הופעה חיצונית של חיילים, פירושה האמיתי הוא ציות לפקודות בכל התחומים. מכאן מתבקש כי אחריות המטכ"ל לטיפוח המשמעת תהיה בכל תחומי פעילות הצבא. האחריות לקיומה של המשמעת בצה"ל מורכבת מאחריות ישירה של המפקד בכל דרג שהוא ומאחריות־מטה עקיפה... בדרג המטכ"ל אין אחריות מרוכזת מתוך ראיה כלל־צה"לית להתמודדות עם עניינים מתחום המשמעת, ששורשיהם והשלכותיהם חורגים מחוץ לתחומי האחריות של היחידות".

המבקר מגלה עשרות מקרים בהם עלה נושא התרופפות המשמעת בפורומים הבכירים ביותר, בעיקר בדיוני פורום המטכ"ל. המבקר מציין גם שבשיחות עם עשרות מפקדים בכירים הביעו אלה את דעתם שהנושא חמור ודחוף מאוד.

המבקר מציע לבחון את רמת התרופפות של המשמעת בצה"ל על ידי כך שאג"א ינתח כל שנה את כמות ההרשעות השנתית בהשוואה לשנים קודמות, תוך בירור ההשפעות החיצוניות, כדי לעמוד על מגמות ולהתוות דרכי פעולה בתחום זה.

המבקר קובע כי חוסר המשמעת הוא הגורם העיקרי לתאונות, וגורס כי מבדיקה 50% מהתיקים הנוגעים לתאונות החמורות ביותר מסוגים שונים עולה כי 76% מהנפגעים נפגעו בתאונות שנגרמו עקב אי־מילוי הוראה או עקב התרשלות.

מרבית הנפגעים הם מתאונות דרכים, אימונים, נשק, התחשמלות, נפילה וטביעה.

רק 15% מהחיילים נפגעו בפעילות מבצעית. על כך אומר המבקר כי "התוצאות הקטלניות של חוסר המשמעת מחייבות היערכות כוללת להתמודדות בתופעה, ולא רק טיפול בבעיות הספציפיות של בטיחות בדרכים או של בטיחות באימונים".

חשיבות הדוגמה האישית

הוראת המטכ"ל, שנקבעה במאי 1985, לפיה חייל המשרת ביחידות הסיירות המובחרות, שייתפס בהופעה מרושלת, יעזוב את היחידה ויועמד לדין, לא בוצעה כלל, למרות תזכורות ברשות השנתיות. "הוראת הרמטכ"ל התמוססה במהלך ביצועה ולא שימשה כמנוף לשיפור התופעה החיצונית של חיילי הסיירות בפרט ושל חיילי צה"ל בכלל".

בסיכום פרק המשמעת, מטיל המבקר את האחריות למצב הלא־תקין בתחום זה על המטה הכללי של צה"ל וקורא לו לפעול למימוש המשמעת לאלתר, בראש ובראשונה על־ידי מתן דוגמה אישית, החל מהדרג הבכיר ביותר.

בפרק העוסק בהקמת מתקן, מצביע המבקר על אי־סדרים. צוות המבקר בדק את תהליך תכנונו ובנייתו של מתקן גדול. המבקר מפנה ביקורת חריפה אל סדרי ההתקשרויות עם החברה שביצעה את העבודות במתקן. לא הובטחו סידורי פעולה נאותים ליישובם המהיר של חילוקי דעות מקצועיים בין הגורמים השונים, הדבר גרם לעיכובים. לביצוע חלק מהעבודות נבחר קבלן חסר ידע וחוסר ניסיון, שלא קיים מפרטים שהיו כלולים במפרט הטכני. משרד הביטחון לא נקט צעדים נגדו. כל הבעיות האלו תרמו לתוספת ניכרת בעלות בניית המתקן.

מבקר המדינה קובע כי צה"ל קיים במלואה את תוכנית הקיצוצים בכוח האדם, אך המגמה להשיג שיפור איכותי בעת הצמצומים לא הושגה במלואה. תהליך הקיצוצים בכוח־אדם הושפע מחוסר נכונות של קצינים זוטרים, מתגייסים ומכבאים להמשיך בשירות קבע. בתקופה שנבדקה גדל מספר מתירי החוזים ביוזמתם.

קיצוצי התקציב הביאו להקטנת סדר הכוחות ולביטול משימות. לחיל־האוויר נמסרו יחידות ובאמצעי האמסכאות בוטל או הוקטן ביצוען של משימות ונגרמה השבתה חלקית של תשתית ואמצעי־ייצור. הדו"ח מציין כי גם ההחלטה על צמצום מספר הקצינים בדרגות תא"ל ואל"ם התבצעה כמתוכנן.

מחסור בקצינות ברמה נאותה

המבקר מצא כי בצה"ל נערכת עבודות מטה לבדיקה מחודשת של צרכי החיילות.

צוותי המבקר מצאו כי נוצר מחסור בקצינות ח"ן בשירות חובה, באין די מועמדות טובות לתפקיד. ברוב היחידות משולב תפקיד קצינת ח"ן בתפקיד קצינת תנאי שירות. אך לא ניתנה הכשרה נאותה לקצינות האמורות לבצע את שני התפקידים.

המבקר חשף מספר ליקויים בהסעת חיילות בשעות החשיכה ממקום שירותן.

בבדיקה של עבודות יחידת אחזקת מטוסים של חיל־האויר, מצא המבקר כי בשנת 1984–1985 ביצעה היחידה עבודות אחזקה ושינויים במספר קטן יותר של מטוסים מכפי שנקבע לכך והיו פרקי זמן של ביצוע העבודות ארוכים מהמתוכנן. היחידה פעלה על־פי תוכנית שהוכנה בעצמה, ללא אישור או בקרה של מפקדת החיל. שיעור הניצולת הממוצע של כוח־האדם היה 75% בלבד. ביחידה מבוצעת בדיקה מסויימת בעזרת מיכשור הפולט קרינה מסוכנת.

הביקורת מצאה כי היו ליקויים בשמירה על הבטיחות, והבדיקות השנתיות לא בוצעו כנדרש.

המבקר בדק את מצבו של מצבור תחמושת של חיל־הים, המצוי בקרבה מסוכנת לאזורי מגורים. את הליקוי הזה חשף המבקר כבר בדו"ח השנתי הקודם שלו, אך שנתיים מאוחר יותר גילה כי לא נעשה כל צעד ממשי לביטול הסיכון, שבינתיים התגבר, ככל שהולכת ומתגברת הבנייה האזרחית בקרבת המצבור.

המבקר רואה בחומרה רבה את העניין ופנה למערכת הביטחון כדי שתנקוט צעדים מיידיים לפינוי המתקנים נוכח הסכנה הבטיחותית הגדולה.

בבדיקת פעולתה של סדנת רכב, במרחב פיקוד הצפון, נמצא כי היו ליקויים חמורים המצביעים על כך שהעבודה בוצעה ברמה ירודה. נמצא כי בסדנה פרקי זמן ארוכים בהרבה מן הנדרש. במספר משימות עיקריות השקעו בין 67% ל־157% שעות עבודה מעל התקנים שנקבעו על־ידי אגף הטכנולוגיה. הוראות לגבי סדרי פיקוח על צריכת חלקים לא היו יעילות וחלקן לא קויים על־ידי הסדנה.

ליקויים ברכב צבאי

בבחינת כלי־הרכב לאחר טיפול התיקונים ואף לאחר תיקון חוזר, נמצאו ליקויים רבים חמורים, חלקם בטיחותיים. מימצאים אלה מצביעים על הצורך בשיפור טיב העבודה על ידי הדרכה והגברת הפיקוח.

פרק מיוחד מקדיש המבקר ליישום המלצות חקירת השריפה במבנה מגורים, בדצמבר 1985, בה נספו 8 חיילים ונפצעו 7. לחקירת האסון מונה צוות בראשות תת־אלוף. במועד הביקורת — בנובמבר 1986 — עדיין לא נקבע תקן מחייב לעמידות מבנים בפני אש. עם מכון התקנים התברר כי עוד בפברואר 1986 הגיש יועץ הבטיחות, שהועסק על־ידי מרכז בינוי, המלצות על תקן של מבנים יבילים המסתמכות על תקן אמריקאי. מרכז בינוי שבחן את העלות הכלכלית של ההמלצות קבע כי ההשקעה במבנים הקיימים תגיע לכ־1.3 מיליון דולר. בינואר 1987 הודיע אג"א למשרד המבקר כי נושא התקינה עדיין בבחינה.

הוחלט להתקין גלאי־עשן בכל מבני־המגורים, ובפברואר נרכשו 3,000 גלאים שהותקנו. בשנת 1987 עומדים לרכוש 2,000 גלאים נוספים. המלצה להגדיל את החלונות, כדי לאפשר מילוט במקרי דליקה, בוצעה במלואה.

קונצרן טקסטרון מוכן להיכנס לשותפויות עם חברות ישראליות

הקונצרן – בעליה של החברה לייצור מסוקים "בל הליקופטרס" – מתעניין בחברות ישראליות המפתחות ומייצרות אמצעי לוחמה אלקטרונית, בעיקר בתחום האוויר

מאת אבי גבאור

ניו־יורק (מיוחד ל"הארץ"). קונצרן הענק הבטחוני האמריקאי "טקסטרון", בעליה של החברה האמריקאית לייצור מסוקים "בל הליקופטרס", הביע השבוע נכונות להיכנס לשותפויות עם חברות ישראליות, המפתחות ומייצרות מוצרי לוחמה אלקטרונית, בעיקר בתחום האוויר.

סגן נשיא "טקסטרון" לנושאי סחר בינלאומי נפגש שלשום, ביוזמתו, בניו־יורק עם שר הכלכלה הישראלי גד יעקבי. בשיחה, שבה השתתפו גם ראש משלחת משרד הביטחון בניו־יורק וכן אילי זוהר ובשקי ראש לשכת המסחר אמריקה־ישראל, מסר סגן הנשיא האמריקאי לשר שבכוונת חברת הבת של הקונצרן, "בל־הליקופטרס" לשגר בקרוב משלחת מטעמה לישראל, וביקש את התערבות השר בזירוזה של המשלחת המתוכננת לגבי האפשרויות הכנונות בהשקעות בישראל.

אימיק לוי, יועצו של השר יעקבי, מסר כי אנשי "טקסטרון" גילו עניין רב בהשקעה, בפיתוח ובשיווק מוצרי מערכות ראדאר חדשניות שפותחו בישראל ובמערכות אוויריות אחרות.

נציגי טקסטרון, העושים לדבריו מאמצים לשיווק מסוקים מתוצרתם לישראל, הביעו נכונות גם להשקיע במוצרים מקבילים ומשלימים לאלה שהם מפתחים בעצמם, או ברכישת מוצרים מוגמרים בישראל לקראת שיווקם בארה"ב.

חיל האוויר של צי ארה"ב יקנה מערכות חישה וביות של אלביט

קיבל אישור לקנות 100 מערכות "עופר" לטילי אוויר־ים

מאת זהר בלומנקרנץ
כתב "הארץ" לענייני תעשיה

חיל האוויר של צי ארה"ב יצטייד באלף מערכות חישה וביות מסוג "עופר" לטילי אוויר־ים, תוצרת חברת "אלביט" בישראל. המערכת הוצגה בסלון האוויר בלה בורז'ה שבפאריז.

המערכת מתבייתת על מטרות קורנות חום. נודע, כי שר ההגנה של ארה"ב, קספר ויינברגר, אישר לצבא לחתום על חוזה אספקה בנושא זה עם החברה מישראל. בכך הושלם תהליך קבלת האישורים בארה"ב להצטיידות במערכת הישראלית, לאחר שעוד שר הימיה של ארה"ב, רונאלד ראגס, אישר קודם לכן את החלטת הצי להצטייד בטכנולוגיית הביות, המשמשת כבסיס למערכת "העופר", עבור חיל האוויר שלה.

המערכת מתבייתת על המטרה בצורה עצמאית ללא קשר למטוס המשגר וניתנת להרכבה על פגזים שונים דוגמת מאג 82, המשמשת כפצצה רגילה. החברה מישראל הציגה בסלון האווירי בצרפת, לצד דגם של המערכת המוצגת, סרט מניסויי הטלה.

בסרט ניתן היה לראות, כיצד המערכת מתבייתת ופוגעת בטנק. עוד נודע, כי חילות אוויר זרים נוספים מתעניינים במערכת.

ועדת הכספים תדון היום בהסתבכות המושבים בחובות

נציגי הליכוד בוועדה רוצים לברר עם נציגי הבנקים, שהוזמנו לישיבה, את הסיבות למתן אשראי של יותר ממיליארד שקל, למרות המידע על מצבם הקשה של המושבים

מאת עדנה אירידור
סופרת "הארץ" לענייני כלכלה

הרחבת האשראי הבנקאי למושבים ולארגוני הקניות, שהביאה להסתבכות של המגזר המושבי בחובות בסכום העולה על 2 מיליארד ש"ח, תידון היום בוועדת הכספים של הכנסת. לישיבה הוזמנו נציגי הבנקים: לאומי, פועלים, המזרחי והבנק לחקלאות.

אחת השאלות המרכזיות בדיון היא כיצד ניתן היה להפסיק לקיחת אשראי לפעילות משקית, כשעצם קיומה של פעילות זו תלוי באשראי. פיתוח המשק החקלאי בשנים האחרונות התבסס על אשראי ששיעורו הגיע ל־60% מהיקף ההשקעה; השתתפות משרד החקלאות והמחלקה להתיישבות בפרוייקטים החקלאיים נעשתה באמצעות מכתבי התחייבות; הקפאת התקשרויות הממשלה בתוכנית הכלכלית חייבה את המושבים לפנות למקורות יקרים יותר.

בכוונת חברי הוועדה מהליכוד לבדוק עם נציגי המערכת הבנקאית את הסיבות למתן אשראי של יותר ממיליארד ש"ח, בעת שהיה ידוע כי המושבים אינם מסוגלים לעמוד בהחזר החובות; וכן את האפשרות להפרדת חובותיהם של ארגוני הקניות והמפעלים האזוריים מחובות של חברי המושבים, והעברת מימוש וניהול נכסי הארגונים והמפעלים האזוריים לבנקים.

לא פיקח ולא התריע

אתמול שמעו חברי הוועדה את השגותיהם של פרופ' סמדר אוטולנגי מאוניברסיטת תל־אביב ואת יקיר צור רשם האגודות השיתופיות. אוטולנגי טענה כי פקודת האגודות השיתופיות הקיימת היא משנת 1933, ואינה תואמת או עונה על צרכי המשק המשפטי של שנות ה־80 וה־90, למרות התקנות המתקנות שהוכנסו בה במהלך השנים.

ח"כ חיים רמון (מערך) האשים את רשם האגודות במשרד העבודה והרווחה על כי לא פיקח על המצב ולא התריע עליו בפני השרים האחראיים. לדברי רמון לא נערכה בדיקה של מאזנים כדי לעמוד על מצבן הכלכלי של האגודות. הוא דחה את טענת רשם האגודות כי הדבר לא נעשה מחוסר כוח־אדם.

אי.אי.אס יקבל מעמד של אזור פיתוח א' כדי לעבור ליקנעם

ועדת השרים לכלכלה אישרה את המעמד למפעל המחשבים החיפאי

מאת צבי זרחיה

מעמד של אזור פיתוח א' יוענק למפעל המחשבים אי.אי.אס, לשם העתקת מפעלו מחיפה והקמתו ביקנעם עילית. הדבר אושר בוועדת שרים לכלכלה בהמלצת שרי הכלכלה והתכנון והתעשיה והמסחר.

המפעל ביקנעם יעסיק 150 עובדים בשנה הראשונה להפעלתו ואחר כך צפוי גידול במספר העובדים. מתן הטבות למפעל לפי חוק עידוד השקעות הון יגרום הקלה במצב האבטלה ביקנעם ויתכן כי יהיה ניתן למצוא תעסוקה חלופית במפעל לחלק מתושבי המקום שהם עובדי "סולתם" שנקלע לקשיים.

הוועדה גם החליטה להעניק תוספת מענק בסך 180 אלף דולר למפעל "סיבלאב" בבאר שבע. מינהלת מרכז ההשקעות אישרה לפני 3 חודשים את הקמתו של המפעל לייצור מוצרים עתירי ידע המיועדים לשימוש בתקשורת מחשבים באמצעות שימוש בסיבים אופטיים בהשקעה של 1 מיליון דולר.

המפעל יוקם על ידי משקיע חוץ שבבעלותו מיפעל דומה בקנדה ועתיד להעסיק בשלב ראשון כ־70 עובדים.

ועדת השרים גם החלה לדון בהענקת איזור פיתוח א' למפעלים עתירי ידע בבאר שבע על מנת לעודד משקיעים להקים מיפעלים באיזור, לנוכח קשיי התעסוקה הגוברים בעיר.

קו־אופ מבטלת ההסכם עם תנובה על הפעלת מרכז הקניות בב"ש

מאת אברים צהר

הנהלת רשת קו־אופ הודיעה אתמול לבטל בלי דיחוי את ההסכם שנחתם בפברואר 1984 עם תנובה בעניין הפעלת מרכז הקניות "לב הנגב" שבבאר שבע.

במסגרת ההסכם התחייב קו־אופ, בעלי מרכז הקניות, לשווק ב"לב הנגב" את מוצרי החלב של תנובה ולהימנע משיווק מוצרים מתחרים. בעקבות חתימת ההסכם הגישו המחלבות המתחרות בתנובה תלונה לממונה על ההגבלים העסקיים והעניין הגיע גם לדיונים בערכאות המשפטיות. המחלבות טענו כי ההסכם מפלה אותן לרעה והוא אינו חוקי.

באחרונה הודיע הממונה לקו־אופ כי עקב בדיקה שערך הוא רואה בהסכם הסדר כובל ודרש לבטלו לאלתר.

מהנהלת קו־אופ נמסר אתמול כי מעתה יימכרו ב"לב הנגב" גם מוצרי חלב של טרה, מחלבות שטראוס ומחלבות אחרות, המתחרות בתנובה.

אורמת טורבינות יקבל ערבות מדינה בסך 10 מיליון ד'

מאת עדנה אירידור

מפעל "אורמת טורבינות" ביבנה יקבל ערבות מדינה בסכום של 10 מיליון דולר – ערבות הדרושה לו על־מנת להשתלב בפרוייקט לניצול חום גיאותרמי, הנמצא בשדה בדרום־מערב ארה"ב.

ראש הממשלה יצחק שמיר ביקר אתמול במפעל השטיחים של ח"כ אברהם שפירא באור עקיבא. (צלום: מגי איילון, לשכת העיתונות הממשלתית)

עליה בנסיעות פקידי ממשלה לחו"ל: גידול ב־20% ב־86־'87

ביקורת במשרד האוצר ● שרון ושריר מרבים לשלוח לחו"ל עובדים ממשרדיהם מבלי לקבל אישור מהוועדה הבין־משרדית

מאת צבי זרחיה

בשנת '86 ובחודשים הראשונים של שנת '87, גדל ב־20 אחוזים מספר פקידי הממשלה שיצאו לחו"ל.

באוצר נמתחת ביקורת חריפה על הגיאות בתנועת הפקידים לחוץ לארץ, בשעה שהמדינה מנסה לצמצם בהוצאותיה. גורמים בכירים באוצר אמרו שנסיעות פקידים לחו"ל מהוות "ניקור עיניים", בשעה שהאוצר מתקשה לממן את תקציבי החינוך הבריאות והרווחה. באוצר בודקים כמה פקידים יצאו לחו"ל, באיזה תפקיד וכמה עלתה נסיעתם לקופת המדינה.

סופר "הארץ" מציין כי חלק ניכר מהפקידים יצא לחו"ל בלי לקבל את אישורה של ועדת הנסיעות הבין־משרדית הפועלת מטעם נציבות שירות המדינה, כפי שמחייבים הנהלים. מסתבר שרבים החוששים כי יציאתם לחו"ל תיפסל בוועדה, יוצאים לחו"ל על פי כתב שיגור מיוחד מטעם השר הממונה עליהם.

שרון ושריר אלופים לנהוג

בשנה האחרונה שיגר שר התיירות והמשפטים אברהם שריר עובדים במשרדו בלי לקבל אישור מהוועדה הבין־משרדית וכך גם נהג שר התעשיה והמסחר אריאל שרון.

במשרד האוצר קובלים כי שרים רבים מעניקים הטבות ופרסים לעובדיהם באמצעות שיגורם לחו"ל, גם אם נחיצותם שם אינה הכרחית. פקיד היוצא מטעם המדינה לחו"ל זוכה בכיסוי הוצאות כרטיס הטיסה, מס הנסיעות, וכן דמי אש"ל בשיעור 60־80 דולר ליום.

לאחר פנייתו של סופר "הארץ" לנציב שירות המדינה מאיר גבאי בעניין, התריע גבאי בפני המנהלים הכלליים של משרדי הממשלה על ריבוי הנסיעות לחו"ל של פקידיהם. גבאי תבע לרסן מספר נסיעות הבכירים.

עליה של 17% לעומת 85'

ב־86' רכשה ישראל 7.4 מ' טונות נפט גולמי ושילמה 900 מיליון ד'

מאת מיכאל גרמי

בשנת 1986 רכשה ישראל 7.4 מיליון טונות נפט גולמי – עליה של 17 אחוז לעומת 1985 – אך בשל המחירים הנמוכים שהיו בשוק העולמי הסתכמה ההוצאה לרכישת הנפט ב־900 מיליון דולר לעומת 1.5 מיליארד דולר ב־1985.

על פי נתוני הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה ומשרד האנרגיה מתברר כי העליה בצריכה של מוצרי דלק ב־1986 היתה קטנה מאשר ברכישה: ב־10 אחוזים בצריכת הבנזין, 5 אחוזים בצריכת המזוט ועליות קטנות יותר בצריכת סולר והקרוסין/נפט.

ההפרש בין העליה הניכרת ברכישות והעליה המתונה בצריכה מוסבר בכך שהכמויות שאוחסנו במאגרי הנפט והמזקקים ירדו בסוף 1985 בשל דחיית רכישות עקב המחיר הגבוה – ואילו ב־1986 נרכשו כמויות גדולות למלאי. במשרד האנרגיה נמסר כי רכישות גדולות אלו איפשרו את יצוב מחירי הדלק ומוצריו גם לאחר שבשלושת החודשים האחרונים חלה עליה במחירו בשוק העולמי.

מכירת דירות חדשות גדלה ביוני ב־5% ל־304 דירות

רוב החברות העלו מחירים בין אחוז ל־5 אחוז

מאת אריה לביא

מכירת דירות חדשות עלתה ביוני בכחמישה אחוזים – מתברר מסיכום ב־9 חברות הבניה הגדולות. אותו חודש נמכרו 304 דירות לעומת 290 במאי. מרבית החברות ניצלו את יוני שבו היתה התעוררות בשוק הדירות לצורך העלאת מחירים, בין 3 ל־5 אחוזים אף כי היו חברות שהעלו בשיעורים נמוכים יותר.

למרות עידכון המשכנתאות לזכאים נטה הביקוש לדירות יקרות ואילו לדירות המיועדות לזוגות צעירים ולשכבות עממיות לא היה ביקוש.

זו היתה התפתחות המכירות של 9 חברות הבניה הגדולות:

החברה	ביוני	במאי	שינוי ב־%
שיכון ופתוח	40	39	2
שיכון עובדים	94	85	10
אשדר	38	36	5
יובל גד	33	28	18
רסקו	15	15	0
רסם	20	18	11
אזורים	30	30	0
רובינשטיין	14	18	22־
אלדם	20	21	5
סך הכל	304	290	5

מרכז הבניה הישראלי

מרכז הבניה הישראלי
מתכבד להזמין את צבור המהנדסים
לטכס חלוקת הפרס
ע"ש אינג' יוסף ורסנו ז"ל
עבור הישגים בתחום התכנון והמחקר בהנדסת מבנים לשנת תשמ"ז
הטכס יתקיים ביום רביעי, ד' בתמוז תשמ"ז, 1 ביולי 1987 בשעה 18.00
בבית מרכז הבניה הישראלי, רח' האוניברסיטה 40, רמת־אביב, תל־אביב
בתוכנית הטכס:
* דברי פתיחה אינג' צבי ארן, מנכ"ל מרכז הבניה
* קוים לדמותו של אינג' יוסף ורסנו ז"ל ד"ר אינג' אורי הרמל
* הקראת החלטות להנמקות של ועדת הפרס
* חלוקת הפרס ע"י נציג משפחת ורסנו

דברים בשם מקבלי הפרס: אינג' שמעון ירדן בשם משרד ירדן שמעוני־שחם, מהנדסים יועצים בע"מ.
אינג' אשר מילר בשם משרד מילר שנבל צחר ושות' מהנדסים יועצים.
הרצאה בנושא "תכנון מזח הפחם בתחנת הכח בחדרה" מפי אינג' שמעון ירדן.

ברחבי המדינה

ועדת משנה בכנסת: להקציב לקופ"ח לאומית 14 מ' שקל

מאת עדנה אירידור

יש לתת לקופ"ח לאומית הקצבה מיוחדת של 14 מיליון ש"ח לחיסול חובותיה למשרד הבריאות – כך החליטה אתמול ועדת משנה של ועדת הכספים, בראשות ח"כ חיים קאופמן שבדקה את מצוקת הקופה, לאור החלטת משרד הבריאות לגבות תשלום ממבוטחי הקופה עבור שירותים שניתנים להם בבתי החולים הממשלתיים.

החלטת משרד הבריאות נובעת מהעובדה כי הקופה חייבת לה 16 מליון ש"ח ומשרד האוצר מסרב להעביר כספים לחיסול החוב.

ועדת המשנה גם דורשת מהאוצר לקבוע הקצבה לקופה זו לשנים 86 ו־87 בהתאם לקריטריונים ההמורות שניתנות לכלל קופות החולים. על פי המלצת דו"ח גרייס שקבע כי מצבה של הקופה לא מחייב תמיכה ממשלתית, הפסיק האוצר להעביר כספים לקופה מעבר לכספי מס מקביל שמועברים לקופה באמצעות המוסד לביטוח לאומי.

הוועדה קובעת שקופת חולים הלאומית משרתת ציבור רחב בכל חלקי הארץ ב־168 מרפאות חלקן ביהודה שומרון וחבל עזה ואזורי המיעוטים ולכן היא ראויה לתמיכת הממשלה כפי שהיה במשך כל שנות קיום המדינה.

רוב הציבור מאשים הממשלה בשביתת אגד

רוב הציבור מאשים בשביתת אגד גורם חיצוני שאינו קשור לאגד.

75% מציבור זה תולה את האשם בגורם ממשלתי כלשהו, כגון משרד התחבורה או בממשלה בכללותה.

כך עולה מסקר שערך מכון "חקר" בקרב מדגם ארצי מייצג של 302 מרואיינים.

הסיפור מאחורי השינוי בקריאת הטמפרטורות החזויות:

תחרות עם רדיו עמאן: לא "הרי שומרון" אלא "שכם והשומרון"

בקול ישראל לא שידרו את הטמפרטורות של ערי הגדה, אבל כשהתחילו הירדנים לעשות זאת בא קורפו ודאג לשינוי ● "הדבר יבטא את זיקתנו לארץ" ● דורש לפתוח במזג האוויר בירושלים

מאת לילי גלילי
סופרת "הארץ"

שר התחבורה חיים קורפו הבחין כי במסגרת העמקת מעורבותו של חוסיין בגדה, החלה הטלוויזיה הירדנית לשדר תחזית מזג־אוויר לערים שונות בגדה.

קורפו לא נותר חייב לחוסיין במאבק הפוליטי על חלקי ארץ ישראל ועל מזג האוויר השורר בהם. במכתב לשירות המטאורולוגי, הכפוף למשרד התחבורה, ביקש קורפו לשנות את החלוקה האזורית שבתחזית מזג האוויר המשודרת ברדיו.

מנהל מחלקת החיזוי, השותפה ל"קול ישראל" בהכנת התחזית, הפנה אותו לרדיו. "קול ישראל" התבקש להחליף את ההגדרה "הרי שומרון", בניסוח "שכם והשומרון", להוסיף את עזה ולומר: "עזה ומישור החוף הדרומי", ואפילו להוסיף לתחזית את ג'נין.

לדברי השר, הדבר יבטא את זיקתנו למקום. הדרישה העיקרית, עם זאת, היתה לפתוח את תחזית מזג האוויר בירושלים (המטרופולין), במקום הסדר הגיאוגרפי מצפון לדרום, המקובל עד כה.

מנהל חטיבת החדשות ב"קול ישראל", יגאל רום, הביא את העניין בפני מנהל הרדיו, גדעון לב ארי, שביקש להמציא לו נוסחה מגובשת להענות סבירה. בתגובה אמר רום כי הוא מתנגד, עקרונית, לעירוב פוליטיקה במזג האוויר, אך נענה להצעות שנראו כשיפור השרות לציבור, כמו הניסוח "שכם והשומרון" במקום "הרי השומרון", שאינם נקודת ציון הידועה לכל אחד. מאותו שיקול נדחו "הרי חברון", אך יריחו זכתה לאיחוד נפרד עם סביבות ים המלח.

השינוי שהוכנס בשידורי "קול ישראל" חמק כנראה מאוזנו הכרויה של השר קורפו. אתמול הגיע שוב למנכ"ל הרשות אורי פורת מכתב ובו דורש קורפו להכניס את השינויים במזג האוויר.

עוד בוויכוח על הארנונות

להט מאשים את דרעי ב"חוסר יושר, התחסדות וצביעות"

במשרד הפנים היתה נקודת אור אחת – רוני מילוא איתו אפשר היה לדבר, אבל דווקא אותו זרקו לכלבים!

מאת חיים הנדווקר
סופר "הארץ" בתל אביב

ראש עיריית תל אביב, שלמה להט, מאשים את מנכ"ל משרד הפנים, אריה דרעי, ב"חוסר הגינות, התחסדות והצביעות", בדרך טיפולו בפרשת הקטנטן של הארנונות עבור תושבי תל אביב.

"במשרד הפנים", מוסיף להט, "היתה נקודת אור אחת וזה היה רוני מילוא, איתו אפשר היה לדבר, אבל דווקא אותו זרקו לכלבים. גם ועדת הכספים של הכנסת נהגה כאולת יד."

להט טען כי בכך שהעיריה העלתה את הארנונות בתל אביב, אצל חלק מהתושבים, בלמעלה מ־22 אחוזים "נהגנו לפי הנחיות משרד הפנים והיה מאחורי זה הגיון. שלא יהיו אנשים בתל אביב שישלמו פחות ארנונות מאשר בעיירות פיתוח, כמו שהמצב הוא היום."

אבל להט מאשים כי משרד הפנים והמנכ"ל שלו עשו מלאכתם רמיה, בכך שלא נאבקו ולא נלחמו כדי שאנשים ישלמו בעבור השירותים שהם מקבלים.

להט אמר עוד, כי בלא היה סותנו להיכנע לדרישה להחזיר סכומי כסף, מעבר להעלאה של 22 אחוזים. אולם עמד נגדו איום בבג"ץ ועל פי חוות דעת משפטית עלולה היתה העיריה להיכשל, שכן ההגבלה של העלאת הארנונות ב־22 אחוזים היתה בבחינת חוק. מוסיף להט כי במצב כזה עלול היה גזבר העיריה, יצחק אלרון, להישלח לכלא לשלוש שנים "ואת זה לא הייתי רוצה לגרום לו."

משרד הפנים סירב אתמול להגיב על דבריו אלה של להט.

בימים הקרובים יקבלו תושבי תל אביב חשבונות ארנונה מתוקנים מהם גם יקוזו העודפים שכבר שולמו לעירייה. אלה ששילמו ארנונה שנה מראש יקבלו ההנחה וכן העודף.

בוטלה חופשת הקיץ המאורגנת במשרדי הרישוי

מאת א. קרן

עשרות אלפים מבחני נהיגה מעשיים נוספים הוקצו בחודש יולי על־ידי אגף הרישוי במשרד התחבורה כתוספת למבחני הנהיגה הקיימים.

דובר משרד התחבורה שמסר על כך אומר כי בכך צומצם בצורה ניכרת משך זמן ההמתנה למבחני נהיגה.

כמו כן תבוטל, על־פי החלטת שר התחבורה חיים קורפו, חופשת הקיץ המאורגנת של משרדי הרישוי שהיתה נהוגה בחודש אוגוסט. הביטול יגביר אף הוא את מספר מבחני הנהיגה בצורה ניכרת.

ערך את המדור: יצחק לאור

Ansa International
השכרת רכב
דגמי
1985
1986
למכירה
אם מחדשים את צי הרכב שלם
ומציעים למכירה מכוניות:
★ פג'ו 505
★ דייהטסו שרייד (אוטומטי וגיר רגיל)
★ ג'יפים סוזוקי
* * *
אחריות ל־3 חדשים או 5000 ק"מ למנוע ולתיבת ההילוכים
*
תצוגה ומכירה:
חניון אגד – המסגר פינת יצחק שדה ת"א לפנות לאויר
* * *
סיור וטיול בע"מ

מתתיהו ליפשיץ בע"מ
הודעה על דחייתה של אסיפה כללית שנתית
ניתנת בזה הודעה כי האסיפה הכללית השנתית של החברה שנועדה להתקיים ביום 15.7.1987 נדחית למועד אחר שייקבע על ידי מועצת המנהלים של החברה.
בפקודת מועצת המנהלים
עובדיה רחמים עו"ד
מזכיר החברה

עיריית תל אביב־יפו · החברה לפיתוח יפו העתיקה · קרן ת"א לפיתוח
לילות יפו
1–7 ביולי 87 מ־8 בערב ועד חצות
מוסיקה · תיאטרון · מחול · קולנוע · אמנות פלסטית
שרות מיניבוסים בחינם לבאים ל"לילות יפו"
עיריית תל־אביב הכשירה חניונים מיוחדים לנוחות המבקרים ב"לילות יפו". החניונים נמצאים מול גן צ'רלס קלור. מיניבוסים מיוחדים יסיעו אותך אל יפו העתיקה וממנה והכל – **ללא תשלום!**
שים לב לשינויים בתנועה! (החל מהשעה 19.00).
* כביש החוף (הרברט סמואל) אחרי צומת בית הטכסטיל – יהפוך חד סטרי לכיוון יפו.
* לנוסעים לחולון ולבת־ים מומלץ לא לעבור דרך יפו בדרכם ליעדם.
* אזור יפו העתיקה יחסם לתנועה.
* חניונים נוספים לרשות הקהל ברחוב עזר ומרזוק ובנמל יפו. (ראה מפה).
* **רכב שיחנה בניגוד לחוק ינעל בסנדלי דנוור.**

هكذا من الأصل

המשך מעמוד 1

פרשת רפי סוויסה

(סוף בעמוד 1)

משפחתו לשחור את האירועים ביום 26 בפברואר, היום שבו מייחסים לבנו את הפריצות לבתים ברחובות. אתמול גם מסרה אשתו של סוויסה, אליס, עדות הרגישה כי בעלה דובר אמת ולא ניסה להדיח עדים או לעשות את הדברים האחרים המיוחסים לו. גם שתי בנותיו נחקרו במשטרה ועמדו על טענת אביהן שניסה לרענן זכרונן באשר למעשי הבן ביום שבו מייחסת לו המשטרה פריצה לדירות.

בעודו נחקר במטה משטרת מרחב שפלה ברחובות, הגיע בנו, דוד, לבית משפט השלום ברחובות, כשהמשטרה ביקשה להאריך את מעצרו אף הכינה כבר כתב־אישום נגד הבן ובו ייוחסו לו שלושה מקרי התפרצויות לבניין ברחוב משקביץ ברחובות. באחד המקרים נתקל דוד סוויסה, לדברי המשטרה, בבעלת הבית ונאבק עימה ולאחר מכן נמלט. האשה זיהתה את סוויסה הבן כמי שפרץ לביתה. בין השאר, זוהה סוויסה על־פי הצמיד שעל ידו.

המשטרה ביקשה לעצור את הבן עד תום ההליכים ועורך־דינו ביקש לדחות את ההחלטה ליום ראשון וכך היה.

התפתחות דרמאטית חלה אתמול בפרשת רפי סוויסה, בעצם חקירתה ועיכובה במשטרה של צעירה המקורבת לסוויסה ואשר על־פי החשד נעזר בה סוויסה לשם הדחת עדים. שמה של הצעירה, שנציב שירות בתי־הסוהר לשעבר סייע לה להשתלב בשירות, נקשר גם בטענות שהועלו נגדו כששירת בנציבות ונגעו לכך שהצעירה ליוותה אותו למקומות שונים, במסגרת עבודתו, שלא לצורך, על־פי טענות.

הבחורה, המתגוררת באחד ממרכזי הדרום, אמורה היתה להשתחרר אתמול, לאחר שתסתיים חקירתה במשטרה.

גם קרובי־משפחה אחרים, ביניהם קצינת המשטרה רווית ברמאיר, אחייניתו של סוויסה הנמצאת בחופשת לידה, נחקרה בפרשה. הקצינה שימשה עד ללידתה כקצינת תלונות הציבור במרחב השפלה. אביה

רפי סוויסה אתמול במעצר בית בבית פרקליטו בתל־אביב. (צילום: עודי קרן)

הוא אחיו השלישי של רפי סוויסה, המתגורר בצרפת. (אח נוסף, שמעון סביר, משמש כמפקד היחידה לחקירת פשעים חמורים, בדרגת תת־ניצב). היא ידועה בין חבריה לעבודה כבעלת־מקצוע וכקצינה מעולה בתחום החקירות, ורבים מחבריה מקווים כי הפרשה לא תרביץ לה את קלון.

בשיחה עם "הארץ" אמר אחד מחבריה לעבודה: "כנראה שהאירועים המשפחתיים וקירבתה אליהם גרמו לה להגיב כפי שהגיבה, אבל חבל לפגוע בבעלת מקצוע שגם בעלה משמש קצין בכיר במרחב האמור".

חבר טוב של סוויסה, המלווה אותו שנים רבות, הדגיש כי ההדמגויות המצליחות של סוויסה, לכל אורך הדרך, הביאה אותו למצב שבו הוא נמצא כיום. סוויסה ניסה להגן על בנו בפרשת הסמים בצרפת ובכל הקורה כעת. "חבל שהוא צריך לשלם על הקריירה המפוארת לו בתחום המשטרתי ובשירות בתי־הסוהר".

סוויסה מילא תפקידים רבים בשירות הציבורי. הוא שימש כראש המועצה המקומית מזכרת בתיה, נבחר לחבר כנסת ולאחר מכן שימש כנציב שירות בתי־הסוהר. כשנה וחצי שימש כנציב שירות בתי־הסוהר והתפטר לאחר ששלושה קצינים מהשירות האשימו אותו בשורת חריגות מנהליות.

בעקבות הפרשה והשיפוט התפטר סוויסה מתפקידו, ובאחרונה שימש כמנהל חברת התיירות "מלווי ספנות".

חקירתו של סוויסה ומהלכה הובאו לידיעת המפכ"ל הכללי של המשטרה, השוהה בחו"ל, וכן תודע במהלך החקירה גם ראש אגף החקירות במטה הארצי של המשטרה, יגאל מרקוס.

לאחר שהסתיימה חקירתו של סוויסה האב, אתמול, הוא שב לבית סניגורו, עורך־הדין הד"ר חיים משגב, שם עליו לשהות על־פי החלטת השופט אברהם בייזר.

שיחות רבין בוואשינגטון

(סוף בעמוד 1)

יקטן. גם בתחום זה אין לרבין אשליות: "ברור שאין הם יכולים לתת לנו הערכות מעבר לשנתיים הבאות. הם אינם יודעים כיצד ייראו פני הדברים ומה יאמר הקונגרס המאשר את הכספים".

רבין ייוועד אמנם גם עם חברי־קונגרס תומכי ישראל, אבל פגישה זו תיוחד בעיקר ל"הספד על הלביא, ולהסבר על החלטת הממשלה הצפויה", כדברי מקור המקורב לרבין.

אין ספק שהחלטה לבטל את הלביא תביך את תומכי ישראל בקונגרס, אף כי בינתיים ניכשו נציגי ישראל וידידיה בגבעת הקפיטול נוסחה האומרת: "הסיוע לישראל לפיתוח הלביא נועד למעשה לפיתוח טכנולוגי, וככזה הוא השיג את מטרתו".

רבין העריך אתמול כי אם יימשך הפרוייקט, הוא יעשב עוד 6—8 מיליארד דולר בנוסף ל־1.4 מיליארדי הדולרים שכבר שולמו, ולפיכך האלטרנטיבות האחרות הן בניית מטוס אף־16 בישראל, או רכישתו "מן המדף" האמריקאי.

"קריאת המטפה"

אשר לסיבת הביקור עתה ולהיפזון שבו בוצע וללא הכנה מתאימה, אישר רבין כי ללא "קריאת המטפה" האמריקאית יהיה זה בלתי־נבון לקבל החלטה בממשלה.

רבין הוסיף: "אם בעוד 4 שנים יתנו ועדת־חקירה וישאלו איך נתקענו עם הלביא, אוכל להשיב לכן החלטתי מה שהחלטתי".

רבין ינסה להשיג אישור להוצאת חצי מליארד דולר מכספי הסיוע בישראל, לעומת 300 מיליוני הדולר המותרים להוצאה היום. הוא יבקש גם לבדוק אפשרות לרכוש מטוסי אף־16 בתנאים מועדפים, הדומים לאלה בהם רוכשות אותו מדינות נאט"ו. שר־הביטחון ינסה לקדם את פיתוח פרוייקט הטילים נגד טילים, לבטל מגבלות התחרות על מכרזים אמריקאיים באירופה, ולהחיש את פרוייקט בניית הצוללות. כלל תוספת כספית עבור כל אלה.

בנושאים אלה ייפגש רבין היום עם שר־ההגנה קספר ויינברגר ועם מזכיר המדינה ג'ורג' שולץ. כן ייפגש עם ד"ר דב זקהיים.

מהנדסים זרים ב"לביא"

מנהל פרוייקט הלביא, מנחם עיני, אישר אתמול כי מהנדסים זרים עסקו בפיתוח הלביא ומשהתיימו תפקידים הם עזבו לחפש מקומות עבודה אחרים. על־פי מקורות אמריקאיים עברו מהנדסים רבים, רובם בריטים, לעבוד בתעשיה האווירית של דרום־אפריקה, לעסוק בפיתוח מטוס הצ'יטה. המקורות הביעו החשש שטכנולוגיה אמריקאית וישראלית שפותחה עבור מטוס הלביא תעבור לדרום־אפריקה ומשם אף למקומות אחרים בעולם.

שיכון ופיתוח: קרובי דוד לוי

(סוף בעמוד 1)

החברה.

נציגות העובדים התנגדה למינויים אלה. שיכון ופיתוח ניהלה מו"מ להסרת ההתנגדות ויו"ר הדירקטוריון חתם על שני הסכמים המבטיחים לעובדים הטבות־שכר מפליגות תמורת הסכמתם למינוי.

"מינוי העובדים החדשים בשיכון ופיתוח מהווה אירוע חמור במינהל הציבורי בכלל ובניהול חברה ממשלתית בפרט. אין מנוס מהמסקנה שהפעולות שבוצעו בשיכון ופיתוח נועדו לאפשר מינויים של העובדים מטעמים לא עניניים, בין שהוא מינוי מטעם שר הבינוי והשיכון או בשמו, ובין שזה מינוי של אנשים בעלי קשרים ממפלגה מסוימת. החברה לא מילאה את חובתה על־פי חוק ונתנה לשיקולים שלא היו לטובת החברה, לגבור עליה. בייחוד היה עליה לנהוג זהירות בקשר למינויים של עובדים, שהם קרובי משפחה של שר הבינוי והשיכון, האחראי על ענייני החברה לפי חוק החברות הממשלתיות".

הסכמים נחתמו ללא סמכות

מבקר המדינה קובע כי לשם מינוי סמנכ"ל החברה לתיאום, נגררה החברה לשורה של חריגות בכללי מינהל תקין. המעלות השדות לפגיעה בטוהר מידות ולהרסת חובת האימון שהדירקטורים חבים כלפי החברה. יו"ר הדירקטוריון, יחד עם עוזר השר שלא היה מוסמך להתערב בענייני החברה, ניהל מו"מ עם העובדים וחתם על שני הסכמים, בלא שהיה לו סמכות לכך ותוך עקיפת מנכ"ל החברה.

מינוי סמנכ"ל החברה, היה לא רצוי ולא היה צורך בתפקיד זה בחברה, בייחוד כאשר החברה צמצמה את כוח האדם ואת היקף פעולתה.

מבקר המדינה קובע כי נציגות עובדים בחברה ממשלתית אינה פטורה משמירה על מינהל ציבורי תקין והסטנדרטים של שמירה על טוהר מידות בשירות הציבורי. היה על נציגות העובדים שחתמה על הסכמי השכר המפליגים, לשקול שיקולים לטובת השירות הציבורי ולא להצטמצם בהשגת הטבות לעובדים — יהא המחיר אשר יהא.

מבקר המדינה ממליץ לבטל את כל המינויים בהקדם האפשרי, מאחר והם פסולים מבחינת טוהר המידות.

תגובת משרד הבינוי

צבי זרחיה, כתב "הארץ" לענייני כלכלה, מוסר: משרד הבינוי והשיכון חולק על אחדים מהממצאים שהועלו בדו"ח מבקר המדינה בעניין המינויים בחברת שיכון ופיתוח. העובדים שהתקבלו למשרות השונות שנבדקו על־ידי המבקר נמצאו מתאימים לתפקידם. כך אמרו אתמול במשרד הבינוי והשיכון. השתייכותם הפוליטית וקירבתם המשפחתית אינה צריכה להפריע להם בקבלת התפקיד.

עוד נמסר כי 3 מתוך 4 המינויים לא היו ידועים לסגן ראש הממשלה ושר הבינוי דוד לוי וכאשר נודע לו על אחד המינויים הורה לבטלו.

בהערות של משרד הבינוי והשיכון לדו"ח מבקר המדינה נאמר כי בעניין מינוי אבנר סויסי, סמנכ"ל לחברת שיכון ופיתוח, הרי שהוא אינו יוצא־דופן מאחר שמרבית עובדי החברה הבכירים "בוחרו" ובעבר הם אנשי מערכת השיכון שעברו לחברה במהלך הקריירה שלהם. לסויסי היכרות טובה והדוקה עם מערכת השיכון והשלטון המקומי, והוא עשוי היה לסייע לחברה בחיזוק קשרים חשובים אלה.

דבר זה היה גורם בשיקול המנכ"ל להמלצה על המינוי. טובת החברה היא שעמדה לנגד עיניו של המנכ"ל כשהחליט להגיש את ההמלצה. סויסי מונה לתפקיד בהמלצת מנכ"ל החברה ובאישור הדירקטוריון שלה.

בעניין מינוי מזכיר לחברת שיכון ופיתוח נאמר כי האיש מתאים לתפקידו, והשתייכותו המפלגתית או המשפחתית אינן צריכות לעמוד לו למכשול. אשר למינוי פקיד מכירות של החברה בצפון נאמר כי מדובר במשרה בדרגה נמוכה יחסית ועקב כך לא היו עליה קופצים. ההנהלה הודיעה לוועד העובדים על כוונתה למנות אדם לתפקיד זה, והוא חדל לשמש בתפקידו החל מה־1 במארס.

בעניין מינוי מזכירה ליו"ר דירקטוריון החברה נטען כי המזכירה שנבחרה ממלאת את תפקידה על הצד הטוב ביותר. יו"ר החברה נקט בכל הצעדים שנדרשו כדי לאפשר את העסקתה וקיבל את הסכמת ועד העובדים לכך.

ממשרד השיכון נאמר עוד כי אין לצאת מתוך הנחה של משוא־פנים בקבלתה לעבודה, שהרי לא הועדפה על פני אחרות בעלות נתונים זהים.

ערפאת: שיחות עם ישראל

(סוף בעמוד 1)

קטיוי. כל מה שמוכנים לו ה"יונים" בישראל הוא נסיגה מאזורים מיושבים בפלשתינאים. לדבריו, תיתכן הקמת "מיני־פלשתין" ברצועת עזה והגדה המערבית, אולם אש"ף יתבע כינון מסדרון (כנראה ביניהן) בוסמת הא"ם.

לשאלה מה יהיה עתיד ההתנחלויות, השיב: "יש לחפש פשרה. אני אדם פרגמטי. יש לזכור כי רצועת עזה נחשבת לאזור בעל צפיפות אוכלוסין מן הגבוהים בעולם, בעוד הנגב ריק מאדם". (דהיינו, יש להעביר את המתנחלים לנגב).

כשנשאל אם את המצב משנה איזו מפלגה שולטת בישראל, ציין כי אין הבדל מכריע. "עובדה כי מצבם של תושבי השטחים הכבושים היה גרוע יותר בימי שלטון המערך. השר רבין גרוע משרון".

לשאלה מה דעתו על הצעת חנא סניורה לייצוג ערבי בעיריית ירושלים, השיב: "אין לסניורה זכות להבטיח לישראל שליטה על ירושלים. יש לזכור כי אפילו ארה"ב לא הכירה בסיפוח מזרח־ירושלים. אולם הצעת סניורה היתה בבחינת 'בלון־ניסוי' לראות מה תהיה התגובה".

ערפאת אמר כי מוסרים לו ישראלים רבים השואפים לפתרון של שלום, אולם הדבר לא יתכן כל העוד ה"חונטה" שולטת בישראל. לדבריו, ישראל מדכאת גם את התרבות הערבית. היהודים עושים כיום לפלשתינאים מה שעשו הנאצים ליהודים שנים רבות. החונטה אינה מבינה כי זמנה של ישראל אזל.

מנהיג אש"ף אמר כי מבין 3.3 מיליון יהודים בעלי דרכון ישראלי השתקעו בארה"ב 800 אלף, ובתוך 3—4 שנים ישתווה מספר היהודים לפלשתינאים, המונים כיום 2.2 מיליון.

בהתייחסו למפגש המשלחת הישראלית עם אנשי אש"ף בהונגריה, אמר כי "גם הם מודים בדיכוי התושבים הפלשתינים".

לשאלה כמה פונדמנטליסטים מצויים בין חברי אש"ף, השיב כי "בכל העולם הערבי קיים שגשוג של תופעת החזרה לדת. באש"ף מספרם מועט יחסית. באש"ף חברים מוסלמים, נוצרים ויהודים".

שאלה "יהודים"?

ערפאת: "כן, יש לנו גם חברים יהודים. רבים מהם יושבים כיום בתל־אביב בישראל. הם אינם רוצים בכל קשר עם המדינה הציונית".

הצעת שיטה חדשה בחינוך

(סוף בעמוד 1)

של חלק מהבכירים, בלשכת המנכ"ל, במסגרת מה שמוגדר כ"צוות א". לא התקיימה הצבעה. התוכנית גם לא נדונה במזכירות הפדגוגית, שהיא הפורום הראשון במעלה לטיפול בנושאים מסוג זה. יו"ר המזכירות הפדגוגית, דוד פור, אינו שותף לתוכנית, וד"ר שושני דורש את סילוקו מהמשרד.

נבון: אין כוונה לפגוע באינטגרציה

חלק מפרטי התוכנית החדשה נמסרו אתמול במסיבת עיתונאים בירושלים, שכינס שר החינוך והתרבות יצחק נבון, לרגל סיום שנת הלימודים. נבון סירב להשיב לשאלה מדוע לא נדונה התוכנית במזכירות הפדגוגית ואם יש קשר בין ההתנגדות לה מצד יו"ר המזכירות ובין הניסיון לסלקו מהמשרד.

נבון טען כי משרד החינוך אינו מתכוון, בשום פנים, לסגת מעקרון האינטגרציה ומחפש דרכים לשפרה. ד"ר שושני, שהשתתף במסיבה אמר, כי אינו חושב שיש מישהו במשרד שמתנגד לתוכנית. הוא הסביר כי המסמך שכתב, מנסה לגשר בין כמה קטבים: כפיית רישום לבתי־ספר, בחירה חופשית בבתי־ספר (והשפעת כיווים על אכלוסיית התלמידים) ואינטגרציה.

בתגובה על התוכנית החדשה, אמר אתמול מזכ"ל הסתדרות המורים, יצחק ולבר, כי הוא קורא לשושני לחזור בו מהכוונה להפעיל את התוכנית, שתנציח את הפער בין המעמדות והעדות. כן קרא למזכ"ל מפלגת העבודה, ח"כ עוזי ברעם, לכנס לאלתר את לשכת המפלגה.

הוא אמר כי לא יעלה על הדעת ששר ממפלגת העבודה ייצא כנגד ביטוי המובהק למצע המפלגה. יו"ר ארגון המורים העל־יסודיים, שושנה באייר, הגיבה באומרה כי ביטול האינטגרציה הוא "פצצת זמן חברתית".

ראש הממשלה יצחק שמיר

אבל על

שמואל תמיר (כצנלסון)

לשעבר שר המשפטים

לוחם, משפטן ומדינאי רב פעלים

ממשלת ישראל

מביעה את צערה העמוק על מותו של

שמואל תמיר (כצנלסון)

לשעבר שר המשפטים

ומשתתפת באבלה הכבד של המשפחה

לגב' בת־שבע כצנלסון

איתך בצער ובאבל על מות בנך

שמואל תמיר

תנחומינו למשפחה

קופת חולים מאוחדת
ההנהלה, הרופאים והעובדים

לרות ולכל המשפחה

משתתפים באבלכם במות יקירכם יקירנו

שמואל תמיר

נתן פק
ומשפחתו
לוס אנג'לס

שר המשפטים, היועץ המשפטי לממשלה
המנהל הכללי פרקליט המדינה ועובדי המשרד

אבלים על פטירתו של

שמואל תמיר ז"ל

שר המשפטים לשעבר

ומשתתפים בצער המשפחה

על

שמואל תמיר

מנהיג, מורה ידיד

כואבים מאוד

ג'ניס ודני

חברי המועצה הציבורית, ההנהלה
והמליאה של הר־איתן
המרכז הלאומי למערכות ישראל

מתאבלים על מותו של יו"ר מוסדות העמותה

שמואל תמיר

ומשתתפים בצערה של

משפחת תמיר־כצנלסון

רות היקרה

משפחות תמיר וכצנלסון

אתכם באבלכם הכבד במות חברנו היקר

שמואל

מרגוט המבורגר
חנה וגדעון המבורגר
אילנה ויאיר המבורגר
נורית ויואב מנור

שרויים באבל כבד
על
אבדן חבר וידיד יקר

שמואל תמיר

תהא נשמתו עדן

תנחומינו לרות ולמשפחה

חיה ושלמה אליהו

אבלים על

שמואל

החבר האהוב

זיוה, שמשון
יריב וגידי

לבת־שבע ושולמית כצנלסון
לרות, ליאורה, פייר, נגה, אהוד ויוסף

על

שמואל

שאיננו עוד

כואבים אתכם

אורה ורענן

אליהו חברה לביטוח
מנהליה וכל עובדיה

מרכינים ראש על קברו של

שמואל תמיר

איש דגול ורב־פעלים שקולו נדם ויחסר

למשפחות

תמיר־כצנלסון

אתכם באבלכם הכבד במות

שמואל

חבר מועצת המנהלים של חברתנו

מי יתן ולא תדעו דאבה עוד.

הראל־המשמר השקעות בע"מ

מחנה עבודה בסיביר: תמונה שצילם בסתר אסיר פוליטי ששהה במחנה, הגיעה באחרונה למערב. בתמונה, מראשית שנות ה־80, נראים אסירים במחנה העבודה אירט בסיביר כשהם כורתים עמודי חשמל, באתר המרוחק כ־60 מייל מהמחנה. (תצלום: איי־פי)

נשיא דרום קוריאה יכריז על רפורמות דמוקרטיות

"עם זאת על הדרום־קוריאנים להמשיך ולעמוד על המשמר" ★ השקט חזר לרחובות

סאול (ע"ר וע"צ). נשיא דרום־קוריאה, צון דו־הואן, יודיע היום בטלוויזיה, וכל הסימנים מצביעים על־כך כי ייענה לקריאת מפלגתו, להנהגת רפורמות דמוקרטיות מפליגות.

מנהיג האופוזיציה, קים דה־יונג, פינ את ההודעה האמורה בנימה של זהירות, באומרו כי על הדרום־קוריאנים להמשיך ולעמוד על המשמר.

דה־יונג, מבקרו הבולט ביותר של הנשיא, אמר אמש למנהיגים של קבוצת קואליציה אופוזיציונית, כי הוא מקווה שיוקם קאבינט ניטראלי, וכן אישים ממפלגת השלטון והאופוזיציה, כדי לפקח על בחירות והרפורמות הדמוקרטיות, עד שיפרוש הנשיא דו־הואן מתפקידו בפברואר השנה.

הצעות דמוקרטיות

דה־יונג הוסיף "למרבה המזל העלתה מפלגת השלטון הצעות דמוקרטיות, הטענות על רצון העם. אולם הציבור חייב לעמוד על המשמר ולעקוב אחר הממשלה הנכונות, עד שתיכון דמוקרטיה מלאה".

נשיא דרום־קוריאה נועד אמש עם רו תאה־וו, יו"ר "מפלגת הצדק הדמוקרטית" השלטת, שהודיע שלשום על תוכנית מקיפה לדמוקרטיזציה, כולל בחירות ישירות לנשיא הארץ.

תאה־וו, האיש שבו בחר הנשיא לרשת את מקומו עם פרישתו, מסר אמש כי יפרוש מתפקידו במפלגה ויבטל את מועמדותו לנשיאות, אם דו־הואן ידחה את הצעותיו.

מקורבים לנשיא דרום־קוריאה מסרו, כי יש להניח כי בנאומו בטלוויזיה יודיע דו־הואן כי יקבל את הצעותיו של תאה־וו, שהדהימו את מנהיגי האופוזיציה וראשי הממסד, בכללן כמעט את כל דרישותיה של האופוזיציה.

השקט חזר למסלולו בסיאול ובמדינה כולה, ואלפי השוטרים לדיכוי מהומות נעלמו מהרחובות וחזרו לבסיסיהם.

רייגן: דגלי ארה"ב יונפו באוניות כוויית מאמצע יולי

ארה"ב פתחה במאמץ דיפלומטי להביא לסיום המלחמה ★ פנתה אל מערב־גרמניה ויפן בבקשה להשתתף במימון התוכנית להגנה על השיט במפרץ

וושינגטון (ע"ר וע"צ). הנשיא רייגן הודיע אמש, כי תוכניתו להניף את דגל ארצות הברית על מכליות נפט של כוויית, ולהגן עליהן בכוח אנשי צבא אמריקאים במפרץ, תתבצע באמצע יולי.

דובר הנשיא מסר, כי ממשל רייגן פותח במאמץ דיפלומטי גדול באו"ם ובגופי העולם, כדי להביא לסיום מלחמת איראן־עיראק באמצעות [illegible] "ללא אמצעים ולא מוכנות".

אירופה ויפן מצטרפות

ארצות הברית פנתה אל מערב־גרמניה ויפן בבקשה להשתתף במימון התוכנית להגנה על השיט במפרץ — כך מסרה אמש סגנית שר החוץ האמריקאי, רוזאן רידג'וויי.

רוזן השיבה בפני ועדת החוץ של בית הנבחרים, על דברי ביקורת שב[illegible] לות הברית, להשתתף בנשיאה בנטל המימון של הגנת השיט במפרץ.

רוזן הוסיפה, כי הולנד מוכנה לשגר אוניות מלחמה למפרץ, אם יהיה צורך בכך וכי ספרד הביעה נכונות לדון בהגדלת משימותיה כים התיכון, כדי לשחרר אוניות מלחמה של בעלות בריתה אחרות לצאת למפרץ.

ישראלים קשורים בפיתוח מכונת צילום שתאפשר זיוף שטרי כסף בלחיצת כפתור

מאת אליהו זהבי

סופר "הארץ" בסקנדינוויה

התפתחות בתחום ייצור מכונות־צילום חדישות יכולה להפוך בתוך 4־5 שנים, זיוף כספים ל"משחק ילדים". בלחיצת כפתור יוכל כל אדם ל"ייצר" שטרי־כסף באיכות שלא תאפשר את גילוי הזיוף.

פרטים אלו מוסר היום יו"ר איגוד פועלי הדפוס בדנמרק, בראיון לבטאון פועלי הדפוס הדניים.

כיום מצויה בשוק מכונת צילום מתוצרת החברה היפנית "קנון", המסוגלת לבצע זיוף מושלם של שטרי־כסף. בשנה הקרובה תופיע בשוק מכונת צילום, מתוצרת משותפת של שני המפעלים האמריקאיים "דיי פונט" ו"קסירוקסק" ומפעל כי מיקלים ישראלי "סאביה".

מנהלי־בנקים וה"אינטרפול" יודעים על ייצורה של מכונת הצילום החדשה, ומנסים להתארגן כדי למנוע מצב שבו יועמד בסימן שאלה עצם קיומו של שטר־כסף המודפס על נייר.

ייתכן שחשוד בהנחת פצצות בפאריס בסתיו מסתתר בשגרירות האיראנית

כוחות ביטחון צרפתיים בודקים בקפידה כל אדם היוצא מהבניין

מאת יואב טוקר

פאריס (מיוחד ל"הארץ"). כוחות הביטחון הצרפתיים הציבו מחסומי מעקב מסביב לשגרירות האיראנית בפאריס, והם בודקים עתה באורח שיטתי את זהותו של כל אדם היוצא מן הבניין. על הנהגת הביקורת הבלתי־שגרתית הוחלט לאחר שהע־לתה האפשרות שאחד מהחשודים בהנחת הפצצות ברחובות פאריס בס־תיו שעבר מסתתר בבית השגרירות.

נגד החשוד, וואהיד גורדג'י, הוצא בפאריס צו־מעצר כבר לפני שבועות אחדים; אולם עד לפני ימים אחדים סברו החוקרים הצרפתיים שגורדג'י הצליח לצאת עוד בתחילת החודש אל מחוץ לגבולות צרפת; בעקבות מידע שהתקבל בפאריס בימים האחרונים, התחזר שגורדג'י עדיין נמצא כנראה בצרפת, ויתכן מאד שהוא מסתתר, יחד עם אשתו ובתו, בבניין השגרירות האיראנית. השר פסיוזקי הצרפתי הממונה על כלל הוקירות בנושאי הטרור, איתור מעורבות אפשרית של גורדג'י בה־כנת הפיגועים המתניים בפאריס בספטמבר, שבהם נהרגו 13 אנשים ונפצעו כ־150.

פצצה גרמנית גדולה ממלחמת העולם נתגלתה בלב לונדון

לונדון (ע"צ). פצצה גרמנית ממלחמת העולם השנייה, שמשקלה כ־430 ק"ג, התגלתה שלשום בערב בתחומי ה"סטאר אוף לונדון", הנמצא במרכז העיר, מטרים אחדים מתחת לפני הקרקע. הפצצה התגלתה על־ידי פועלי בניין.

מקורות צבאיים מסרו: "זוהי פצצה גדולה, אף במושגי היום". אנשי הצבא הוסיפו, כי שהייתה הממושכת של הפצצה מתחת לפני הקרקע, גרמה ל"דגישותה" הרבה.

חבלני הצבא ריווחו כי יידרשו כ־24 שעות כדי לפרק אותה. היא נמצאה בעומק של מטרים אחדים מתחת לפני האדמה.

מיד לאחר גילוי הפצצה פונו תושבי האזור למרכזי קליטה.

התובע למושבעים במשפט בארבי: שילחוהו לכלא עד יומו האחרון

מאת יואב טוקר

(מיוחד ל"הארץ"). סניגוריו של קצין הגסטאפו קלאוס בארבי פות־חים היום בבית המשפט בליון בסי־כומי ההגנה, לאחר שהתובע הכללי סיכם אמש את טיעונו למושבעים בקריאה: "שילחו אותו לכלא, עד יומו האחרון".

התובע הכללי קרא לגזור על בארבי את העונש המירבי הקיים בספר החוקים הצרפתי — מאסר עולם בפועל; כלומר מאסר בלתי־מוגבל, שלא ניתן יהיה להמיר אותו אחר־כך בשיחרור מוקדם מהכלא. עונש המוות בוטל בצרפת לפני כשבע שנים.

התובע פייר טרוש סקר בישיבת בית המשפט אתמול סעיף־סעיף את האשמות המיוחסות לבארבי.

צינור נפט איראני יעקוף המפרץ הפרסי

מאת אליהו זהבי, סופר הארץ בסקנדינוויה

איראן בונה צינור נפט שיעקוף את המפרץ הפרסי. הצינור, שאורכו יותר מ־1,000 ק"מ יוביל את הנפט האיראני מבצרות, סמוך לעיר שיראז, אל נמל המצוי מחוץ למיצרי הורמוז. קיבולת הצינור מיליון חביות ביום.

כיום מעבירה איראן קרוב ל־90% מתפוקת הנפט במכליות. מערב־גר־מניה, יפן ודרום־קוריאה סיפקו לאיראן צינורות ומכונות לחפירת התוואי, שבו מועסקים 5,000 איש בעבודות הנחת הצינור.

עיראק מקווה להשלים עד ספטמבר צינור נפט נוסף, שיוליך נפט משדות קירקוק ומוסול אל נמל־נפט טורקי, סמוך לעיר איסקנדרון. הצינור הנוסף יוליך חצי מיליון חביות ביום, ויגדיל את תפוקת הנפט העיראקית — מ־1.8 מיליון חביות ביום, ל־2.3 מיליון חביות ביום.

שמועות: רוסים מטיסים מטוסי קרב עיראקיים

מאת אליהו זהבי

כתב העיתון השוודי "סיד סונד־סקה דאגבלדט" מדווח היום מבגדד על שמועות, הרווחות בבירת עיראק, לפיהן גם טייסים סובייטים מטיסים מטוסי קרב עיראקיים.

לאחר התקפה על הפריגאטה "סטארק", נמסר כתבים מערביים כי עיראק גייסה לחיל האוויר שלה טייסים מצרפת ומזרח־גרמניה, בשל מחסור בטייסים עיראקיים. מסיבה זו סירבה עיראק להתיר לנציגי ועדת החקירה אמריקאית לראיין את הטייס שפגע בפריגאטה.

איראן תקפה ספינת משא כוויתית

מאנאמה (ע"צ). איראן ביצעה את איומה, פחות מיממה לאחר התקפתו של חיל האוויר העיראקי על מכלית־נפט בקרבת חופי־איראן, ותקפה ביום שני בלילה ספינת משא כוויתית.

הספינה, "אל מרכב", בעלת מעמס של 32 אלף טונות, נפגעה מטיל שאותו ירתה ספינת תותחים איר־אנית מהירה, וגרם לה נזק רב.

ביום א' איימה איראן כי תגיב על התקפות עיראקיות בהתקפות על אוניות השייכות למדינות המפרץ הערביות, בעיקר כי תתקיף אוניות השייכות לכוויית.

השוד־מרמאה מבקש להיפרע: בארה"ב הודה אתמול עציר תולה איידס, שסבר, ביודעין, את דמו הנגוע בווירוס הקטלני לבנק הדם. העציר האשם בעשרה סעיפי אישום, ביניהם: ניסיון לרצח, תקיפה חמורה ומיקון הרעלה באמצעות מכירת הדם הנגוע. בתמונה: העציר ג'וזף אדוארד מרקובסקי, אתמול בבית המשפט בלוס־אנג'לס. (תצלום: איי־פי)

קנדה לא תחדש עונש המוות

מאת גלעד ויתן סופר "הארץ" בקנדה

אוטאווה (מיוחד ל"הארץ"). ברוב קולות קטן נפלה אתמול בלילה בפרל־מנט הפדרלי באוטאווה, הצעת חוק שלא לחדש את גזר דין המוות שבוטל בשנות ה־60. שלושה ימים לפני ההצבעה, נשא ראש הממשלה מאלרוני, נאום נרגש נגד הצעת החוק, בקוראו לחברי הבית, להתעלם ממשאל דעת הקהל האחרון, לפיו 61 אחוזים מהקנדים תומכים ללא סייג או נוטים לתמוך בחידוש עונש המוות.

עם זאת, נתנה המפלגה השמרנית־מתקדמת, מפלגת השלטון, חופש הצבעה מוחלט לחבריה, המחנות רוב עצום בפרלמנט. 147 חברי הבית התנגדו להצעת החוק, ואילו 128 תמכו בה.

"שטרן": קומנדו לבנוני עשוי לשחרר המחבל חמאדה

המבורג (ע"צ). מערב־גרמניה קי־בלה באחרונה מידע הרומז על כך שקומנדו של שישה אנשים מלבנון עשוי לנסות ולשחרר בכוח את מחמד עלי חמאדה, טרוריסט לב־נוני שיעי הכלוא בפרנקפורט — על כך מוסר השבועון המערב־גרמני "שטרן" בגיליונו העומד להופיע השבוע.

חמאדה, שנעצר בינואר בפרנק־פורט, אמור לעמוד שם למשפט על חטיפת מטוס טי־דבליו־איי ב־1985 ועל רציחת צולל של הצי האמריקאי. הארגון הפרו־איראני חיזבאללה, דרש את שחרורו בתמורה לשחרור שני מערב־גרמנים שנחטפו בביי־רות.

תיקון טעות

בידיעת סוכנות רויטר שהועברה על ידי עתי"ם ופורסמה אתמול ב"הארץ", נאמר כי ציור "החמניות" של ואן־גוך נמכר בלונדון בחודש מארס במכירה פומבית במחיר־שיא: 24.7 מיליון דולר. למעשה, נמכר הציור ב־24.7 מיליון לישט"ג.

אנטול שוחור ז"ל

נפטר ביום 29.6.87

לא תתקיים לוויה

המשפחה

על פי החלטה ואישור הפרלמנט הסובייטי:

רפורמה כלכלית להענקת יתר אוטונומיה למפעלים בבריה"מ

הנשיא גרומיקו במושב הסובייט העליון: "היו עיוותים בסוציאליזם בעבר; שיטות הפיקוד ושיטות הניהול של החברה שלנו הן המעכבות את התקדמותנו"

מוסקווה (ע"ר וע"צ). הפרלמנט הסובייטי אישר אמש פה אחד, חוק המחליש את הפיקוח הריכוזי על הכלכלה, שאותו הגדירו מומחים סובייטיים כאחד החוקים הכלכליים החשובים ביותר במדינה מאז שנות ה־20.

1,500 צירי הסובייט העליון אישרו את החוק בהרמת ידיים, ביומו האחרון של מושב הקיץ של הפרלמנט במוסקווה. אישור החוק הובטח כבר כשבוע שעבר, כשהוועד המרכזי של המפלגה הקומוניסטית אישר את השיטה.

החוק, שייכנס לתוקפו בינואר השנה, קובע צמצום בסמכויות של המיניסטריונים הכלכליים במוסקווה על מפעלי התעשייה, ומבקש להבטיח כי מנהלי מפעלים יהיו מודעים לרווחי מפעליהם, וייענו יותר למגמות השוק. חוק זה הוא אבן־פינה בתוכניתו של מנהיג בריה"מ מיכאל גורבאצ'וב, ומטרתו להביא להתאוששות הכלכלה.

כלכלנים הנוטים לרפורמה, השוו את ממדי החוק לשינויים מרחיקי הלכת, אותם הנהיג מייסד המדינה ולאדימיר לנין במדיניותו הכלכלית החדשה ב־1921.

לנין הביא לתפנית במדיניות הדי־כוית הנוקשה, שהונהגה אחרי מהפכת 1917, עודד את שיגשוגו של המגזר הפרטי ואיפשר מחדש את פעילותם של מפעלים פרטיים בקנה־מידה קטן.

יורשו של לנין, יוזף סטאלין, הב־היג מחדש את הפיקוח הממשלתי על כל ההיבטים של הכלכלה, במסעו לתיעוש ולקולקטיביזאציה בשנות ה־30, והשיטה שהנהיג נשארה ללא שינויים עד היום.

עיוותי הסוציאליזם הקיים

הנשיא, אנדריי גרומיקו, אמר במושב הסובייט העליון: "היו עיוו־תים בסוציאליזם בעבר. שיטות הפיקוד ושיטות הניהול של החברה שלנו הן המעכבות את התקדמותנו".

ראש הממשלה הסובייטי, ניקולאי ריז'קוב, אמר בנאום הפתיחה שלו שלשום: "השיטות שלנו בניהול כלכלי בעבר, התיישנו. הצורך בשינויים בולט וחיוני".

כלכלנים מערביים צופים קשיים ביישום המדיניות החדשה. ההנהגה הסובייטית אישרה את סגירתם של מפעלים בלתי רווחיים, אך לא תהיה אבטלה. הכלכלנים מוסיפים עוד, כי ריז'קוב איזכר אמש בנאומו כי 13% מהמפעלים הפסידו אשתקד כספים. לו היו סוגרים 13% מה־מפעלים, היו מיליוני עובדים נפל־טים ממעגל העבודה. לדעת מומחי לכלכלה מערבים, המשטר הכלכלי הקיים כיום בבריה"מ, אינו מסוגל לקלוט מספר כה רב של מובטלים.

עקב כניסתו של החוק החדש לתוקפו, יונהגו רפורמות אחרות. המצאות עדיין בדיונים והנוגעות לשינויים בשיטת קביעת המחירים והאשראי.

ערך את העמוד: חיים טל

להברתנו **יפעת נבו**

אתך באבלך על מות

אביך

אגודת העתונאים בתל־אביב

על חבר וידיד משפטן מובהק, לוחם חרות וצדק, ומיסד אסכולת המשפט הפליטי

שמואל מ. תמיר

(כצנלסון)

ז"ל

כי איננו.

אבלים

עטרה ועו"ד אברהם נאמן

אוניברסיטת חיפה

ליוסף עמי

השתתפותינו הכנה באבלך הכבד

במות רעייתך

לאה ז"ל

חבר הנאמנים, הועד הפועל

והנהלת אונ' חיפה

נשיא בית המשפט העליון

שופטי ישראל

והנהלת בתי המשפט

אבלים על פטירתו של

שמואל תמיר

לשעבר שר המשפטים

ומביעים תנחומים למשפחה

לשכת עורכי הדין בישראל

החברה המוסדותיה

אבלים על פטירתו של

עו"ד **שמואל תמיר** ז"ל

לשעבר המזכיר הכללי וחבר הועד המרכזי

של לשכת עורכי הדין, שר המשפטים בממשלת ישראל

ומביעים תנחומים למשפחה

בית אולפן עקיבא נתניה

משתתף בצערה העמוק

של מנהלתנו **שולמית כצנלסון**

במות עליה אחיה היקר

שמואל תמיר (כצנלסון)

ומביע תנחומים כנים לאם בת־שבע כצנלסון

ולמשפחות תמיר־כצנלסון

הנהלת האולפן

צוות המורים והעובדים

תלמידי האולפן, בוגריו

וידידיו מהארץ ומחו"ל

ועד מחוז תל־אביב —

לשכת עורכי הדין

מבכה את מותו ללא עת של

שמואל תמיר

ז"ל

פרקליט לוחם ואיש דגול

מוזיאון תל־אביב

משתתף באבלה של

אילה זקס־אברמוב

על מות אחיה

אריה בן־טובים

ז"ל

ומשתתף בצער המשפחה

אנו מודיעים בצער רב על פטירתה של חברתנו

רחל לוז

מראשוני הקבוצה

אלמנת יו"ר הכנסת קדיש לוז ז"ל

תובא למנוחת עולמים היום יום רביעי ד' תמוז תשמ"ז 1.7.87

בשעה 17.00 בבית העלמין בדגניה ב'

המשפחה

וקבוצת דגניה ב'

מבכים מרה את מותה של חברתנו

לאה עמי ז"ל

המתנדבת ללא לאות

חברותיה מחוג "מעבר" —

חוג למען הילד קשה ההסתגלות

צוות מורי בתי ספר "אורים"

"גיל" ומעון "נסאר"

על

שמואל תמיר

לוחם ידיד ורע

אבל

אריה מרינסקי

על

שמואל תמיר

כי איננו

כואבים ומשתתפים באבל המשפחה

טטיה וישראל פיקל

ליוסף עמי

אתך באבלך במות רעיתך

לאה ז"ל

בית אלסינט

והחברה הישראלית למחקר ופתוח

מיסודה של אלסינט

ליוסף עמי

תנחומנו הכנים במות

רעייתך ז"ל

ההנהלה והעובדים

אלרון תעשיה אלקטרונית בע"מ

לחברנו **פסטרנק אהוד**

(מוסך אזור)

אתך באבלך בהילקח האב

מאיר ז"ל

אגד

ההנהלה החברים הגימלאים והשכירים

طبق الأصل

סניגורו של נאשם בהתפרעות:

אין כבר חשש למהומות ברמת עמידר כי לא נשארו יותר ערבים בשכונה

עו"ד דוד חושן הוסיף: "כשמדברים על סכנה לשלום הציבור, צריך לשאול: לאיזה ציבור — לציבור יהודי או ערבי? ואם מדובר בערבים — האם זו סכנה לשלום כל הציבור?"

(ע). מעצרם של שניים מנאשמי ההתפרעות ברמת־עמידר הוארך אתמול בבית־משפט השלום בתל־אביב, בשלב זה עד יום ו', אז תחליט השופטת אם להיענות לבקשת המשטרה ולעצור את השניים, וכן נאשמת נוספת ששוחררה בערבות, עד תום ההליכים המשפטיים נגדם.

בנימוקיו לשחרור העצורים אמר אחד מעורכי־דינם: "ברמת־עמידר אין כבר יותר ערבים או אין עוד חשש למהומות בשכונה".

השלושה, יעקב עיני (27) מפתח תקווה, יעקב ציפורי (28) מרמת גן ודבורה יצחק (39) מרמת־עמידר הובאו בפני השופטת חיה חפץ.

נציגת המשטרה טענה בדיון כי הנהוג במקרים של עבירות חמורות של התפרעות והכאת תושבים, כגון זה של פגיעה בתושבים הערביים בשכונה, הוא להשאיר את הנאשמים במעצר. "נאשמים אלו התפרעו והיכו אורחים שכל אשמתם היא בכך שהם בני מיעוטים, ותחושת הצדק מחייבת את מעצרם", אמרה התובעת, רפ"ק לילאן שפירא.

לדבריה, קיים אינטרס ציבורי שמעשי אלימות מסוג זה יופסקו ולא יהפכו לנורמה מקובלת במדינה.

סניגורו של עיני עו"ד אברהם לנדשטיין טען כי מרשו אינו תושב השכונה, אלא מתגורר בפתח־תקווה, וכי הזיהוי שלו על־ידי המתלונן — אחד הערבים שהוכו — היה פגום, כיוון שנערך כשהמתלונן וחבריו היו ב"טראומה" עקב המהומה שארעה, ולכן כושר הזיהוי נחלש במצב כזה. כן אמר שלנאשם זה שני אחים המתגוררים בשכונה הדומים לו, ולכן מן הדין לקיים מיסדר זיהוי כמקובל, ולא זיהוי "ספונטני" כפי שנערך.

"סכנה לאיזה ציבור?"

עו"ד לנדשטיין קבל על כך שהפרשה לוותה בפירסומים מוגזמים בכלי התקשורת, כאשר "היה מי שגייס את כל ההיסטוריה של העם היהודי נגד הנאשמים, ובכך הדביקו להם סטיגמה מסולפת". כן התריס הסניגור נגד הדיבורים על "פוגרום" שנערך כביכול על־ידי הנאשמים.

עו"ד דוד חושן, סניגורו של ציפורי, אמר כי אין שחר לטענת התביעה ששחרור הנאשמים יהווה סכנה לשלום הציבור. "ברמת־עמידר אין כבר יותר ערבים, או אין עוד חשש למהומות בשכונה" — הטעים. הסניגור הוסיף כי כשמדברים על "סכנה לשלום הציבור", צריך לשאול: "לאיזה ציבור — לציבור יהודי או ערבי? ואם מדובר בערבים — האם זו סכנה לשלום כל הציבור? האם מעצר נאשמים אלה יעזור באמת למנוע מלתקוף ערבים?"

עו"ד חושן קרא לבית המשפט "לראות אל נכון את המצב במדינה. כאשר אנשים נרצחים על־ידי מחבלים הדבר לא נעשה, ואילו כאן בגלל 'סכסוך על עגלה' עם סוס מבקשים מעצר למשך חודשים רבים".

סניגורה של דבורה יצחק טען כי מרשתו משוחררת בערבות מהשבוע שעבר, ושאל "איזו סכנה יש לשכונה" כדי שדורשים עכשיו את מעצרה של הנאשמת. יצחק מואשמת בתקיפת אחד הערבים שהתגוררו בשכונה, אך הסניגור טען שהמתלונן סיפר שהתוקפת היתה בלונדינית, ואילו מרשתו שחורת שיער.

"נדמה לי שכולנו נסחפנו בפרשה זו, אחרי ריב שכנים שהחל בסוס ונגמר כביכול בפוגרום" — אמר הפרקליט. הוא הוסיף כי דווקא מרשתו נהגה לארח בביתה בקביעות אורח ערבי, והיחסים ביניהם מצויינים.

בית משפט הוציא צו עיקול זמני בסך 4 מ' שקל על נכסי ארנסט יפת

הצו הוצא לבקשת הנהלת בל"ל • עורכי הדין של הבנק: אין ידיעה אם ומתי ישוב ארצה

(ע). צו עיקול זמני על סך 4 מיליון ש"ח על כספיו ונכסיו של ארנסט יפת, לשעבר יו"ר מועצת המנהלים של בנק לאומי לישראל, הוצא אתמול בבית המשפט המחוזי בתל־אביב, לבקשת הנהלת בל"ל.

הצו הוצא במעמד צד אחד. באי־כוח הבנק, עורכי הדין חיים צדוק ומישאל חשין טענו בבקשה כי בנק לאומי הגיש בשעתו תביעה כספית נגד ארנסט יפת — והבקשה להטלת העיקול על נכסיו דרושה כדי לאפשר התשלום עם מתן פסק־דין לזכות הבנק במיוחד בשים־לב לעובדה שהנתבע שוהה בחו"ל מזה כמה חודשים, ואין ידיעה אם ומתי ישוב ארצה.

לבקשה צורף תצהיר מפורט של היועץ המשפטי הראשי בבל"ל זאב שר. כן צויין בבקשה כי הבנק שומר לעצמו את כל זכויותיו כלפי הנתבע יפת, בין היתר — זכויותיו לעקל תחת ידו ולקזז כספים, ניירות ערך, תוכניות חסכון, השקעות, פקדונות ותכניות אחרות של הנתבע — ואין כל האמור בבקשה זו כדי לפגוע בזכויות אלו של הבנק.

הבנק ביקש לעקל את נכס המקרקעין של יפת ברח' דניין 20 בתל־אביב, דירה בבית משותף ברחוב אודי, כספים, ניירות ערך, תכניות חסכון, השקעות, פקדונות וכו'.

השופטת רות אליעז־שטרנברג נענתה והוציאה את הצו הזמני המבוקש, אך על 4 מיליון ש"ח בלבד ולא על מלוא סכום התביעה של הבנק, שהוא גבוה בהרבה.

נציגי הבנק חתמו על ערבות של חצי מיליון ש"ח בגין הוצאת העיקולים הזמניים.

מבקר עיריית ת"א עזב בכעס ישיבה של ועדת הביקורת אחרי שגנדי תקף אותו

עדיין לא מצא כוח אדם מתאים כדי לבדוק את הנהלת החשבונות של מוזיאון הארץ, כי לא מוכן לשלם "את מה שנותנים בשוק" • רחבעם זאבי: "בכל ימי שירותי בצה"ל לא נתקלתי במפקדה ממונה דוגמת עיריית תל־אביב, המתפקדת בצורה כה גרועה"

מאת חיים הנדוורקר, סופר "הארץ" בתל־אביב

מבקר עיריית תל־אביב שמואל רוביצק עזב אתמול בזעם את ישיבת ועדת הביקורת העירונית, לאחר שמנכ"ל מוזיאון הארץ, רחבעם זאבי, תקף אותו בחריפות.

זאבי כינה את דו"ח הביקורת שהכין המבקר, בו הוא מגלה אי־סדרים בניהול המוזיאון, כ"עבודה רשלנית", והאשימו כי לא בדק כראוי את העובדות... הוא האשים... את המבקר כי הטיח בו — באזני — עוד לפני תחילת עבודת הביקורת שלו "אני ארפק אותך".

רוביצק, שנעלב מדברי זאבי, קם ועזב את החדר.

יו"ר ועדת הביקורת עו"ד אברהם פורז (שינוי) יצא אל המבקר, ולאחר שעה קלה של שכנועים שבו השניים לאולם הישיבות, תוך שזאבי נדרש על־ידי פורז לדבר בצורה עניינית ומאופקת.

במהלך הדיון תקף זאבי את אופן תפקודה של העירייה, וכינה אותה "המפקדה הממונה". הוא אמר כי בכל ימי שירותו בצה"ל לא נתקל במפקדה ממונה דוגמת עיריית תל־אביב, המתפקדת בצורה כה גרועה.

מנקה את משרדו

בעניין הפיגור המתמשך בעבודת הנהלת החשבונות של המוזיאון, אמר כי לא הצליח בתנאי השכר המקובלים במוזיאון למצוא עובדים מתאימים, וכי הוא לא היה מוכן לשלם לאנשי מקצוע את המחיר המקובל בשוק. המוזיאון, הוסיף, מתנהל בקמצנות כאשר הוא עצמו וכל אחד מהעובדים הבכירים שלו מנקים בעצמם את משרדיהם.

זאבי גם טען כי העברת הכספים מקופות העירייה למוזיאון היתה בלתי־סדירה, והוא לא יכול היה לסמוך עליה כי יקבל כסף במועד. על כן לא היה איכפת לו שהעירייה היתה בגרעון, וכשהצטברו אצלו כספים, הוא העדיף להשקיעם בדרך הטובה ביותר.

יועץ חקירות ירושלמי לעובדי בי"ח "השרון": לדעתי זיסו לא נמצא בארץ

עשרות העובדים ביקשו לברר עם יועץ החקירות אם יש באפשרותם של חוקרים פרטיים לאתר את חברם לעבודה, שנעלם עם מאות אלפי הדולרים, אותם השקיעו ב"בנק" שלו • מכוניתו של זיסו נמצאה ביום ו' בנתב"ג

מאת נורית אמיתי, סופרת "הארץ"

נציגים של עשרות עובדים מבית־חולים "השרון" נפגשו שלשום בלילה עם אחד יועץ חקירות בירושלים, בהקשר לפרשת העלמותו של מנהל החשבונות אלי זיסו מבית החולים.

העובדים ביקשו לדעת אם יש באפשרותם של חוקרים פרטיים לפעול לאיתורו של זיסו, שנעלם כשבכיסו מאות־אלפי דולרים שהשקיעו ב"בנק הפרטי" שניהל שנים רבות.

היועץ אמר אתמול כי לדעתו, זיסו אינו נמצא בישראל, והציע לעובדים להמתין תקופה קצרה, כדי לבחון את ההתפתחויות, ובהתאם לכך לקבוע את המשך פעולותיהם לגילויו. בין השאר הביע באוזניהם יועץ החקירות את דעתו באשר לגורל כספם, ולטענתו יתכן שהכספים הושקעו בשוק האפור.

מכל מקום המליץ בפניהם היועץ על אנשי מקצוע בארצות הברית, היכולים לסייע בידם באשר לאיתור וביזור גורלו של זיסו.

ביום שישי התגלה ריכבו של זיסו בחניון בנמל התעופה בן־גוריון, ברכב נמצא גם כובעו של זיסו. הרכב עצמו משועבד לבנק הפועלים.

למשטרה גם הוגשה תלונה נגד זיסו בגין מרמה. את התלונה הגיש בעל עסק מפתח־תקווה.

במשטרה גבה ראש צוות החקירה מפקח נסים עמרני עדות מהמתלונן. לא התקבלו תלונות נוספות. המשטרה עדיין לא חקרה איש בפרשה.

אשתו של זיסו, המשיכה להסתייע באמצעי התקשורת כדי לבקש ממנו לשוב הביתה, חזרה בראשית השבוע לעבודתה בבנק הפועלים.

איזראלוב לא רוצה לפסול הרכב השופטים הדן אותה

הבקשה, שהגישה הנאשמת ברצח, לפני כמה שבועות לבית המשפט העליון — נמחקה

(ע). גיתית איזראלוב, המואשמת בבית המשפט המחוזי בתל־אביב ברצח בעלה, חזרה בה אתמול מבקשתה לנשיא בית המשפט העליון לפסול את הרכב השופטים הדן בעניינה.

איזראלוב פנתה לנשיא בית המשפט העליון לפני שבועות אחדים בבקשה להורות על פסילת הרכב של בית המשפט המחוזי בתל־אביב, בטענה כי השופטים מגלים עוינות כלפיה.

באמצעות פרקליטה עו"ד מאיר זיו, טענה הנאשמת בפנייתה לנשיא בית המשפט העליון כי היא חוזרת בה מהבקשה, מאחר שהניהול השוטף של המשפט גוזל זמן יקר רב, והדרושים לשם כך מאמצים ומשאבים רבים, ועל כן אין סניגורה יכול להכין את טיעוניו כראוי ולהופיע בצורה מכובדת ומסודרת בפני נשיא בית המשפט העליון. על כן היא מבקשת לחזור בה מפנייתה.

נשיא בית המשפט העליון השופט מאיר שמגר מחק את פנייתה בהתאם לבקשתה.

הרמטכ"ל, רב־אלוף דן שומרון, שהיה בצעירותו שחקן כדורסל בליגה, הוכיח שלא נס ליחו. במסגרת יום ספורט לקצונה הבכירה שנערך אתמול במכון וינגייט. (ראה במדור הספורט) (תצלום: עוזי קרן)

חבר קיבוץ חצור מואשם בגניבות ופריצות

מאת איתן רבין

בבית המשפט המחוזי בבאר־שבע הוגש אתמול כתב אישום נגד מיכאל ודדי, חבר קיבוץ חצור, המואשם בשורה ארוכה של עבירות רכוש.

ודדי מואשם בגניבות מבלי־דבב שהנו בקריית־מלאכי, בפריצות לדירות, נהיגה ברכב ללא רשות, נהיגה ללא ביטוח, גניבת רכב, התפרצויות ועבירות רכוש נוספות.

נציג המדינה ביקש לעצור את חבר הקיבוץ עד לסיום ההליכים המשפטיים נגדו. פרקליטו של ודדי טען כי מדובר בקיבוצניק תמים שאף הודה בהתפרצויות אותן לא ביצע כלל.

עורך הדין טען כי המשטרה נכנסה לחדרים בקיבוץ ללא צו חיפוש, ולקחה מכשירים חשמליים שהנאשם אמר כי הוא גנב אותם. לדברי העו"ד, מרשו עבר טראומה, והיה מוכן לספר מה שרצתה המשטרה, ובלבד שישוחרר.

השופט המחוזי החליט כי יתן את החלטתו לאחר שיעיין בחומר המשטרתי, ועד אז יישאר ודדי במעצר.

סגן מנהל בנק ירושלים לפיתוח ומשכנתאות בת"א מואשם במירמה

מאת איתן רבין, סופר "הארץ"

סגן מנהל סניף בנק ירושלים לפיתוח ומשכנתאות, משה קיבל (31), מואשם בעבירות מירמה חמורות, בהוצאת כספי ציבור ממשרד השיכון ובפגיעה בכלכלת המדינה. כתב האישום הוגש אתמול לבית המשפט המחוזי בבאר שבע. משפטו נידחה למועד אחר.

בכתב האישום, שהוגש על־ידי עורכת הדין חני סלוצקי, נאמר כי לנאשם היתה זכות חתימה בחשבון הבנק ובבנק הדואר שממנו נימשכו כספי הלוואות של זכאי משרד הבינוי והשיכון. הכספים בבנק הדואר הם כספים המופקדים על־ידי הממשלה על־פי הסכם בין ממשלת ישראל ובין הבנק.

במהלך החודשים בין ספטמבר 1984 לבין חודש פברואר 1985 זמם לקבל במירמה ובנסיבות מחמירות כספי משכנתאות ממשרד הבינוי והשיכון.

הנאשם איפשר ל־35 לווים לקבל משכנתאות ממשרד הבינוי והשיכון על סמך חוזי־מכירה פיקטיביים שבהם נרשמו מחירים מופרזים, על מנת לקבל משכנתאות בסכומים גבוהים יותר מאשר היו זכאים.

בא כוחו של הנאשם, עורך הדין דן שיינמן, ביקש אתמול לדחות את המשפט למועד אחר. הטענה.

דניאל כץ הורשע במעשי אונס; השופטים ביקרו את סניגורו

(ע). דניאל כץ (37) מרמת־גן הורשע אתמול בבית המשפט המחוזי בתל־אביב בביצוע שני מעשי אונס בנסיבות מחמירות, בשלושה נסיונות לאונס, פריצה לדירה, גניבה, החזקת סם מסוכן ובריחה ממשמורת חוקית.

לכץ, שכונה "אנס התיאטרון", יוחסו מעשי אונס ונסיונות לאונס בשנים 84'–86', עת נהג לעקוב אחר נשים ולארוב להן בדרך לבתיהן, ברמת־אביב ובתל־אביב, וביצע זממו בלילות בבתן, תוך איומי סכין בקרבנותיו. בכמה מקרים לא הצליח הנאשם לבצע זממו עד תום, ובאלה הואשם בנסיונות לאונס.

בית המשפט, בהרכב הנשיאה חנה אבנור והשופטים ישראל גלעדי וצבי הבזק, הרשיעו את כץ בכל סעיפי האישום בתיק זה. בהכרעת הדין נקבע כי דניאל כץ הוא שקרן ומניפולטור, שהשמיע גירסאות שונות וסותרות במהלך משפטו.

השופטים השמיעו בתום הכרעת הדין ביקורות לגבי "התנהגות אפשרית של הסניגור" בתיק זה. הם ציינו כי בתחילה הודה הנאשם במשטרה במעשים שיוחסו לו, ואף יצא עם החוקרים לשחזור חלק מהאירועים. הוא אף אמר שלא הופעל עליו כל לחץ בחקירה. גם הסניגורית שלו באותה עת, עו"ד כרמלה חנוך, שוכנעה ברצונו להודות. אלא שבני משפחתו לא היו שבעי־רצון מהודאתו, ושכרו במקום הסניגורית חנוך את עו"ד מנחם רובינשטיין.

הוחלף הסניגור

לאחר הפגישה עם סניגורו החדש סירב הנאשם לשתף־פעולה עם חוקריו, ובבית המשפט כפר הסניגור בשם הנאשם בכל האישומים.

"קיימת אפשרות שהנאשם חזר בו מהודאותיו בעצת סניגורו" — הדגישו השופטים. והוסיפו: "אנו שואלים את עצמנו אם במצב נתון בו נאשם מודה ומצהיר כי ברצונו להודות בעבירות נוספות, מתן עצה על־ידי עורך־דין ללקוחו להתכחש להודאות שיצאו, ולטעון כי ניתנו בניגוד לרצונו — הוא ניהול משפט בדרך ההולמת התנהגות אתית של המקצוע המשפטי. הצגנו לעצמנו שאלה זו, ואנו מעבירים את הנושא לדיון ושיקול של ועדת האתיקה המקצועית של לשכת עורכי הדין, שם צריכה להינתן התשובה לשאלתנו".

גזר הדין יינתן ב־1.10.87.

שני בני 16 דקרו תושב בת ים בתור לקולנוע

מאת זוהר בלומנקרנץ

תושב בת־ים נפצע שלשום בלילה מדקירת סכין במהלך קטטה עם שני נערים בני 16, שעה שהמתינו בתור לקולנוע "אורנים".

הפצוע קיבל טיפול רפואי בבית החולים "וולפסון" בחולון. שני הקטינים תושבי בת־ים ויפו, הובאו אתמול לבית משפט לנוער לשם הארכת מעצר.

בקטטה שהיתה במוצאי שבת סמוך למלון "מרינה" בתל־אביב, נפצע בסכין נער כבן 15. במקרה פלילי אחר שאירע אתמול לפנות־בוקר בבת־ים, הוצתה ונשרפה כמעט כליל מכונית השייכת לתייר מאירופה. ממשטרת מחוז תל־אביב נמסר אתמול כי שלשום סמוך לשעה 3.20 לפנות בוקר הגיע למוקד ידיעה על רכב שעולה באש סמוך לחוף בת־ים, מול מגדלי הים התיכון.

עורך את העמוד: יצחק לאור

אפשר להפסיק לעשן - לתמיד.

אם החלטת באמת להפסיק לעשן - ניקורט - שיטת טיפול רפואית חדשה! טבליות לעיסה מיוחדות (באישור משרד הבריאות) מאפשרות לך להתגבר על הצורך בעישון. תוך מספר חודשים, בקצב הדרגתי, אפשר להפסיק לעשן - לתמיד. קבל ייעוץ ומרשם מהרופא המטפל.

ניקורט nicorette

תכשיר עזר תרופתי לגמילה מעישון

לרחל וליהודה שרוני

ברכות לבביות לרגל נישואיכם

הארץ

לאגודת שי (בית הגלגלים) עו"ד א. גגרואר, צוות המדריכים והמתנדבים

ברכות ומזל טוב עם קבלת אות הנשיא למתנדב 1987

הנהלת אגודת אלין מוסר אברהמס, אגודה לעזרת ילדים נכים בישראל

שותפיכם לאורך כל הדרך

מים רתוחים בכל רגע!

מן הברז אל הכוס מים רתוחים לכל מטרה: להכנת תה, קפה, מרקים ועוד.

א. רובינסקי

רח' החשמל 2 (גני החשמונאים) תל־אביב, טל. 625936/612193

המשרד לענייני דתות

אוזן קשבת — לב שומע

חייג 02־551000, 02־551009

בימים ראשון ורביעי בין השעות 22.00—18.00

תיענינה פניותיך ושאלותיך בנושאים ערכיים והלכתיים ובנושאים מעשיים, טכניים וארגוניים הקשורים לשרותי הדת בישראל.

השרות ניתן לציבור ע"י המשרד לענייני דתות בסיוע תנועת אלומי

כ"ג - כ"ה בתמוז תשמ"ז 20 - 22 ליולי 1987

"חוצות ערד"
מופעי חוצות מיצגים מוסיקלים ואומנותי רחוב בשלושת ימי הפסטיבל.

הרקדות
בניצוח עם ודי דן רונן והתזמורת ב"ש למחולות עם בהדרכת יוסי לב, באולם הספורט — ריקודי עם לתוך הבוקר בהשתתפות מרקידים ולהקות.

חבורות זמר
"זמרי רמת השרון", "יהל אביבים", "נעמ"ה" ק. ביאליק, "פינה בעמק" — עמק יזרעאל, "הרעמים" "אשקלונית" בית השיטה במופעים מלאים ובמשולב עם עוד 16 חבורות זמר נבחרות.

"תשואות ראשונות"
מופע חי בשידור ישיר ברשת ב' — קול ישראל.

"פסטיבל הזמר והפזמון הישראלי"
12 שירים חדשים מתחרים בפסטיבל המחודש יוצגו במסגרת חגיגות הזמר בערד. הפקת רשות השידור בשיתוף ערד — בשידור ישיר ברדיו ובטלויזיה.

מופע ענק באצטדיון
לזכרו של חיים ציפורי ז"ל בשיתוף הוגי למתגייסים והמטעמד שר החינוך והתרבות.
"שירים הם זכרונות" מתרות שירים מכל התקופות בזמר מחול וצבע, בביצוע להקה "התהודה הדימונאית".
בהשתתפות: יפה ירקוני, חיים משה, חגי נחמיאס — הגזיה, מאיר סויסה — הגזיה
בימוי: שי לביא, ניהול מוסיקלי: צחי אנטר, דברי קישור: קובי לוריא.

רוק ישראלי רטוב בבריכה
שני ערבים מ־21.00 — 03.00 כל ערב
המופע הגדול של קיץ 87 — הופעות מלאות — יהודית רביץ — "באה מאהבה", משינה בהופעת בכורה, אדם, דפנה ארמוני — "להקה בהופעה", אהוד בנאי והפליטים — בכורה, קורין אלאל, אריה זילבר, טובה גרטנר. להקות רוק צעירות בכל שעות היום, וסרטים ישראליים על מסך וידאו ענק לפנות בוקר.
מכירת כרטיסים — במשרדי הכרטיסים בקרוב!!!

מופעי זמר מגוונים
בהשתתפות — חני ליבנה, חנן יובל, אסנת וישינסקי, אורנה ומשה דץ, דודו זר, סוזי מילר, נירה רבינוביץ, דודו חבקין, גבי בולין, איציק בכר, שולה חן, להקת פיקוד צפון, ריבי בן בסט, רונו ירידיה, דפנה צור, שלומי אסף, ועוד להקות חמרים.
להקת "הברירה הטבעית" עם שלמה בר — במאהל הבדואי.

"ילדודס"
מוקד ילדים מיוחד — שעשועים, סדנאות, קוסמים וליצנים, הצגות ילדים, "לשיר עם אבא ואמא".

"קפה חמר"
לשיר בצוותא עם זמרים אורחים.

מועדוני זמר ושירה בציבור
באולמות ועל דשא ביום ובלילה.

כניסה למקומות הסגורים: 3 ש"ח,
למופעי הרוק בערבים: 15 ש"ח, 25 ש"ח כרטיס משולב לשני הערבים. במשך היום: 6 ש"ח כולל רחצה.
שאר המופעים — כניסה חופשית.

חגיגות הזמר העברי בערד

מנהל אמנותי: יאיר רוזנבלום ◆ מנהל כללי ומפיק: דני מעיין ◆ הפקה מ.ג. ערד, פסטיבל ערד, מתנ"ס ערד.

רופאי המרכז הרפואי בילינסון

גילוי — דעת

בימים האחרונים התפרסמו באמעי התקשורת ידיעות כוזבות הפוגעות בשם הטוב של רופאי המכון האונקולוגי של המרכז הרפואי בילינסון והזורעות בהלת שוא בקרב צבור החולים המטופלים במסגרת המכון.

צבור רופאי המרכז הרפואי בילינסון מוסר את העובדות הבאות:

1. הטפול הנסיוני בתכשיר אינטרלאוקין 2 ניתן לחולים בהתאם לתכנית הטפולית.
2. **בשום שלב** לא ניתן לחולים "טפול מוסווה" במקום התרופה הנ"ל ולא נמנע מהחולים כל טפול דרוש לרבות הטפול בתרופה שהיתה עילה לפרסומים.

צבור רופאי המרכז הרפואי בילינסון והנהלתו עומדים מאחורי רופאי המכון האונקולוגי שנפגעו בשל פרסומים אלה וידאגו לכך כי תוגש תביעה משפטית לפי חוק איסור לשון־הרע כנגד העתונים שפרסמו דברי כזב.

ועד רופאי המרכז הרפואי בילינסון

הארץ

יום ד' ד' בתמוז תשמ"ז
1 ביולי 1987

המערכת, ההנהלה, מחלקת המודעות, ההפצה והמנויים: תל־אביב, רחוב זלמן שוקן 21, טל' 5121212 ת"ד 233 מיקוד 61001 פקס' 810012 — טלקס 33748

ירושלים: רחוב הבצלאל 2 טל' 224245-6, ת"ד 273 מיקוד 91002
חיפה: רחוב נורדאו 20 טל' 661166-8, ת"ד 5259 מיקוד 31052

המו"ל: הוצאת עתון הארץ בע"מ, רח' זלמן שוקן 21, תל־אביב
העורך: גרשום שוקן   עורך המשנה: מתי גולן
סגני עורך: משה ורדי, גרשון לוי

אין המערכת אחראית לתוכן המודעות ואינה מזוהה בהכרח
HA'ARETZ Daily Newspaper, Tel-Aviv, Israel – P.O.B 233, Tel. 5121212

כשל בצמרת

הדו"ח ה־37 של מבקר המדינה הוא ללא ספק אחד הדו"חות השנתיים החמורים ביותר שהונחו מעולם על שולחן הכנסת, ובסיכון קטן ביותר של טעות, שמחמת "הסינדרום וקני צפת", אפשר להוסיף ולומר: מעולם לא הוציא משרד מבקר המדינה דו"ח שנתי כה חמור על המינהל הציבורי ועל ראשיו — ובכלל זה שריו. עיון ראשוני בכ־1,300 דפי הדו"ח לא יכול, כמעט, להביא למסקנה אחרת.

המסקנה נובעת מצד אחד מהיקפם ומחומרתם של הליקויים בתחום היעילות והחיסכון ומצד שני מהפגיעות המדהימות הן בכללי ממשל ומינהל תקין והן בטוהר המידות. בתחום הראשון נעוצה החומרה בעובדה שעיקר הליקויים התגלו ברמת מקבלי ההחלטות. כאן אין המדובר בליקויים שסימני ההיכר שלהם הם בטלנות, רשלנות ולעיתים טפשות של פקידים, ותוצאותיהם חוסר יעילות ובזבוז כספים; כאן מדובר ברמה הגבוהה ביותר שבה נעשות ההכרעות על תכניות ופרוייקטים בקנה מידה לאומי. ברור שכאשר הכשל מתרחש ברמה זו — כל התכנית או הפרוייקט נידונים לכישלון. הדוגמאות המובהקות לכך הם בעניין פרוייקט הלביא ומשק המים. בשני תחומים אלה הביאו מעשיהם ומחדליהם של מקבלי ההחלטות לתוצאות שאי אפשר שלא לכנותן קטסטרופות בקנה מידה לאומי.

גם בתחום השני — פגיעות בכללי ממשל ומינהל תקינים ובטוהר המידות — עיקר החומרה הוא בכך שהנגע פשה בדרג הבכיר ביותר, הדרג המיניסטריאלי. ישראל יכלה להתפאר עד כה בכך שהדרג הזה, חרף כל מיני תקלות וליקויים שהתגלו בתפקודו, היה בדרך כלל חף מסטיות בתחום טוהר המידות. לאחר הפרק על מינויי קרובי המשפחה של סגן ראש הממשלה ושר הבינוי והשיכון דוד לוי, בחברת שיכון ופיתוח, שוב לא יהיה אפשר לומר זאת בפסקנות. הוא הדין בפגיעות מסויימות שהתגלו במשרד התעשייה והמסחר והמטילות צל כבד על השר הממונה אריאל שרון. עצם העובדה ששרים בממשלת ישראל ביצעו, או נתנו לעוזריהם לבצע, פעולות מעין אלה, בלא כל חשש ובמצח נחושה; ושלאחר פרסום הדברים עוד יש לדוברת מטעמו של מר לוי החוצפה לטעון כי הכל נעשה כשורה — מוכיחה כי בממשל ובמינהל בישראל הולך ומשתרר הווי של משטר עותומני רקוב.

אפשר לטעון כי בעצם הדברים אינם חמורים יותר מכפי שהיו בעבר וכי עולם כמנהגו נוהג, אלא שהמבקר הוא שנעשה תקיף יותר בביקורתו ובניסוחיו. אפילו טענה זו נכונה — אין היא מפחיתה במאומה מחומרת המצב, כפי שהוא משתקף בדו"ח המונח לפנינו, ומהדאגה שהדו"ח הזה מעורר בדבר דרכי הניהול של מדינת ישראל ומשקה בעתיד.

במדינה המתנהלת על פי כללי ממשל ומינהל תקינים, היו שרים אחרים מתפטרים מייד לאחר פרסום מעלליהם ומעללי הסרים למשמעתם, בשעה שאלה תוארו בדו"ח מוסמך ומתועד כדו"ח מבקר המדינה. אבל בישראל אין כללים כאלה נהוגים והשרים נהנים מחסינות מוחלטת מעונש — וחסינות שבצלה חוסים גם עוזריהם הבכירים. לפיכך אין את מי לקרוא לסדר ואין ממי לתבוע אחריות. המסקנה היא שהדו"ח ה־37 ישקע כעבור ימים אחדים בתהום השכחה, בעקבות קודמיו, ושהדו"ח הבא, הדו"ח ה־38, עלול להיות חמור אף ממנו.

מהפך בקוריאה

אחרי גל חדש של התנגשויות בין כוחות הביטחון לאופוזיציה בדרום קוריאה, הכריזו שלטונות סיאול על מפנה דרמאטי: הם הודיעו למעשה על קבלת 35 דרישות האופוזיציה — מעל ומעבר לתקוותיהם של מתנגדי הנשיא צ'ון דו הואן.

העימות העיקרי התנהל זה חודשים רבים סביב שאלת הבחירות לנשיאות, שנועדו לשנה הבאה. הנשיא עמד על כך שהבחירות ייערכו במסגרת מועצת בוחרים, אשר היתה מבטיחה למעשה את ניצחון יורשו הנבחר של הנשיא. האופוזיציה דרשה עריכת בחירות ישירות וכלליות. בראש האופוזיציה עמדו בעיקר סטודנטים וקבוצות קטנות של מפלגת אופוזיציה אשר את מנהיגיהם החזיק הנשיא על־פי־רוב במעצר־בית, ומדי פעם ניסה להידבר אתם שיקבלו את תנאי ההצבעה שהציע. העימות הקשה האחרון אירע בראשית השבוע, כאשר מה שנועדה להיות הפגנה שקטה התפתחה להתנגשות עם כוחות הביטחון שהפעילו גז מדמיע ואלות, בעקבות חידוש פתאומי של מעצר־הבית למנהיג האופוזיציה העיקרי קים יונג סאם.

אך ביום ב' בבוקר, באותה פתאומיות, הודיע הנשיא כי אכן יקיים בחירות ישירות כבר בראשית השנה הבאה, כי יעניק חנינה לאנשי האופוזיציה, יבטיח את חופש העיתונות ושאר חירויות האזרח הבסיסיות וינהיג שורה של רפורמות פוליטיות. כל זה, אמר הנשיא, כדי לאחות את הקרע באומה ולשם הבראת החברה הדרום־קוריאנית.

המטוס ועונשו

שר הביטחון יתבקש בוואשינגטון לתת תמורה על "התנאים הטובים" לחיסול פרויקט הלביא

מאת זאב שיף

נסיעתו של שר הביטחון יצחק רבין לארצות־הברית הפתיעה את שרי הממשלה, אך בוואשינגטון דנים זה שבוע באפשרות כי רבין יגיע לביקור חטוף. השאלה היתה אם דיוני הרגע האחרון בנושא הלביא בינו לשר ההגנה וויינברגר ייערכו בתכתובת אישית או בפגישה ישירה. כאשר העלה רבין בישיבת הממשלה ביום ראשון את האפשרות כי ייצא לארה"ב בעניין הלביא, ראו בכך השרים שינוי בטקטיקה. קודם לכן דירבן רבין להחלטה מהירה של הממשלה בעניין הלביא ותיכנן את מסעו לוואשינגטון רק לאחר שתיפול ההכרעה. עכשיו ביקש לעכב את ההכרעה והחליט לצאת לדרך לפני הסיכום הסופי. ראש הממשלה, שמטבעו אוהב לדחות הכרעות, תמך בגישתו החדשה של רבין.

ההפתעה היתה כפולה לאחר שנודע כי כמה מיועציו של רבין יעצו לו להימנע מביקור חטוף זה בוואשינגטון, משום שהוא עלול להצטייר בדעת הקהל כמי שעשה את המהלך העיקרי לחיסול פרויקט הלביא, דבר ששר הביטחון ניסה למנוע עד עכשיו. האמת היא שמי שרוצה לשים קץ לפרויקט הלביא מוטב לו לצאת עתה לשיחות בוואשינגטון, בטרם נפלה ההכרעה בממשלה. אם ברצוננו לקבל תמורה ו"תנאים טובים" להפסקת הפרויקט, מוטב להסכים עליהם קודם להכרעת הממשלה. לאחר שתיפול ההחלטה, אם תיפול, יקטן כוח המיקוח שלנו בעניין זה בוואשינגטון. את נסיעתו של רבין לוואשינגטון יש לכן לראות לא רק כמהלך טקטי להשגת תמורה טובה יותר, אלא גם כצעד המעיד שהוא נוטה יותר לחיסול הפרויקט.

רבין בא לוואשינגטון כדי לקבל, אך נראה כי יתבקש גם לתת. המשא והמתן יהיה דו־סיטרי ולא יכלול רק את פרויקט הלביא. מה יתבקשו האמריקאים לתת וכיצד תיראה "חבילת ההטבות" שבאמצעותה הם רוצים להמתיק את גלולת חיסול הפרויקט? רבין מוטרד ביותר ממצבה של התעשייה הביטחונית ומהאפשרות שחלקים ממנה ייפגעו ביתר שאת עם חיסול הפרויקט. במקביל הודיעו לנו האמריקאים כבר לפני כשלוש שנים, כי בכוונתם להפסיק כליל את רכישות הגומלין בישראל. הם טוענים כי הדבר מנוגד לחוק האמריקאי, המגביל רכישות גומלין בעסקות נשק הנעשות בכספי הסיוע הצבאי.

אף כי ישראל היא הנהנית העיקרית מהסדר כזה, הרי ההחלטה לבטל עסקות גומלין כאלה חלה על כל הארצות. מצרים שביקשה באחרונה להאריך את עסקת הגומלין, נענתה בלאו על־ידי וואשינגטון. וויינברגר הודיע לישראל זה מכבר, כי עד 1988 יסתיימו בשלבים עסקות הגומלין.

קספר וויינברגר

יצחק רבין

אחת הסיבות העיקריות להסכמת הקונגרס להגדיל את התמיכה מדולרים לשקלים ב־250 מיליון דולר בשנה ולהחזירה לא רק לפרויקט הלביא, אלא לכל פרויקט אחר שיאושר על־ידם, נועדה להקל על ישראל בעקבות ביטול עסקות הגומלין. לרבין ברור כי אם אכן כך יקרה, תספוג התעשייה הישראלית מהלומה. גם בשנה זו הגענו לעסקות גומלין בסכום של כ־150 מיליון דולר. משום כך יתמקד בוודאי בדרישה להאריך את הסדר עסקות הגומלין לעוד כמה שנים. הסיכוי לכך טוב.

בדיקה אחרת תיעשה באשר למטוסי האף־16 החדשים, למקרה שיוחלט לרכוש את אלה במקום הלביא. חלופה זו נחשבת זולה יותר, אך השינויים שנכניס במטוסים יעלו את מחירים. מדובר בעיסקה שמחירה כמה מיליארדי דולר. גם לוח הזמנים לאספקת המטוסים הללו חשוב. ממקורות אמריקאיים למדתי כי יש סיכוי טוב לקבל מטוסים אלה בלוח זמנים מזורז. לעומת זאת יאמרו לרבין, כי המחיר נקבע על־ידי יצרנית המטוס, חברת ג'נרל דיינמיקס. זה נכון, אך הפנטגון יכול להפחית את המחיר בהרבה אם יקצץ ממנו את הוצאות הפיתוח, כפי שהוא נהג עם המדינות החברות בנאט"ו.

רבין יבקש בוודאי סיוע רב יותר בפיתוח טילים ישראליים (כמו "חץ" ו"בזק 10") במסגרת התוכנית לשיתוף במלחמת הכוכבים אשר נועדו ליירט טילי קרקע־קרקע לטווח בינוני. באחרונה ביקשה וואשינגטון להשקיע יותר בתוכנית זו. וכאן, יש לשער, יעלו הדרישות האמריקאיות הנגדיות.

עמדה סותרת לעמדת איפ"ק

יש לזכור כי באחרונה נחל הממשל מפלה קשה בקונגרס כאשר ביקש למכור לסעודיה טילי מאוורריק חדישים. המפלה נבעה בעיקרה מסיבות הקשורות להתנהגותה של סעודיה: בין השאר הימנעותו של הפיקוד הצבאי לאשר לשני מטוסי קרב שהיו בפטרול ליירט את המטוס העיראקי שפגע במשחתת האמריקאית "סטארק", וכן כעס על הסירוב הסעודי לאפשר זכויות נחיתה לאמריקאים ועל התנהגותם באשר לתהליך השלום. ישראל מילאה בעניין זה תפקיד מועט והיא חרדה במיוחד מכך שהסוג החדיש של המאוורריק יקנה לחיל האוויר הסעודי יכולת יירוט בלילה. עם זאת, היה הממשל מודע לכך שאנשי איפ"ק הפעילו לחצים בשלבו האחרון של הויכוח.

באחרונה היה איפ"ק מתון ביותר בכל הקשור לעסקות נשק מסוימות עם סעודיה ומדינות ערביות מתונות. הבישלון האחרון של הממשל מדרבן את איפ"ק להערכת מצב חדשה, שתניע אותו בוודאי לתגובה פעילה יותר באשר לעסקות נשק כאלה. הממשל מודע לכך, ומודאג כפליים. המסר האחרון שלו היה כי מוטב לישראל ולאיפ"ק לרכך את התנגדותם לעסקות נשק עם סעודיה, משום שהחלטה על ייצור משותף של טילי "חץ" ו"בזק" תלויה לא רק בקונגרס, אלא גם בפנטגון, החייב לאשר את הטילים מבחינה צבאית וטכנולוגית.

כאשר האמריקאים אומרים כי ישוחחו עם רבין לא רק על הלביא, סביר כי ידונו גם על המלחמה במפרץ. במקרה כזה עלולה ישראל למצוא את עצמה בעמדה סותרת לזו של הלובי היהודי איפ"ק. מחד גיסא אנו רוצים להשיג תנאים טובים בקשר לתוכנית פיתוח חשובה; מאידך גיסא רוצה איפ"ק לנטרל עסקות נשק עם מדינות ערביות.

גם ישראל מתנגדת לעסקות כאלה כאשר הן מרחיבות את מירוץ החימוש או מכניסות טכנולוגיות חדישות יותר לצבאות ערב. אך הנטייה בישראל היא לא להפעיל את התותחים בכל עסקה ועסקה. יש בכך כדי להמחיש שנסיעתו של רבין לא נועדה רק לקבל סוכריה טובה ושהלביא אינו נושא מבודד במכלול יחסינו עם ארצות־הברית.

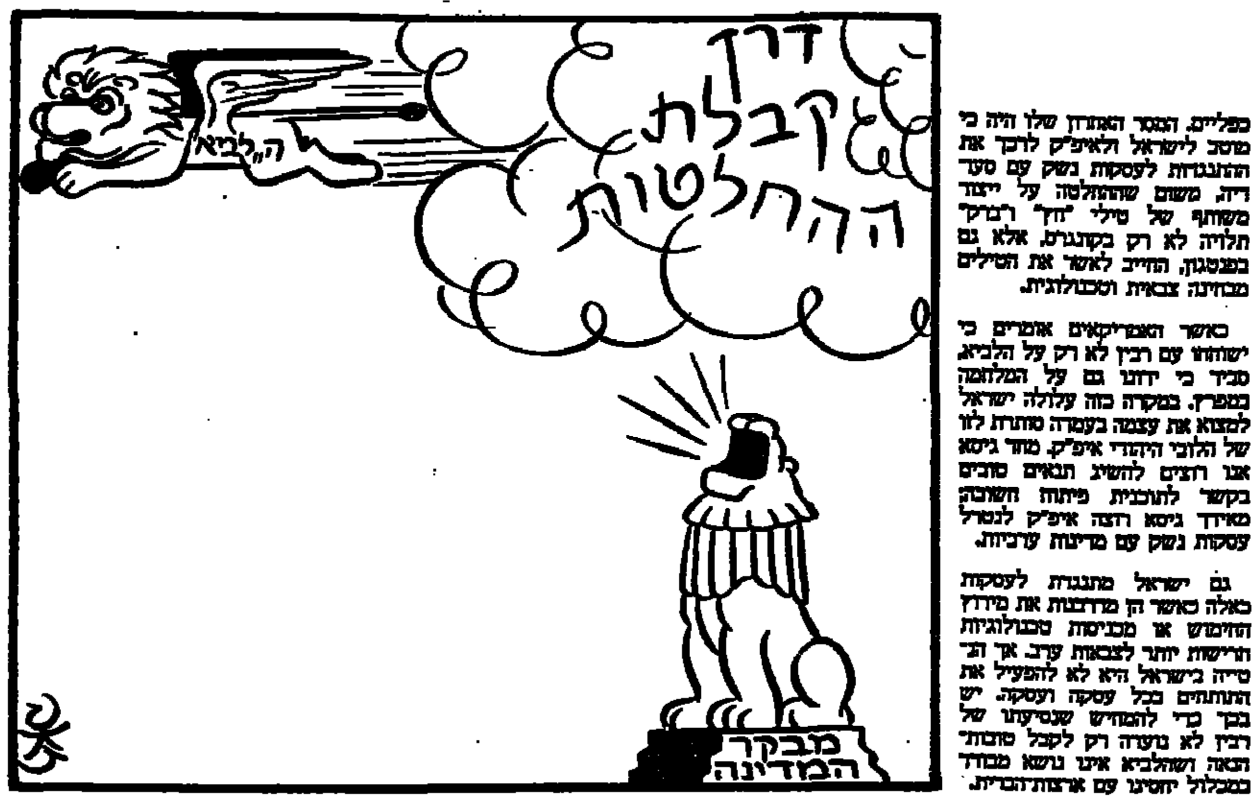

חזרה שפופה לסוריה

מאת צבי בראל

וואשינגטון

מרלין פיצווטר, דוברו של הנשיא רייגן, איש שמנמן, חביב ובעל חוש הומור בריא, לא התכוון לספר בדיחה כאשר אמר ביום שישי שסוריה שינתה התנהגותה בכמה נושאים חשובים. "ייחסה לתהליך השלום, לבעיית החטופים האמריקאים ולטרור באופן כללי. בכל אלה גילתה סוריה שינוי גישה כזה שגרם לנו לחשוב שדיאלוג אתה יהיה פרודוקטיווי" סיפר פיצווטר תוך שהוא סותר בכך דברים שאמר דקות ספורות קודם לכן.

בתשובה לשאלה מתריסה הוא הבהיר: "אתה הרי יודע שלא היה לנו דו שיח ישיר עם סוריה זה זמן מה. לכן יש לראות בצעד הזה ניסיון לפתוח את הדלת מעט ולעשות כמה ניסיונות שמא דיאלוג כזה יוכל להשיג דבר מה". נכון אמנם כי מאז ה־14 בנובמבר, מועד בו הטילה ארה"ב יחד עם מדינות אירופה סנקציות כלכליות ומדיניות על סוריה ירדה גם רמת ההידברות עם הממשל הסורי. שיחות התקיימו אמנם עם פקידים סוריים, אבל רק בדרג בינוני ונמוך ולצרכים יומיומיים.

על גישתה החדשה של סוריה — אם אמנם קיימת אחת כזאת — למד הממשל מפי פקידים ירדנים, סעודים, ועיראקים שנפגשו עם הנציגים האמריקאים. לאלה צורפו דו"חות מודיעין אמריקאיים שסמכו כי סוריה משכה ידיה בחצי השנה האחרונה מכל פעילות מבצעית או תכנונית בתחום הטרור. דו"חות אלה זכו לחיזוק נוסף בהודעה על סגירת משרדיו של אבו נידאל בדמשק, משרדים שהיו כמעט צמודים לאלה של שגרירות ארה"ב בדמשק, ובכך שמפקד המודיעין של חיל האוויר, מוחמד אלחולי — איש הקשר של ניזאר הינדאוי שנשפט בבריטניה על ניסיון הפיגוע במטוס אל על באפריל 1986 — סולק מתפקידו.

לידיעות אלה נוספה העובדה שסוריה זכתה לסיוע חדש ולהתחייבות סובייטית למשלוח כמות של נשק חדיש. כוויית הזמינה את ברית המועצות לקחת חלק פעיל בהגנה על מכליות הנפט שלה, ובכך היקנתה לה דריסת רגל מחודשת באזור. דריסת רגל שעלולה להיות בלעדית אם הקונגרס האמריקאי לא יתיר לממשל להגן על מכליותיה של כוויית. ומעל לכל אלה, מוכנות ירדן וישראל, בהסכמה כתובה ביניהן, לתת לברית המועצות מושב של כבוד בוועידה בינלאומית.

כסומא בארובה

הצעד ההגיוני היחיד שנותר לממשל לעשות מול כל אלה הוא לנסות לפתוח ולהחזיר לעצמו את העמדות אותן איבד כמו זו בסוריה. אבל שוב, שלא כמו מדינות קטנות, שאינן מחויבות לעקרונות להפריע להן בניהול מדיניות חוץ, מתקשה היום הממשל להביא עצמו להודאה פומבית שהוא נזקק לסוריה. כשפרשת איראנגייט מוסיפה כל יום גילויים חדשים של רמאות, בגידה, שחיתות ושיבוש סדרי מדיניות, חייב הממשל איך שהוא למצוא נוסחה שלא תעמיד אותו כסומא בארובה שאיננו יודע מה הוא עושה במזרח התיכון.

קיום מגעים סודיים עם סוריה ושינוי חשאי של המדיניות כלפיה עלול לפגוע באמינות הממשל כפגיעת הפרשה האיראנית. מנגד, הודאה כי נעשתה טעות וכי הממשל רק הפסיד מן הסנקציות על סוריה, עלולה לטשטש את המדיניות נגד הטרור ואת אפשרות שיתוף הפעולה הבינלאומי בעתיד נגד מדינות טרוריסטיות. הפתרון נמצא בנוסחה האומרת כי ארה"ב מוכנה לעשות טובה לסוריה, לשגר אליה שגריר מיוחד (ככל הנראה ורנון וולטרס שגריר ארה"ב באו"ם המכיר את אסד ממגעים קודמים) ואז "יוכלו נציגי הממשל לבוא לציבור ולומר: דיברנו עם אסד והוא הבטיח להיות ילד טוב. אתם רואים הסנקציות עזרו, ועכשיו אפשר לחזור לסדר היום הרגיל".

על פי ההערכה הזאת, שנשמעה בסוף השבוע מפי גורם המקורב לדיונים עם סוריה, תחזיר ארה"ב את שגרירה לסוריה ולדבריו קיבלה ארה"ב את הסכמתה של בריטניה ושל כמה מדינות אירופיות אחרות לצעד הזה. החשבון האירופי פשוט עוד יותר. מעורבותה של ברית המועצות במזרח התיכון מטרידה אותן כקליפת השום כל עוד מובטחות אספקת הנפט וייצוא המוצרים האירופיים לאזור היחיד בעולם שקופותיו מלאות וראשי מדינותיו אינם זקוקים להלוואות כדי לרכוש אותם.

אך מכיוון שגם הן התחייבו למדיניות בינלאומית נגד הטרור, הן זקוקות למדינה הראשונה שתספק לסוריה את תעודת הכשרות ותשחרר את היתר לעשות עסקים, לא רק עם סוריה אלא גם עם יתר המדינות הקשורות עמה או הנותנות לה את האשראי המסחרי הדרוש כמו ערב הסעודית, בחריין וכוויית.

לתחוב נעל באשנב

ההחלטה האמריקאית לשוב לדמשק, בעקבותיה שיגר הנשיא רייגן איגרת לנשיא אסד וביקש ממנו להיפגש עם הנציג האמריקאי כדי לדון בנושאים המשותפים, לא התקבלה ללא כאבים. ראשי האגפים המטפלים בטרור במחלקת המדינה במשרד המשפטים ובסי־איי־איי אינם מוכנים עדיין לחתום על ניקיון כפיה של סוריה. הם רוצים לראות יותר צעדים משמעותיים. יותר הוכחות לכך שסוריה חדלה לעסוק בטרור. אבל העובדה שהנשיא אסד מיהר להשיב בחיוב לאיגרתו של רייגן, רק עודדה אגפים אחרים בממשל, כמו מחלקת המזרח התיכון במחלקת המדינה ואגף התכנון המדיני, לתחוב נעל באשנב שפתח עתה אסד ולשוב לדמשק.

נכון שסוריה תיהנה גם היא מן השיבה האמריקאית. אינפלציה של כ־30 אחוזים, הסתייגויות כרונית בערב הסעודית וחובות שלא שולמו של כשלושה מיליארד דולר לאיראן עבור כמויות הנפט שנרכשו ממנה, שירותים יקרים לאזרחים, חשמל הניתן במשורה למספר שעות ביום ותחבורה ציבורית שאינה מתפקדת, הפכים את הממשל בדמשק תלוי ברצונן הטוב של מדינות אירופה ושל חברות אמריקאיות לעשות אתה עסקים.

כדי לקבל את הרצון הטוב זקוקה סוריה לגישה אמריקאית חיובית. השאלה שתיבחן עתה היא האם תהיה סוריה מוכנה לתת לארה"ב יותר משווי הסחורות אותן היא תקבל כתוצאה מנכונותה להתיר לארה"ב להחזיר את המצב לקדמותו. האם היא תסכים לתרום במשהו לתהליך השלום, או תצליח להוכיח שליטה טובה יותר בלבנון ובמיוחד בארגונים הקיצוניים שאינם מפסיקים לחטוף אמריקאים.

מה אינו שלטון החוק

המעצרים ברמת ישי חמורים משום שאינם פוליטיים

מאת אמנון רובינשטיין

דיבורים רבים נשמעים על שלטון החוק עד שהמושג עצמו לא רק נפרט למעות קטנות, אלא שמשמעותו מטשטשת ללא הכר. כדאי אולי להזכיר כי כוונת העיקרון היא, בין השאר, לדאוג לכך שעבריינים ייענשו על־ידי ערכאות שיפוטיות, כי מי שלא הורשע בדין מוחזק זכאי וכי רק במקרים מוגבלים, כאשר טובת הציבור דורשת זאת, ניתן להגביל חירותו של אדם לפני הרשעה.

כדי לדעת מהו שלטון החוק, כדאי אולי להגדיר זאת בהיפוכו: מה זה לא שלטון החוק. כאשר חשודים בביצוע עבירות — כן, כולל חברי כנסת — ממתינים למעלה משנה להכרעת היועץ המשפטי אם להעמידם לדין אם לאו, כאשר הם נעצרים ונכלאים בעניין שבשגרה, כאשר דרכוניהם נשללים מהם בלי הנד עפעף, כאשר רבים מהם מבלים חודשים ארוכים בבית המעצר עד תום ההליכים, וכאשר — מהצד השני — משפטים פליליים אורכים שנים ארוכות עד שהעונש עצמו מופחת בשל "עינוי דין" — כל אלה הם לא שלטון החוק. הם אנטי־שלטון־חוק.

לעיתים דומה כי מושגים בסיסיים אבדו במהומה הכללית. המשטרה עצרה עובד רשות מקומית ויו"ר מועצה מקומית בחשד — שהתברר כלא־מבוסס — כי העובד הועסק באורח פיקטיווי. על מה פורצת השערורייה? על כך שהעובד הוא בנו של סגן ראש הממשלה דוד לוי והדבר מביא את הליכוד מיד להאשים את המשטרה ואת שר המשטרה בשיקולים פוליטיים. בהכירי את המשטרה, אני משוכנע כי האשמות אלה אינן נכונות וכי המשך המסע נגדה עלול לפגוע בנכונותם של אנשיה לפעול נגד אנשים בעלי קשרים פוליטיים ומיוחסים אחרים.

שגרה משטרתית ומשפטית

הבעייה עם פרשייה זו היא דווקא בכך שאין בה שום מוטיווציה פוליטית ושום רצון להרע למישהו שם בצמרת. הבעייה היא שזו אכן השגרה המשטרתית המשפטית: לעצור, לכלוא, לשלול דרכון. היתרון שבה הוא בכך שהיא מביאה עד אבסורד את בעייה של שיטה שפגעה באלפי ישראלים שנעצרו ונכלאו — הכל כמובן לאור הזרקורים — ועברו יסורי נפש בלי שהורשעו בסופו־של־דבר ובלי שהיה צידוק מוכר לכליאתם. כליאתם של ה"ה פוגל ולוי המחישה עד לאן הגענו. אם בשל עבירה לא־רשוכות, שאין בינה ובין סיכון שלום הציבור ולא כלום, משליכים אנשים לכלא, ומכפישים את שמם בציבור, מי חסין עוד בפני מעצר כזה? (דרך אגב: אם קציני המשטרה חושבים שעבודה פיקטיווית היא עבירה שיש לעצור בגינה את החשודים בה, יש לי חדשות עבורם: בכל משרדי הממשלה יש עובדים כאלה, כולל עובדים בכירים המקבלים שכר מלא והוצאות תמורת אפס עבודה. גם אם השר והמנכ"ל רוצים — אין הם יכולים לפטר עובד שאינו מתפקד: ההסתדרות, ועד העובדים ובית הדין לעבודה לא יתנו להם לעשות זאת).

הקשר הפוליטי היחיד בפרשת המעצרים ברמת ישי הוא זה: אם אין המשטרה נרתעת מלעצור את בנו של סגן ראש הממשלה ואת ראש הרשות המקומית, איזה סיכוי יש לאזרח רגיל? מי יערוב לו? חירותו היא למרמס, והלשנה פשוטה יכולה להוליך אותו ישר מביתו לכלא ולכל הכרוך בכך — גם אם אין כל דופי בעברו.

נכון: חובה על המשטרה להילחם בפשיעה, יש מקרים בהם מותר לשלול חירותו של חשוד. אלה הם מקרים בהם מדובר בפשעים שעצם החשד המבוסס בביצועם מחייב הגנה על שלום הציבור, או שמדובר בעבריין שיש לו הסטוריה של פשיעה אלימה המצדיקה סירוב לשחרור בערבות, או כאשר מדובר בחשש סביר לשיבוש הליכי משפט על־ידי איום על עדים וכיו"ב. מעצר — לא כל שכן מעצר עד תום — של מי שאינו נופל במסגרות אלה הוא שיבוש חמור של כל מה ששלטון החוק מייצג. מעצר כזה כליבולו פגיעה בשלטון החוק, שכן אם הוא מתבצע אך ורק בשל "חומרת העבירה" או בשל כל נימוק אחר, מתעורר מיד החשש שהכוונה היא בעצם זרה לחלוטין: להוציא הודאה בלחץ המעצר, להטיל אימה, או סתם להעניש בטרם נעשה דין צדק. הגרוע מכל הוא שמתרגלים לנורמה מעוותת זו, ושמשתמשים במעצר עד תום ההליכים כמכשיר לזירוז הדיון — דיון אשר בלעדי המעצר הממושך נופל קרבן לסתימת בתי המשפט.

במדינות המערב יש ויכוח גדול על זכויות נאשמים. גם בישראל יש מקום לוויכוח זה, לאור הגילויים המחרידים בפרשיות כמו נאפסו ואחרות. אך בצד בעיה זו, התעוררו בישראל שתי בעיות שאין להתעלם מהן עוד: האחת היא זכותם של לא־נאשמים לחירותם ולשמם הטוב; השנייה — החובה להרשיע נאשמים תוך זמן סביר. המערכת המשולשת של משטרה־יועץ משפטי־בתי־משפט חוטאת גם לזכות זו וגם לחובה זו.

מי ישיב את היוקרה האבודה

מי שרוצים אינם מתאימים, מי שמתאימים אינם רוצים. בתוך הסבך הזה חייב נבון למצוא מועמדים שיעלו את יוקרתו האבודה של הוועד המנהל של רשות השידור

מאת לילי גלילי

אם לשפוט על פי הרושם שנוצר בשבועות האחרונים, יהיה הוועד המנהל הבא של רשות השידור מורכב מ־120 חברים לפחות. כל אדם שלישי, בערך, כל עסקן מפלגתי זוטר ופעיל ציבור שולי מצהירים באוזנך כי "גם אני מועמד לכהן בוועד המנהל של רשות השידור". הכל בנימה של "שיישאר בינינו", ובתקווה שהבשורה הנלחשת תמצא דרכה מהר ככל האפשר אל הציבור הנפעם. אין תימה איפוא שהליכוד מבקש כבר לשנות את הצעת החוק שעליה הסכים בשבוע שעבר עם המערך, ולהגדיל את מספר חברי הוועד המנהל מ־11 ל־13 לפחות. העוגה קטנה מכדי להשביע את עסקניו.

אם לשפוט על־פי העובדות בשטח, ספק אם בכלל יהיה ועד מנהל בימים הקרובים. חרף הביקוש הגואה, מתקשה שר החינוך יצחק נבון למצוא מועמד כלבבו לתפקיד המתפנה (היום) של יו"ר הוועד המנהל, ואת "האדם הנוסף" מתחומי הרוח והתרבות, שיחזירו לדירקטוריון של רשות השידור את יוקרתו האבודה. מי שרוצים, אינם עונים בדיוק על קריטריון זה; מי שעונים עליו, אינם רוצים. לא בכדי השיב האלוף (מיל') אהרן יריב ב"אני עסוק בדברים אחרים" על ההצעה לכהן כיו"ר הוועד המנהל. המספר הבא ברשימה הסתפק ב"לא, תודה".

נקל להבין מה מושך עסקנים ופעילי מפלגות לכהן בוועד המנהל של רשות השידור. איזה דירקטוריון אחר, מבין עשרות הפועלים במדינה, זוכה למידה כה גדושה של חשיפה תקשורתית? אילו חברים בעוד ועד מנהל זוכים לפתוח את העיתונים לפחות יום בשבוע ולקרוא בשר קיקה: "ברוך תבע", "אמנון דרש", "פלג הציע"? יתר על כן, החברים המצטרפים לוועד המנהל של רשות השידור יודעים היטב כי משהו מאבק הכוכבים של הרדיו והטלוויזיה ידבק גם בהם. אין תחושת כוח נפלאה מזאת כשאותם גיבורי תקשורת נישאים מעם, מתקשרים אליהם עם ליל ומבקשים את סיועם בקבלת תפקיד בכיר יותר במוסד או את גיבוים הפוליטי במקרה של "תקלה".

מועדון אקסקלוסיווי

את תחושת הכוח הזאת הם מתרגמים עד מהרה להתערבות גסה בעניינים המקצועיים של הרדיו והטלוויזיה. עובדי הרדיו והטלוויזיה, מצדם, מגלים זלזול מופגן בוועד המנהל שלהם. בעיני רובם נתפסים חברי הדירקטוריון כפוליטרוקים זעירים, המשמשים להם את הזיים בדרך לקידום הקריירה הפוליטית שלהם (במקרה הטוב) או לקידום עסקיהם הפרטיים (במקרה הרע).

אלא שהעובדים תלויים בכל זאת בחברי הוועד המנהל במידה לא מבוטלת, והסימביוזה שנוצרה מזינה את הדימויים ההדדיים של שני הצדדים. לא ייפלא שעובדים רבים מבקשים להצטרף בכל מחיר למועדון האקסקלוסיווי, ואלה שכבר נמצאים בו נאחזים בחברותם בכל־ נות המוכח. בימים האחרונים ממש מנסה המשנה ליו"ר הוועד המנהל, דוד ארמון, להיאחז בפרשנות לחוק המשתנה באופן שתתיר לו להמשיך לכהן, כחבר בוועד המנהל. גם היו"ר, מיכה ינון, הנאלץ לפנות את כיסאו בתום שתי קדנציות, מוכן למחול חלקית על כבודו ולהישאר בוועד כנציג מן השורה של מפ"ם.

הימים הקרובים יכולים להיות שעתו היפה של נבון. מן ההיבט הממלכתי, מעולם אולי לא עמד על הפרק מינויו של ועד מנהל כה חשוב. השינוי בחוק, המבטל (בצדק) את המליאה, יקנה לוועד המנהל הבא כוח, וסמכויות נוספות. השחיקה במעמדו של הוועד, התרחבותה הנכבדה של הטלוויזיה לעמדה שהציבור מתייחס אליה כאל קוריוז לא רציני, הן תופעות מסוכנות. במדינה של מונופול תקשורתי, הן מסכנות את עצם הדמוקרטיה. רק מינויים נכונים, בעלי משקל סגולי נכבד, יכולים לסייע לתהליך השיקום.

מן ההיבט המפלגתי, צריך להיות הדבר חשוב למערך שבעתיים. ההסכם שעליו התנו המערך והליכוד בנושא זה, מפקיע למעשה את השליטה ברשות השידור מידי המערך לשבע השנים הבאות. על־פי הסכם זה, שנודף ממנו ריח של סחר סוסים, חילקו ביניהם הליכוד והמערך את העוגה התקשורתית. אם מנכ"ל הרשות הוא מן הליכוד (פורת), יהיה היו"ר מן המערך. אלא שגם לכשיסיים פורת את תפקידו בעוד כשנה וחצי, ימשיך לכהן מנכ"ל מן הליכוד חמש שנים נוספות. בחישוב מפלגתי פשוט, עשה המערך טעות גדולה. במערכת הקיימת, מוקד הכוח העיקרי הוא המנכ"ל, ורק מינויו של יו"ר בעל משקל ציבורי ומקצועי נכבד עשוי לאזן מבחינת המערך את מאזן הכוחות המופר.

המועמדים: גבע ואבינרי

בשלב זה יש לנבון חופש בחירה מוחלט. נכון שפה ושם יש לחצים מתוך מפלגתו, כמו למשל תביעתו של מוטה רבין למנות לוועד המנהל את יוסי קוצ'יק, המקורב לרבין. אולם לחצים אלה אינם רציניים. נראה כי נבון מודע לגודל המעמד והוא תר אחר מועמדים ראויים מתחומי התרבות והחינוך, כשנותרים לו בסך הכל 2־3 מקומות לאייש. חבר הוועד המנהל רוני פינשטיין (המסרב בעקשנות להיות יו"ר) יישאר בתפקידו; גם הד"ר ישראל פלג, הנציג השני של המערך, יישאר מן הסתם בוועד מבלי להתמנות ליו"ר. מקום אחד (מתוך החמישה השמורים למערך) מוקדש לאופוזיציה, קרי מפ"ם. נותרו אם כך עוד שניים בלבד, שהחשוב שבהם הוא היו"ר. ברגע זה נדונים בכובד ראש שני שמות כמועמדים מן החוץ: אלוף (מיל') יוסי גבע, מפקד פיקוד מרכז לשעבר האיש שצבר ניסיון ניהולי, והפרופ' שלמה אבינרי, מנכ"ל משרד ראש הממשלה לשעבר.

גם הליכוד עומד להאריך את כהונתם של שלושת נציגיו שכיהנו רק קדנציה אחת: נתן ברון, קריאל גרדוש (דוש) ושאול עמור, המבקש גם להיות משנה ליו"ר. תשוקה אחרונה זו של ראש מועצת מגדל העמק עלולה להיבלם על־ידי דוד לוי, המתנגד בחירוף נפש לעמוד שבו יושב עתה איש מחנה שרון.

ועכשיו, משנפתרה לכאורה בעיית המינויים, נותר רק לשאול: ומה על אישה? בוועדת השר קורפו אמר אמנם (בלצון, רק בלצון) שהוא מקווה שהמערך ימנה אישה, וכך יהיה הליכוד פטור. אבל ממתי קורפו סומך כל־כך על המערך?

هكذا من الأصل

هكذا منه الأصل

דרום איטליה מייצאת תינוקות

מאת חולדה ליברנומה
סופרת "הארץ" באיטליה

מאריה אסונטה ק., אישה כבת 40, אמרה לשוטרים החוקרים: "מכרתי את בתי מדאגה לעתידה. יש לנו חמישה ילדים קטנים ובעלי מחוסר עבודה". פילומנה, בת 28, סיפרה להם שהגבר שלה עזב אותה מיד כשנודע לו שהיא הרה ומסרבת להפיל.

סיפורים דומים סיפרו נשים אחרות, שילדו במחלקה הגינקולוגית הגדולה של בית־החולים מאנאיתי, בעיירה הדרומית וילי אריקה (פירוש השם, אגב, וילה עשירה—) שמדרום לנאפולי.

ב־25 במאי נעצר מנהל בית־החולים, הרופא הגינקולוג הראר־טי, שתי מיילדות וחלק מהסגל האדמיניסטרטיבי. החשד התעורר אצל השוטרים בגלל מספרן הגבוה יחסית של תעודות לידה בלי ציון שם־האם. חוק שאושר לפני שנתיים מאפשר ציון שם האב בלבד על תעודת לידה. כך, מתוך 1000 תינוקות שנולדו בבית־החולים הפרטי מאנאיתי אשתקד, כמה עשרות תעודות לידה נשאו את שם האב בלבד, מה שכשלעצמו אינו מעיד על מכירת תינוקות. לפי שעה ידועים לחוקרים 11 מקרים בטוחים של מכירת תינוקות, אך הם בדעה שהמספר גדול הרבה יותר.

בעבור תינוק משלמים מ־10 מיליוני לירטות עד 50 מיליון לירטות (למירב 1300 לירטות הדולר), אך רק 25 עד 30 אחוזים מן הסכום מגיעים לידי היולדת. כל השאר הוא ריווחם הנקי של המתווכים והסגל הרפואי והאדמיניסטרטיבי.

האמהות המוכרות את ילדיהן הן ברוב המקרים נשים שמצבן הכלכלי קשה שיחסיהן עם בעליהן מעורערים. אלה הן נשות פושעים במאסר, נשים שילדו מחוץ לנישואין או רווקות. בית־החולים בווילאריקה איננו יחיד. שבועיים לפני שנתגלה, נעצרו באשמה דומה רופא ואחות מיילדת בבית־חולים קטן ליד פאלרמו בסיציליה והמשטרה עוקבת אחרי חמישה בתי־חולים חשודים אחרים, כולם במחוז נאפולי, שהוא אחד העניים באיטליה ושיעור הילודה בו היא מהגבוהות במערב־אירופה.

לפעמים נחתם הסכם עם אישה בטרם היכנסה להריון, אך ברוב המקרים ההסכם הוא עם אישה בחודשי ההריון הראשונים. מובטח לה אשפוז ברמה, לבד מכסף. ברוב המקרים היא לא תראה את ילדה הנלקח ממנה מיד אחרי הלידה. במסמכי הלידה נרשם לרוב שם האב המאמץ, בהתאם לחוק המאפשר זאת שנחקק לפני כמה שנים. לפעמים נרשם שמם של שני ההורים המאמצים, לפי מסמכים רשמיים, וזאת בשיתוף פעולה עם הסגל האדמיניסטרטיבי. הקונים הם בכל המקרים בני המרכז והצפון האמיד יותר, המבקשים כמעט בכל מחיר לגדל ילד. החוק האיטלקי לאימוץ ילדים מסורבל מאוד וגם לא קל להביא לכאן ילדים מהמזרח התיכון או מאפריקה, כפי שעשו במקרים אחדים זוגות חשוכי־ילדים בשנות השבעים.

מכל מקום, הפתרון הנוח והמיידי הוא ילד איטלקי, שקל להשיג מידע רפואי מדויק על אמו והמשפחה, ולפעמים גם על האב. זהו איפוא הרקע לסחר ילדים דווקא בדרום. יחסית לממוצע הלאומי, גבוה שם אחוז הקאתולים האדוקים בדתם. בין השאר פירוש הדבר הוא התנגדות לגירושים, להפלות ולשימוש בגלולות מניעה, ומספר גדול יותר של רופאים המסרבים מטעמי מצפון לבצע הפלות. העוני, המשפחות המטופלות בילדים והרקע החברתי־דתי הם איפוא תנאים נוחים לסחר תינוקות.

בית־החולים בווילאריקה הוא כנראה רק חלק קטן מן העסקים המשגשגים בדרום. כך מייצא הדרום לצפון העשיר יחסית לא רק פועלים ותוצרת חקלאית, אלא גם תינוקות שיגדלו בבתים מרווחים ולעולם לא ידעו מי הם הוריהם.

ילדה יפה

אלונה פרידמן, "הפנים של ה־80", התחילה את הקריירה שלה כבר בגיל 14 — כדוגמנית, ומביטה קדימה בתקווה ★ ליתר בטחון אמה מלווה אותה לכל פגישה, אך מכחישה כל דמיון בינה לבין אמה של ברוק שילדס

מאת עדנה לווינשטיין

אלונה פרידמן, "הפנים של ה־80 לשנת 1987 של ישראל" היא באמת יפה. השבוע הלכתי לראות איך נראית נערה בת 16 מבפרימבא עם קבלות על יופיה. פגשתי ילדה מקסימה המיתמרת לגובה 1.70 מטר ותשעה סנטימטרים רקיקים כבר־עול, שער חום־בהיר אסוף לתסרוקת "קוקו" המסתיימת בסרט ורוד, עגילים ורודים, חולצה מפוספסת בורוד־לבן ורגלים ארוכות, המסתיימות בנעליים ורודות מבצבצות מתוך מכנסי ברמודה ורודים. רק עיניה מאירות בירוק השיניים, הנחשפות לחיוכים מתוקים, לבנות תואמות.

אלונה פרידמן זכתה בתואר מטעם הירחון "עולם האשה" העורך בארץ את התחרות שמארגנת סוכנות הדוגמניות של איילין פורד מארה"ב. הנבחרות מכל מדינה מתכנסות באורלנדו שבפלורידה ושם נבחרות עשר הבנות בעלות הפנים המשובחים בעולם.

לפגישה הגיעה אלונה בחברת אביה גבי ואמה מירי, ילידי הארץ, הם שמעו על כך שהדרך לעולם הזוהר אינה תמיד סוגה בשושנים ולכן מצטרפת מירי אל אלונה בכל הופעותיה ומעניקה לה גיבוי. היא מתנגדת בתוקף להשוואה בינה לבין אמה של ברוק שילדס, כוכבת הקולנוע הצעירה, שהיתה ה"פושרית" של בתה. "אני לא פושרית", היא אומרת, "אני רק מלווה את אלונה בשל גילה הצעיר". שהיא מכרוח של הצלם מנום עוז. עוז חיפש בחורה חדשה ויפה לצילומים. "צחקנו מכל העניין", אומרת מירי, אשה מטופחת ופתוחה. "אלונה שאלה אותי אם להתקשר לצלם ואמרתי לה 'התקשרי', בתור ספורט, הרי לא ייצא מזה כלום. הידידה של מנום עוז ראתה אותה ואמרה לה להתקשר אליו מיד וכך החל הסיפור להתגלגל". בימים אלה ממש שבה

אלונה פרידמן: המנהל בירך אותה ברמקול

אני כלל לא בטוחה שברוק שילדס היתה מגיעה היום למה שהגיעה לולא הגיבוי של אמה, עם כל האבים הורסים בהוליווד. הרי אלונה הוזלה בגיל 14, הכל התגלגל כל כך מהר. פחדנו מאד מכל הצדדים האפלים. שמענו על בהמה, כל מיני אנשים שפוגשים בדרך. אבל במקרה היה לה מזל עם צלם טוב ונאמן ולאט לאט אני מרפה. אני נותנת לה הזדמנות לנסוע לבד. פרט לזה, אני נהנית מעצם הדבר, מעניין אותי האווירה, התלבושות והרכילות שמאחורי הקלעים.

איננה מתקוממת

משפחת פרידמן כבר מורגלת בשאלות ותשובות כמו מוכנות מראש. הכל עניין של ניסיון. במקום שהשאלה קצת מוטיאה את מטרות, נחלצת אמה של מירי לעזרה, מתקנת, מוסיפה, משלימה. אלונה, בת למשפחה טובה עם נימוסים נאים ותרבה ענוה, איננה משסעת לעולם את אמה, איננה מתקוממת על שמדברים בשמה ואינה מפריכה את הדברים שלא נאמרו מפיה שלה.

האם היתה יפה גם בילדותה, או שהיופי התגלה עליה רק בבגרותה? "כשהייתי קטנה כל ההורים והדודות אמרו לי 'את תהיי מלכת היופי', אבל אף פעם לא התייחסתי לזה ברצינות", מספרת אלונה בהתלהבות. האם ניסתה להתבלט או לעשות שימוש כלשהו ביופיה? שאלנו. מירי: "דווקא בגלל המעמד שלה היא שומרת על פרופיל נמוך. היא לובשת ג'ינסים וחולצות רגילות כדי שלאנשים לא יהיה מה להגיד". האם את תלמידה טובה, אלונה? אלונה: "כן".

מירי: "תלמידה טובה מאוד! היא לא תגיד לך".

האם התואר החדש לא משבש את הלימודים?

אלונה: "בכלל לא, זה כבר חופש גדול והתחרות תהיה בחופש. גם התחרות בארץ היתה כבר באווירה של חופש ולא הפסדתי שום מבחנים. ברור שתהיה לי עבודה, אבל כמו שהצלחתי עד עכשיו לנווט את העבודה כדי שלא תפגע לי בלימודים, אעשה כך גם בעתיד".

כל הסיפור הזה במקרה. אלונה חזרה יום אחד הביתה עם מספר טלפון שנתנה בידה מורתה להתעמלות, כדי שתשוחח עם חברתה

אלונה משמשה ימי צילומים בפאר־בין, בחברת מנום עוז, לשם נשלחה על ידי המגאזין "עולם האשה".

היום אלונה פרידמן אינה זקוקה עוד למליצי יושר. כבר שנה וחצי היא בתוך סיפור הדוגמנות והצילום, ודרכה סלולה לפניה להמשיך ולהתקדם. לפי שעה היא איננה מעוניינת בקריירה של דוגמנית, אלא רק כתחביב בלבד. "כל התקופה הזו של הזוהר והיופי כמוך מסתיימת ואז נשארים בלי שום דבר", היא מפסירה בידעות של ותיקה. ולכן היא רואה עצמה בשנה הקרובה כתלמידת כיתה י"א במגמה הפיזיקלית של בית ספרה, ולאחר מכן תשרת בצבא, עוד לא ברור באיזה תפקיד.

"לגבי הצבא אין לה תוכניות", אומרת מירי, "אבל היא רוצה ללמוד משהו בתחום האקדמי. מגיל צעיר היא חלמה להיות רופאה".

האם היא חותרת לקראת תואר מלכת היופי של ישראל?

"אינני יודעת. מהניסיון שהיה לי עם התחרות הזו נוכחתי שמאחורי הקלעים יש המון מתח ולחץ ואני לא יודעת אם אני רוצה לעבור את זה פעם נוספת". גם דוגמנות מסלול עדיין לא קורצת לה, כי העבודה היא בעיקר בערבים והיא בפירוש אינה מעוניינת לצאת בערבים מביתה.

אלונה מודה, שהתואר לא שינה כלל את תכונותיה הבסיסיות. היא מעניקה עדיפות ללימודים, ולצילומים היא מקדישה פעם עד פעמיים בשבוע בשעות אחר הצהריים. את יתר זמנה הפנוי היא מקדישה לחבר, חייל בן 21, שהוא גם שחקן כדורסל במכבי תל־אביב. יש לאלונה שתי אחיות צעירות ממנה — איריס, בת שבע וחצי, המדגמנת בבגדי ילדים לפת מצגא, ואורית, בת 14, "לא טיפוס לדוגמנות", לדברי אמה, אלא בעלת נטייה לספורט, ושתיהן מעודדות את אחותן הגדולה.

איך הגיבו בכיתה על הבחירה?

"החברות ממש שמחו על הזכייה. הן היו כל כך מאושרות והצלצלו אלי בהתרגשות."

מירי: גם הנהלת בית הספר היתה מאד מרוצה.

אלונה: כן, המנהל בירך אותי ברמקול שמגיע לכל הכיתות".

מירי: "גם ראש העיר הזמין אותנו. אלונה קיבלה ממנו כשי את הספר 'כהלכת יָפוֹ', ספר יפהפה".

חור בכיס

לסור ללשכתו

מאת אברהם טל

הגיעו לידי דו"חות תקופתיים של שתי קרנות השתלמות ובהם פרטים על הרווחים שהניבו לחוסכים בשנת 1986. הנה הפרטים:

הקרן	רווח נומינאלי	רווח ריאלי
אקדמאים	25.67%	25.25%
אחיות	28.96%	28.03%

כפי שרואים, ההבדל ברווח הריאלי הוא משמעותי ביותר: בעוד שקרן האקדמאים השיאה תשואה שגרתית למדי, היטיבה קרן האחיות לעשות במידה ניכרת — מעל ומעבר לכל מה שמקובל בתחום החיסכון צמוד המדד.

הדבר התמיה אותי. עדיין לא סיפרתי שניהול הקרנות הללו נמצא בידי אותו גוף עצמו — בנק "יהב" לעובדי המדינה בע"מ. מנהלי הקרנות הם אותם אנשים. עקרונית הם משקיעים באותם סוגי נכסים, וכללי הניהול של הקרנות ברורים בכל דרמים — איך נוצרים הפרשים כאלה בתשואות?

כדי לקבל הסבר לתמיהותי טילפנתי לירושלים אל מר אורי נייגר, שהוא משנה למנכ"ל בנק "יהב". למיטב ידיעתי עוסק מר נייגר, בין היתר, בהשקעת כספי הקרנות. ביקשתי את עזרתו.

"ברצון", אמר מר נייגר, "אבל כדי לדבר אתך עלי לקבל את אישור המנכ"ל. כך מקובל אצלנו".

לתומי סברתי שמר נייגר יבקש שאמתין על הקו וישלם למנכ"ל כדי לבקש את אישורו לשוחח אתי, אבל טעיתי. מסתבר שמר נייגר ידע משהו שאני עדיין לא ידעתי.

"תצטרך לפנות אליו בעצמך בעניין זה. אעביר אותך אליו מיד".

ממר נייגר למזכירתו, ממזכירתו של מר נייגר למזכירת המנכ"ל, וממנה למנכ"ל עצמו, ששמו עוזי רווה. שטחתי בפניו את בקשתי: לקבל את אישורו לקבלת הסבר מאת מר נייגר על סיבות ההפרשים בין תשואות הקרנות השונות.

מר רווה היה אדיב אבל החלטי מאד. "קבעתי כאן עיקרון — רק אני מדבר עם עיתונאים, ואם מישהו אחר מהבנק מדבר — זה רק בנוכחותי".

"או קיי", אמרתי, "אני מוכן לקבל את ההסבר ממך. לכבוד יהיה לי הדבר".

"קבעתי עוד עיקרון", הוסיף והסביר מר רווה, "אני לא מדבר עם עיתונאים בטלפון. תבוא אלי בבקשה למשרד".

"מר רווה", אמרתי, "הרי בסך הכל זה עניין טכני. תוכל להסביר לי את העניין בשיחת טלפון של חמש דקות. למה תריץ אותי בשביל זה למשרדך?" — "לא", אמר מר רווה, "יש לי עקרונות שאני לא מוכן לשבור אותם: אני לא מדבר עם עיתונאים בטלפון. רק אצלי במשרד".

הזכרתי לכבוד המנהל שהוא יושב בירושלים, ואנוכי — בקושתי — בתל אביב. "מפעם לפעם אני מגיע לתל אביב", ויתר לי המנהל. באותו רגע נזכרתי שגם לי יש עיקרון: אינני מוכן "לסור" או "לקפוץ" ללשכתו של בירוקרט זה או אחר, בעניין שלפי טיבו אפשר להסדירו ולישרו בטלפון. אני אמנם סקרן לדעת מדוע הרווחים בקרן האחיות גבוהים בכ־65 אחוז מאשר בקרן האקדמאים: האם הדבר נעשה בכוונה — או בשוגג? האם לאחיות יש פרוטקציה אצל משקיעי החסכונות — או שהללו סתם מתרשלים כאשר מדובר בכספי האקדמאים? האם האחיות זכאות לבונוס מיוחד משום שהן מנהלות את חסכונותיהן ב"יהב" למרות שרובן אינן עובדות מדינה — או שמא מטילים מנהלי הקרנות על קרן האקדמאים הוצאות שונות ומשונות שאינן לעניינה? האם אקדמאי רשאי לבקש העברה מקרן האקדמאים לקרן האחיות כדי לקבל תשואה מוגדלת על השקעת החסכונות בקרן השתלמות, או שהוא נדון לקבל לעד תשואה צנועה על חסכונותיו?

האם אתם סקרנים לדעת את התשובות? גם אני. אולי מר רווה יסכים בכל זאת לתת לי הסבר להפרשי התשואות בין הקרנות, בלי להריץ אותי ללשכתו, וכל השאלות ייענו והתהיות יתיישבו.

לא כל בע"מ הוא צב"מ

מר יורם תמרי מעיר שבארצות מערב אירופה נהוג להבדיל בין חברה בע"מ רגילה לבין חברה בע"מ שמניותיה נסחרות בבורסה — למען ידע הציבור ויבדיל בין חברות שמוטלות עליהן חובות דיווח, גילוי וניהול מיוחדות, לבין חברות הפטורות מחובות אלה.

בריטניה אימצה גם היא לפני מספר שנים את האבחנה בין חברה LTD לבין חברה PLC ("Public Limited Corporation") אנחנו ירשנו מהבריטים את LTD (בעברית מוגבל), אך לא אימצנו את ה־PLC (בעברית: צב"מ — חברה ציבורית בערבון מוגבל). מדוע בעצם לא? אם כבר יש פת"מ, פק"מ, מק"מ — מדוע לא יהיה גם צב"מ? לדעתי — הצעה תמאם.

1000 מ"ר של כושר

בחנות ובשוק

משימה עיצובית, מרתקת ובלתי שגרתית עמדה בפני האדריכל אהוד זקסנברג: מכון כושר, בריאות ויופי במרכז העיר, על שטח גדול יחסית, ההופך את "גאטילוס" למכון הכושר הגדול ביותר בישראל. המכון, השייך לספורטאי גמודי־זהאיקס, בא למלא את מקומו של המכון באותו שם, שפעל במלון הילטון במשך שמונה שנים. 1000 המטרים הרבועים במרתף בבניין משרדים ברחוב בן־יהודה הולכו לחדר מכשירים, ובו הציוד החדיש ביותר לפיתוח שרירים, לרבות "מכונות ריצה", המשפרות את פעילות הלב והריאות ומותאמות, כמו כל הציוד, ליכולתו של כל מתעמל; חדר התעמלות, חדרי מנוחה, חדרי תמרוקים (לגברים ולנשים), הכוללים ג'אקוזי, סאונות, חדרי איפור ומסאז'ים (המסאז' המבוקש ביותר כיום: שיאצו, בהשראה יפנית — לחיצות במרכזי עצבים, הגורמות להרפיית המתוחים בגוף). לשילובי הצבעים של התקרות, הרצפה, חדרי המשרדים וחדרי המנוחה הביא האדריכל בחשבון צבעים העוזרים להתרגעות. החלוקה נעשתה במטרה של שילוב בין רוגע ופעילות גופנית, הפרדה בין אזורים שבהם מושמעת מוסיקת קצב לבין חדרי המנוחה שבהם שורר שקט מוחלט. כנהוג בעולם (הדגם נלקח ממועדונים דומים בארה"ב), מרכז המועדון הוא קפטריה למזון בריאות דל־קלוריות, שהיא גם נקודת מפגש להיכרויות.

קל ומרזה

"פייבוקל" הוא מוצר טבע חדש העשוי מסיבי דגנים ופרי הדר, הוא נמכר בצורת טבליות ומכיל סיבים תזונתיים שתכונתם העיקרית היא לספח מים לעצמם (גרם אחד של סיבים לאחר ספיחה שוקל 11 גרם). הסיבים מתנפחים בקיבה ותופסים נפח וכתוצאה מזה אוכלים פחות ומתקבלת מהר מאוד הרגשה של שובע, וכך הגוף צורך פחות קלוריות ואפשר לרדת במשקל. יש לבלוע 5 טבליות לפני כל ארוחה בתוספת שליש ליטר נוזלים. המחיר — 17 שקלים ל־120 טבליות, המספיקות ל־8 ימים. עצה טובה: אל תקנו את המוצר לפני התייעצות עם רופא.

רובוטריקים לשיניים

חברת הלן קרטיס הוציאה לשוק משחת שיניים חדשה לילדים בגיל הרך. לשם חיבוב פעולת הצחצוח על הילדים, קרויה המשחה בשם "רובוטריקים" והיא נושאת את דמויותיהם על השפופרת. למשחה טעם תות והיא מכילה פלואוריד פעיל, ואינה מכילה סוכר וצבעי מאכל. מחיר שפופרת בת 70 גרם — 1.60 שקל.

אלקטרוניקה עם ביטחון

המפולות האחרונות בענף מוצרי החשמל והאלקטרוניקה הביתיים והביקוש מצד הציבור למוצרים בני קיימא שרכישתם מלווה בביטחון מלא בהספקה הביאו את קאופ' אתה יצרנים וספקים להקים מחלקה למוצרי חשמל ביתיים בארבעה הסניפים. בינתיים — היפר קאופ' בתים, וייצמן חולון, היפר קאופ' לב הנגב והיפר קאופ' לב השומרון. בין החברות המציגות — תדיראן, קריסטל, סוני, מק, זהר, רנקו וסוד. המכשירים יימכרו גם בתשלומים.

להגן על השפתיים

חברת ד"ר פישר הוציאה משחה להגנה על השפתיים, בעלת מקדם הגנה מספר 18, שהוא הגבוה בעולם. המשחה "אלטרסול" נמכרת בשפופרת בעלת ראש עגול מיוחד, המותאם למשיחת השפתיים. היא מיועדת לסובלים משפתיים יבשות ורגישות לפגעי מזג האוויר. המשחה מכילה גם ויטאמין אי, שעוזר לתקן חלק מנזקי קרינת השמש. המחיר לשפופרת בת 10 מ"ל — 4.80 שקלים.

אונס:
בחו"ל עד מאסר עולם
בארץ — שנתיים
השופטים מפקידים את בנותינו
האם אין ח"כ אחד שיציע
חוק עונש מינימלי לאונס?

מדינת ישראל
חוק התכנון והבניה, תשכ"ה — 1965
מרחב תכנון מקומי הגליל המרכזי
הודעה בדבר אישור שינוי תכנית מתאר

נמסרת בזה הודעה, בהתאם לסעיף 117 לחוק התכנון והבניה, תשכ"ה — 1965, כי הועדה המחוזית לתכנון ולבניה, מחוז הצפון, החליטה לאשר את שינוי תכנית מתאר הנקראת תכנית מס' 5000 שינוי לתכנית מתאר מס' 5699 — העשיות ירכא, כפר ירכא, שהודעה על הפקדתה ביחד עם התשריט המצורף אליה, פורסמה בילקוט הפרסומים מס' 3339 מיום כ' אייר התשמ"ו (29.5.86) עמוד 2155 ואלה הם השטחים הכלולים בתכנית:

גושים בשלמות: 18885 — 18882. גוש 18793 חלקה 7.

עיקרי מטרת שנוי התכנית: הסדר הפיתוח והבניה בכל שטח התשריט. השינוי האמור בצורה שבה הועדה המחוזית אישרה אותו ביחד עם התשריט המצורף אליו, הופקד במשרדי הועדה המחוזית האמורה וכן במשרדי הועדה המקומית לתכנון ולבניה הגליל המרכזי שבשוק עירוני, עכו. וכל המעוניין רשאי לעיין בו ללא תשלום בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל.

סמואל קלאי
יו"ר הועדה המחוזית
לתכנון ולבניה — מחוז הצפון
תאריך: ז' בסיון התשמ"ז
4.6.1987

חוק התכנון והבניה
תשכ"ה — 1965
מרחב תכנון מקומי, ירושלים
הודעה בדבר אישור שינוי תכנית מתאר מקומית

נמסרת בזה הודעה, בהתאם לסעיף 117 לחוק התכנון והבניה התשכ"ה — 1965 כי הועדה המחוזית לתכנון ולבניה מחוז ירושלים, החליטה לאשר שינוי תכנית מתאר מקומית הנקראת: "תכנית מס' 2545 א', שינוי מס' 1/84 לתכנית מפורטת מס' 2073.

ואלה השטחים הכלולים בתכנית: ירושלים, שכ' גילה, רחוב מגרש 40 שבתכנית מפורטת מס' 2073. שטח בין קואורדינטות אורך 168770—168720 ובין קואורדינטות רוחב 126.675—126630 הכל עפ"י הגבולות המסומנים בתשריט בקו כחול.

עיקרי הוראות התכנית:
א. שינוי יעוד השטח מאזור מגורים 2 לשטח מסחר ושטח לתכנון בעתיד.
ב. קביעת בינוי בהתאם לנספח למגרש חדש מס' 1.
ג. חלוקה חדשה.

הודעה על הפקדת השינוי האמור, פורסמה בילקוט הפרסומים מס' 3308 מיום 6.5.86 עמ' 1491.

השינוי האמור, בצורה שאישרה הועדה המחוזית עם התשריט המצורף אליו נמצא במשרדי הועדה המחוזית האמורה וכן במשרדי הועדה המקומית לתכנון ולבניה — ירושלים וכל המעוניין רשאי לעיין בו ללא תשלום בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל. במשרד מהנדס העיר, רח' הלל 23 ירושלים.

אלי סויסה
יו"ר הועדה המחוזית
לתכנון ולבניה,
מחוז ירושלים
י' סיון תשמ"ז
7 יוני 1987

יש חיים אחרי המנופאוזה

מאת עדנה לוינשטיין

בד בבד עם פריחת ספרי הבישול, שתמונותיהם כמו זועקות: "איכלו!" — תופסים להם מקום של כבוד על המדפים ספרי הבריאות והכושר, הם קוראים להסב את העיניים מן האוכל לעבר הגוף הפרטי ופיתוחו. אחד מן הספרים החדשים הללו הוא "חיים טובים בגיל 50", ויודי מבקורת ראות אישית מאוד של שחקנית הקולנוע ג'יין פונדה (הוצאת "מודן", מהדורה עברית רות אילת ועדי גינצבורג, 404 (!) עמודים). נראה שהזמן לא נתן את אותותיו בפונדה, שהיא עדיין יפה וחטובה בשנתה ה־46. בהקדמה לספרה היא אומרת: "הטבע החל להפגין את השפעתו עלי בשנים שבין 40 ל־45 כשהחלו להופיע בי סימני הגיל הבולטים הראשונים... הקמטים שעל פני נראים על מסך הקולנוע גם למרות התאורה המתוחכמת. בשערי הדקה שיבה, גבי משדר אותות עייפות... אך אני חשה את עצמי בגיל העמידה. אני מסוגלת לרוץ רחוק יותר, לשחות על מרחקים ארוכים יותר, להרים משאות כבדים יותר". מנקודה זו היא פורשת את סוגיות הגיל, המעבר בחיי האשה מכל האספקטים המוכרים והיא קובעת בביטחון שלמרות התהליך הבלתי נמנע של ההזדקנות, הנשים חייבות לנתץ את המיתוס האומר שהנשיות מגיעה אל קיצה בגיל המעבר, כי בידן היכולת לעכב את התהליך. בין פרקי הספר: הגדרת תהליך ההזדקנות, סוגי העור, ההשמנה בגיל המעבר, תופעות המנופאוזה (הפסקת הווסת), אכילה נבונה ותרגילי התעמלות מגוונים. יש חיים אחרי המנופאוזה, גורסת פונדה, ומשבר גיל המעבר נובע יותר מתפיסות החברה מאשר מסיבות ביולוגיות.

לתרגל לבד, בבית

"שעת כושר" הוא ספרה של חיה הלפרין, שיצא לאור בהוצאת "כינרת", על פי תוכנית הטלוויזיה החינוכית הישראלית, שמטרתה לעודד פעילות גופנית בכל בית. לאחר דברי פתיחה ארוכים, המרבים בשבחן של הפעילות הגופנית והפעלת השרירים, מובאים

ממדף הספרים

בספר עשרות תרגילי התעמלות המודגמים בצילומים על ידי צוות מורים לחינוך גופני. התרגילים נחלקים לחמש קבוצות: כושר גופני כללי לאשה, כושר גופני כללי לגבר, תרגילים לעיצוב גוף האשה, הורים וילדים — תרגילים לכל המשפחה, אפשר בכל גיל — תנועה למבוגרים.

שניים סינים

ישראל אהרוני חזר לדן דאור, וזו הפעם השנייה, ולאחר ספר בישול סיני כשר, הוציאו השניים את הכרך השני של "הבישול הסיני" (הוצאת "מודן", סידרת בישול בעריכת נידה רוסו). בצילום העטיפה מופיע אהרוני בחברתו של הסילון מצוי, וזה אומר — כל השומר כשרות ירחק מן הספר. רוב המתכונים שאליהם נלווים צילומים יפהפיים, מבוססים על הסילונים, קלמרי, צלעות ובשר חזיר ושאר מרעין בישין. את המתכונים מעטרים איורים וכתובי יד סיניים מסולסלים. אמרי ספר ושירים סיניים שליקט לספר דן דאור, מספקים את "הנשמה היתרה". למשל, מה דעתכם על פתגם כמו "ילדיו של אדם חביבים עליו מילדי שכנו, אבל החזיר של השכן טעים יותר"?

עגל, טלה וכבש

ספר נוסף בהוצאת "מודן", אף הוא מפרי עטו ובסיוע של ישראל אהרוני, והפעם מצטרף אליו הגסטרונום שאול אברון, קרוי "בשר" (סידרת הבישול שבעריכת נידה רוסו). השניים רוקחים יחדיו בספר זה את מיטב מאכלי הבשר מן המטבח העולמי והמטבחים הפרטיים, תוך הסברים ברורים ומפורטים. הספר מלווה בצילומים מרהיבים המדגימים, שלב אחר שלב, את תהליך הכנת הבשר עד להגשתו על הצלחת. לאחר הקדמה מפורטת, הכוללת את רשימת כל סוגי הבשר, התבלינים ודרך הטיפול הנכון בכל נתח בשר, מגישים השניים מאות מתכונים מבשר פרה, עגל, טלה, כבש וחלקים פנימיים. המתכונים אינם כשרים.

כחוט השני

ספרה החדש של פסקל פרץ־רובין "מטעמי ישראל" בהוצאת סידקיים (49 שקלים) הוא אסופה של מאכלי עדות, המיועדים לאלה שבצד החריימה מתעקשים להכין גם גפילטע פיש או להיפך. פסקל פרץ אספה במשך שלוש שנים מתכונים ממטבחיהן של 30 עדות וריכזה בספר 450 מתכונים, המסודרים לפי נושאים. זהו בעצם ספר בישול בינלאומי נוסף, אך הבישול היהודי עובר בו כחוט השני לכל אורכו. היכן עוד תמצאו ריכוז של שמונה סוגי חמין או 11 סוגי חרוסת? בצד המתכונים יש גם מינהגי הגשה ומסורות מקובלות בעדות השונות. ספר מהודר, משופע בתמונות ומהווה תוספת נאה לספריה ההולכת ומתרבה של ספרי הבישול (יהודית קנולר).

גן מפלסטלינה

שני ספרי ילדים חביבים בהוצאת "כתר" הם "פרפר הזהב והאפונית" מאת גיצה פרידמן־צרייבסקי ו"גן ירק מפלסטלינה" מאת דוד גרין. שניהם מיועדים לילדי הגן. הראשון הוא סיפור אהבה בין פרפר זהב ופרח האפונית (אפונה ריחנית) ואילו הספר השני מביא בכל אחד מעמודיו ציור של אחד מן הירקות המוכרים כשהוא עשוי מפלסטלינה צבעונית ובצידו טקסט קצר המספר את סיפורו של הירק.

מיניותם של המוגבלים

בהוצאת "יהלי" ראה אור הספר חינוך מיני לצעירים מוגבלים, מאת הפרופ' שמעון זקס, מחבר העוסק שנים רבות בניהול המרכז לחינוך מיוחד במשרד החינוך. העיקרון של מיניות ופיגור שכלי מהווה בעיה מיוחדת למשפחתו של המפגר ולמחנכים. הקשיים הפרא־אוגיים נובעים בגלל המוגבלות השכלית של המפגר וספרו של פרופ' זקס הוא הראשון בעברית הדן בבעיה סבוכה זו. חלקו הראשון של הספר דן בבעיות החינוך המיני ובקשיים המיוחדים להקניית נושא זה לאדם המוגבל, חלקו השני מציג נסיונות שנעשו במוסדות חינוך שונים למפגרים בארץ ובחו"ל והחלק השלישי עוסק במוקדים ובניסיונות שנעשו בבתי ספר חדשים ותיים לילדים עם פיגור עמוק ועם קושי למידה לכבד. פרט למחבר משתתפים בספר פסיכולוג, עובדי שיקום והמחנכים בחינוך המיוחד, המתארים את ניסיונם בשטח החינוך המיני.

לא רק אופנה

מאת ג'ילי מנדס

בגדים יפים בבוקר בראש פינה — זה היה השם שניתן לתצוגה מסכמת של תלמידי התיכון המכללה לעיצוב של ויצ"ו בחיפה, שנערכה בשבוע שעבר עם סיום שנת הלימודים. בתצוגה שנוהלה על ידי דליה בראון, הדגימו התלמידים בגדים ברוח נוסטאלגית של המאה הקודמת. פרויקט אחר בשם "בגדי ספורט ברוך לאוטובוס" — הדגים תלבושות יוניסקס וזוקות מעם והצבעים עליזים וכן "בגדי ילדים שיוצאים לבלות" — פרויקט שבוצע בשיתוף פעולה עם המפעל לבגדי ילדים "בילי ג'וף" והמעצבת שלו, חנה קלייגר.

פרט ללימודי אופנה יש במכללה מגמות נוספות — גרפיקה, אדריכלות, צילום, קראמיקה ותכשיטנות. המיוחד היום את המכללה, לדברי ירדנה דגן המנהלת, היא העובדה שהן הופכות ליותר ספציפיות מצד אחד ומצד שני משתלבות במגמה הכללית של המוסד, שהוא הליכה בכיוון המולטי מדיה. משמעותה של מגמה זו היא שילוב בין שטחי הלימוד השונים, וביניהם לבין שטחי אמנות כמו מוסיקה ותיאטרון. הצעדים הראשונים בכיוון זה כבר נעשו בשנה האחרונה. תלמידי המכללה השתתפו בשני אירועים תרבותיים חיצוניים. האחד היה אירוע בשם "מדוארא", שבו הוכנה תצוגת תלבושות מתקופת הבארוק, והוצגה במוזיאון יעקב דאורא בעין הוד, בתחרות עם מכללת שנקר. פרויקט אחר שהוכן בשיתוף פעולה עם גורמי חוץ היה העלאת האופרה לילדים "שמוליק הסופרמן" בשיתוף פעולה בין התזמורת הפילהרמונית חיפה ובין מגמת האדריכלות שעיצבה וביצעה את התפאורות ומגמת האופנה שעיצבה את התלבושות להצגה.

כבר כיום יש לבית הספר מקהלה ותזמורת קאמרית. לא ירחק היום, כך צופה ירדנה דגן, שבו יבצע בית הספר הפקות עצמאיות שלמות.

שמלת ערב בתצוגת תלמידי מגמת האופנה במכללת ויצ"ו, חיפה

עודף נשים משכילות בבריה"מ

מחקר סוציולוגי שנערך בבריה"מ מצביע על מצוקת דיור, שהיא גורם ראשון במעלה לגירושין, על עודף נשים משכילות ועל ריבוי משפחות חד־הוריות

מאת אליהו זהבי

קופנהאגן

באווירת ה"פתיחות" הקיימת כיום בברית־המועצות קל יותר לאנשי מדע לפרסם ממצאי מחקרים על בעיות החברה הסובייטית.

סוכנות הידיעות "נובוסטי" פרסמה תוצאות מחקר של המכון לסוציולוגיה שליד האקדמיה הסובייטית למדעים, המגלות כי בעייתם הגדולה ביותר של צעירים וזוגות צעירים בברית־המועצות מוסיפה להיות בעיית הדיור. הנוער חדל לתת אמון בסטאטיסטיקה, שלפיה בונה ברית־המועצות מדי שנה יותר דירות מכל אומה אחרת בעולם, וקיים פער בין המלים המספרות לבין המציאות.

המחקר מגלה כי 38 אחוז מכל הזוגות הצעירים מתגרשים תוך ארבע שנים מיום הנישואין, כשהסיבה הראשונה לגירושין היא מצוקת הדיור. סיבה נוספת — חלוקה בלתי צודקת של עבודות הבית, כשהבעל מטיל על האישה את רוב העול.

יותר ויותר נשים מעדיפות ללדת ללא בעל, וכיום נולדים ברפובליקה הרוסית מדי שנה חצי מליון ילדים למשפחות חד־הוריות.

מיליוני ילדים גדלים בבית ללא מסגרת משפחתית. המחקר מגלה כי 40 אחוז מן הנשים הגרושות אינן מתחתנות פעם נוספת. בין הסיבות מונה המחקר עודף של נשים משכילות: על כל עשר נשים בעלות השכלה אקדמאית מצויים רק שישה גברים, ונדיר המקרה שבו אישה בעלת השכלה תסכים להינשא לגבר פחות משכיל ממנה.

עיריית תל אביב-יפו
מינהל החינוך והתרבות
החברה לפיתוח יפו העתיקה.
קרן ת"א לפיתוח

לילות יפו
מוסיקה • תיאטרון • מחול • קולנוע • אמנות פלסטית

זה מתחיל הערב...
מנהל אמנותי: יצחק שטיינר

יום רביעי 1.7.87
מוסיקה ומחול
הסימפוניאטה הישראלית באר־שבע מארחת את תזמורת "הקיילודי" של ת"א בנצח דוד קריבושי. 21.30 אמפיתאטרון גן הפסגה.
העבריים מדימונה. 21.30 רחבת הכנסיה.
נ'אוו — להקת קומבו. 22.30 רחבת קדם.
מוסיקה לריקודים. 20.30, 22.30 רחבת המוזיאון.
מקהלת חן השושנים. 20.30 גן שער רעמסס.
אנסמבל מוסיקה "טבה". מנצח: מעוז ינאי. 20.15, בכנסיית סט. פיטר ⓣ
מקהלת הקיבוץ הארצי. מנצח: אהרון חרל"פ 21.30 בכנסיית סט. ג'ורג ⓣ
מוצארט הילד. אראלה תלמי — חליל, יואב תלמי — פסנתר 22.00 גליה דיבטר ⓣ
"מחזה ומחזור" אלברט כהן מארח את יעקב בנאי. 23.00 החמאם ⓣ
"השותף". מיצג מחול — נטע פלוצקי. 20.30, 22.30 גן הגלריה הפתוחה.
ילדים
מרטנ־טירו־לירולה. מופע בובקי לילדים. תרגום והתאמה: אורן נאמן. בימוי: הלנה קודרין. עיצוב בובות: מירון בינסטר 20.00. רחבת קדם.
עלילות דון קישוט
בובאי ועיצוב בובות: דרו דיוגלסקי 20.00, 21.00 רחבת החווה הישראלית.

תאטרון ⓣ
"רוחות ורוחות" — מאת דניאל לגוי. בבמאי: דניאל לגוי 22.30, 20.30 תאטרון הסמטה.
"בור" כתב ומשחק נדב בן יהודה. יעוץ: שאול כהן 21.30 בעליית הגג תאטרון הסמטה.
קולנוע
ספרות ישראלית בקולנוע
22.15 "החוויה הישראלית" ⓣ
מפגשים: ערב שירי משוררים עם ציונה לירון 21.00 גלרית הקיבוץ.

יום חמישי 2.7.87
מוסיקה ומחול
להקת המחול בת־שבע — 21.30 אמפיתאטרון גן הפסגה.
נ'אוו — רבעיית אבי אדריאן 22.30 רחבת קדם.
מוסיקה מהמוזיאון 22.30, 20.30 רחבת המוזיאון.
"השותף" — נטע פלוצקי 22.30, 20.30 גן הגלריה הפתוחה.
החמישיה הקאמרית של בימה אלוני 20.30 גן שער רעמסס.
שלישיית יצחק שטיינר — אילתורים וג'אז בכנסיה 20.15 כנסיית סט. פיטר ⓣ
ירושת סקרלטי — גילה ירון — סופרן. שלי עדאל — צ'מבלו 21.30 כנסיית סט. ג'ורג' ⓣ
ערב בארוק — 22.00 גלרית ריכטר ⓣ
שלמה גרוניך — במוסיקה לסרטים אילמים 21.30 רחבת הכנסיה.

ילדים
מרטנ־טירו־לירולה 20.00. רחבת קדם.
"עלילות דון קישוט" — בימוי 21.00, 20.00 רחבת החווה הישראלית.
תאטרון ⓣ
ערב יחיד של השחקנית רזיה ישראלי 23.00 החמאם
תבי — מחזות מן הטרגדיה היוונית "אדיפוס רקס" — סופוקלס "אנטיגונה" — סופוקלס 22.30, 20.30 תאטרון הקומה השלישית
"מתבים ומצפים" מאת שרלי אבוטבול. בימוי נפי סאלה 20.30 הסמטה
"4 כוסות תה וחצי כוס מים" מאת: רועי רשקס. בבמאי שלומי מוסקוביץ 21.30 הסמטה.
"כמעט נוגעים" מאת רועי יבין. בימאי: רועי יבין 22.30 הסמטה.
"עגרונות צבעוניים" מחזה בימוי וביצוע, אנטול קונסטנטין 24.00 הסמטה.
קולנוע
תאטרון בקולנוע — 22.15 החוויה הישראלית ⓣ
"יולי יפו 87" — הגינת פיסול
150 אמנים ותיקים וחדשים יקחו חלק בהתרחשויות. אוצר: משה עמר

ⓣ — הכניסה בתשלום
הכרטיסים מראש.
המופעים בתשלום — באולמות קטנים.
כרטיסים להשיג ב"הדרך" ובמשרדי הכרטיסים.

1-7 ביולי מ־8 בערב ועד חצות

★ ההצגה "אנטיגונה" "אדיפוס־רקס" הועברה לתאטרון הקומה השלישית ברח' יפת.
★ הופעת הזמרת היוונית אנטיקו־פוליטי שנועדה ל־5.7.87 בוטלה.
הכרטיסים בתוקף יפה למופע אחר באותו מועד באותו מקום.

בדין ובצדק / צבי הראל

"שימוע" — למיוחסים

אם היו אלפי אנשים בישראל יודעים כי הפרקליטות, המתכוונת להגיש נגדם כתב אישום, מוכנה לספר להם לעיין את חומר החקירה נגדם, סביר להניח כי כל אחד מהם היה מבקש לממש את הפריבילגיה. בראיות האמנה הבשורה היה מוצא ותוקף המבכים נגדו, האמת־בתוך וכל מכמך אחר.

אם לכל אורח כזה היו אומרים שלאחר שיעיין בחומר החקירה נגדו יזמין אותו הפרקליט הכוח להעלות את השגותיו ולשכנעו שאין מקום להגיש את כתב האישום, היה בוודאי הנאשם מבחר לבטל ההחלטה זו. זוהי הבעיה בתמציתו של ה"שימוע", שעלה באחרונה לכותרות, לאחר שנודע כי עו"ד שמואל ברזל וחברי הכנסת מיכה רייסר וגדעון גדות קיבלו זכות־יתר זו.

חוק סדר הדין הפלילי (סעיף 74) קובע, כי ראיות ימסרו לנאשם ולסניגורו רק לאחר הגשת כתב האישום. עו"ד ברזל, ח"כ רייסר, ח"כ גדות, ראש עיריית חיפה אריה גוראל, ח"כ בני קליטאג, משותפי "הפרשה הלילית", ומיוחסים אחרים — קיבלו את חומר הראיות לפני הגשת כתב האישום ובכך הפלו לטובה (ועו"ד יגאל ארנה יותר על זכות־יתר זו).

ה"שימוע" כפי שהוא חל במציאות הישראלית הוא "המצאה ישראלית". בעגה המקצועית מדברים על "הירינג". ראוי לציין, כי אכן המושג "הירינג" קיים במשפט האנגלי. אולם שם המדובר לאחר שכבר הוגשה התביעה (ולאו דווקא תביעה פלילית), והצדדים טוענים טענות מקדמיות לפני בירור התביעה לגופה.

מעבר להיבט הלא שוויוני של ה"שימוע", יש לו תופעות־לוואי נוספות: האחת, הכהת בטיפול בתיק. השנייה: ניסיון העבר מלמד שכאשר מתקיים "שימוע" כזה, נגרם לעתים החשוד הוודעת גבורת המהדורת את עמדת התביעה. כיוון שכך, כל עצם ניהול ה"שימוע" אינו עומד באמות־מידה של סדרי דין כמו בבית־המשפט רגיל. שכן בעת ה"שימוע" אין דנים בשאלת קבילות מסמכים, אין חקירה נגדית, נעדרים בדיון יסודות נתונים אחרים לניהול משפטי תקין בחוק.

נניח, לכשל, שכל אורח במדינת ישראל היה רוצה לממש את זכות ה"שימוע" הנעשה בפני פרקליט מחוז, פרקליט המדינה או היועץ המשפטי לממשלה. הרי לשם כך היו צריכים למנות עוד עשרות יועצים משפטיים לממשלה ומספר גדול יותר של פרקליטי מחוז. מתן זכות "שימוע" לכל איש בישראל היה יוצר למעשה "ערכאה שיפוטית מקדמית".

לבילבר של ה"שימוע", כפי שהמצא בישראל, הוא קבלת ראיות לפני הגשת כתב האישום (ויש גם "שימוע" ללא ראיות). שכן, לאחר שהתקלפים ביותר תוכל לבחור הדרך הגנה טובה יותר. בקשה לעיין בחומר הראיות לפני הגשת כתב האישום מופיעה לא בחוק, אלא בהנחיות של היועץ המשפטי לממשלה. התנאי לקבלת חומר הראיות לפני הגשת כתב האישום נתון להכרעת פרקליט המחוז או פרקליט המדינה. כמובן, כאשר היועץ המשפטי לממשלה יורה על כך, סביר מאוד שפרקליט המחוז ופרקליט המדינה ייעתרו לו בחיוב, מפני שהוא משמש ראש התביעה הכללית.

בסדך ה' של הנחיות היועץ המשפטי לממשלה מופיע הסעיף האומר שניתן לעיין בחומר הראיות לפני הגשת כתב אישום (עמוד מס' 51.015). התנאי לקבלת הראיות, נכתב בהנחיה, הוא שיש נסיבות מיוחדות המצדיקות זאת כדי למנוע נזק שאינו בר־תיקון. הנחיה זו מעוררת את השאלה הבאה: מדוע כמו עו"ד ברזל, ח"כ רייסר, ח"כ גדות והנאשמים בפרשת איסת"א שגם הם קיבלו כאמור את הראיות לפני הגשת כתב האישום? בהנחיה לא נזכר הביטוי "שימוע", אלא אפשרות של מסירת ראיות לפני הגשת כתב אישום. ברור כי מי שמאפשרים לו לעיין בחומר הראיות, יזמן הוא ופרקליטו כדי לשכנע את התביעה שאין מקום להגיש כתב אישום. אם כבר הוטעו אותו, הרי הוא עשוי להביא ראיות מטעמו (וחוות־דעת מטעמו). כך הלכה התר־ עבטה הנחיית היועץ המשפטי לממשלה עד שנצמחה למציאה הנוכחית.

התאריך הנקוב בהנחיה המדוברת על מסירת ראיות לפני הגשת כתב אישום, הוא אחד במאי 1970. בתקופה זו כיהן כיועץ המשפטי לממשלה נשיא בית־המשפט העליון דהיום מאיר שמגר. (שמגר שימש יועץ משפטי לממשלה בין השנים 1968 ל־1975). אין זה אומר ששמגר הכניס הנחיה זו בראשונה. גורם במשרד המשפטים מסר לי, כי הנשיא שמגר כיועץ משפטי לממשלה ליקט ואיגד הורים של יועצים קודמים וקיבץ אותם בהנחיות מסודרות, כפי שהן קיימות כיום. שמגר, כך נאמר לי, התנגד למסירת ראיות לפני הגשת כתב האישום. פעם התבטא שמגר בעניין זה, כי אם "לאבטבול לא נותנים ראיות לפני כתב אישום — לא יתכן שלאנשים אחרים לא יינתנו".

היועץ המשפטי לממשלה דהיום יוסף חריש יכול לבוא, במתן הוראה, אם ירצה בכך לבטל הנחיה זו, האיל ואין מדובר בהליך חקיקתי.

ברזל, גדות: נהנים מטובות ה"שימוע"

חשבון־בנק פרוץ

סלימן ששון ז"ל היה יהודי אנגלי בעל ממון שנכסיו העיקריים היו נדל"ן באנגליה ובישראל. בערוב ימיו נהג להתגורר בשכונת בית וגן בירושלים לתקופה של חודשים מספר. לאחר מותו מנוהלים כיום עסקיו על־ידי בנו דוד. בפברואר 1985 העביר ששון (האב) סכום של 455 אלף דולר מבנק בניו־יורק לסניף בנק צפון אמריקה בירושלים. כחצי שנה לאחר העברת הכסף לבנק בישראל נתפס בנק צפון אמריקה על־ידי בנק ישראל והבנק נמצא בהתמוטטות. לאחר תפיסת הבנק על־ידי בנק ישראל לא היה כבר האב בין החיים. בנו פנה לבנק צפון אמריקה וביקש למשוך את הכסף שהפקיד בשעתו אביו. אכזבתו של הבן היתה גדולה. אנשי בנק צפון אמריקה אמרו לו, כי אביו רכש מניות של חברת "עותהאס קורפ", שהיא החברה־האם של בנק צפון אמריקה, והשקעה זו ירדה לטמיון בגלל האירועים הקשורים לבנק צפון אמריקה.

ששון הבן לא ויתר. באמצעות פרקליטו עו"ד ד"ר יעקב ויינרוט הוא הגיש לבית־המשפט המחוזי בירושלים תביעה אזרחית נגד בנק צפון אמריקה. (התובענה בתיק זה היתה החברה של משפחת ששון, "סוסאס"). לפני כשבועיים זכה בתביעתו (455 אלף דולר), בתוספת של כ־200 אלף דולר שכללו ריבית ושכר טרחת עורך־דין.

סיפור זה פותח אשנב נוסף לתופעה המדהימה שהתגלתה בבנק שבו ביצעו מנהלים העברות של סכומי כסף גדולים מחשבון לחשבון מבלי שקיבלו על כך הרשאה מהלקוחות. השופט הדי ויילר קובע בפסק־הדין, כי לנוכח מעשיו של משה ששון ולנוכח עדותה של הרסה מנסה, שאישרו כי הבנק ביצע חיובים לא נכונים, הרי טענת הבנק במקרה של סלימן ששון היא במקרה הטוב מעשה של חוסר תום־לב. (ששון נדון לתשע שנות מאסר בפועל ומנסה לחמש שנות מאסר בפועל).

קטע בפסק־הדין מייחד השופט ליועציו המשפטיים של בנק צפון אמריקה, על רקע הודאתם של ששון ומנסה כי ביצעו העברות כספים ללא הרשאה. השופט כתב, כי חבל שלא עמד לאותם היועצים העוז להתייצב נגד הפיתוי שלא להעלות טענות אלה. עוד קבע השופט, כי גם מעדותה של מנסה נבניין עולה כי כאשר מדובר בפעולות בעלות היקף כספי גדול, כמו במקרה הזה, היה מקובל שהוראות בעל־פה יאושרו מאוחר יותר גם בכתב, אך ראיה על כך לא נמצאה. השופט כתב עוד, כי האיש היחיד שהיה בקשר עם המנוח הוא ששון, שאותו נתן הלקוח לשותו.

השופט ויילר קבע, כי אם נכונה היתה טענת הבנק, הרי היה צריך למצוא הוראה או הסכמה חתומה בידי המנוח כי הסכים לחייב את חשבונו תמורת רכישת המניות — וראיה כזאת לא נמצאה. עוד קבע השופט, כי מכל נקודה שמתבוננים על פרשה זו "מגיע למסקנה, שאין להסיק הסכמת המנוח לפעילות שנעשתה בחשבונו, רק משום שלא הגיב על מסמכי הבנק שנשלחו אליו". השופט אימץ את טענת פרקליטו של הלקוח, כי גם בהנחה שמקבלים את גירסתו של ששון, כי המנוח הסכים לרכוש באמצעותו מניות, הרי לא הוכח כי לששון היתה הרשאה כלשהי מחברת "עותהאס קורפ" להתחייב ולהסכים בשמה.

מי ישלם את הכסף לחברה של משפחת ששון? בנק ישראל שתפס את בנק צפון אמריקה והוא ערב לכל חובותיו.

המעצר הוליד עכבר

זוכרים את מעצרו של עדי רן (26), פרכו לשעבר של שבט הצופים בתל־אביב? לפני ימים מספר נעצר רן לתקופה של שבוע ימים והורה כי קיים יחסי מין עם קטינה ועישן חשיש. העבירה שלא הורה בה היא שידול נערים לעשן חשיש. תרטה הבאה על הוצא השמיע הצעיר לא רק בתוך החקירות של המשטרה אלא באוזני כל מי ששאל אותו מה קרה לו.

לאחר שרן נעצר לשבוע ימים ביקשה המשטרה להאריך את מעצרו בעשרה ימים נוספים. שופטת בית משפט השלום בתל־אביב היתה חפץ לא נעתרה לבקשת המשטרה ואימצה את עמדת הסניגור עו"ד ששי גן שהחשוד יוחזק במעצר־בית בירושלים אצל אחד מבני משפחתו. המשטרה נשמעה נסערת מהחלטת השחרור של השופטת וביקשה ממנה לעכב את ביצועה ל־48 שעות, כדי להגיש ערר לבית המשפט המחוזי. בסופו של דבר החליטה המשטרה שלא כדאי לה להגיש עוד והסתפקה במעצר־הבית.

מתברר שאתמול, גם על־פי עמדת המשטרה, המעצר הוליד לפי שעה עכבר: המשטרה הסכימה לשחרר את רן ממעצר־הבית בירושלים ולהניח לו להסתובב חופשי.

הטור שלי / נתן דונביץ

אנרכיה במשמעת הרפואית

אחת הביקורות הקטלניות ביותר שיצאו אי־פעם מדו"ח השנתי של מבקר המדינה, זה שפורסם זה עתה, נמתחה על משרד הבריאות. בנושא בדיקת תלונות על התנהגות רופאים. במלה אחת אפשר לסכם את התנהגות המשרד: הפקרות.

היחידה לתלונות הציבור של המשרד, קובע המבקר, אינה יודעת אפילו את מספר התלונות. כה גדולה האנרכיה. ביותר משליש מתיקי תלונה שנבדקו ושהתייחסו לטיב הטיפול הרפואי — תשובת המשרד למתלוננים ניתנה שנה ויותר (!) מקבלת התלונה. העלו מקרים — קובע המבקר — שתשובת המשרד למתלוננים לא תאמה כלל את הצעדים שנקט בעקבות תלונותיהם. במלים אחרות, לא של המבקר, תשובת המשרד לא היתה אמת. מחצית מכלל ועדות המשמעת שהקים המשרד בשש השנים האחרונות, הוקמו שנה ויותר (!) לאחר הגשת הקובלנה. כמה ועדות משמעת לא החלו לפעול אלא לאחר חודשים רבים, או שלא פעלו כלל. המשרד — קובע המבקר — נזקק לצורך למנות ועדות משמעת אחרות במקומן רק לאחר חודשים רבים.

המבקר גם קובע, כי משרד הבריאות מעולם לא הגיש תלונות נגד פסיכולוגים, מכיוון שלא התקינו תקנות משלימות לחוק הפסיכולוגים. התברר, שהמשרד עצמו מעכב את התקנתן. המשרד גם אינו מנהל שום רישום מסודר ביבר קבילות נגד אחים, אחיות ומיילדות.

וזה עדיין אינו החמור ביותר. כותב המבקר (בעמוד 295 של הדו"ח): "נמצאו מקרים, שוועדות בדיקה ציינו חוסר־תיפקוד או אובדן מסמכים ואפילו תיק רפואי שלם, וסירוב עובדים ומוסדות רפואיים להמציא מסמכים; לא ננקטו צעדים נגד מנהלי אותם המוסדות כשהראיות להימצאות תיקים ומסמכים בתוקף".

לא באנדרסטייטמנט

קוראיו הקבועים של טור זה יעידו על השימוש המועט בסימני־קריאה מצד כותבו. זאת דעתי, שהעובדות הקבועות חייבות לדבר בעד עצמן. הפעם, היה קשה שלא להרגיש את הזעקה ואת המחאה. מבקר המדינה נוקט, כדרכו, לשון יבשה ועניינית. אינני בטוח שזאת הלשון שצריך לנקוט במדינה שאינה מכירה ואינה מבינה אנדרסטייטמנט. זה טוב לאנגלים, לסקנדינאבים. בישראל, מנגנון כזה הוא אחד הגורמים לכך שדו"ח המבקר חי חיים קצרים מאוד. ימים אחדים לאחר פרסומו כבר אין איש מזכיר אותו והמלאכה הגדולה יורדת לטמיון.

אני חוזר אל נושא משמעת הרופאים והתנהגותם, משום שעסקתי בכך ב־17 בחודש שעבר ("לשכת הרופאים"). בלי לדעת מה ימצא ומה יקבע מבקר המדינה, הרגשתי את המצב הבלתי־נסבל השורר בתחום רגיש זה. רופאים לא יעידו נגד רופאים, וקורבנות למחדל רפואי, או לרשלנות רפואית, יהיו גם קורבנות לקשר־השתיקה הקולגיאלי. המבקר עומד גם על כך.

האפשרות היחידה לתקן את המצב היא הקמתה של לשכת רופאים, על־פי חוק, דוגמת לשכת עורכי־הדין. האחרונה אינה מעודדת הקמת לשכה כזאת, והיתה פעם אחר פעם מטרה לחצי הביקורת הנוקבת של בית־המשפט העליון. ולא רק שלו. אבל, לפחות יש לציבור כתובת לפנות אליה. משרד הבריאות אינו כתובת. זאת המסקנה החד־משמעית ממצאיו של מבקר המדינה. תלונות לא טופלו, תשובות המשרד לא תאמו את המציאות, הטיפול התמשך ונסחב עוד ועוד, רופאים ומוסדות לא שיתפו פעולה. ובכן, קודם כל אני חוזר ומציע: חובה להקים את הלשכה. שיניים, אנו יודעים, צומחות לעתים לאחר שנות־הילדות. בלחץ הציבור ובתי־המשפט אפשר יהיה לתקן את החוק, גם פעם אחר פעם. שיהיו ללשכה שיניים ותהיה לציבור כתובת טובה ואמיתית לפנות אליה.

הפקרות ועינוי דין

קביעות המבקר, שציטטתי לעיל, הן רק עיקר־הדרושות. הוא מפרט את הממצאים. בזה אחר זה, והתמונה שחורה עוד יותר. הנה סעיף 2 במד מצאי המבקר בביקורתו במשרד הבריאות. הסעיף כלשונו:

"ממצאי הביקורת מצביעים על מצב חמור, שבו טיפולו של המשרד בתחום של משמעת מצד בעלי מקצועות רפואיים לא היה נאות; תיקי קובלנה נסגרו בלי שדנו בהם כלל בגלל היעדר טיפול במשך שנים; הוראות מנכ"ל המשרד בדבר הכנת הצווים הדרושים כדי להפעיל עונשים נגד בעלי מקצועות רפואיים שנמצאו אשמים, ואפילו צו חתום בידי השר, לא מולאו, ולכן הענישה לא יצאה לפועל; קיים חוסר אחידות בתחום הענישה המשמעתית נגד בעלי מקצועות רפואיים שהורשעו בפלילים; ועדת המשמעת לפסיכולוגים לא הופעלה ולכן לא הגיש המשרד קובלנות נגדם; מאז סוף 1983 לא הוגשו קובלנות נגד רוקחים בגלל היעדר עובד שיטפל בהן; ועדות המשמעת למקצועות הרפואיים האחרים התמנו חודשים רבים לאחר שהוגשו הקובלנות. היו מקרים שהן לא פעלו כלל והיו מקרים שעבודתן התמשכה שנה ויותר, דבר שגרם לעינוי דין. ליקויים אלה יוצרים מצב שאין להשלים עמו".

דברי המבקר, לא במלואם. רק אחד מתוך חמשת סעיפי המסקנות. האחרים לא רק שאינם פחות חמורים, אלא שהם מוסיפים עוד לקודרות ולזעזוע.

תמיד מזכירים מה היה עושה שר יפני למקרא ממצאים כאלה. טור זה אינו מציע לשרת הבריאות ליטול סכין בידה ולשסע את בטנה. לא צריך להגזים. גם לא נציע את התפטרותה. בישראל פוליטיקאי אינו מתפטר. אפילו כאשר הוא אחראי למותם המיותר של מאות חיילים צעירים. אבל, מותר וגם צריך ללחוץ, בלי הפסק, על שרת הבריאות שתתקן את המעוות, כולו.

חברי־הכנסת חייבים לדון בממצאים הקשים הללו, ולבחון אילו צעדי חקיקה יעילים, יש לנקוט כדי שתיפול החומה הבצורה הזאת שהקימו רופאים, בעזרת משרדם השוטף.

אני מצפה, כמו כל קורא של ממצאי המבקר, לתגובה מנומקת של שרת הבריאות ולהודעתה על הצעדים המיידיים (לא בעוד שנה ויותר, גבירתי) שיש בדעתה לנקוט כדי לחסל את ההפקרות הזאת.

העיסוק המסוכן בעולם

מאת אורי ניר

הכתבים הזרים בישראל קיבלו השבוע ממערכות העיתונים שלהם חוברת קטנה הנקראת: "עיתונאים במשימות מסוכנות — מדריך להישרדות"

צ'ארלס גלאס, העיתונאי האמרי־קאי שנחטף בביירות בשבוע שעבר, מצטרף לרשימה ארוכה של לא פחות מ־29 אורחים זרים, מרביתם עיתונאים, שנחטפו בלבנון בשנים האחרונות.

חטיפתו עוררה מחדש את דאגת מערכות העיתונים במערב לכתביהן היוצאים לסקר משימות מסוכנות בבירות־עולם קשוחות. כמה מהכתבים הזרים בישראל קיבלו השבוע ממערכות העיתונים שלהם חוברת קטנה הנקראת: "עיתונאים במשי־מות מסוכנות — מדריך להישרדות". פריט של ספרות מקצועית, שאולי יכול להיות מועיל ומחכים, אבל יותר מכל הוא פשוט מפחיד.

מכון העיתונות הבין־לאומי, שמטעמו התפרסמה החוברת לפני כשנה, מקדים את הנמקותיו לפר־סום חוברת כזה. "הצורך במדריך שכזה מוכח בעליל לנוכח העובדה שבשנת 1984 בלבד 23 עיתונאים נרצחו, 81 נפצעו, 205 נכלאו, ומעל 50 גורשו מאזורי הכיסוי שלהם. העיתונות זכתה לתיאור הנבון של 'העיסוק המסוכן ביותר בעולם', בהסתמך על השוואות מספר הנפגעים למספר העוסקים במקצוע".

בפרקי החוברת תיאורים ועצות של עיתונאים, שבעת שסיקרו אזורים מסוכנים, נכנסו לעין הסע־רה, והצליחו להיחלץ ממנה בדרך נס. לעתים הדברים נשמעים כמעט כמו סיפורי הצ'ל־שים־בן הזוית. ואותה כבר מתאים למשפט הסיום בנ־ בנון "בסך הכל רציתי לחזור לחמישית בשלום", אבל גם אם מב־ פים את הסיפורים מנימת הדראמטי־ זציה האמריקאית, ומנטרלים לשר־ מאלף הגיוורי, הדברים יכולים לשמש עדות מיותרת במינה לסכנות האורבות לזרים במדינות מסוימות. העצות, חלקן לפחות, מעוררות היתהות הסכמה מצד כתבים ישראליים המסתובבים באזו־ רים שאינם נגועי סירות, כמו השטחים המוחזקים.

בכל זאת, כשאתה קורא על החוויות המזעזעות שהיו מנת חלקם של עיתונאים בדרום אמריקה או בדרום־מזרח אסיה, אתה מתבונן בטריטוריה הנוחה באופן יחסי שהמפקדת על סיקורה. כשאתה קורא על המבצעות את מארק פיינמן מ"הפילדלפיה אינקווירר", שמצא את עצמו עומד אל הקיר באיזה חור נידח בסרי־לנקה, עירום כביום היוולדו, כשחמישה טאמילים זועמים מכוונים את רוביהם לראשו, אתה נרגע מעט. כשאתה קורא עדויות של עיתונאי מרוגבי, שהוד ליט לבנות קריירה דווקא בעת הפלישה הסובייטית לאפגניסטאן, רווח לך.

אך מכל העדויות הסיפורים, אין ספק שהמסמרים ביותר הם אלה המתארים את המציאות הלבנונית. התמונה המשתקפת מהסיפורים הל־ לו היא של ארץ אפשרויות־הסכנה הבלתי מוגבלות, ושל מציאות החיים השברירית ביותר. שומר נפשו ירחק.

סטיב הייגי, היום כתב סוכנות הי־ ידיעות "יונייטד פרס אינטרנשיונל" בירושלים, שימש בתפקיד הכתב בביירות עד לפני כשנתיים. היה לו הנוהג להיחטף בידי אנשי מיליציה — השד יודע איזו בדיוק — בעת שסעד במסעדה צרפתית בביירות. בחברת כמה עמיתים למקצוע. מולו ישבו שלושה צעירים לבושים. "היי אתה, בוא הנה, קרא לי אחד מהם".

כשמפית משובצת באדום־לבן קש־ רה לו על פניו, מצוטט הייגי בחוברת. "הוא רצה לדעת אם אני אמריקאי. השבתי בחיוב, והסברתי שאני עיתונאי, העובד בלבנון". הצעיר תחב את ידו לכיס מכנסיו של הייגי, הוציא סכום של כ־300 דולר בכסף לבנוני, והחל לחטט בתיק הגב שלו. מצא רשמקול קטן, התעניין לדעת מה מוקלט בו. הייגי הסביר שהוקליט שם קולות מהשי־ חות שהתנהלו באותו זמן בין משל־ חות מלבנון ומישראל בנאקורה.

מכאן ואילך זיכו השלושה את הייגי בכינוי "סוכן אמריקאי של הסי־איי־איי". משקפיו הושלכו, והוא נלקח לדירתו. שלושת הברנשים התעניינו בתכולת המקרר שלו. קילפו לעצמם קלמנטינות, וכשגמ־ רו הקלמנטינות, החליטו לקחת אותו לסיבוב בביירות. תוך כדי נסיעה, כיבד אותו אחד מהם בסי־ גריה לחי מעת לעת, הבטיחו לש־ לוח אותו הביתה בארון, כיאה לסוכן ביון אמריקאי. לבסוף, הודיעו לו החוטפים שיסתפקו בדמי כופר של 100,000 דולר. הייגי הציע לרשום המחאה בשווי חלק מהסכום, החוט־ פים הסכימו. אחרי שרשם את ההמחאה, שלף אחד מהם אקדח ענקי, הבריג אליו משתיק קול, וכיוון את הקנה לחזהו של הייגי. סתם לשעשוע.

שמונה חוצי שעות בילה הכתב האמריקאי בחברת שלושת החוט־ פים. רק לאחר שהבטיח להם לשלם להם את יתרת הכופר, הם התרצו, ושילחו אותו לדרכו. כעבור שעות אחדות, נשלח סטיב הייגי בחזרה לארצות הברית, במטוס של חיל האוויר האמריקאי.

גאוויס סורר עבדה ככתבת העי־ תון הפוליטי־כלכלי הבריטי "סאות'" בלבנון בשנים האחרונות. "עצם ההימצאות בביירות היא סיכון", מספרת סורר. כששכרה חדר במלון הביירותי "קומודור", מעוזם של העיתונאים הזרים, שאל אותה פקיד הקבלה אם היא מעדיפה חדר הפונה לצד מכתשות התותח או לצד של ההפגזות. . .

דייויד זוקינו, איש ה"פילדלפיה אינקווירר", שהיה אחד הכתבים המערביים הוותיקים בלבנון, משיא לעמיתיו העיתונאים סדרה של עצות שימושיות כיצד "להישאר בחיים בלבנון": "ראשית, בקש מדריך קצר להיסטוריה של המקום, וכדי מי שונא את מי, ולמה. אל תלבש בגדים בסגנון צבאי, ואף פעם, אף פעם אל תישא נשק. אנשי המיליציות ישתמשו בך כבמטרת אימונים לירי".

"הימנע מנשיאת מפות, ואף פעם אל תסמן שום דבר במפה. אנשי המיליציות יחשבו שאתה זומם מתקפת קומנדו. פעם אחת, אנשי מיליציה דרוזים ערכו חיפוש בכליים שלי בהרי השוף. הם מצאו אצלי מפה שבה סימנתי את הכפר שלהם בעיגול. הדבר היחידי שהציל אותי היה הדמיון המפתיע ביני לבין המנ־ היג העשוי־ללא־רחות שלהם, וואליד ג'ונבלאט, המבריק ויפה התואר".

זוקינו מציע להצטייד בכל אישו־ רי המעבר האפשריים מכל המי־ ליציות והגורמים הפועלים בשטח, "אף פעם לא להתווכח עם אנשים נושאי נשק, לתפוס מחסה כשיורים עליך, ולהימנע מלהיקלע למלכו־ דות של צלפים. אך כאשר לסכנות השטיפות בלבנון; העצה היחידה שזוקינו יכול להשיא היא להרגע לתשלומים סדירים של דמי ביטוח החיים. . .

בריחה אל החופש

מאת שאול בריקא

ג'ק גולד, בימאי "הבריחה מסוביבור" שהוקרן בפסטיבל הסרטים בירושלים, מספר על כתיבת התסריט, בחירת השחקנים, האיפוק שנדרש בתיאור האלימות במחנה ההשמדה

רבים טוענים כי זהו הסרט רב־העוצמה ביותר שנעשה על השואה עד כה. בהקרנת הבכורה שנערכה בלונדון התייפחו אפילו הצופים הלא־יהודים. בהקרנה הטל־ וויזיונית צפו 14 מיליון איש. חשוב יותר, בפעם הראשונה הובא לידיעת הציבור הרחב עצם קיומו של מחנה ההשמדה במזרח פולין שממנו נעשתה הבריחה ההמונית היחידה ממחנה נאצי כלשהו במלחמת־ העולם השנייה.

תיעודם של אירועים היסטוריים בקולנוע יכול להיעשות בשלוש דרכים: שימוש בקטעים ארכיוניים, עריכת ראיונות, או שחזור מלא. רבים היכמו את העולם בדרך הראשונה. קלוד לנצמן בחר בדרך השנייה, ואילו הבימאי הבריטי ג'ק גולד עשה את הדבר הנדיר והקשה מכולם. הוא התבקש על־ידי הרשת האמריקאית סי־בי־אס לעשות את הבלתי־אפשרי ולתאר לפרטי פרטים את הדרמה שהתחוללה באחד מימי אוקטובר 1943, כאשר האסירים היהודיים במחנה הרגו את קציני האס־אס אחד לאחר השני ופרצו דרך הגדרות אל החופש. מתוך 600 האסירים, הצליחו 300 להגיע אל היער והמפקדה הנאצית בברלין החליטה אחר כך שלא לחדש את פעולתם של תאי הגזים במחנה, שבו מצאו את מותם לכל הנראה חצי מי־ ליון איש.

"בני המזל"

מי שהתחיל בכל זה היה סופר אמריקאי ושמו ריצ'ארד ראשקה אשר כתב את "הבריחה מסוביבור" לפני כחמש שנים, בעקבות שיחה מקרית עם אחד הניצולים. מפיקיה של רשת הטלוויזיה הגיעו למסקנה כי המדובר בעלילה העשויה להיה־ בר היטב, וראשיה פנו לג'ק גולד. בביתו שבצפון לונדון שוחחנו באחרונה על הסרט.

בעבור גולד, יהודי בעצמו וזוכה של פרסי קולנוע רבים, לא היתה זו עבודת בימוי שגרתית. הוא ערך מחקר משלו כדי לבדוק אם הפרטים המופיעים בספר אכן משקפים את המציאות, ונעזר בעדויותיהם של שלושה ניצולים אשר סייעו לו בכ־ תיבת התסריט. הסרט אמור היה להתמודד עם מציאות היסטורית שיוצריו התקשו להסבירה.

סוביבור היה מחולק לשניים. בחלק האחד הוציאו להורג בתאי הגזים את הילדים, הנשים וה־ קשישים, והחלק השני היה מחנה עבודה לכל דבר שבו היו תיסקוד העצורים "בני המזל". עמם נמנו נגרים, מסגרים, פועלים אשר מיינו את רכוש המומתים, צורפים אשר הכינו תכשיטים בעבור הנאצים משיני הזהב של הנספים, סנדלרים ועוד בעלי־מלאכות רבים. הוד החיים בחלק הזה של המחנה התנהל כאילו בשיגרה. אנשים עבדו, עשו אהבה, רקדו, כהבו ואירגנו פעילות תרבותית. חלק ניכר מהם אף לא ידע כי העשן המתאבך במרחק קילומטר אחד שורף באותם רגעים את גופות יקיריהם שמשם נגרדו בתחנת הרכבת.

צוות כל־אירופי

גולד בחר בזהירות רבה את שחקניו. אלן ארקין, שהוקן במבמאים שונים, גילם את ליאון פלדהאנדלר, מנהיגם של האסירים. ג'ואנה פאקולה, השחקנית הפולנייה אשר נולדה 50 מיליון בלבד מסוביבור, שיחקה את לוקה השמ־ רת על השמפניה של מפקד המחנה. רוטגר האור ההולנדי־רוסי שיחק את סאשה פצ'רסקי, מפקד החיילים השבויים אשר סייע בבריחה. האר־ טמוט בקר, שחקן גרמני־שווייצי, נכנס לנעליה של המפלצת גוסטב ואגנר, מפקד הנאצי של המחנה. ג'ק שפארד האנגלי גילם את יצחק ליכטמן הגר כיום בחולון, ישראל. בן גבחור לשחק בסרט תריסר שחק־ נים נוספים מוכשרים למדי, רובם מבריטניה. אשר הפגינו רמת משחק אתנוטית ביותר. קציני האס־אס היו גרמנים שקיבלו קטעים מן התסריט לפני התייצבותם לראיונות המיון, והיו ביניהם כאלה שסירבו לקחת חלק בסרט.

"קשה היה להאמין שחיים במ־ חנה התנהלו כרגיל", אומר גולד, "האסירים לא לבשו מדים, הם היו נקיים, ואף כי האוכל היה גרוע הם לא היו רעבים ללחם. הם לא היו שלדים מהלכים". כמו במחנות היותר ידועים, גם יהודי סוביבור לא ידעו על המצפה להם. גולד מתאר שלוש פעמים כיצד מגיעים לתחנה הרכבות המביאות את יהודי הולנד העשירים, שאינם שוכחים את מעילי הפרווה ואפילו טורחים להעניק תשר לאסירים הוותיקים העוזרים להם לרדת עם המזוודות לצלילי ואגנר ומוצארט. "הגרמנים התייחסו בצורה עדינה ליהודים הו־ לנדיים. הם נתנו בהם בתחילה כבו־ פת של משי. הם פיתו אותם להתקלח ולהיכנס אל תוך המשר־ פת. מיחס כזה לא נהנו היהודים הפולנים, אשר היו רגילים כבר לאימת הכיבוש הנאצי והוכו בפר־ אות בדרך לתאי הגזים".

בתור לתאי הגזים

הבימאי הקפיד שלא להראות את מלאכת ההשמדה יותר מאשר 40 שניות בלבד, ואלה הן השניות המזעזעות ביותר שבסרט. אשר בארה"ב ובבריטניה הוקרן בטלוויזיה. "במחנה היתה אלימות בלתי פוסקת. נתנו אותה במינון הדרגתי ולא הגזמנו בה, מחשש לאבד את האפקט הנורא שהיה לה. הסצינה המראה את התור לתאי ההשמדה הובאה בקצרה, כדי להעביר גל־הלם חד".

העלילה הוסרטה ליד בלגרד, שם בנה את המחנה המשוחזר מעצב פר־ לפי שהסתמך על מפה של המחנה המקורי. הסרט כולו עלה למפיקיו 5.5 מיליוני דולר והסרטתו ארכה תשעה שבועות בלבד. לגולד היה ויכוח קטן עם האמריקאים, אשר ביקשו (כרגיל) סרט לא עם הפי־אנד אבל עם הרבה "פוסטלי פוסטלי". הבימאי ביקש להציג את החיים במ־ חנה כהווייתם. אלה התרצו לבסוף. בסך הכל היה זה פרויקט עם כסף אמריקאי, כשרון בריטי ומשחק כל־ אירופי.

מתוך השלוש־מאות שהצליחו לברוח מן המחנה אל תוך מעבה היער הסמוך, כ־30 שרדו מן המלחמה. רבים מתו בידיהם של הפולנים, אחרים נרצחו לאחר שנת־ קלו בחוליות נאציות משוטטות. ליאון פלדהאנדלר, הגיבור, נהרג בגשו לזבלין. בין הניצולים היה גם שלמה, אשר חי כיום בברזיל, מדינה שבה חיפש מקלט גוסטב ואגנר, שגופתו חסרת החיים נמצאה בשנות ה־50 ובה 22 דקירות סכין.

סכנה: כולסטרול

איך להימנע ממחלות העורקים הכליליים, או למתנן, באמצעות דיאטה דלת שומן. חדשות טובות במחקר אמריקאי עדכני

Newsweek

מיוחד ל"הארץ"

כאשר עיתון רפואי מיושב, הבכי־ ראש בדרך כלל מודיע שידיעה המו־ פיע בעמודיו "ראוי, קורא יקר, לעיונך הקפדני", כראוי אכן שתוד־ חיל לעיין. החדשות רעות מאוד או טובות מאוד. אבל אתה יכול להודיע. המחקר שפורסם בגיליון כתב־העת של ההתאחדות הרפואית האמריקאית השבוע, מראה זו הפעם הראשונה שתרופות מסוימות, בשי־ לוב עם תזונה דלת שומן, אכן יכו־ לות להוריד את שיעורי הכולסטרול בדם ולעצור למנוע את סתימתם של כלי דם. כמו שקורה בהתקפי־הלב הקטלניים ששיעורם השנתי באר־ צות־הברית הוא 540 אלף. עובדה מעודדת יותר: באחד מכל שישה נבדקים שהמחקר מתבסס עליהם, המאגרים הסותמים את כלי הדם אכן הצטמקו. "זהאינה", מסביר ד"ר דייויד בלאנקנהורן, החוקר מאוני־ ברסיטת דרום קליפורניה שעמד בראש המחקר, "כי אפשר להפוך על פיו את התהליך הגורם למחלות העורקים הכליליים, ולשפות זאת בקיר כלי הדם".

בעבר, חוקרים הכחישו קודם באפשרות זו אצל חיות מעבדה. לא היתה עד כה עדות ישירה כי צמצום של שיעורי כולסטרול בדם בבני אדם אכן מעכב טרשת — היווצרות רבדי שומן בתוך קירות כלי הדם. כ־6 מיליוני אמריקאים סובלים ממחלת העורקים הכליליים ומממצאי אוניברסיטת דרום קליפור־ ניה מראים, כי טיפולי תרופות ודי־ אטות יכולים לייצב, אם לא לשפר, רבים מאותם מקרים.

בהראותו שאפשר לחולל נסיגה בטרשת, גם תומך המחקר באמונה הקיימת זה מכבר שדיאטה דלת כולסטרול לבדה יכולה לעזור. למרבה המזל, דיאטות כאלה אינן כה תפלות כפי שמצביעים אותן לעתים קרובות. "רק כאשר הדיאטה נכשלת צריך להשתמש בתרופות", אומר ד"ר קלוד לאנפאנט, מנהל המכון הארצי ללב, ריאות ודם.

במחקר עקבו החוקרים אחר 162 גברים לא מעשנים בגילי 40 עד 59. לכולם היתה מחלת העורק הכלילי וכולם עברו ניתוח מעקפים שבו השתלו כלי דם בריאים ממקום אחר בגוף לתוך הלב. הנבדקים חולקו לשתי קבוצות. אחת מהן היתה נתונה לדיאטה קפדנית חוב־ ריה לא צרכו יותר מ־125 מיליגרם כולסטרול ליום (כחצי ביצה) וזה גבילו את צריכת השומן שלהם ל־22% מכלל הקלוריות. הם גם טופלו בתרופות ניאצין — שמינונים גדולים שלה נרשמו זה מכבר לצי־ מצום הכולסטרול בדם — וכולסטי־ פול. הקבוצה השנייה קיבלה גלו־ לות־דמה והדיאטה שלה היתה פחות מחמירה.

לאחר שנתיים של טיפול, השתפר פרופיל הכולסטרול של הקבוצה הראשונה במידה רבה. בממוצע נר־ שמה ירידה בת 43% בתרכובת הכולסטרול היותר מזיקה, הידועה בשם אל־די־אל, ועלייה בת 37% בצורתה היותר מיטיבה, הדי־אל. אצל חברי הקבוצה השנייה שקיבלו גלולות־דמה נרשם שיפור ממוצע שלא עלה על 4.5%. חשוב יותר: בדיקות רנטגן של העורקים הכלי־ ליים לפני ואחרי, הראו הבדלים ניכרים. רבדים נוספים נוצרו אצל 61% מקבוצת גלולות־הדמה בהשוואה ל־39% בקבוצה הטיפולית. הרבדים הצטמקו ב־2% בקבוצת־הדמה, היה השיעור בקבו־ צה הראשונה 16%. אומר לאנפאנט: "עכשיו אנחנו יודעים שיש טיפול לכלי הדם".

לא כל החוקרים התרשמו במידה כזאת. מנתח־הלב מייקל דבייקי מאוניברסיטת ביילור אומר כי עקב אחר כ־15 אלף אנשים שעברו ני־ תוחי מעקף ב־15 השנים האחרונות ומצא שרק אצל "מעטים מאוד" קטנה הסתימה בכלי הדם אפילו בצורה חלקית. לדעתו, טרשת אינה נובעת אך ורק משיעור כולסטרול גבוה. אפילו בקרב אנשים בעלי שיעור נמוך יחסית מתפתחת המח־ לה אצל 25 עד 30 אחוז. אבל לאנשים שהשתתפו בניסוי באוניבר־ סיטת דרום קליפורניה היה יתרון נוסף: בהיותם לא מעשנים, לא לקו בסיכונים במחלת העורק הכלילי.

החוקרים אומרים כי כעת נראה ניתוח מעקף העורקים כדאי יותר ומבטיח יותר. מבקרים אמרו שהני־ תוח אינו יעיל דיו להצדיק את מחירו — עד לכ־30 אלף דולר — או את המפולריות הגדולה שלו. מכיוון שרבדי הטרשת מוסיפים לעתים קרובות להיווצר לאחר ני־ תוח המעקף, זקוקים חולים רבים לניתוח נוסף.

מניעת טרשת אינה מדע מדויק. כך שהמיטב שמישהו יכול לעשות הוא לחסל סיכוני־מפתח או לטפל בהם. יתר לחץ דם, השמנה, עישון, שיעור גבוה של כולסטרול בדם. הסיכון לחלות במחלות לב גדל ככל ששיעור הכולסטרול הכולל עולה על 180 מ"ג לכל עשירית ליטר דם. שיעור מציאותי יותר הוא 200; אבל כמחצית מהבוגרים באמריקה השי־ עור גבוה יותר.

הידיעה מהו שיעור הכולסטרול שלך היא הצעד הראשון לקראת הפחתת הסיכון לחלות במחלת לב. אך הדבר עשוי להיות בעייתי. "בעיה אחת שקיימת כשממליצים על בדיקות קבועות", אומר ד"ר אנתוני קוטאורוף, מנהל רפואי בבר־ יגהם ובבית־החולים לנשים בבוס־ טון, "היא שלא כל המעבדות עור־ כות בדיקות מדויקות של שיעורי כולסטרול". במחקר לפני שנתיים מצא קולג' הפאתולוגים האמריק־ איים, כי כמחצית מ־5000 מעבדות ברחבי המדינה שגו בבדיקת דגימה סטנדרטית של כולסטרול; לפעמים עד כדי 100%, אף ששיעור־הטעות הממוצע היה 5%.

מומחים אומרים כי יש להבטיח סדר ותקנות בשוק בדיקות הכולס־ טרול, השווה על־פי האומדן מי־ ליארד דולר או יותר לשנה. בדיקות מדויקות הן הכרחיות, אם המטרה היא לעשות את המעקב אחר הכולסטרול לבילוי לאומי, כפי שהמ־ ומחים היו רוצים. אמנם שיעור כולסטרול נמוך אינו ערובה בפני מחלת לב. אך דו"ח אוניברסיטת דרום קליפורניה מראה בבירור, כי הנמכת הכולסטרול בדם יכולה, קורא יקר, להוביל לכלי דם שהזרימה בהם חופשית יותר.

עתירות כולסטרול: צמצומם של שיעורי כולסטרול בדם אכן מעכב טרשת
(צילום: אי־פי)

מגדל בן העיר: אכזבה
(צילום: עוזי קרן)

סתם מגדל חיוור

מאת חיים הנדוורקר

בימים אלה הולכת ונשלמת המעטפת החיצונית של מגדל המגורים בן העיר, בסמוך לבניין עיריית תל אביב, וכבר אפשר לראות כיצד יעוצבו פניו של אחד המגדלים הבולטים ביותר בתל־אביב. הם יהיו לבנים וישלבו בהם פסי אורך סגר־ לים חיוורים. התחושה בקרב בכירים בעיריית תל אביב אינה נוחה מהתוצאה ההולכת ומתקבלת.

"דומה כי אם מישהו ציפה למגדל ייחודי בכל הקשור למראהו החיצו־ני, הרי שמצפה לו אכזבה. סגן ראש העיר, פרופ' אפרים טורגובניק, אומר כי ייתכן שאיכות המגורים שיעניק הבניין, לאלה שירכשו בו דירה תהיה גבוהה, אולם כלפי חוץ זה מגדל שייחודו בהיעדר הייחוד שלו. זה מגדל ללא אופי ישראלי או מזרח תיכוני וגם כמייצג תרבות מגורים מערבית אין הוא מציע הרבה לעיניו של עובר האורח. הוא מנותק מהמרקם הסביבתי שלו ומגמד את בניין העירייה שסמוך לו. התוצאה הסופית הינה בסך הכל חסרת השראה, חושב טורגובניק.

האחריות על עיצוב פניו של הבניין אינה מוטלת רק על היזם הבונה, או על האדריכלים המעצבים, אלא גם על מינהל ההנדסה. גוף זה, שכה מקפיד אצל בונים "קטנים" על חזות המבנה ומעטפתו החיצו־ נית, אינו הצליח להיכשל באישור תוכניות למגדלים שמטבע הדברים בולטים יותר לעין.

כמה מאות מטרים ממגדל בן העיר ברחוב אבן גבירול כבר עומדת לה מזה שנים אחדות מצבה שחורה ענקית שוקקים חיים שיש מעל בניין השקים. אבל אין זה המגדל האחרון. במרחק לא רב משם מתנוסס לו לתלפיות מגדל דיזנגוף. אין כל ספק שזהו מבנה ייחודי בצורתו אך יום אחד בלבד לאחר שבנייתו כמעט הושלמה גילה ראש העירייה שלמה להט כי המגדל הזה "קודר מדי" ונתן הוראה לצבוע אותו בלבן. מנהלי חברת הבנייה "אזורים" התפתלו בכאב תיהם, לא רצו להסתבך עם להט וה־ גיעו להבנה עם מהנדס העיר. שמאי אסיף, כי רק חלקי הבטון ייצבעו בלבן וחלקי המתכת, שיקר מאד לדבריהם להסב אותם ללבן, יישארו כמות שהם. להט התעקש שכל הבניין יהיה לבן.

לימים התברר שתביעתו של להט היתה מוצדקת וכי המגדל בת־ לבושתו החלקית החדשה נראה טוב יותר. לא מעטים, ובכלל זה טור־ גובניק, גורסים כי מוטב היה לאלץ את "אזורים" לצבוע את המגדל כולו בלבן — בנוסח התפיסה שגיבש להט להפוך את העיר ללבנה. אולם בסופו של דבר הצליח אסיף לשכנע את להט לוותר על תביעתו לצבוע את כל המגדל בצבע לבן. העיר הפסידה מגדל נאה יותר והיזמים חסכו כסף רב שנותר בקופתם.

מעבר לבעיה לדרישות היזמים, לא ברור כיצד לא עמד מינהל ההנדסה על המשמר עוד בעת מתן האישורים או לפחות בעת הבנייה עצמה. לולא "שליפה" של להט, שנעשתה גם היא באיחור רב, היה המגדל דומה לקלח התירס הענקי — שאותו יכול היה להט לראות מלשכתו עוד לפני זמן רב — והפך להיות המגדל המוכר של תל אביב.

כמו שמינהל ההנדסה לא שם לב מה קורה במגדל דיזנגוף כך גם לא ברור ששמו לב מה קורה במגדל "הגבוה ביותר במזרח התיכון" — הלא הוא מגדל משרד הביטחון בקריה. רק לאחר שנשלמה הבנייה התעורר שם מישהו ואמר כי היה רוצה שמגדל הבטון יהיה לבן. עתה, כדי לצבוע את המגדל בלבן, לאחר שהפיגומים כבר הוסרו, יהיה צורך בהרבה מאד כסף. אם היום יעשה כן, הכסף ישולם כמובן מהקופה הציבורית.

המגדלים החדשים שנבנו באיזור בית הטקסטיל נבנו אמנם לפי תפישת הצבע הלבן אך בצפיפות בלתי מובנת חוזר בהם על שגיאה שנעשתה לאורך חוף הים שם נבנו בתי המלון הגבוהים בחסימה מהים אל העיר. סדרת בניינים זו חוזרת על אותה הטעות ואפילו בצפיפות רבה יותר. סמוך למגדלים אלה מסתיימת בימים אלה בנייתו של בית המגן. הבניין עצמו נאה למדי למראה. אולם כשהוא ניצב ליד חבריו — בית התעשיה, בית הטקסטיל והזומים — הוא נראה אומלל, מנותק מהאחרים.

כלל לא ברור כיצד מינהל ההנדסה לא שם לב לכל אותם פרטים קודם למתן היתר לבנות וגם במהלך הבנייה. לאור העובדה שמינהל ההנדסה יודע להקשות מאד בכל הקשור למתן היתרי בנייה בעיר אפשר לתמוה ולשאול האם יש לעיריית תל אביב חולשה מיוחדת לרצונותיהם ולמאווייהם הארכיטקטוניים (והכרתם גם הכס־ פיים) של היזמים הגדולים הבונים את המגדלים הללו.

בתגובה על הדברים אומר ראש מינהל ההנדסה בעיריית תל אביב, יצחק כספי, כי בעבר לא היתה הקפדה בנושא הארכיטקטוני בכל הקשור לבניית מגדלים בעיר. היום המצב שונה. קיים צוות ארכיטקטים, הכולל אנשי מקצוע מהעירייה ומחוצה לה, השוקל היטב את הצדדים הארכיטקטוניים של כל פרויקט. זה כמובן אינו מבטיח לדבריו שבעתיד לא יקרו טעויות. נוסף לכך יש גם לזכור, אומר כספי, שארכיטקטורה היא עניין של טעם.

משרד הביטחון: אי־סדרים בהוצאות הכספיות

ביקורת מפורטת ערך מבקר המדינה באגפי הכספים והתקציבים של משרד הביטחון. הביקורת התמקדה, בין השאר, בהרכב עודף הרשאה בתקציב של כל אחת משנות התקציב 1983־1985 שי הועבר לשנת הכספים העוקבת. המבקר בחן לעומק את ההוצאות למעשה בשנת הכספים 1985 ואת תהליך אישור התקציב לשנת 1986. מבקר המדינה בחן את אופן הביצוע של תקציב חיל האוויר במטבע מקומי לשנת 1984, ואת ביצוע תקציב החינוך לשנת 1985. נוסף לאלה בדקו צוותים של מבקר המדינה את ביצוע הגבלת התקשרויות על־פי החלטת הממשלה, את התקשרות עם מפעילים ואת נוהלי הקמת מערכת מסויימת בעבור אחד מחוילות של צה"ל. נבדקו נושא הזמנת נעליים במינהל הרכשה, נוהלי קבלת ההחלטות על הקמת מבני משרדים בקריה בתל־אביב, קשרים עם קבלנים וסדרי הקצאת קרקעות לצורכי צה"ל.

הביקורת מצאה כי היו הוצאות כספיות לא בדוקות, לא מבוססות וללא תכנון רב־שנתי בתחומים חיוניים כמו הקצאת שטחי האימונים לצה"ל. כן מצא המבקר קיומם של אי־סדרים לא מעטים בנושא ההוצאות הכספיות. לדעתו של המבקר, יש מקום לכך שמשרד הביטחון ומשרד האוצר יפעלו לניהול תקציב הביטחון ולהכנסות דיווח על מהלכיו לפי סוגי המטבע, על־פי הנוהל המתחייב, כדי שתקציב הדיווח על ביצועו ישקפו כיאות את מקורות המימון וניצולם.

הגבלת ההתקשרויות לא היתה אפקטיווית

בבדיקה של תקציב חיל האוויר מצא המבקר כי אי תקצוב מספיק של התחייבויות בגין עבודות משנים קודמות, וקיומו של מלאי עבודות משנים אלה בתעשייה האווירית, בהיקף של 70% מהתכנון השנתי, שבעבורן שילם החיל סכומים גבוהים, גרמו לחריגות בתקציב חיל האוויר בשנת 1984. המבקר מציין כי הוסקו מסקנות, וביצוע תקציב 1986 יהיה אבן הבוחן להצלחת האמצעים והשיטות שנקטו חיל האוויר ואגף התקציבים במשרד הביטחון כדי למנוע היווצרות גרעונות.

ביקורת נמתחת בדו"ח על כך שתוצאות ההגבלה על התקשרויות שהטילה הממשלה בגין קיצוצי התקציב לא הושגו דווקא במערכת הבטחון, שלהיקף התקשרויותיה ולצמצומן יש משמעות גדולה יותר מבמשרדים אחרים. מעיר על כך המבקר: "לא היתה הגבלה־על־התקשרויות אפקטיווית במשרד הביטחון והיא לא השפיעה על פעילות הרכשה של המשרד, וזאת על־פי נתוני אגף הכספים במשרד. כדי שהגבלת התקשרויות במשרד הביטחון תמלא את יעודה, דרוש שמתכונתה תבטיח את מימושה".

המבקר מעיר כי ראשי משרדי הביטחון והאוצר יתארגנו ליתר פיקוח ומעקב אחר ביצוע ההגבלות. כך גם בעניין בדיקתה של הקמת המבנים בקריה בתל־אביב. עלות הקמתם של מבני משרדים אלה היא כ־9.6 מיליוני דולר הם הוקמו בעקבות ההחלטה לפתור את בעיית צפיפות בדיור, בעיה אשר לטענת המבקר לא הוכחה. דיון חוזר על עצם הקמת המבנים נעשה כאשר העבודה היתה כבר בעיצומה והפסקתה היה גורם הפסדים כספיים גדולים. התקציב להקמת המבנים נכלל בתקציב הביטחון, ללא גילוי העובדה שבהקצבה לפרויקט ייעודי כלולים גם מבני המשרדים, שאינם חלק ממנו וגם אינם דרושים לפרויקט. דבר ההקמה של מבני המשרדים לא הובא לידיעת משרד האוצר והוועדה המשותפת של הכנסת, וממילא לא קיבל את אישורה המוקדם.

"הביקורת רואה בחומרה הוצאת כספים ללא החלטה המבוססת על עבודות בדוקות, במיוחד בתנאי מצוקה תקציבית המביאה לקיצוצים בסדר הכוחות של צה"ל".

ההוראות לא עודכנו

בביקורת של פעולות החינוך בצה"ל מצא המבקר כי הוראות רבות הנוגעות לזימון ולהפעלה של מרצים לא מולאו כראוי בכמה מהיחידות הכפופות למפקדת קצין חינוך ראשי (מקח"ר) ורבות מההוראות שהוכנו על־ידי מדור תקציבים במפקדה זו בתחילת 1984 לא היו מעודכנות.

בדו"ח ממליץ המבקר לבחון מחדש את שיעורי העמלה המשולמת לאגודה למען החייל ואת משקי העברות המימון של מפקדת קצין חינוך ראשי לאגודה, לפני חתימת חוזה התקשרות בין האגודה לבין משרד הביטחון. זאת, לנוכח יחסי הגומלין המורכבים בין האגודה לבין מקח"ר.

לדברי המבקר, מתחייבת פעולה יסודית של הגורמים הנוגעים בדבר בצה"ל על מנת להבטיח דיווח אמיתי ומדויק בעניין ימי המילואים.

בהתייחסו לפרויקט מסוים של צה"ל, המתבצע באחריות משרד הביטחון, קובע המבקר כי היו בו תקלות שמהן ניתן לגזור על נוהלי הקמת פרויקטים בכלל. לדעת המבקר, על מנת פרויקטים לבצע מעקב תקציבי שוטף וצמוד, ולערוך באופן שוטף את ההזמנות כדי למנוע שהקצבות המיועדות למטרות מסוימות ינוצלו לכיסוי התחייבויות אחרות. המבקר מצא כי אין במסמכי משרד הביטחון כל ביטוי לבדיקה מפורטת של הסכום שהתחייב המשרד לשלם לקבלן הראשי — 8 מיליוני דולר, ועל המשרד לתת ביטוי מפורט של הסכום במסמכים לכל מרכיב שהוא משלם, כדי לאפשר בדיקה מפורטת של סבירותם.

הידברות מוקדמת בין יצרנים

בסוף 1985 בדק המבקר 71 הזמנות לאספקת נעלי צבא שמסר מינהל הרכשה של משרד הביטחון בין השנים 1980־1985. ערכן של ההזמנות בשקלים היה שווה־ערך לכ־22 מיליון דולר. להערכת הביקורת, קיים חשש של הידברות מוקדמת לתיאום עמדות של יצרנים לפני הגשת הצעותיהם, ועל משרד הביטחון להשעות מסירת הזמנות נוספות עד לסיום הבדיקה בעניין זה. בעניין זה מציין המבקר, כי "במשך תקופה ארוכה לא ערך המשרד בדיקה של עלויות ייצור נעליים, ותוצאות בדיקות שנעשו לאחר זמן העלו שהמחירים ששילם המשרד בעד רכישת נעליים עלו בהרבה על עלותן וגרמו הפסדים של מאות אלפי דולר".

שיבושים, חריגות ממסגרות תקציב ובזבוז כספים מצא המבקר כשבדק את סדרי התקשרויות של משרד הביטחון עם רפאל. חלק ניכר מהבעיה נעוץ בכך שרפאל היא גם יחידת־סמך של משרד הביטחון והמשרד הוא גם לקוח עיקרי שלה. כך נוצרים ניגודי אינטרסים וכפילויות.

בהתייחסו לפיקוח משרד הביטחון על רפאל כותב המבקר: "התוכניות הרב־שנתיות של רפאל לא הוגשו לאישור משרד הבטחון, והמנהל לפקח ולכוון את פעולות רפאל, כמתחייב מהיות רפאל יחידת־סמך (...) הביקורת העירה כי עבודות המטה, בדיקת התפיסה, לרבות התאמתה לצרכים ולדרישות של צה"ל, וכן בדיקת היבטים כלכליים שיווקיים הקשורים בנושאים אלה, לא היתה מלאה. לבעת הביקורת של רפאל והשקיעה כל־שנה משאבים רבים במבקר ובתחזוקת עצמי, לקבוע בתיאום עם מערכת הביטחון את סדרי עדיפויותיה, הן בכיווני הפיתוח והן בכיוונים טכנולוגיים, ולערוך תוכנית יעדים עתידיים עיקריים המתואמת עם משרד הביטחון".

משרד התמ"ס: מי מנע יבוא בשר כבש

הסמכות לתת אישור ליבא בשר כבש נתונה בידי ועדת מנכ"לים, בה חברים מנכ"ל משרד התמ"ס (שרק הוא רשאי לכנס את הוועדה) וכן מנכ"ל משרד החקלאות והממונה על התקציבים באוצר. הצורך ליבא בשר כבש מתעורר מדי שנה בתקופת החגים המוסלמיים, כאשר נוצר מחסור שהמגדלים המקומיים אינם יכולים למלא.

למרות שוועדת המשנה לבשר של ועדת המנכ"לים המליצה מדי שנה מאז 1984 על מתן היתר ליבא בשר כבש, מסרב מנכ"ל משרד התמ"ס בעקשנות לכנס את ועדת המנכ"לים כדי לאשר המלצות אלו. לשאלת המבקר על סיבת סירובו, השיב שהמלצות ועדת המשנה (בה חבר גם נציג משרדו) "אינן מקובלות עליו".

המבקר מצא כי בחודשי הסתיו של 1986 ביקשו כמה יבואנים לייבא בשר כבש. ועדת המשנה דנה בנושא והמליצה לאשר את היבוא, בשל התחזיות למחסור הצפוי. על פי תחזיות אלה, אמור היה המחסור להגיע מחודש נובמבר 1986 ועד סוף מרס השנה לכ־1250 טונות, שהם למעלה מ־12% מהיקף הייצור השנתי של הענף בארץ. כתמיד סירב מנכ"ל משרד התעשייה והמסחר גם הפעם לכנס את ועדת המנכ"לים כדי לדון בעניין ולאשר את היבוא. מבקר המדינה מצא כי בעת שהוגשו בקשות היבוא, הגיעה עלות הייצור של בשר כבש מתוצרת הארץ לממוצע של 2.70 דולר לקילו. המחיר שקיבלו הנוקדים באותה עת עבור הצאן שמכרו לשחיטה היה למעלה מ־4.00 דולר לקילו. בשנים קודמות היה המחיר שקיבלו הנוקדים בארץ עבור קילו בשר כבש כ־3 דולר בלבד.

בגין הזמנת תנאי האשראי במשק, הקציב משרד האוצר בשנים 1985־86 סכום של 45.5 מיליון שקל למשרד התמ"ס לצורך הקמת קרן אשראי למפעלים שייקלעו לקשיי נזילות. ועדת ההלוואות אמורה היתה לאשר אשראי מקרן זו למפעלים שנקלעו לקשיי נזילות זמניים, בגין מדיניות הממשלה ובנק ישראל לריסון מוניטרי.

מבקר המדינה מצא כי אשראי של מאות אלפי שקלים חולק גם למפעלים שכלל לא היו זכאים. בין היתר ניתנו "הלוואות חירום" של למעלה ממיליון שקל למפעל טקסטיל, שמאז שנת 1959 צובר רק הפסדים, והברור ששום "אשראי חירום" לא יחלץ אותו מהקשיים הפיננסיים בו הוא נתון. למפעל אחר בענף המזון אושרה הלוואת חירום למרות שקשייו נבעו ממחסור בחומר גלם, ולאו דווקא מבעיות מימון. מפעל נוסף, גם הוא בענף הטקסטיל, קיבל הלוואה כדי להחזיר הלוואות שלקח מבעלי מניותיו.

הלוואות מקרן החירום שניתנו למפעלים השנים גילמו בתוכן, על פי ממצאי הביקורת, מענק של 15.25 אחוז בשנה.

משרד החקלאות: אי סדרים בחלוקת הסיוע

גם הממשלה וגם מועצת הייצור החקלאיות ואף חברת אגרקסקו העבירו — על פי בקשת משרד החקלאות — סכומי כסף גדולים כדי לסייע למושבים שבמצוקה. העברות אלו בוצעו בחלקן בניגוד לכללי המינהל התקין.

מועצת הפרחים העבירה עוד בסוף 1985 כמחצי מיליון דולר לארגון קניות גדול (שמבקר המדינה אינו נוקב בשמו) ואשר נמצא עתה בידי מפרק. במסמכי מועצת הפרחים נכתב כי העברת הכספים מבוצעת על פי הוראת מנכ"ל משרד החקלאות. אולם התאריך של הוראת המנכ"ל הוא כחודש ימים לאחר תשלום הכספים. המבקר מצא עוד כי הכסף ששילמה מועצת הפרחים בא מהלוואה שהעבירה לה — גם כן בהוראת המנכ"ל — חברת אגרקסקו. חברה זו העבירה לאותו ארגון קניות, ושוב על פי הוראת המנכ"ל, כ־750 אלף דולר נוספים. כספים נוספים, בסכום כולל של 1.2 מיליון דולר, הועברו לארגון הקניות גם על ידי מועצת הלול.

לטענת המהירות הרבה בה הועברו כספים לארגון הקניות, החקלאים שבמצוקה לא קיבלו עד היום אף פרוטה. מבקר המדינה מצא כי עוד לפני שנה וחצי אישרה הממשלה, על פי בקשת שר החקלאות ושר האוצר, סיוע של כ־90 מיליון דולר למושבים שבמצוקה. לממשלה לא הוצגו על ידי שר החקלאות נתונים מפורטים, והוא הסביר זאת בכך שהצגת נתונים כאלה לעיון הממשלה היתה מחייבת דיונים ממושכים, שהיו מונעים מתן סיוע מהיר.

בממשלה נוסכו בדרך זו כמה ימי דיונים. אך הסיוע למושבים במצוקה לא בוצע עד היום. את הכספים, כמקדמות על חשבון סיוע עתידי, קיבלו ארגוני הקניות.

משרד החינוך: ליקויים ברכישת מחשבים

ליקויים רבים התגלו בתהליך קבלת ההחלטה בדבר רכישת מחשבים בבתי־הספר, כך עולה מדו"ח מבקר המדינה שבדק את תהליך ביצועה של מדיניות משרד החינוך בדבר שילוב המחשבים במערכת החינוך. משרד מבקר המדינה בדק את תכנים של ארבעים ושישה בתי־ספר. הביקורת התייחסה גם לדיונים המוסמכים, לשינויים ולעדכונים של מדיניות זו.

בשנת 1983 פירסם המשרד מכרז לקביעת מערכות המחשבים המתאימות לשימוש בבתי־ספר. בין מועד קיום המכרז לבין פרסום תוצאותיו עברו כשנה וחצי, ובאותו פרק זמן הצטיידו בתי־ספר רבים במחשבים מבלי שקיבלו הנחיה בבחירת ציוד. לרבים מבתי־הספר התברר לאחר שרכשו את הציוד, כי המידע שהיה ברשותם בעת קבלת ההחלטה לא היה מלא, או שבשל משתנים שלא הובאו בחשבון אין באפשרותם לנצל את הציוד הראוי.

הכשרת המורים, בייחוד בבתי־הספר היסודיים, תואמת רק בחלקה את מדיניות המשרד וכי במיוחד לקויה הכשרת רכזי המקצוע בבתי־ספר יסודיים. "כתוצאה מהכשרה הלא מספקת של המורים, השימוש במחשבים מנצל חלק מזערי מן הכוח הקיים בכלי הזה".

בשנת 1983 הוקמה באגף לתוכניות לימודים שבמשרד החינוך מחלקה לתוכניות לימודים ממוחשבות, שעוסקת בפיתוח לומדות בנושאים שונים ולרמות לימוד מגוונות. בשנת הלימודים '86 הופצו לומדות על־ידי המחלקה לניסוי בכמה בתי־ספר. במרבית בתי־הספר שנבדקו היו תמיכה שהשתתפו בניסוי האמור. מורים ומנהלים בבתי־ספר ציינו, כי השימוש בלומדות הללו מצריך הכנה והדרכה של מורי המקצועות הנוגעים בדבר וכן יש צורך בתכנון גמיש של מערכת השעות. בשל שני הגורמים האלה נתקלו מרבית בתי־הספר בקשיים בבואם להשתמש בלומדות שפותחו על־ידי האגף.

היקף ניצול מעבדות המחשב

משרד מבקר המדינה עסק גם בבדיקת ניצול היקף מעבדות המחשב בבתי־ספר על פי שעות שבועיות. לאחר שיחות עם אנשי חינוך ומומחים, אפשר לקבוע, שמעבדה המנוצלת פחות מעשר עד חמש עשרה שעות בשבוע בשעות לימודים, אין הצדקה לקיומה. מבין 46 בתי־הספר שנבדקו, נמצאו שישה שמעבדות המחשבים בהם מנוצלת רק עשר שעות שבועיות ואפילו פחות מזה. בשני בתי־ספר היא מנוצלת עד 15 שעות שבועיות.

לגבי שביעות הרצון של בתי־הספר מהשירות שהם מקבלים, הן בתחום הטכני והן בתחום הפדגוגי, העלה הדו"ח שבתי־ספר המאורגנים במסגרת אזורית או אחרת שמספקת שירות טכני ופדגוגי גם יחד, שבעי רצון לאין שיעור יותר מבתי־ספר שמטפלים לבדם בהשגת שירותים אלה.

מבקר המדינה, יעקב מלץ, בעת שהגיש אתמול את דו"ח הביקורת לידי יו"ר הכנסת, שלמה הלל

משרד הבינוי: הבנייה מצטמקת

המסקנה העולה מדו"ח מבקר המדינה במשרד הבינוי היא שבניגוד לטענות ראשי מרכז הקבלנים, ענף הבינוי אינו נמצא במשבר אלא עובר תהליך מכאיב של הצטמקות.

במהלך הביקורת התברר, שחברות הבנייה שפנו לבקש סיוע ממשלתי, 100 במספר, ביקשו לקבל 145 מיליון דולר, למרות שהחלטה היתה לסייע ב־80 מיליון דולר, בדומה לסיוע שניתן על ידי הממשלה לסולל בונה. מתכונת מהסיוע המבוקש היתה לחמש חברות הבנייה הגדולות. ועדה שבדקה את הנושא רמזה, שספק אם החברות שביקשו את הסיוע היו אמנם במשבר והיו זכאיות לסיוע. "הניסיון לבדוק אם יש מצוקה אמיתית בחברה זו או זו ומה מקורה, לקבוע דירוג לפי רמות מצוקה, נועד לכישלון".

המבקר מותח ביקורת קשה על חלק ניכר מפעילות משרד הבינוי:

● עמנואל — בדו"ח השלישי של המבקר על פרשת עמנואל הוא דורש בתוקף שימנה כונס נכסים מטעם המדינה; נוסף לעו"ד יעקב באומן, כדי להבטיח שכספים, בעיקרם כספי ציבור שלפי החשד הוצאו מן החברה שלא כדין, יוחזרו וישמשו ליעדם המקורי. על הכונס הנוסף לדאוג שיובטחו זכויות הרוכשים.

המבקר ניהל על כך דיונים עם משרד הבינוי והשיכון ועם משרד המשפטים, אך עד לסיום הביקורת ללא תוצאות. הדרישה למנות כונס נוסף עומדת בעינה.

● בקשות מצוקות לא אושרו. התברר שבמספר רב של מקרים לא ניתן סיוע לזכאים לכך. המבקר בדק בקשות לקבלת דיור בשכירות בירושלים. מבין 36 בקשות שהוגשו לוועדה העוסקת בנדון, נמצאו על ידי המבקר 8 פונים שהיו לכאורה ראויים לדיור בשכירות, אך נמסר להם שאינם עונים לקריטריונים, בלא לפרט סיבה לכך. גם לא נמסר להם שהם זכאים לערער בפני ועדה עליונה.

● חברת פרזות מירושלים נמצאה בדרך כלל מלטפל בבקשות להטבת תנאי דיור של פונים, שהיו בעלי דירות פגומות או בלתי ראויות למגורים, למרות שהללו היו זכאים להחלפת דיור. 600 מבנים בירושלים לא ראויים למגורים, אך פרזות נמנעה מלפנות את הדיירים, כי לא היו הסידורים לאטימת בתים אלה ובפרזות חשש שדיירים חדשים יגיעו לבתים ושוב תתבקש לסייע להם.

● פינוי מעברת הזור בבאר יעקב — משרד הבינוי ויתר על כללי מינהל בסיסיים בפינוי שרידי מעברת הזור בבאר יעקב. ב־19 מכלל 21 תיקים שנבדקו אושרו דמי פינוי בחריגה ניכרת מהסכומים שעל פי טבלת הסיוע. רק בשלושה מקרים נומקה החריגה, אך ההנמקות לא היו עניינית. באחד המקרים אישר המשרד סיוע בסך 104,600 אלף דולר, ב־68 אחוז יותר מהסיוע המותר.

דן מדווח — העם משלם

מבקר המדינה קבע כי אין בידי המשרד נתונים מאושרים בידי רואה חשבון, שמהם אפשר לדעת אם אכן מקיים דן איזון כלכלי תיפעולי שוטף כנקבע בהסכם, מאחר שהדו"חות הכספיים של דן, מאושרים בידי רואה החשבון שלו, מוגשים באיחור רב. המשרד לא הקפיד גם שדן ימלא את חלקו בהסכם שלפיו עליו להפריד את הנהלת החשבונות של קווי השירות משאר פעילויותיו, כגון נסיעות מיוחדות. בידי המשרד אין מערכת תמחיר, מערכת תקציב, תקציב פעולות שוטף ותקציב פיתוח והשקעות של דן, אם כי לפי ההסכם על דן לנהל חשבונות ממש זה. לדברי המבקר לא עלה בידי המשרד לקבל את דו"חות הביקורת הפנימית של דן הנוגעים להסכם. כן נקבע כי אין המשרד יזום בדיקת מצבת העובדים של דן והוא מסתפק בדיווחיו.

אשר לשכרם של חברי דן נקבע, כי המשרד לא פעל לתיקון המצב, לאחר שדן העלה את שכר חבריו יותר ממה שנקבע בהסכם (בשנת הכספים 1984 בשיעור של 18.8% בהשוואה לשכר של שכיר במשק ובשיעור 24.4% בשנת הכספים 1982 בהשוואה לשכר ב־1980). הערות דן לגבי הביקורת שנעשתה במאי 1985 נתקבלו רק לאחר 6 חודשים.

מימצאי הבקורת מצביעים שאין המשרד מקפיד על מילוי תנאי ההסכם שנחתם עם דן ואינו מקיים פיקוח נאות על הדרך שדן מנהל את ענייני הכספים. לדעת הביקורת על המשרד לפעול בהקדם להעמקת הפיקוח על דן ולמנוע מראש הוצאת חריגות המנוגדות להסכם ועלולות לגרום לדן קשיים כלכליים.

המבקר קבע כי ההסכם עם דן בתוקף מספטמבר 1981, ומאז ועד מועד סיום הביקורת בדצמבר 1986 עברו שש שנים בקירוב, בלא שבוצעו סעיפים רבים חשובים בהסכם, ולכן אין לראות בתשובת המשרד הסבר נאות לאי־ביצוע חלק נכבד מסעיפי ההסכם במשך שנים רבות. לדעת הביקורת על המשרד להקפיד על מילוי תנאי ההסכם, כדי שבסופו של דבר לא ייווצר מצב שדן יקבל מהמדינה סכומי־עתק בלי שמגיע לה נתונים מהימנים על דרכי השימוש בהם.

המינהל האזרחי בשטחים: עורער מאזן המים

ביקורת חריפה מותח הדו"ח על תחום התכנון והבנייה, הנתון לטיפולו של קצין המטה לענייני פנים במינהל האזרחי ביו"ש. אין מדיניות תכנון ברורה בכל הנוגע לתבניות התכנון האזוריות; בדבר פריסת הישובים הערבים הישראלים באזור; בדבר תחום אזורי הבנייה במגזר הכפרי ובעיקר באזור החקלאי. הדבר הנחות תכנון לעירים הערביות, בנוגע לגודל האוכלוסיה, ולמתן שירותים ממלכתיים. באין מדיניות תיכנון, לא אושרו תבניות רבות וגם אלו שבתוקף — אין בהן הנחיות ברורות.

על לשכת התכנון של קמ"ט פנים במינהל האזרחי, שם פועלים שלושה צוותי תכנון: לתכנון אזורי, למגזר היהודי ולמגזר הערבי. הביקורת העלתה כי בין שלושת הצוותים אין שיתוף פעולה, אין הגדרות סמכויות, ותיאום הנחיות מתורות למתכנני חוץ. "היעדר שיתוף הפעולה בין הגורמים השונים בלשכת התכנון, והניהול המפוצל פוגעים בעבודתה התקינה של לשכת התכנון, ועל המנהל האזרחי למצוא דרך לפתור בעייה זו בהקדם".

הביקורת מצביעה על ליקויים בתחום אספקת המים ביו"ש ובעזה. שאיבת יתר של מים מערערת את האיזון בין כמות השאיבה לבין המילוי הטבעי החוזר. ביישובים היהודיים ביו"ש היתה חריגה בלתי מבוקרת ממכסות המים שנקבעו לישובים. אלה שיעורי החריגות בשנות הכספים 1984 ו־1985: ביישובים שבאזור בקעת הירדן והשומרון — חריגה של 35.6 אחוז; ביישובים היהודיים באיזור יהודה — חריגה של 44.8 אחוז. בבקעת הירדן חרגה חברת מקורות בכ־20 אחוזים ממכסות השאיבה מקידוחים, שנציבות המים קבעה לה בשנת 1985. חמור במיוחד המצב במובל עזה, שם מתדלדל במהירות מאגר מי התהום. המאגר המתחדש של מי־התהום בעזה מוערך בכ־60 מליון מ"ק, ואילו כמות המים הנצרכת באיזור זה לצריכה ביתית (1985) היא 91 מליון מ"ק.

"המצב במאגר מי התהום של אזור חבל עזה הוא אם כן קריטי מבחינה הידרולוגית", אומר המבקר. "בגלל המצב הקשה של מאגר מי התהום באזור חבל עזה, יש להפסיק את שאיבת היתר ממנו, לדאוג לשיקומו ואף לנסות ולהחזיר את הכמויות העודפות שנשאבו במשך השנים".

ביקורת קשה בכמה עניינים נמתחת על פעולותיה של יחידת קצין המטה לענייני פנים במינהל האזרחי ביו"ש. בתחום הפיקוח על 25 העיריות הפועלות בתחומי יהודה ושומרון, למשל, נמצא כי המינהל האזרחי "לא תמיד נקט את הצעדים המתחייבים, להבטיח שעיריות יתנו שירותים מתאימים לתושביהן. הפיקוח על העיריות לא היה מלא ולא תמיד היתה מודעות להליכים בלתי־תקינים ולאי־סדרים בענייני העיריות. הביקורת הצביעה על מספר מקרים, שבהם אישר המינהל האזרחי בדיעבד החלטות חריגות של העיריות".

גם הפיקוח על המועצות הכפריות הפועלות באיזור לקוי, כדברי דו"ח המבקר. "מתוך כ־450 כפרים באיזור, ל־108 כפרים בלבד יש מועצות כפריות, מהן 26 שלא תיפקדו. ביתר הכפרים השלטון מרוכז בידי מוכתרים".

מהמסמכים שבדק המבקר, עולה כי אחד הכפרים האלה, שבו אין מועצה כפרית, מונה כ־9,000 נפש. בהיעדר פעילות מוניציפאלית, אין בכפר זה אספקת מים לתושבים זה שנים מספר.

כ־600 מוכתרים הפועלים ביו"ש קיבלו בפברואר 1986 תשלום חודשי שבין 2.74 ש"ח ל־3.62 ש"ח, כמתחייב על־פי חוק המוכתרים. באוקטובר 1986 עודכן הסכום ל־30 ש"ח לחודש. עדיין לא הוברר, אך למי שדואג להכנסותם של המוכתרים ביו"ש, מסר הדו"ח כי "מן המסמכים עולה, כי מוכתרים גובים בעבור שירותים שונים, ובעבור אישור מסמכים (כגון אישורים לביצוע עסקות במקרקעין) שלפי החוק התקף באיזור חייבים באישור של מוכתר, סכומים של מאות דינרים בעד כל אישור, העולים הרבה על הנקוב בחוק". (דינר ירדני — 4.6 ש"ח).

דו"ח המבקר אף מגלה הזנחה וסחבת של יחידות קציני המטה לענייני מסים במינהל האזרחי של יו"ש ועזה, בכל הנוגע לטיפול בעברייני מס, בגביית חובות, ובהחזרי מסים לזכאים. הדו"ח מטפל גם בפעולתו של קצין המטה לענייני תחבורה במינהל האזרחי של עזה, שבתחומו התגלו ליקויים רבים כגון אי־חידוש אלפי רשיונות־רכב מדי שנה — זה איפשר למכוניות שלא נבדקו לנוע בכבישים ולהוות סיכון בטיחותי; אי־אכיפת החוק על כאלפיים בעלי־רכב פרטי, העוסקים בהובלת נוסעים בתשלום ללא היתר רשות הרישוי וללא ביטוח מתאים; הזנחה בטיפול בעבירות תנועה; אי־אכיפת החוק על מוסכי רכב הפועלים ללא רשיון, ועוד.

אגודות הכפרים המפורסמות, שעודדו כמכשיר פוליטי בשנים 1980–82, בתקופתו של מנחם מילסון בשטחים, כבר כמעט אינן מתפקדות. הן כוודאי איבדו כבר את שליחותן הפוליטית, שהוכחה ככשלה. אף־על־פי כן האגודות ממשיכות להתקיים ולזכות במימון מתקציב המינהל האזרחי. דו"ח המבקר מצביע על "ליקויים חמורים בהיקפן של אגודות הכפרים", ובפיקוח עליהן מטעם המינהל האזרחי.

רשות השידור: המצב גובל באנרכיה

בדברי הסיכום לפרק זה של הביקורת, אומר מבקר המדינה כי "המצב ברשות השידור גובל לעתים באנרכיה, פוגע בתכניותיו של משלם האגרה וגורם בזבוז בניצול משאבי הרשות. על ההנהלה והגופים המנוגים עליה לנקוט צעדים המתבקשים כדי להחזיר את הסדר על כנו, ולהביא לכך, שהרשות ועובדיה יתפקדו במסגרת החלטת רשות שידור ממלכתית".

מתוך ממצאי הביקורת עולה תמונה של גוף הסובל מהמבוססות של בעיות רבות על־לפני תקופה ארוכה ביחסי עבודה, ומקשים ליקויים רבים בתפקוד. קשיים אלה נובעים מגורמים רבים ומגוונים, כמו ליקויים בניהול הרשות, הסכמי עבודה עשויים טלאי על טלאי, ויכוחים בפירוש הסכמי העבודה.

בשנתיים וחצי האחרונות, היו ברשות השידור כ־50 סכסוכי עבודה שהתבטאו בשביתות, עיצומים ושיבושים בעבודת הרשות. חלק מסכסוכי העבודה פרצו על רקע תחרות מתמרת בין קבוצות העובדים השונות; חלק פרצו באקראי. רוב השיבושים אירעו בגלל תביעות שכר ותביעות להטבת תנאים. ליקויים בניהול הרשות אף הם תרמו להעכרת יחסי העבודה. למרות תנאי העבודה המשופרים לעומת המקובל בשירות המדינה, לא עזרה הרשות בקיום נוהלי העבודה שהיא עצמה קבעה.

בחודשים אפריל־ספטמבר 1986, היה ממוצע של 46 שעות נוספות לעובד ברשות. זה שיעור עלייה של כעשרה אחוזים לעומת אותה תקופה ב־1985. קבוצות עובדים מסוימות אף מגיעות ל־100 שעות נוספות בחודש ויותר. ריבוי השעות הנוספות נובע, בין השאר, מהסכמות לעובדים שאינם בגדר הסכמי עבודה. להדגמה, הנוהל שלפיו משבצים ערך שעה נוספת לעובדים בירידת הסכמים, לפי 35 שעות שבועיות, חל על כל עובדי הרשות בכל הדרגים, אף שלא נחתם עמם הסכם על כך.

שיטת התשלום בעד השימוש ברכב פרטי לפקידות הנדרשת, אף היא חורגת מהמקובל בשירות המדינה. הזכאים מקבלים תשלום גלובלי ללא ריווח בעד נסיעות בין עירוניות בתפקיד, מקבל העובד תשלום נוסף. עובדים רבים ברשות עוסקים גם בעבודות פרטיות ללא היתר, ואין הרשות עושה צעדים בעניין זה. מבקר המדינה ממליץ לאייש בהקדם את תפקיד המשנה למנכ"ל (שלא אויש מאז פרישתו של המשנה הקודם, ביולי 85).

בהתייחסו למערכת התמודד הפיקוח על העלויות של ההפקות, קובע מבקר המדינה כי הנהלת הרשות והוועד המנהל חייבים להביא לידי מפנה של ממש בהפעלת מערכת תמחיר מקצועית שיטתית, שתאפשר ניהול מסודר של ההפקות השידורים ברמה גבוהה, לאחר פיגור של שנים. כן מותח הדו"ח ביקורת על היעדר מערכת מספקת של היזון חוזר על השידורים, וכמו סקרים ואמצעים אחרים, המיועדים כדי לעמוד על דעות הציבור ועל משאלותיו. סקרי דעת הקהל לא נדונו במוסדות המנהלים של רשות השידור, במשך שנים לא נעשו סקרי דעת קהל בקרב ציבור המאזינים והצופים הערבים.

משרד האוצר: פגמים בהסדרי הסיוע

ההסדר שנבחר לסייע לסולל־בונה לא היה הסדר המיטבי מבחינת הממשלה. בדו"ח המבקר נמתחת ביקורת על הסדר הסיוע לקונצרן ההסתדרותי. התיאור המפורט של ההסדר מלמד שהוא היה כרוך בעלות סמויה לממשלה.

במסגרת הסדר הסיוע לסולל־בונה, נקבע כי חברת העובדים תגדיל במזומן את ההון הנפרע של החברה ב־45 מיליון דולר, עד סוף 86. לצורך זה, הסכים האוצר שחברת העובדים תמכור לקרנות הפנסיה הקשורות אליה מניות בנקים שהיו ברשותה. קרנות הפנסיה ירכשו את המניות מתוך האמצעים החופשיים שלהן והאוצר ירכוש מהקרנות את המניות הללו. בכספי התמורה התחייבו הקרנות לרכוש איגרות־חוב של המדינה ל־20 שנה, המונפקות במיוחד לקרנות פנסיה.

בפועל, רכשו קרנות הפנסיה את המניות מחברת העובדים במחיר מוסכם ומכרו אותן לממשלה במחיר השוק. מחירי השוק, בעת שהממשלה רכשה את המניות מהקרנות, היו גבוהים יחסית לאלה ששררו בתקופות שרכשה הממשלה מניות בנקים ביוזמתה.

משרד האוצר לא עמד על כך שיקבל הנחה במחיר המניות. האוצר גם הותיר לקרנות לדחות את מועד קיומו של התנאי בדבר שיוך רוב איגרות החוב למכסות ההשקעה החופשית שלהם, עד סוף מארס 87. דבר זה איפשר לקרנות למכן את ההשקעה באיגרות חוב על חשבון תכנת ההשקעה המוכוונת.

בניגוד לדברי ההסבר לאישורים התקציביים בעניין, ובניגוד להיתר שנתן שר האוצר לביצוע העיסקה, איפשר אגף שוק ההון באוצר לקרנות לרכוש איגרות־חוב לא־ממשלתיות, שהונפקו על־ידי חברות־בנות של בנקים, במקום לרכוש איגרות־חוב של המדינה, המונפקות על ידי בנק ישראל. שיטה זו של גיוס הון כרוכה בעלות נוספת ומיותרת לממשלה.

אומר המבקר: גובה המחירים שבהם רכשה הממשלה את המניות מעיד כי ההסדר שנבחר לא היה הסדר המיטבי מבחינת הנושא. ההסדר גם כרוך בקשיי פיקוח על קרנות הפנסיה. המבקר הזכיר כי התייחס לקשיים על הפיקוח כבר בדו"ח שפירסם לפני שנתיים.

פגמים בהסדרי הסיוע הממשלתיים למגזרי המשק התגלו בקשיים הנזקקים לסיוע ממשלתי, התגלו בביקורת המבקר. המבקר מטעים כי בעניין היקפי הסיוע, הועלו דרישות לסיכומים גלובליים על־ידי המגזרים המשקיים. בשלב הקביעה של סכומי הסיוע, נתקלה עבודת ההכנה באוצר בקשיים רבים, עקב היעדר נתונים בדוקים ותלות רבה מדי בנתונים שסיפקו הגורמים המייצגים את הגופים שביקשו סיוע.

הרכב מקורות הסיוע לגופים שבמצוקה

הרכב מקורות הסיוע לגופים שבמצוקה אף הוא נבדק על־ידי המבקר. מלכתחילה היה ברור כי תקציב המדינה אינו צריך להיות מקור יחיד, ואולם כשהוחלט בתוספת אמצעים שיגייס המגזר הפיננסי, אין הדבר מנותק מתקציב המדינה. מאחר שבמצב הקיים, המדינה מגייסת חלק גדול מהחיסכון הפרטי והאישי במלוות למימון התקציב, הרי שכל שימוש חלופי במקורות אלה, כגון מתן סיוע לגופים במצוקה, משמעו ויתור של המדינה על תקבולים הדרושים לאיזון התקציב.

המבקר סבור כי הדרישה מקרנותנו של גוף ממשלתי שאין לו זיקה לענף כלשהו, היכול לבקר באופן אובייקטיווי את הנתונים שאסף המשרד הייעודי המופקד על אותו ענף שבקשיים. בשל החשש, שבא המשרד הייעודי יזדהה יותר מדי עם הגורמים הנתונים לטיפולו. על גוף זה להגיש לממשלה המלצות לפעולה שיצינו סדרי עדיפויות, על רקע המצב הכלכלי של המשק.

כיום ממלא אגף התקציבים באוצר פונקציה זו ואולם הוא נתקל בקשיים בשל הקושי להשיג נתונים אמינים הדרושים לקבלת החלטה ובשל רצונו של הדרג הפוליטי לזרז במקרים מסוימים את תהליך קבלת ההחלטות גם במחיר הקפדה פחותה על שלמות בדיקת המידע.

המבקר אף מצביע על הקושי בהפעלת סנקציות נגד גוף שקיבל סיוע במקרה של הפרת תנאים. הסנקציה הפשוטה לכאורה של העמדת ההלוואות שניתנו למפר התנאים, לפרעון מיידי, יכולה למעשה לגרום את חיסול המיפעל; זה מסכל את מטרת הסיוע.

בזיקה לסיוע מיוחד שהמדינה נתנה לחברה תעשייתית בתחום הפטרוכימיה, נמתחה ביקורת כי ההסדר ניתן בלא שאפשר לראות סימן מובהק ליכולתה של החברה להשתחרר מתלותה בסיוע זה. נסיבות אלו מחייבות את המשרדים המופקדים על הנושא לשקול את המשך הסיוע, לא רק על רקע צרכיה של החברה, אלא על סמך בחינה יסודית של תרומתה למשק הלאומי ולתעשיית הפטרוכימיה בארץ.

טיפול איטי בעבירות העלמת הכנסות

מבקר המדינה קובע כי הטיפול של שלטונות המס בעבירות של העלמות הכנסות הוא איטי. ההליכים הפליליים מפתיחת החקירה בתיקי נישומים ועד למתן גזר הדין נמשכו ברוב המקרים ובייחוד באזור תל־אביב, שנים אחדות. כך נחלשה ההרתעה שהיא מטרתו העיקרית של הטיפול הפלילי במעלימי הכנסות.

כן נאמר בביקורת כי כל עוד נמשך הטיפול הפלילי בחשד העלמת הכנסות, פקידי השומה אינם עורכים שומות סופיות לנישומים החשודים בהעלמה, אלא, נגבה מהם מס רק על־פי הדו"חות שהגישו.

פקידי השומה היודעים כי הטיפול הפלילי מתמשך מאד, מעריכים לערוך שומות תוך הגדלת סכומי ההכנסה, בלי לבדוק אם לנוכח החשד־לכאורה בהעלמת הכנסות, יש מקום להעביר את התיקים לטיפול פלילי. זה מטעים במידה ניכרת את תיקי החקירה, שנפתחו עקב השרות שהתעוררו בלב חוקרי המס, במשך עריכת השומות. זו ירידה שמעבר לשיעור הירידה במספר השומות שערכו חוקרי המס.

העיכובים בהליכים הפליליים נעשו גורם לאי־מיכשול בשיקולים של נציבות המס, להמיר כתבי אישום בכופר כסף. זה נעשה כדי להקטין את מספר התיקים שבטיפול פלילי וגם לזרז את עריכת השומות. המבקר גילה מקרים שפקידי השומה לא ערכו שומות גם אחרי שהסתיימו ההליכים הפליליים, והנישומים שהורשעו בהעלמת הכנסות — או שכתבי האישום הומרו להם בכופר כסף — לא חויבו במס על ההכנסות שהעלימו.

מפעלים מאושרים זכו להטבות מס אף שלא היו זכאים להן. חברות רבות בעלות מפעלים מאושרים נהנו מהקלות, עקב החוק לעידוד השקעות הון, אף שלא היו זכאיות להן כלל, אלא רק בחלקן. מפני שפקידי השומה לא בדקו את הדו"חות שהגישו.

בבדיקת המבקר התגלו מקרים שפקידי השומה התירו הקלות במס על כל הכנסתם של מפעלים, אף כי חלק ממנה לא נבע מהשקעה מאושרת ולא היה זכאי להטבות. במספר מקרים הבחין שפקידי השומה התירו הקלות מלאות למפעלים בשעה שהיו זכאים להקלות חלקיות בלבד, או שלא היו זכאים להן כלל מאחר שלא עמדו במכסת היצוא שקבע מרכז ההשקעות כתנאי לאישור.

פקידי השומה התירו הקלות בשנים שונות מאלה שנקבעו באישורי מרכז ההשקעות ולתקופות ארוכות מאלו שנקבעו על־פי החוק.

המבקר קובע כי חשוב להבטיח שמן ההקלות על־פי החוק לעידוד השקעות הון, ייהנו רק הזכאים להן והיקפן לא יעלה על המגיע על־פי החוק.

בחלק ניכר מהשומות שערכו פקידי השומה בתיקים שנבדקו, הם התירו שיעורי מס מוקטנים, בלא שהיה מקום לכך. פקידי השומה לא בדקו חלק ניכר מהדו"חות החברות שתבעו הטבות במס על הכנסות ממפעלים מאושרים שבבעלותן ולא ערכו להן שומות סופיות. משקלו הכספי של הפטר המס הנובע מליקויים אלה, מחייב לדעת המבקר להקדיש משאבים רבים יותר של כוח אדם מקצועי לבדיקת הדו"חות ולעריכה קפדנית של שומות לחברות התובעות הטבות על־פי החוק לעידוד השקעות הון.

פקידי השומה לא בדקו שומות

החזרי מס שקיבלו נישומים משלטונות מס הכנסה נבעו במקרים רבים מטעויות בעריכת השומות, מאחר שפקידי השומה לא בדקו את כל השומות לפני ביצוע החזרי מס לנישומים. יתר על כן, פקידי השומה עיכבו החזרי מס על־פי דו"חות של נישומים, כדי לבדוק את הדו"חות, אף כי מספרם עלה בהרבה על זה שהיה באפשרותם לבדוק במסגרת תכנית עריכת השומות.

על־פי החוק, אם לא נערכו שומות תוך ארבע שנים, שבהן רשאי פקיד השומה לבדוק את השומות העצמיות, הן נהפכות לסופיות והמס מוחזר לנישומים. יתרות הזכות מוחזרות בתוספת הפרשי הצמדה וריבית מתום שנת המס ועד ליום ההחזר. מאחר שתוספת זו פטורה ממס, הרי העיכובים והחזרות יתרות הזכות עולים לאוצר המדינה סכום לא מבוטל.

המבקר ממליץ לצמצם את היקף העיכובים של החזרי המס למקרים המצדיקים זאת, ובכך להבטיח כי אלה אמנם יבדקו.

יש להדק הפיקוח על גביית היטלי הנסיעה לחו"ל בנמלי היציאה ואצל סוכני הנסיעות. המבקר ממליץ להדק את הפיקוח על גביית היטלי הנסיעה לחו"ל בנמלי היציאה ואצל סוכני הנסיעות. בבדיקות הפיקוח על גביית היטלי הנסיעה, גילה המבקר כי אגף המכס והמע"מ עשה באיחור בדיקות השוואה אקראיות בין האישורים על תשלום היטל הנסיעות שמסרו נוסעים ביציאתם מהארץ, לבין היטלי הכספים שהעבירו הבנקים שגבו את ההיטל. אף התגלה מקרה שהבנק לא שילם את כל התוספת הקבועה בחוק בגין האיחור.

במקרים אחרים התגלה שסכום היטל הנסיעות ששילמו נוסעים, לא תואם לסכום ההיטל שחל עליהם. נוסעים שלא היה בידם אישור על תשלום ההיטל על הכרטיס לא קיבל. מספר לא מבוטל מהמתחייבים שהמציאו נוסעים לשלם את ההיטל במועד אחר — לא קויים.

משרד החוץ: הממ"ד שלא עמד

המרכז למחקר מדיני (ממ"ד) הוקם בעקבות מלחמת יום־הכיפורים בהתאם להמלצות ועדת אגרנט, על בסיס מחלקת המחקר שפעלה במשרד באותה עת. בראשית 1978, מינה שר החוץ ועדה לבדיקת יעדיו של המרכז ותפקידיו. בינואר 1979, מוסר הביקורת הקודמת על המרכז, הודיע מנכ"ל הממשלה כי הממשלה לא דנה עד אז בדו"ח של אותה ועדה. מבקר המדינה קובע בדו"ח הנוכחי כי דיון כזה לא התנהל עד עצם היום הזה וכך המצב נשאר בעינו: מצד אחד רואה עצמו המרכז משוחרר מהתפקיד שהועידה לו ועדת אגרנט, ומצד שני, לא אישרה הממשלה את המלצות הוועדה. המבקר קובע כי למעשה, לא בוצעו ההמלצות העיקריות של ועדת אגרנט, שהיו הסיבה המכריעה להקמתו של המרכז והרחבת פעולותיו בשנות השבעים.

בפועל צומצמו יעדי הממ"ד, בעיית כוח האדם שלו החריפה הן בשל צמצום מספר העובדים, הן בשל תדירות התחלופה והן מצד הכשרתם של העובדים והתאמתם. נמצא כי בדרג הממשלתי אין מייחסים משקל רב לדו"חות הממ"ד. באוגוסט 86 הודיע מנכ"ל משרד החוץ למבקר המדינה — שהתריע על כי לא הוסקו המסקנות המתבקשות מדו"ח הביקורת הקודם שלו — כי בכוונת המשרד להועיד סדרת דיונים לבדוק את יעודי הממ"ד.

מסגרת מיחשוב במשרד החוץ

שלוש מערכות ממוחשבות שונות פועלות במשרד החוץ (מחלקת הקשר, מנכ"ל שירות החוץ ואגף הכספים), כאילו המדובר בשלושה גופים נפרדים. השלוש אינן משולבות זו בזו ואינן תואמות מבחינת הציוד ומערכת ההפעלה. מסיבה זו אי־אפשר להעביר ביעילות הודעות נתונים בין המערכות. הניסיון להביא לכלל תיאום באמצעות ועדת ההיגוי למיחשוב לא השיג יעד זה.

משרד המשפטים: פיגור במשפטי מס הכנסה

במשך שש שנים (1980–1985) נתקבלו מנציבות מס הכנסה בארבע הפרקליטויות המחוזיות 616 תיקים שעניינם עבירות שהן בגדר פשעים ומסמכותו של בית־המשפט המחוזי לדון בהם. (למשל, התחמקות במזיד מתשלום מס הכנסה על־ידי רישומים כוזבים). לאחר שהוחזרו 46 תיקים ליחידות החקירה של מס הכנסה ובכ־41 תיקים נסתיים הטיפול בהטלת כופר בשלב הכנת כתב האישום, נותרו לטיפולן של הפרקליטויות 529 תיקים. בשליש מהתיקים אלה הוגשו כתבי אישום בפיגור של מוצעת שנה עד שנתיים, ובמקצתם למעלה משנתיים. זאת, בלא שנמצא בתיקים תיעוד על הטיפול המפורט. ב־13 אחוזים מהתיקים טרם הכינו הפרקליטויות כתבי אישום.

מינוי סניגורים

בדצמבר 1986 ערך משרד מבקר המדינה מעקב, שתכליתו לבדוק באיזו מידה תוקנו הליקויים שהועלו בדו"ח מבקר המדינה הקודם. בביקורת המעקב נמצא, שלא חל שיפור במידת ההיענות של עורכי־דין להתמנות לסניגורים מטעם בית־המשפט. לשכת עורכי־הדין ערכה אמנם רשימות חדשות ומעודכנות של עורכי־הדין, אבל בפועל גם עורכי־דין שהביעו את הסכמתם, ושמם נכלל ברשימות אלה, לא תמיד נענו לפניית בית־המשפט לשמש סניגורים.

מחסור חמור במיוחד של עורכי־דין (סניגורים) ממונים מטעם בית־המשפט היה בבית־המשפט המחוזי בבאר־שבע. לשכת עורכי־הדין התקשרה בחוזה עם שני עורכי־דין ותמורת תשלום קבוע לכל התקופה הם קיבלו על עצמם לשמש סניגורים בכל התיקים שהלשכה תפנה אליהם. באשר לשכר הנמוך המשולם לסניגורים ממונים, כתב המבקר כי טרם יושמו המלצות ועדת בכור שהמליצה להשוות את שכר הטירחה המשולם לסניגורים ממונים לתעריף המוצע של הלשכה, על ערכוניו ההתקשרותיים.

כונסי נכסים ומפרקים

בביקורת מעקב נמצא שבמשרדי הכונס הרשמי והמזכירות בבתי־המשפט אין מנוהלת רשימה כוללת של כונסי נכסים ומפרקים שמונו על־ידי התקנות. בבתי־המשפט, חוץ מבית־המשפט המחוזי בתל־אביב, עדיין לא מקפידים שהמועמד לתפקיד כונס נכסים (או מפרק) יגיש תצהיר כנדרש בתקנות, וזאת כתנאי למינוי. עוד מציין המבקר, כי ועדה שמינה מנכ"ל משרד המשפטים אשר הגישה את המלצותיה בינואר שנה זו, המליצה לבטל את הצורך בתצהירים וברשימות של כשירים לתפקיד כונס נכסים או מפרק, ולקבוע למינוים סייגים כלליים בלבד. כל עוד לא תוקנו התקנות, קובע המבקר, יש להקפיד על ביצוען של אלה הקיימות.

ביצוע לקוי של גזרי־דין

הביקורת העלתה מקרים, ששנתיים מאסר דחויים שהוטלו על נאשמים לא בוצעו במועד, או שלא בוצעו כלל, וכן מקרים שלא טופל בגבייתם של קנסות דחויים, בעיקר קנסות מתאגידים. המלצת המבקר היא שתונהל בבית־המשפט, בתיאום עם משטרת ישראל, תפקיד נוהל מחייב בכפוף להחלטת בית־המשפט.

הביקורת עמדה גם על הצורך בהגדרה ברורה של תחומי הסמכות והאחריות של כל אחת מהרשויות המופקדות על אכיפת החוק: מערכת בתי־המשפט, משטרת ישראל והפרקליטות ובמיוחד לאיתורם של נאשמים שהוטל עליהם עונש מאסר. זאת, כדי להבטיח שכל גזר־דין יזכה לטיפול הולם למעשה. לדעת הביקורת יש לשמור על כך שביצוע גזר־הדין יהיה עניינה של הרשות המבצעת ולא של הרשות השופטת.

ליקויים בטיפול בצוואות

על בית־המשפט המחוזי לטפל, בין שאר תפקידיו, בצוואות שהופקדו על־ידי מצווים או שנמסרו לבית־המשפט לאחר מותם. משנודע על מות מצווה ולא הוגשה בקשה לקיום הצוואה, על בית־המשפט להודיע על הצוואה לזכאים. פעולות אלה מתבצעות על־ידי יחידה נפרדת של בית־המשפט.

הליקויים שנתגלו בעבודת המבקר: מימשוב הצוואות היה לקוי; בחיפה לא טופלו במשך שלוש שנים (1981–1984) בצוואות נפטרים; בחיפה ובתל־אביב לא אותרו צוואות, ובתל־אביב לא נמסרה במקרים רבים הודעה לזכאים על התמצאות צוואה שעדיין לא הוגשה בקשה לקיומה.

במקרים אחרים לא טופל איתור כתובות של זכאים, גם כשהמידע היה במוסדות יהודיים. טיפול בהודעות רבות נעשה באיחור רב, עד כדי ארבע שנים, מאז דיווח לבית־המשפט על מות המצווה. הואיל ולליקויים אלה חורים, מייחס להם המבקר חומרה יתרה.

(המשך בעמ' 13)

בין קדומים לעין־גב

מאת יהושע ריין

להתנחלויות אין כל צידוק להציג עצמן כחלוצים של היום, כנושאי הדגל העכשוויים של מפעל התקומה

"שנה יודעים כמה סבלתם כאשר עמדתם בגבורה מול האויב הסורי. אז, כשהייתם בצרה, צה"ל כולו ידע להגן עליכם ובכל כוחו. גם אנחנו חשים כמוכם בלחץ הערבים עלינו. הדינו באו להגן עלינו בהרימם קול זעקה. עתה בול הדרישה הנרצחת. כשכל בנימנו שנוכל להמשיך להיות בשקט ובשלום בתוככי ארץ־ישראל."

המסוקים המבוססים לעיל הם קטעים נבחרות ממכתב ששלחו "ילדי ארץ יהודה" לילדי עין־גב. מכתב זה נשלח אבנים דווקא לקיבוץ זה, השוכן על שפתה של הכינרת, מפני ששם ביתו של אלוף פיקוד הצפון, עמרם מצנע. אולם אפשר לראות בכך ניסיון לטעון ל"המשכיות" בין התנועה הקיבוצית לבין התנועה להיות בנויה. הניסיון, יש לומר, אינו מכוון ליצירת קשר כזה עם התנועה הקיבוצית של היום — זו המסובכת עד צוואר בחובות — אלא עם הקיבוצית, עם התקופה שהקיבוץ היה סמלה המובהק של ההגשמה הציונית וחבר הקיבוץ היה המימוש השלם של האדם הציוני — החלוץ הלוחם, שבאותה ידו אוחזת במחרשה ואוחזת בחוקה השלח.

לפני שנים אפשר היה אולי להתווכח ברצינות עם הטענה שקדומים היא המשכה של הניתנה, תשקה־שומרון היא בתה החוקית של מסכני העמק. אולי אפשר היה אז לטעון כי מסורת הטענה היא להציג דבר חדש, שונה, כתופעה שלה שורשים בלב־ליבו של האתוס הציוני, שהיא המשכו ואולי אפילו יורשתו היחידה של אותו אתוס. כך, דרך הבליטה הפן ההמשכי־מסורתי, היה קל יותר להשיג לגיטימציה לתופעה שהמימד המרכזי החדשני בה היה חדש, שונה, ראדיקלי. היום אין לוויכוח זה כל עוד. כמו שאין כל משמעות לניסיון הידברות עם אנשי "גוש אמונים" ועם ראשי מועצת יש"ע, כך אין טעם לנסות ולהוכיח כי התנועה הקיבוצית לא היתה חממה לגידולי פרא שעל פי הנביאים, כי אנשיה לא עסקו בפוגרומים נגד אוכלוסיה הסרת ישע ואונים, וכי היא היתה דוגמא ומופת למילוי חובה, ליטול "קרא לי ואלף, הלכתי כי קרא הקול", ולא למשטרה, לטרור ולניסיון לקעקע את כוחו השלטון והחברה.

על מה אפוא נותר לרוח נראה לי, כי היום, בדיוק עשור אחרי המהפך, בעקבותיו יישוב הגדה הפך לאחד הנושאים המרכזיים בסדר היום הלאומי, יש לערוך מאזן, או לפחות סיכום ביניים, של מפעל זה. המסקנה הראשונה המתבקשת מסיכום כזה היא, כי התיישבות זו, לא רק שאינה המשך מפעל ההתיישבות הציוני, אלא שכלל אין לה חלק בה. היא אפילו לא "בן חורג" — היא מיטוט וזה לן להלוחים. מבחינת תרומתו לכלל, מבחינת מקומו בבניין החברה והארץ, מפעל ההתיישבות מילא ישה — תפקידים. התפקיד הראשון היה יצירת צורות חיים שהיו חדשות ומקוריות לחלוטין — כבחוויה אידיאולוגית, חברתית וכלכלית. הקיבוץ, הקבוצה, המושב והמושב השיתופי היו נסיונות חדשניים ומתוכננים להלוטין לפי כל קנה מידה — לא רק לפי קנה מידה מקומי. התפקיד השני היה התפקיד המרכזי שמילאה בתקופת העלייה ההמונית. בארבע שנותיה הראשונות של המדינה, כאשר מאות אלפי עולים — כאודי־פליטה ממחנות העקורים מאירופה, יהודים בורחי הארצות ומכפרים נידחים בתימן — נקלטו והוקמו במסגרות ההתיישבותיות־כפריות. מבחינות אלה, מה תרמה הגדה את קרית־ארבע,

"בין־בין שתי דקות מהקסבה". את עין־השינה — העתקת חולון ובתים רבע שנה מחרה; את המשושים והמרפשים — ה"נוכרי־שיות" הישראלית בהתגלמותה ובשיאה; את עמנואל — הדייאת השטעטל הסט רקעת מזרקה; את הרובע היהודי מעבר — בירזהור מספר אחד לפאשיזם הישראלי ולגזענות היהודית.

הניעו להתחרות התבות

היעוד תרומה יהודית מוטלת את זכות ההתנחלויות להציג עצמן כחלוצים של היום, כנושאי הדגל העכשוויים של מפעל התקומה. מסילה זו, מקורה בעובדה שמכל נקודת מבט, מכל זווית־ראיה אפשרית, ההתנחלויות הן כישלון גמור. הכישלון העיקרי לשיטתם — הם לא הצליחו להשיג את מה שנתפס בעיניהם כמטרות המרכזיות. המטרה הראשונה היתה שינוי המאזן הדמוגרפי בגדה. למרות המאמצים האדירים שהושקעו במפעל זה בעשור האחרון, כיום היחס בין מספר הערבים למספר היהודים הוא בערך 1:20. כיום גם ברור כי המפעל הגיע לתקרת הזבית שלו — דור לדי יכול לתוך עוד תושבים כפרים, עיירות וערים.

אך תנוכה זו אינה יותר משתי הפלגות של אתנחתק שנצרו במעגל עשר פעמים, וכך "הפכי" לחשיבה זוגי. קבוצר ולידנר יכולים לגור בחמש התנחלויות — לא בחמש עשרה. המטרה השנייה היתה תיפול הקו הירוק. גם מטרה זו לא הושגה — כרוב הטפות קו זה אמנם נעלם — אך בפועל, לטוב ולרע, מבחינתו של רוב הציבור ההבחנה בין מדינת ישראל לבין אותם חבלים נרחים ומאיימים שכמרה ברור מאי־פעם. בנערים, בשנות השישים המאוחרות, לא חששו לטייל בעיר העתיקה שבתוך החומות. היום מעטים עושים זאת בלב קל. המטרה השלישית היתה הסובחה כי ניתן להגיע בגדה לדו־קיום בין יהודים לערבים — אותו דו־קיום בין השוס לגב, בלשונו של זלמן ארן. עליית כוחה של תנועת "כך" באזורים אלה מעידה גם מובהקות כי "פתרון דמוגרפי דראסטי", בלי להתייחס למלא המשמעות המבעיתה שעלולה לנבוע מדרך חשיבה כזו, הוא תנאי הכרחי להצלחת השליטה הישראלית שם. מבחינה זו, בלי להודות בכך, קיבלו הנצים את הנחת היסוד של היונים כי הדמוגרפיה אינה "הוליכ", כפי שטענו חסידי הסיפוח משך שנים רבות, אלא בעייה רצינית שאין להתעלם ממנה.

קבלת הנחה זו לא גרמה להם לאמץ את המסקנות שהיונים הסיקו ממנה, אלא להסתלקות אפילו מהצהרות של שיוויוניות המנביים. ההשתחה ההדרגתית והשתמרת באידאולוגיה הסיפוחיסטית, מקורה במודעות העמוקה כי בויכוח הגדול אם היונים הם לא צדקו — ניתן אולי לקיים מרוסדיזציה בין הגוס לדר־כבו, אך לא בין המביים לכיבושים. בהקשר זה, ראוי לעקוב אחרי הדרך הארוכה שעברה "התנועה למען א"י השלמה" מאז ימי נתן אלתרמן וחיים גורי ועד ימי לוינגר, ברוך מרזל ויוסי דיין. דרך זו נובעת במידה רבה, מההתמוטטות המוחלטת של הנחת היסוד שלהם. כשלון נוסף מבחינת הגשמת מטרותיהם הינו — כשלונם להציג את עצמם בראש גשר לאהבת ישראל ולאחדות העם. "גשר אמונים" הלך ומבודד עצמו מן החברה הישראלית. הם לא הבינו כי כפירה במרות הצבא נתפסת בדרך שונה מזו שבה נתפסת כפירה במרות הממשלה — למרות שקו ישר מחבר בין שתי תופעות אלה. כי סף הרגישות הקולקטיווי שלנו אינו מוכן, בפרט לנוכח משפט ומאאיוק, לשאת תופעות כמו כלב הנבח רק על ערבים — ועדין התגובה על ההולכה בקשר לשכר הלימוד באוניברסיטאות יכולה זאת.

לנוכח כל זאת ניתן לראות במכתב לילדי עין־גב נסיון עויזמנה, נלעג ופתטי של גוף מסוכסך, מפולג ועמוס בסתירות פנימיות לבסות ולהחזר אל היקה של איזושהי הסכמה לאומית, של איזשהו "זרם מרכזי", מהם הוא מתרחק והולך.

דירקטורים חשופים בצריח

מאת אריאל פרוקצ'יה

הדין אינו אוסר על תאגידים לבטח את מנהליהם בפני חשיפה לתביעות רשלנות. אילו נאסר הדבר, היו נפגעים אינטרסים תאגידיים

המצוי במועצות המנהלים של החברות הציבוריות בישראל יכול שלא להבחין באריסקט עמוק המדריך את מנוחת הדירקטורים. הם חוששים — ובצדק רב — כי אם התאגיד שהם אחראים לפעילותו ישגה בדרך קבלת החלטות, קל וחומר אם יתמוטט, עשוי ציבור המשקיעים — הנושים ובעלי המניות — להיפרע מהם את מחיר הכשלון. אוחרית החששות מקורה, מצד אחד, בריבוי הכישלונות העסקיים שפקדו את המשק בעת האחרונה, ומצד שני, בהגברת המודעות הציבורית לאפשרות הגשתן של תביעות רשלנות נגד דירקטורים. בארצות הברית הכתרו כמה תביעות כאלו בהצלחה דראסטית. דירקטורים אמריקאים רבים הללו לנטוש את משרותיהם, ובכך סימנו את הדרך גם לעמיתיהם שמעבר לים, בהם רשימה לאינטבסלת של נושאי משרה בישראל.

לכאורה, יכולה כל פירמה להבטיח לעצמה את שירותיהם של הדירקטורים הרצויים לה, על־ידי רכישת ביטוח אחריות (צד שלישי) שיגן על הדירקטורים מפני הסיכון להיתבע. חברות רבות היו חפצות ללכת בדרך זו, אלא שאין הן בטוחות אם היא מותרת על־פי הדין, ואילו הדירקטורים חוששים שאם הביטוח יפסל על־ידי בית המשפט כבטל, יימצאו שוב חשופים לסיכוני התביעה. ספקות אלה אינם פוסחים גם על חברות הביטוח עצמן, שאינן מוכנות לשווק פוליסות ביטוח על סיכונים אסורים.

בין שיפוי לביטוח

בניגוד לעמדתם של החוששים, דעתי היא כי הדין אינו אוסר כלל על תאגידים לבטח את מנהליהם בפני חשיפה לתביעות רשלנות. גם נראה לי שהדין אינו צריך לאסור על קיומו של ביטוח כזה, ואילו אסר אותו, היה פוגע באינטרסים תאגידיים חיוניים. נבדוק תחילה את המצב המשפטי הנוהג. הסעיף בפקודת החברות המבטיק, לכאורה, את הטענה שאין החברה רשאית לבטח את מנהליה, הוא סעיף 89, הקובע, בחלקו הרלוואנטי, הוראה זו: "הוראה בתקנון או בחוזה של חברה או בכל מסמך אחר, הפוטרת נושא משרה שבה מחבות שהוא עשוי להוב בה על־פי דין בשל רשלנות, מחדל, הפרת חובה או הפרת אמונים כלפי החברה, או המחייבת לשפותו על חבות כאמור — בטלה..."

סעיף 89 אינו אוסר במפורש על רכישת ביטוח על־ידי החברה, וכל מה שנאמר בו אינו אלא שהתאגיד עצמו יהיה מנוע מלשפות דירקטור שלו על פסק־דין שניתן נגדו. אכן, אילו היתה החברה רשאית לשפותו על פסק־דין כזה, לא היה טעם לתובעו לדין על נזקים שגרם לחברה, כי כל סכום כסף שהחברה היתה זוכה בו בתהליך המשפטי היתה משלמת — בסופו של חשבון — מקופתה שלה, ואילו הדירקטור הרשלן היה יוצא פטור בלא כלום.

עסקת הביטוח שונה במהותה מעסקת השיפוי האסורה בסעיף 89. מי שישלם, בסופו של חשבון, את הנזק, תהיה חברת הביטוח, ולא התאגיד המבוטח, ולפיכך, אין סיבה פרשנית סבירה להרחיב את תחולתו של סעיף 89 גם על עסקת ביטוח. הבחנה זו בין שיפוי לבין ביטוח, מקובלת גם באנגליה, אף שהחוק האנגלי אינו שונה בנדון זה מהחוק שלנו. בצד האיסור לשפות דירקטורים, מתקיים שוק ביטוח משגשג, והפירמות המעסיקות עצמן הן המשלמות את הפרמיה. האם פרשנותם של האנגלים לסעיף החוק הרלוואנטי אינה פרשנות רצויה? בין הסוברים כך יש המעלים טענה זו: אילו שילמו כל התאגידים את כל הפרמיות הנדרשות לכיסוי רשלנותם של מנהליהן, היו ממנים מכיסם את מלוא עלויות הרשלנות. מדוע יותר לתאגידים לממן את עלויות הרשלנות בעקיפין — על־ידי תשלום הפרמיה — אם נאסר עליהם, בלשונו המפורשת של סעיף 89, לממן את עלויות הרשלנות במישרין, על־ידי שיפוי? כל מי שנמצא חייב בדינה אף ניתוח זה, הנראה אנוסקטיווי ממבט ראשון, נעצר באמצע הדרך. נניח שהחוק היה אוסר על תאגידים לשלם את הפרמיה. ודאי שאין הוא אוסר על הדירקטורים עצמם לבטח את רשלנותם. האין זה צפוי שדירקטור החפץ בביטוח, המצאלץ לשלם את הפרמיה מכיסו, ידרוש את הגדלת שכרו לפחות בסכום שיאפשר לו את תשלום הפרמיה?

מעשים שלא בתום לב

התרחיש זה אינו סתם היפותיזה של תיאורטיקן. הוא קורם עור וגידים הלכה למעשה בהרבה חברות בישראל. תגובה זו של השוק אינה רק צפויה, אלא גם מוקית. אילו מימנו התאגידים את עלויות הביטוח מכיסם, היו רשאים לנכותן מבסיס המס. במצב הדברים הנוכחי, אין הם יכולים להסתפק בהגדלת שכרו של הדירקטור בסכום הפרמיה, כי הדירקטור חייב בתשלומי מס הכנסה מלאים על שכרו. על החברה המעסיקה לגלם את סכום הפרמיה, כלומר להגדיל את השכר בסכום כזה, שלאחר ניכוי המס יספיק לדירקטור לתשלום הפרמיה. יש לציין שאי־אפשר להילחם בפרדוקס זה גם על־ידי איסור רכישתו של הביטוח על־ידי הדירקטור עצמו. הנחתנו היא שאילו הביטוח היה מותר, היה הדירקטור מעדיף להיפרד מסכום הפרמיה ולרכוש את הביטוח. לכן, כדי לפצותו על אובדן ההגנה הביטוחית, חייבת החברה המעסיקה לפצותו ביותר מסכום הפרמיה, ואת הסכום המוגדל הזה עליה לגלם לצורך חישובי המס.

עינינו הרואות: מי שחפץ להשיג — על־ידי פרשנות מרחיבה של סעיף 89 — הגנה על פירמות מעסיקות מפני רשלנות מנהליהן, משיג בדיוק את המטרה ההפוכה. אם כוונתו של מחוקק סעיף 89 היתה למנוע את ניצולן של הפירמות על־ידי מנהלים רשלניים, ניתן להשיג את התוצאה על־ידי פרשנות מצמצמת, כמקובל באנגליה, ולאפשר לפירמות המעסיקות לבטח (על חשבונן) את מנהליהם.

ושתי הערות לסיום: ראשית, אין להסיק מן האמור למעלה כי מותר לפירמות לבטח את הדירקטורים שלהן מפני מעשים שלא נעשו בתום לב. לא דיני החוזים הם האוסרים ביטוח כזה, כי אם דיני הביטוח עצמם: שהרי אילו פוליסות כאלו היו מותרות, היה הדבר משפיע על "הסיכון המוסרי", כלומר, על נטייתם של הדירקטורים להתפתות למעשים שאינם בתום לב. ואילו ביטוח הרשלנות (המותר, לפי תפיסתי) אינו אלא מכשיר להקצאת עלויות של נזק נתון. ביטוח של מעשים מכוונים (האסור, לפי תפיסתי) היה משפיע לרעה על היקף העלויות עצמו. שנית, אין לעבור מקיצוניות לקיצוניות ולרוקן את סעיף 89 מתוכנו. אם מעשה הרשלנות כבר נעשה, אין להתיר לחברה המעסיקה להחליט — אקס פוסט — על שיפוי נושא המשרה הרשלן, להבדיל מעסקת ביטוח, הצופה פני העתיד, ובה החברה "מפצה" את עצמה על תשלום הפרמיה על־ידי צמצום הוצאת השכר. ההחלטה על שיפוי בדיעבד אינה אלא נטל נוסף על החברה, שכן אין היא יכולה עוד "לפצות" את עצמה על עלויות השיפוי על־ידי גריעה רטרואקטיבית משכרו של הדירקטור הרשלן. נטל נוסף זה יש לאסור, ובכך להביא להגשמת יעדיו של החוק.

הפלורליזם והשמיטה

מאת הרב משה זמר

מה דוחף את השר אריאל שרון להתעסק בהלכות שמיטה וביבוא ויצוא של חיטה בשנה השביעית? אנו לומדים מפי השר מה מניעיו האפשריים:

א. המניע הפוליטי — שרון מצהיר בכל לב כי אין כל קשר, חס ושלום, בין עיסוקו בחיטה לבין עניינים פוליטיים, כגון ההסכם החתום בין מפלגתו לבין ש"ס המובחית על־ידי הרבנות החרדית. אם כך אמירתו, הלא מוטל עלינו להאמין, כי "האדם יראה לעינים וה' יראה ללבב".

ב. המניע הכלכלי — כאן אין לחשוד בשר העוסק בענייני כלכלה שהוא פועל לשיפור מצבה הכספי של המדינה או של מגדלי חיטה. הרי עסקה זו תעלה למדינה ולמשלמי המסים מיליוני דולרים. לשר הממונה על המסחר והתעשייה של המדינה, אין פנאי לדאוג להשפעת עסק זה על מאזן התשלומים במטבע זר, כאשר יש יעוד רוחני גבוה יותר.

ג. המניע הציוני — יש מסכמה שאחד מיסודות הציונות הוא שמדינת היהודים בארץ־ישראל תספק, עד כמה שאפשר, את כל צורכי תושביה מפרי עמלה ותוציא ותייצא מה שנותר לכלכלתה. לכאורה, עסקת החיטה מפירה עיקרון ציוני זה. יתכן שאמנים על השר שרון דברי עמיתו הרב מנחם פרוש, שאמרו בקול־ישראל: "חבל מאוד שהציונים לא קיבלו את הצעתו של הרצל להקים מדינה באוגנדה... (כי) לא היתה מתעוררת כלל הבעיה של השמיטה".

אם אלה אינם המניעים האמיתיים לעסקה, הרי לא נשאר לנו אלא —

ד. המניע הדתי — אין כל מקום לפקפק שהדתיות היא שהניעה את שרון לפעול כפי שפעל. הרי יש לנו עדות נאמנה מפי בעל המעשה עצמו. השר הכריז קבל עם ועדה ותקשורת: "חבל שאינני אדם דתי... אולי הייתי רוצה להיות... אני מרגיש אחריות לכך שהיהודים ישמרו על יהדותם גם ב־3,000 השנים הבאות". אין יגישים השר את השאיפות הללו הוא מעיד כי הרבנ בקודש בענין השמיטה "בעזרה לאפשר לכל יהודי לקיים את מצוות השמיטה על־פי הכתוב".

אם כה עזה כמיהת השר להיות דתי, מה מעכב בעדו? בוודאי תימצא ישיבה חרדית שתקבלו כמתחרה, אפילו ללא ידיעה מעמיקה בדיני ישראל או בהלכות שביעית. שמא הוא מוכנה לקבלת הכשר מהבד"ץ למאכלים מסוימים שהוא אוכל לתיאבון. האם הרליגיוזיות אשר שרון מפגין בשפע נובעת מנבכי נפשו הכמהה לדת ישראל, ואולי היא מעשה לצורך רווח בתחום אחר? ניצול עניני קודש למטרה שאינה קדושה נתפסת במסורת ישראל כעבודה זרה. בעניני חול תופעה כזו נקראת צביעות, כינוי שבוודאי אינו יאה לחבר בממשלת ישראל.

היה שר בישראל שטיפל בבעיות כלכליות של עם ישראל בשנת השמיטה, אולם בדרך שונה לחלוטין. המדובר ברבי יהודה הנשיא שלפני כ־1800 שנה ניסה להקל על הישוב היהודי, כאשר מצבו הכלכלי התדרדר לאחר חורבן ירושלים וכישלון לאחר מרד בר כוכבא. השלטון הרומי לא רדף את היהודים בגוף ובנפש בלבד, אלא גם בממון והתנגל להם בהכבדת מסים גם בשנת השביעית, כשההכנסות היו מעטות. מסופר מעשה במלמד תינוקות עני שהיה חשוד על מכירת פירות שמיטה והובא לפני רבי, נשיא הסנהדרין, כדי שיענישו על עבירה זו לפי הוראת הדין. סירב רבי ואמר להכפנים: "מה יעשה עלוב זה? כך עשה מפני שהיה זקוק לזה למחייתו" (ירושלמי תענית פ"ג ה"א).

רבי מצא תשתית הלכתית להקלות הרבות לנזקקים בדיני שמיטה, ובקביעתו קבע ששביעית בזמן הזה, אינה מהתורה (מדאורייתא), אלא מדברי הרבנים (מדרבנן) ועל כן, מותר להקל. הוא אף ניסה להתיר למגרי את השמיטה שבזמנו ("רבי בעא מישרי שמיטתא") אלא נתקל בהתנגדותם של חכמים מסוימים (תוד בה (שם). במצב הזה פלורליזם בין גישות שונות לשמיטה. רבי בחר בדרך ההקלה וההיתר. הוא צירף את חכמתו בתורה עם דאגתו העמוקה לנזקקי עמו ועם אומץ הלב לעמוד בפני התנגדות המחמירים בהתמודדותו עם האתגר במישור הכלכלי, המוסרי וההלכתי. לצערנו, פעולתו של שר בישראל בימינו מנוערת מכל ידיעה או מיפול בשלושת המסדים הללו.

בפרשה זו חשה הרבנות הראשית נפגעת, כי גורם ממשלתי מעדיף על פניה לדיני שמיטה את שיטת הרבנות החרדית. הרבנות הראשית יכולה להולם להקשות: כמה מוסמך שר חילוני למהדרין להכריע בין שיטות הלכתיות שונות? מדוע בכלל צריכה עוצמתה של המדינה החילונית להתערב ולהתערב בעבודת הקודש של רבניה? כנראה זה המחיר שהרבנים הנכבדים חייבים לשלם כדי שיהיו חלק בלתי־נפרד של הממסד החילוני אשר הקים את המדינה ותומך בה, המממן אותו ונתור ברבניה. מצב יחסים כזה בין דת ומדינה פועל לא רק לרעת הפרט, שר כיתוך נפגע ברבנות, אלא גם לרעת דת ישראל. הרבנות הראשית המתלוננת על התערבות גסה בענייניה יודעת היטב לנצל את הכוח האדיר של הממלכתיות החילונית כדי לכפות את דרכה על יהודים שאינם מקבלים את מרותה, כגון יהודים אתיופים, גרים לא־אורתודוקסים, אנשי היתון למיניהם ועוד.

הפעם הרבנות הראשית מתמודדת על פלורליזם דתי עם העדה החרדית, במקום לפסול ולהיכנע לפסיקתה הקיצונית של זו, כפי שהיא עושה לרוב. למחלוקת יש היסטוריה. בתופעה פלורליסטית זו רווחות תפישות שונות לגבי מהות שמיטת הקרקע וכן לגבי ההיתר למכור לנוכרי את אדמת ארץ־ישראל בשנה השביעית וכבד לאפשר את עיבודה. לפני עשרות שנים, פסק הרב קוק כי מותר לעבד את האדמה בשנת שמיטה "במקום דחוק עצום וזה, על־ידי סדר ההפקעה שעל־ידי המכירה ההוגנת" (אגרות הראי"ה רפו). כנגדו פסק החזון־אי"ש (הרב אברהם ישעיהו קרליץ) איסור מוחלט וקבע כי מכירת הקרקע אינה תקפה מאחר שהקרקעות נמכרו על־ידי שליח "מדין אין שליח לדבר עבירה" (חזון אי"ש, שביעית סימן כד). פלורליזם דתי זה נמשך עד לימינו: הרבנות הראשית הולכת בעקבות הרב קוק ומוכרת אדמת ארץ־ישראל לערבי ונותנת "היתר" ליהודים לחרוש, לזרוע ולקצור. לעומתם, החרדים שהולכים בעקבות החזון־אי"ש אינם מעבדים את האדמה.

מאחר שהוויכוח העיקרי הוא במישור האידיאולוגי־הלכתי, בין הרבנות הרשמית והרבנות החרדית, אי־אפשר למצוא את פתרונו בידי גורמים שאינם שותפים לאמונות שהן ביסוד המחלוקת. מי יפתור אם כן מחלוקת זו שבין שני הגופים הרבניים? מאמיני כל אחד משני הגופים, המקבלים את הדרכתם ומסורתם ושומרים דיני שמיטה כמצוותם. רק הם יכולים להכריע.

וכך חייב להיות יישובן של מחלוקות דתיות בין כל קבוצות עמנו בהתאם לאופי הפלורליסטי של ההלכה לתולדותיה.

"אגד" במלכוד הסובסידיה

מאת גדעון טלמור

הכותב הוא דובר "אגד".

המאמר הראשי של "הארץ" מיום 23.6 לוקה בחוסר ידיעה בסיסי ביחס לעובדות ועל כן ניתוחו ומסקנותיו מוטעים ומטעים. הכותב הנכבד מלגלג על "צוותי החירום" של "אגד" שהעריכו כי לקראת שעות הצהריים (של היום הקודם) יאזל הדלק במכלי האוטובוסים והתחבורה הציבורית תיעצר. הוא שואל כיצד קואופרטיב עתיר־נכסים אינו מסוגל לרכוש דלק במאות אלפי שקלים? ובכן, הדלק אינו לב הבעיה. לב הבעיה הוא התנהגות הממשלה כלפי "אגד" לאורך זמן.

מסוף אוגוסט 1986 פועל "אגד" ללא חוזה תקף עם הממשלה. בעשרת החודשים הללו נתון הקואופרטיב לשרירות לבם של פקידים, שכירסמו בשיעור של כעשרים אחוזים בסכומי הכסף המועברים ל"אגד" כהשלמה לתעריף שקבעה הממשלה. במפעל המגלגל כ־40 מליון ש"ח לחודש, פגיעה מתמשכת כזאת יוצרת מאזן תשלומים שלילי, הפוגע ביכולת התפקוד התקין בצורה חמורה ביותר. הברירה שעמדה בפני הנהלת "אגד" היתה בין אפשרויות גרועות. אם תמשיך לשלם בעד הדלק — לא תוכל לשלם לספקים השונים; אם תשלם לספקים — לא תוכל לרכוש חלפים; אם תרכוש חלפים — לא יהיה לה כסף לשלם שכר לעובדים ולחברים... הוסף לכך את העובדה ש"אגד" הוכרז גוף נתמך על־פי חוק יסודות התקציב — דבר שמנע הגדלת קו האשראי שלו בבנקים ללא אישור משרד האוצר — והרי לך דרך ללא מוצא, המותירה ברירה אחת בלבד: להתאים את היקף השירותים לתזרים המזומנים של הקואופרטיב.

הכותב לא ציין במאמרו את העובדה ש"אגד" הפסיק תחילה את התשלומים לספקים השונים. מאז ראשית יוני לא שולמו כ־23 מיליוני שקלים, שהקואופרטיב חייב לספקיו. בשלב מאוחר יותר החליט הקואופרטיב כי לא ימשיך לקנות דלק, מכיוון שאין לו מקורות לתשלום תמורתו המצטברים.

הקביעה ש"אגד" ניסה לגלגל משהו כחותי על גבו של הציבור היא הפרת יסוד. "אגד" עשה כל שביכולתו לא לפגוע בציבור הנוסעים. גם הוצאת השירותים נעשתה מתוך שיקול שהשעות הללו הן שעות הנסיעה המינימאלית בציבור הנוסעים והחיסכון המקסימלי בהוצאות (שכן קיום שירותים בהיקף מלא בשעות השפל בתפוסה הוא הוצאה ללא תמורה במעט).

כאן אולי המקום להבהיר אחת ולתמיד גם את עניין הסובסידיה. התמורה המגיעה ל"אגד" בעד שירותי התחבורה הציבורית נקבעת על־פי סל תשומות כלכלי שקבעה הממשלה. הממשלה היא שמחליטה איזה חלק מן התמורה הזאת ישלם הציבור במחיר הכרטיס ואיזה חלק תשלים הממשלה בצורת סובסידיה, כדי לשמור על רמת תעריפים נמוכה לפי שיקוליה. הסובסידיה היא איפוא לנוסע בתחבורה הציבורית ולא למפעיל השירות. "אגד" מקבל מן הממשלה והנוסעים גם יחד את התמורה שעליו לקבל בהתאם לסל התשומות המוסכם.

שיטת הסובסידיות לנוסע אינה המצאה של "אגד" ואינה מקובלת על הקואופרטיב. "אגד" מעדיף לעבוד בתנאים כלכליים ריאליים, לקבל את מלוא התמורה המגיעה לו במחירי הכרטיסים ולנתק את התלות החונקת שלו בשרירות לבם של פקידים ממשלתיים.

בימים האחרונים פירסם "אגד" במודעות בעיתונות, הצעה מגובשת להנהגת תעריפים כלכליים בתחבורה הציבורית. אם תתקבל הצעה זו, ישלמו הנוסעים בתחבורה הציבורית העירונית שקל אחד במקום 60 אגורות כיום, אבל הנוסעים בקווים הבין־עירוניים הארוכים ישלמו הרבה פחות מהתעריף הנוכחי, שנקבע על־ידי הממשלה באופן שרירותי והמנותק מעלויות התפעול ומכיל בתוכו מרכיב גדול של מיסוי בלתי חוקי לסבסוד התחבורה העירונית.

ציון התעשרותו של "אגד" במאמר אף הוא טעות קשה. עובדה היא, כי ל"אגד" אין חברות־בנות, אלא לחברי "אגד" יש חברות שהוקמו בכספם הפרטי ומתופעלות במישורים כלכליים שונים. מדוע אסור לחברי "אגד" להקים בכספם הפרטי חברות כלכליות? יתר על כן, אחת החברות הללו — "מפעלי תחנות" בנתה את התחנות המרכזיות, שמהן מתופעלים שירותי "אגד" בעשרים וחמישה יישובים בארץ.

תגובת מערכת הארץ:

דובר "אגד" מנצל את מאמר המערכת ב"הארץ" כדי לפרוש את מסכת הטענות והטענות שמשמיעים ראשי הקואופרטיב בהזדמנויות שונות נגד הממשלה, התקשורת, ההסתדרות וכו'. לא ניכנס לבחינת כל טענה ומענה אלא במידה שהן מתייחסות למאמר המערכת.

● העובדות מוכיחות בעליל, שטענת "אגד" כי אזל הדלק, מלאי החלפים, הכסף לתשלום חובות ספקים, הכסף למשכורת, האשראי הבנקאי וכו' — היו מלכתחילה מופרכות מן היסוד: "אגד" פועל מאז סיום ההשבתה ללא כל תקלה והפרעה, מבלי שהממשלה הזרימה לקופתו אפילו אגורה אחת נוספת. אלו פתרונות־פלא לכל המחסור הזה מצא "אגד" אחרי שהחליט כי מוטב לו לסיים את ההשבתה — ומדוע לא גילה אותם לפני ההשבתה?

● "אגד" הזיל והרחיב את ההשבתה באופן שיטתי, לפי תוכנית שהותוותה מראש, במטרה להכביד באופן הדרגתי את הלחץ על הממשלה באמצעות ציבור הנוסעים. העובדה שבחר להשבית קווים ומועדים שהסבו לקואופרטיב נזק מינימאלי, אינה מפחיתה מחומרת המעשה. השבתה בוצעה תוך הפרה של הסכם בלתי כתוב, שלפיו "אגד" התחייב, לדברי משרד התחבורה, תמורת מקדמה של כמה עשרות מיליוני שקלים, לא לנקוט עיצומים עד אמצע יולי לפחות. הטענה הסודה "אגד" עשה כל מה שביכולתו לא לפגוע בציבור הנוסעים", תישמע חלולה ואף צבועה באוזני רבבות נוסעים, שנתקעו בימי ההשבתה המוחרת ברחובות הערים ובכבישי הארץ.

● להלן רשימה לא מלאה של חברות, חברות־בנות, חברות־נכדות שלוחות וחברות מסונפות השייכות ל"אגד" ו/או לחבריו, על־פי פרסומים: ניצבא (נכסי צאן ברזל), מפעלי תחנות, חברה לניהול תחנות, חברה למסעדות ולמזנונים, ניצבא טורס, בת נסיעות, תפוז הסעות, סיור וטיול, משגב להשקעות, ניצבא לפרסום, ניצבא ביטוחים, ניצבא חלקי חילוף, מתי חברה לייעוץ תכנון וניהול תחבורה, נוע (מכוניות יבוא רכב, מוסכים, בנייני משרדים).

כפי שאפשר להבין גם משמות החברות — "אגד" ושלוחותיו מעורבים בעסקים כלכליים רבים, שונים ומשונים. לפי האומדנים, שווי הנכסים שבידי ניצבא — במישרין ובאמצעות חברות משולבות אך לא כולל נכסי "אגד" עצמו — בין 400 ל־750 מיליון דולר. האם מישהו מאמין כי רכוש אדיר זה נצבר בגין 28,000 שקלים שמשלם חבר בעד מניה בחברות החברים?

דו"ח מבקר המדינה

משרד הפנים: פיגור בביקורת

סמכות והנחיה בירכזו ויישום ממצאיהם של רואי חשבון עצמאים, שנשכרו לצורך פיקוח על הדו"חות הכספיים של המועצות המקומיות בישראל, מתגלות בבדיקת מבקר המדינה במינהל השלטון המקומי במשרד הפנים.

בתחום משרד הפנים מתרכז השנה דו"ח מבקר המדינה בבדיקת טיב ההתקשרויות של מינהל השלטון המקומי עם רואי חשבון עצמאים, הנשכרים לצורך בדיקת דו"חות כספיים של הרשויות המקומיות, ובדרכי הטיפול של המינהל בממצאי הבדיקות של אותם רואי חשבון.

רואי החשבון הפרטיים נשכרים בידי ועדה ממונה מטעם משרד הפנים, לצרכי פיקוח על תקינות הדו"חות הכספים של הרשויות המקומיות. אחרי הגשת מסקנותיהם של רואי החשבון, אמורים יועצי משרד הפנים לרכז את הדו"חות ולהמליץ על יישום תוצאות הביקורת שלהם.

המבקר מצא כי באותם מקרים שבהם נערכה ביקורת של רואי חשבון בעיריות, היא התקיימה בפיגור של שנים אחדות מתום שנת הכספים המבוקרת.

"בשנת הכספים 1977־1978 לא נעשתה ביקורת שיטתית של דו"חות רואי החשבון במשרד הפנים" אומר הדו"ח - "בשנים שלאחר מכן נבדקו רק חלק מהדו"חות, אך משרד הפנים לא ערך מעקב שוטף ושיטתי אחר תיקון הליקויים, שהועלו בדו"חות רואי החשבון". הדף השיפור שחל בשנתיים האחרונות בבדיקת דו"חות הביקורת והתערכתם, "עדיין אין מעקב מלא, שיבטיח תיקון ליקויים המועלים בביקורות רואי החשבון", מסכם המבקר.

המוסד לביטוח לאומי: יוזמה שלא כחוק

באוקטובר 1985, יזם המוסד לביטוח לאומי בשיתוף עם גורמי תיירות בטבריה, מפעל ניסיוני שתכליתו להכשיר מובטלים לעבודה במלונות בעיר. מימון הקליטה של המובטל בעבודה ומימון שכר עבודתו היו אמורים להיעשות במסגרת זכאותו לדמי אבטלה והבטחת הכנסה. בפרויקט זה נועדו להיכלל 500 מקבלי דמי־אבטלה וגמלת הבטחת הכנסה ש־90 אחוז מהם אינם עובדים מקצועיים. בתי־המלון קיבלו עליהם, במסגרת הדיונים, לקלוט את כל מסיימי ההכשרה, ובתום תקופת ההכשרה היו החניכים אמורים ליהנות מההטבות הניתנות לכלל העובדים במלון.

על־פי התכנון, נועד להיכלל בשלב ראשון 100 איש. לצורכי הניסוי אושר תקציב של 204 אלף ש"ח, שהתבסס על ניצול של כל הזכויות לגבי אנשים אלה. בפועל, התקבלו 52 — 25 אחוז מתוכם, 13 מועמדים, כבר ניצלו את זכאותם לדמי אבטלה. 14 אחרים לא היו זכאים כלל לדמי אבטלה ושכרם שולם במלואו מתקציב המפעל הניסיוני. זה גרר את ייקור עלותו של הפרויקט.

עד לסוף אוגוסט 1986, שישה חודשים לאחר תחילת המפעל הניסיוני, לא נפתחו קורסים מקצועיים מפני שמספר המתעניינים היה בזעט. במסגרת ההכשרה המעשית מלונאית לא נעשו שום השתלמויות בהתכנן. בסוף מאי 1986, היתה אמורה להסתיים השתתפות המוסד במימון העובדים. אך בשל ביטולים רבי־היקף של סיורי תיירות מאמריקה, ביקשו המלונאים המשתתפים במפעל להמשיך ולממן גם ביוני עובדים במסגרת המפעל, שמיצו זכאותם לדמי אבטלה.

ממצאי הבקורת מלמדים כי אישור המפעל לא הותנה בקבלת הסכמה מפורשת ממשרד העבודה והרווחה לייסוד בצורת שיחזותה, וגם לא הובטח המשכו בעתיד. שירות התעסוקה שהיה שותף ליוזמת המפעל לא השתתף השתתפות פעילה, כמתחייב מאחריותו להשמת מובטלים. השקעות המוסד בכוח אדם ובכסף לא הביאה תפנית בטיפול בצמצום מקרי־אבטלה. המפעל הניסיוני אושר על־ידי הוועדה לביטוח אבטלה של מועצת המוסד, בספטמבר 1986, כלומר, לאחר שתם השלב הראשון של הניסוי. לא נחתם הסכם עם המלונאים, זה הותיר בידיהם חופש פעולה מלא לפטר כ־20 אחוז מהעובדים שנתקבלו בתקופת הרצת המפעל, ולבקש המשך מימון בחודש נוסף. במפעל שותפו אנשים שלא נכללו באוכלוסיית היעד שאושרה. המוסד הבעיר לשלם דמי אבטלה לרבים מן המשתתפים במפעל, ככי שבתנאים בהכשרה מקצועית, בלי שקיבל את האישורים הדרושים לכך מן האגף להכשרה מקצועית. בפעולותיו אלו חרג המוסד מן החוק והתקנות.

לדעת הביקורת, אף שהמדובר במפעל ניסיוני, לפיתוח דגם חדשני להשמת מובטלים, היה על המוסד למנוע שימוש בכספי ציבור על־ידי המלונאים, ללא קבלת תמורה נאותה. המבקר מציע כי מפעלי השמה דומים בעתיד יופעלו בידי שירות התעסוקה שהוא הגורם המטפל בהשמת מובטלים.

במסגרת הביקורת על מכלול הפעולות של המוסד לביטוח לאומי בשנה האחרונה, נמצא כי המוסד שילם כפל קצבאות זקנה ושאירים בסכומים המצטברים באלפי שקלים; שולמו קצבאות בטעות ושלא כדין למבוטחים שאינם זכאים להן, חלקן למבוטחים שנפטרו ולאחרים שעזבו את הארץ. מה גם שגביית חובות ששולמו בטעות או שלא כדין נעשית ללא הפרשי הצמדה למדד. לדעת הביקורת, הפעילות והמבצעים שעושה המוסד לגביית כפל תשלומים אינם מספיקים.

ליקויים מצא המבקר גם במיצוי זכאות ל־50 אלף משפחות שלהם יותר משלושה ילדים, לתשלום קצבה בעד הילד הראשון. שולמו קצבאות ילד ראשון על־ידי המעבידים למי שאינם זכאים, בשל היעדר שיטה לתשלום וחוסר הסברה בנושא לציבור הזכאים.

בריאות: אין תכנון כוח אדם רפואי

בקצרה

* רק 24% מהאוכלוסיה — כמליון נפש — מקבלים טיפול שיניים סדיר, כאשר יותר מ־90% מכלל האוכלוסיה סובלים ממחלות שיניים. פירוש הדבר, שיותר מ־3 מליון מתושבי ישראל אינם זוכים לטיפול שיניים, אם בגלל היעדר מודעות ואם בגלל מחיר הטיפול.

* ב־17 השנים שעברו מאז 1969 נשלל רשיונו של רופא אחד בלבד, בשנת 1971, בעקבות הרשעה בביצוע מעשים מגונים, ורשיונו הוחזר לו כעבור שנה.

* בדיקה שערך משרד המבקר במכון לרפואה גרעינית בביה"ח "רמב"ם" בחיפה, בסוף מאי 1986, העלתה שחולים שלגופם הוזרק חומר רדיואקטיבי המתינו בחברת מלוויהם עד לביצוע הבדיקות לאורך מסדרון צר וצפוף, המחובר לחדרי העבודה שבמכון. כתוצאה מכך נחשפים לקרינה מיותרת לא רק בני משפחה של החולים אלא גם הצוות הרפואי והמינהלי המשתמש במסדרון זה.

* במרכז לבריאות הנפש "שירת הרמוקל" לא הופעלו שלוש מחלקות אישפוז בשטח של כ־2800 מ"ר על צידון, מאז הקמת ביה"ח ב־1978. גם מבני ביה"ס לאחיות בשטח כולל של 1800 מ"ר אינם בשימוש מאז 1982. הדו"חות הכספים של ביה"ח לשנים 1984/ 1985 לא שיקפו את ההוצאות במלואן באותן השנים.

* לקוני צ'רנוביל. "ישראל, בדומה למרבית מדינות אירופה, מצאה את עצמה לא ערוכה כראוי לטיפול בתקלה גרעינית שמקורה במדינה רחוקה." אולם דו"ח המבקר מרגיע ומציין ש"ריכוזי החומר הרדיואקטיבי ורמות הקרינה שנמצאו בתחומי המדינה בחודשים מאי־יולי 1986 היו נמוכים מאוד ולא חייבו נקיטת אמצעי זהירות מיוחדים למניעת סיכונים בריאותיים מן האוכלוסיה."

דו"ח מבקר המדינה על משרד הבריאות עוסק בסוגיית מאגר כוח האדם הרפואי, טיפול המשרד בנושאי העדות משמעת, היערכות המשרד להפעלת חוק ביטוח סיעוד וממצאי הביקורת בשלושת בתי החולים הממשלתיים בחיפה. נושאים אחרים בהם עוסק הדו"ח הם פעולות ומחדלי המשרד בנושא שמירה על בטיחות מפני קרינה, והתמודדות משרד הבריאות עם נושא הסמים בישראל. הפרק על משרד הבריאות מקיף 100 עמודים.

"התברר שהנושאים הקשורים להכוונת כוח אדם רפואי נדונים מפעם לפעם במשרד במחלקות ובאגפים השונים, בעיקר עקב הבעיות שמתעוררות בתחום זה. אולם אין במשרד יחידה אחראית על תכנון כוח אדם רפואי. המשרד מרכז באופן קבוע נתונים בסיסיים, שבלעדיהם אין להתחיל בתכנון. לדעת הביקורת, אין בפעולות אד הוק הנעשות מדי פעם כדי להוות תכנון של ממש בעניין כה חשוב." בהמשך מפורטות משמעויות הממצא:

* למרות עודף הרופאים בישראל, בכל שנה מתווסף מספר רופאים העולה פי שלושה ויותר על שיעור גידול האוכלוסיה.

* למרות המספר הרב של הרופאים, יש מחסור במומחים בכמה מקצועות אחרים: גריאטריה, פתולוגיה, הרדמה, הנסון ואיזוטופים.

* כל עוד אין מכשירים את המספר הדרוש של מומחים אלה, אין המערכות הרפואיות יכולות להפעיל מתקנים יקרים וכוח אדם במקצועות הרפואיים האחרים בצורה יעילה.

* יש מחסור ברוקחים בישראל. הוא ילך ויגבר בשל הכנס יותר ויותר רוקחים לעבודה בתוך מוסדות אישפוז כלליות, וכן בשל העובדה ששיעור מרבע מהרוקחים בקופ"ח הכללית הם בני 60 ומעלה.

* ישנו מחסור כללי באחים ואחיות. אולם הבעיה קשה במיוחד בחדרי ניתוח ובמוסדות פסיכיאטריים וגריאטריים. כתוצאה מכך רק 17% מכוח האדם הסיעודי במוסדות גריאטריים ממשלתיים הם אחים ואחיות מוסמכים, במוסדות לבריאות הנפש השיעור הוא רק 26%.

למשרד הבריאות מגיעות כ־900 תלונות בשנה ואלה מתייחסות לכל תחומי פעילות המשרד. בשנת 1979 קבע מבקר המדינה שאין ביחידה רישום מלא של פרטי התלונות ואין לדעת למעשה מה מספרן האמיתי ומה היה הטיפול בהן. "הביקורת הנוכחית העלתה שלא חל שיפור בעניין זה". בסוף יולי 1986 בדקו אנשי המבקר 130 תיקי תלונה שהטיפול בהם הסתיים בחמש השנים האחרונות. נתברר שב־93 מקרים (72%) לא מצאו ועדות הבירור העובדות של המשרד מקום לנקיטת אמצעים משמעתיים נגד בעלי המקצועות הרפואיים, בעיקר רופאים. ב־24 מקרים (18%) המליץ להגיש קובלנה לשר ובארבעה מקרים (3%) המליץ לקופת החולים לנזוף ברופא.

"מאז חקיקת חוק הפסיכולוגים ב־1977, לא הוגשו קובלנות נגד פסיכולוגים, אם כי היו מאז תלונות על מעשים חריגים של פסיכולוגים." ההסבר שניתן לאנשי המבקר לכך הוא שהמשרד לא דאג להתקנת תקנות על פי חוק הפסיכולוגים, שבהן ייקבעו כללי האתיקה המקצועית של פסיכולוגים. על כך אומר המבקר: "אין הצדקה לכך שבמשך 10 שנים מאז חקיקת החוק לא הותקנו תקנות בעניין. על המשרד לפעול ללא דיחוי נוסף להתקנתם של כללי אתיקה ע"י שר הבריאות, בהתייעצות עם מועצת הפסיכולוגים."

דו"ח המבקר השנה מטפל בהרחבה בבעיית הסמים בישראל ובוחן פעולותיהם של משרדי הממשלה העוסקים בנושא, וביקורתו על משרד הבריאות חריפה ביותר: "בעשור האחרון החברה הישראלית עדה יותר לבעיית נגע הסמים. העלייה בשיעור נפגעי הסמים, ממצאי הביקורת מצביעים, כי היערכות המשרד ופעילותו בנושא רחוקה מלהניח את הדעת. המשאבים המוקצים לטיפול באוכלוסיה זו מצומצמים ביותר והיקפם מוערי לאין ערוך לנזקים בריאותיים, חברתיים וכלכליים הנגרמים מן השימוש בסמים." הדו"ח מפרט מה היה על משרד הבריאות לעשות בנושא ולא עשה.

משרד התיירות: הלוואות ומענקים ללא קריטריונים

דו"ח מבקר המדינה תוקף בעבודת משרד התיירות ובשלוחותיו, שורה ארוכה של ליקויים, פעולות בניגוד לנהלים ולהוראות ואי סדרים. ביקורת המדינה התרכזה בבדיקת סדרי הסיוע למפעלי תיירות במצוקה. נבחנו הפעולות המשותפות למשרד התיירות ולגורמים בענף, לעידוד התיירות לישראל. נעשתה ביקורת על הפעולות של החברה לפיתוח יפו העתיקה בע"מ ושל בית־הספר המרכזי למלונאות בע"מ. דו"ח מבקר המדינה אף כולל ממצאי מעקב אחר ליקויים חמורים שהועלו בדו"ח מספר 35, ועניינם: בתי מלון, סוכנויות נסיעות וסוכנויות להסעת תיירים, מורי דרך, ועידוד תיירות פנים.

מריכוז הממצאים עולה, כי כדי לחלץ את ענף התיירות מהמשבר שנקלע אליו בסוף שנת 85 ו־86, הקציב משרד התיירות 7.1 מיליוני ש"ח, להלוואות למפעלי תיירות הנתונים במצוקה. החברה לפיתוח מפעלי תיירות בע"מ, שהתפקדה על בוחנת הבקשות לסיוע, על הכנת המלצות לוועדה ועל מתן הלוואות, היתה עלולה, כלשון הדו"ח, "להימצא במצב של ניגוד עניינים, שכן היא נושה של רבים ממבקשי ההלוואות".

ברבע מכלל ההלוואות אושרו למלונות בבנייה, ולא היה קשר בין קשייהם ובין השפל בענף עקב פיגועי טרור או ירידת ערך הדולר. ברוב המקרים, לא נדרשו הבעלים להשקיע מהונם בהבראת מפעל התיירות, ועול זה נפל כולו על שכם הקופה הציבורית. אושרו הלוואות לשני בתי־מלון שבעליהם משכו מהם כספים כהלוואות, והוועדה המאשרת לא התייחסה לכך.

בעניין הפעולות המשותפות של משרד התיירות וגורמי הענף לעידוד התיירות לישראל, נאמר בדו"ח מבקר המדינה כי משרד התיירות אישר בשנתיים וחצי — מנובמבר 82 עד למרס 85 — הלוואות מכספי הקרן לבניית תשתית ומערך שיווק בחו"ל. "מקבלי האישורים לא יכלו לממש, כיוון שהסדרי ההפעלה של הקרן לא היו בני ביצוע, חלק הארי של תקציב המענקים לא נוצל. אף־על־פי כן הוגדל מדי שנה בשנה התקציב שנועד לכך".

הפרוטוקולים של ישיבות הנהלת הקרן, שבהן אושרו הלוואות מסובסדות מכספי הקרן והמענקים מאוצר המדינה, לא אומתו בחתימה או בדרך־אישור אחרת. הנהלת הקרן אישרה הלוואות ומענקים ללא הודעה בכתב על התכניות שלמימונן הן נועדו. לחברי הנהלה לא היה מידע על התועלת הצפויה מהגשמתן לתיירות לישראל. "אושרו הלוואות ומענקים שלא לפי קריטריונים ובלי הנמקה. משרד התיירות לא הקפיד תמיד לגבות את מס התשומות מההוצאות שלפיהן חושב המענק או ההלוואה".

> בספטמבר 84, אושר להתאחדות המלונות בישראל מענק לצורך שכירת שטח בירידי תיירות שנערך בשנת 85 בברלין. המענק שאושר היה בשיעור 50 אחוז מההפרש בין סך כל הוצאות של ההתאחדות לסך כל ההכנסות שלה ממכירת שטחים בביתן שבירידי. ההשתתפות הותנתה בהגשת פירוט מדויק של הוצאות והכנסות ודו"חות רווח בסיום המבצע. המענק, בסך 20,240 דולר, שולם, על־פי דו"ח מבקר המדינה, "בלא שהוגשו למשרד התיירות דו"חות על הכנסות והוצאות של התאחדות המלונות בגין שכירת השטח. לבקשתה לקבלת המענק, צירפה התאחדות המלונות אישור מחברה לגרפיקה, על סכומים ששילמו לה בתי־המלון שהשתתפו בירידי. אין באישור כדי להוכיח שכל הכספים שגבתה החברה שימשו אך ורק לכיסוי הוצאותיה של התאחדות המלונות על שכירת השטח בירידי ושלא כללו גם, למשל, הוצאות על ארגון התצוגה. עוד אישרה הנהלת הקרן להתאחדות המלונות ביוני 85 מענק בסך של 32,500 דולר לשכירת שטח בירידי של 86 בברלין."

תקציב מיוחד בגובה 4.5 מיליוני דולר, שהוקצב לכל אחת משנות הכספים 85 ו־86, ונועד להגברת הפרסומת בחו"ל ולעידוד תיירות לישראל, נוצל בלי שהוכנו תכניות המבוססות על בדיקות, מחקרי שוק או סקרי דעת קהל, בדבר תועלתן לעידוד התיירות לארץ. "משרד התיירות לא הכין כלים לבדיקת יעילות הפרסומת, שננקטה כדי שיוכל להפיק לקחים שיעזרו לו בתכניות פרסומת בעתיד".

בעניין החברה לפיתוח יפו העתיקה, ממליץ דו"ח מבקר המדינה, כי "לנוכח פעילותה המצומצמת של החברה ואופי פעולותיה, המבוצעות בדרך כלל על־ידי גופים ממלכתיים או מקומיים המתמחים בתחומים אלה, מן הראוי, שבעלי מניות החברה ישקלו את הצורך בהמשך קיומה, תוך בדיקת האפשרות להעביר את הטיפול בתחומי החברה לידי מנהל מקרקעי ישראל. המפקד בדרך־כלל על הטיפול בנושא זה הוא תחזוקת השטח, ניקיונו והטיפול בגינון, לידי הרשות המקומית שבתחומה נמצא השטח שברשות החברה — עיריית ת"א־יפו".

אשר לבית־הספר המרכזי למלונאות בע"מ, תוקף דו"ח מבקר המדינה, כי "לבית־הספר התקבלו גם תלמידים, שעל־פי אמות־המידה שקבע, לא היה מקום לקבלם. שכרם של המרצים מן החוץ היה גבוה מן התעריף שקבעה נציבות שירות המדינה ואימצה הנהלת החברה. השכר למרצים שולם בלא שנקבע בנוהל מי מוסמך לאשר את התשלום ומה הסכום המרבי שמותר לאשר. החלטות בדבר גובה שכר למרצים לא היו מנומקות".

هكذا [illegible] الأصل

כלכלה ועסקים

חוגים פיננסיים מותחים ביקורת על בנק לאומי שמכר מניות לקרנות וקופות גמל שבשליטתו

חלק הארי מהמניות שמכר בנק לאומי נמכרו לקרנות נאמנות ולקופות גמל המנוהלות על־ידי בנק לאומי בעסקות מחוץ לבורסה. מדובר במכירות מניות של פקר פלדה, הכשרת היישוב, ים המלח ואפריקה ישראל. המניות נמכרו במסגרת מדיניותו של צדיק בינו להקטין את החזקותיו בחברות שונות ולממש רכוש כדי לשחרר הון פעיל לעסקים.

המניות בחברת הכשרת היישוב נמכרו במחיר נמוך ממחיר הבורסה בשיעור של כ־15 אחוז, אך לאחר הירידות שהיו מאז בבורסה ירד שוויין. עסקות אלה מעוררות ביקורת בחוגים פיננסיים, שציינו שיש כאן ניגוד אינטרסים.

במשרד הממונה על שוק ההון במשרד האוצר בודקים באחרונה עסקות אלה.

בבנק לאומי דוחים את הביקורת על העסקות ומציינים שחלק מהמניות הללו נמכרו לשמונה גופים שונים. בקרנות הנאמנות וקופות הגמל מתבצעות העסקות על בסיס של קריטריונים כלכליים, ולהחלטות שותפות ועדות הכוללות נציגי ציבור. ירידת המניות מאז, אינה קשורה לעניין זה.

צפויים עודפי נזילות גדולים

מערכת הבנקאות נחלצה מגו־ עודפי הנזילות שהיתה נתונה בהם בשבועות האחרונים, בין השאר בגלל הירידות שהיו בשוק המניות, שהביאו לפדיונות בקרנות הנאמנות. כעת נמצאת המערכת באיזון, אך מעריכים שבימים הקרובים ייווצרו עודפי נזילות, בסכומים של כ־400 מיליון שקל, בין השאר בגלל ההזרמה של תחילת החודש והפדיונות הגדולים מהרגיל של איגרות חוב.

רווח והפסד / אריה לביא

הבנקים עדיין אינם מורידים את הריבית

הבנקים הצליחו להשכיח בשלב זה את הפחתת הריבית על החח"ד לאחר פרסום מדד מאי הנמוך. הם נקטו תרגיל כאשר הודיעו מיד לאחר פרסום המדד על הפחתת הריבית בחשבונות פרטיים, ומאז נשכח הנושא.

בחוגים בנקאיים מציינים שיש כוונה להמתין להחלטות של בנק ישראל בעניין הפחתת הריבית.

הבנק לקידום עסקים של בנק הפועלים מפסיד

איתן, בנק לקידום עסקים שבשליטת בנק הפועלים, הפסיד ברבעון הראשון של 1987 סכום של 2.1 מיליוני שקל. יצוין שבנק הפועלים הוא מהמוסדים שביקשו וגם קיבלו היתר להפעיל בנק לקידום עסקים. הפסדו לסוף הרבעון הראשון ירד ל־80 מיליון שקל לעומת 96 מיליון שקל בסוף 1986. לחברה נרשם בהון עצמי של 34.6 אלף שקל.

צופים ירידה בריבית הג'אמבו

הריבית על פיקדונות ג'אמבו מגיעה כעת לכ־15.5 אחוז, ומעריכים שבימים הקרובים היא תרד ל־15 אחוז ואולי אף פחות מכך, בגלל עודפי הנזילות הצפויים במערכת.

גזית — חברת השקעות הפועלת למעשה כקרן נאמנות במט"ח

שמה של חברת גזית אינק' מוכר רק למעטים. מניות חברה זו הן היחידות בבורסה התל־אביבית הנסחרות בדולרים. הפעילות במניות החברה שולטת בידי קבוצת בל"ל, שלית. פרסום העיסקה הצפויה בין בנק לאומי לאיש העסקים אלפרד אקירוב, לרכישת השליטה בחברת גזית, העלה את החברה האלמונית לכותרות.

מניה על הכוונת / אריה לביא

האחרונים ניהל בל"ל מגעים למכירת החברה. במסגרת מדיניותו של מנכ"ל הבנק צדיק בינו לממש נכסים ולהגדיל את ההון הפעיל. נודע שהמגעים התנהלו עם חמש קבוצות עצמה.

אקירוב רוכש את גזית כאמצעי אישי ולא באמצעות החברה הציבורית שבבעלותו. באחרונה מבקש אקירוב להרחיב את פעילותו בתחום הפיננסי. לקבוצתו הצטרף מנכ"ל בנק המזרחי, אהרן מאיר, העומד בראש מועצת המנהלים של חברת צמיחה המנהלת קרנות נאמנות, והוא גם ניהל מגעים בדבר צירופו לקבוצה של מנכ"ל בנק לאומי בעבר, מרדכי איינהורן.

התנודות במניות גזית אינן חריפות בדרך כלל, כפי שניתן לראות מהגרף שהכינה חברת מיטב. שווי השוק של החברה עומד כיום על 1.6 מיליון דולר.

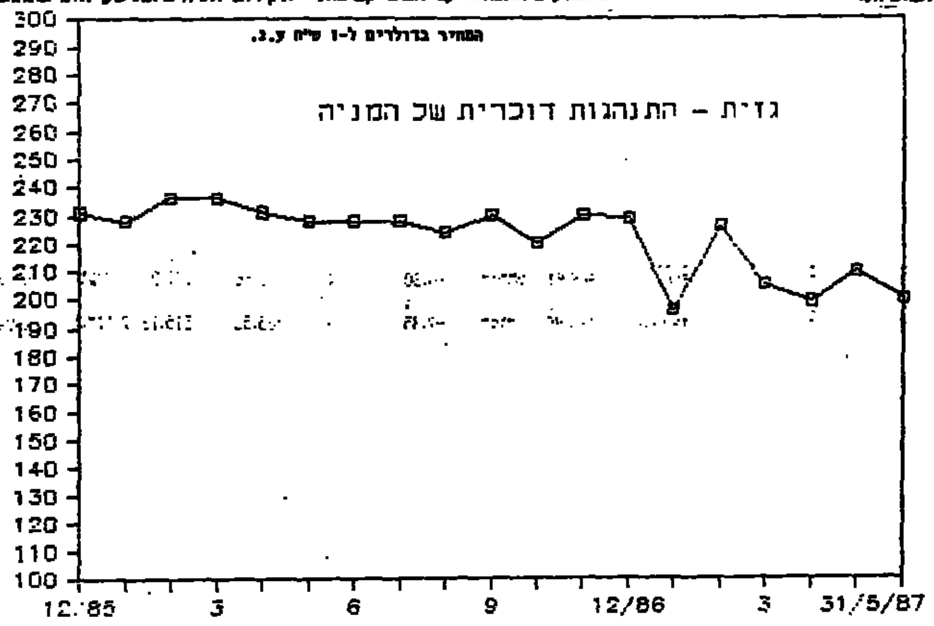

החברה נוסדה על־ידי בנק לאומי בבהאמה ב־1962, עם הון של חצי מיליון דולר. למעשה פעלה החברה כקרן נאמנות, שכן עיקר פעילותה היתה בהחזקת מניות ואיגרות חוב נסחרות. ב־1974 יצאה החברה מאלמוניותה כאשר התברר כי קיבלה ערבויות מבנק ארץ ישראל בריטניה שבשליטתו של יהושע בן ציון. בעקבות כך ביקש המשביר לצרכן, שעמד בקשרים עם בן ציון, למנות כונס נכסים לחברה. החברה התגוננה והבטיחה לעמוד בהתחייבויותיה.

במהלך 1980 החלו לנהל את ספרי הבנק בקיימן. הדו"חות הכספיים של החברה נערכים בהתאם לעקרונות חשבונאיים קבועים. ניירות הערך וההשקעות האחרות מוצגים בערכם על־פי ערך השוק. גזית היא מהמקלטים הבודדים שאיפשרו לישראלים להשקיע בניירות ערך זרים, שבהם נהגה החברה להשקיע.

אופי ההשקעות של החברה השתנה פעמים מספר בשנים האחרונות. במהלך 1985–1986 מימשה החברה יתרת זהב שהיתה לה — 180 אונקיות, את מניות חברת אינטרפרם וחלק מהאג"ח. לסוף יוני 1986 מחזיקה החברה מניות של ג'נרל אלקטריק, איסטמן קודאק ומניות של... בנק לאומי.

בנוסף, יש בבעלות החברה מגוון אג"ח זרות ובכלל זה איגרות אמריקאיות כמו פיליפס פטרול, זירוקס, הבנק העולמי, איגרות קנדיות והגרמניות וכן איגרות חוב של קבוצת בנק לאומי בחו"ל.

בשנת 1985 ירד הרווח של החברה לשפל של 56 אלף דולר, בעקבות הפסד של 51 אלף דולר ממימוש ניירות ערך. ב־1986 גדל הרווח ל־191 אלף דולר. בחודשים שונות.

לבסוף הוחלט למכור את החברה לאיש העסקים אלפרד אקירוב, המחזיק בשליטה בחברת אלרוב. אקירוב הציע לרכוש את המניות במחיר הגבוה בכ־30 אחוז משוויין בבורסה. העיסקה כפופה לאישור המפקח על מטבע חוץ בבנק ישראל. הוא ירכוש מבל"ל 62 אחוז ממניות ההון ו־70 אחוז ממניות ההצבעה. חלק מהן מוחזקות על־ידי בל"ל וחלק על־ידי קופת הגמל

עובד ומעביד / חיים ברנזון

הצמדה — גם לרע

בית־הדין הארצי לעבודה קיצץ את מכסות החופשה השנתית של עובדי בנק איגוד בעקבות ויתור של עובדי בל"ל, בשנת 1983, על ימי החופשה שלהם בהתחשב בתוצאות העסקיות הגרועות בבל"ל באותה שנה. פסיקה זו התמכבה על סעיף הצמדה טוטאלי בהסכם העבודה הקיבוצי בבנק איגוד, אשר השווה את תנאי העבודה של עובדי בנק איגוד לאלה של עובדי בל"ל בזו הלשון:

"מוסכם בזה כי יחולו מלאה של תנאי שכר, טבלת שכר, רמות שכר, תנאים נלווים, עיסוק תעריפים, שיטת דירוג אישי ושיטת קידום הקיימים בבל"ל ביום חתימת זיכרון דברים זה ושיהיו קיימים מעת לעת..."

השופט סטיב אדלר בבית־הדין הארצי פסק, כי מכסת החופשה היא בגדר "תנאים נלווים" בסעיף ההצמדה. כמו כן נפסק כי כשם שהוויתור על ימי החופשה בבל"ל היה קשור למצבו המיוחד הגרוע של בנק זה באותה תקופה, כך גם העלאות שכר ושיפור תנאי עבודה בבל"ל היו קשורים למצבו המיוחד והטוב של בל"ל בתקופות אחרות. כשם שעובדי בנק איגוד זכו מכוח סעיף ההצמדה הגורף בהחלה אוטומאטית של הטבות אלה בבל"ל, ללא קשר למצבו העסקי של בנק איגוד באותו זמן, כך גם חל עליהם סעיף ההצמדה בגין הוויתור על ימי החופשה ללא קשר למצבו העסקי של בנק איגוד. השופט אדלר סיכם את ההליכים במלים הבאות:

"ארגון יציג רשאי להתנות על הסכם הצמדה והתוצאה היא כי קבוצת עובדים אחרת, אליה הצמידו העובדים את תנאי עבודתם, יכולה לשנות את תנאי העבודה לטוב ולרע והשינוי מחייב את הצמודים".

משה נסים:

מצד שרי המערך ניכרת דרישה אינטנסיווית לתוספות תקציב

מצד שרי המערך ניכרת דרישה אינטנסיווית לתוספות תקציב, ואני מקווה שאין בזה מגמות פוליטיות, מפלגתיות. כשם שלא הפליתי אותם לרעה, כך יש בדעתי להתייצב מול תביעות לא מוצדקות ולהמנע מאפליה לטובה, אומר שר האוצר.

יש להתייצב בנחישות רבה מול תביעות לפריצת מסגרת התקציב. אם נחזור למצב של תקציב גרעוני, כל עמלנו היה לשוא וישובו כל תחלואי המשק. שרי ישראל חייבים להבין את המשמעות הגרועה של מסגרת תקציב. העודף התקציבי שנרשם בשנת 86' היה המנוף העיקרי ליציבות, להורדת הריבית, לשמירת רווחיות היצוא, למניעת אבטלה וליכולתנו להתחיל ליצור תנאים לצמיחת המשק.

יצחק מודעי:

לא פיללתי ל"מיני רפורמות" אלא לשינוי מבני שלא בוצע

היעד הראשון של עצירת ההידרדרות של המשק וייצובו הושג במלואו, אולם לא הושג היעד השני של התוכנית הכלכלית: ביצוע שינויים מבניים דרסטיים במשק. לא נעשה ניסיון רציני לבצע שינויים אלה. כל הנימוקים שאם נבצע שינויים כאלה, היציבות תתערער, אינם תקפים. הפסדנו את שנת 86', השנה הטובה ביותר שיכולה היתה להיות למשק, ולא ביצענו שינויים מבניים, אומר יצחק מודעי.

בוצעו "מיני רפורמות" במערכת המיסוי ובשוק ההון, ולא לרפורמות הללו פיללנו. איני רואה שהצלחנו להתנתק מההתמכרות. יש לבצע באומץ־לב רפורמות עמוקות, אך הם מפחדים מהצל של עצמם.

גד יעקבי:

ההבראה טרם הושגה

התוכנית הכלכלית הצילה את המשק מאינפלציה מטורפת ומסכנת התמוטטות בתחום של מימון צרכינו במט"ח. התוכנית יצרה הזדמנות להבראת המשק, אולם ההבראה טרם הושגה. פריון העבודה והייצור אינם גדלים. במבנה המשק והתעסוקה עדיין לא חלו שינויים משמעותיים. באחרי הפיתוח אין עדיין התרחבות בפעילות כלכלית ובתעסוקה. השקעות ההון בישראל אינן גדלות והחיסכון הפרטי בירידה. עדיין אינו עומדים בפני משבר או סכנת זעזוע, ואפשר לפיכך להיערך להפניית המשק לקראת גידול ביצוא, בלימת הצריכה ועידוד החיסכון, שבהם המפתח להמשך התהליך הרצוי.

אהרן פוגל:

היענות לתביעות השונות תגדיל את התקציב במיליארד שקל

הדבר יביא לגרעון אדיר שיפגע הן ביציבות והן בסיכויי הצמיחה

הממונה על התקציבים באוצר, אהרן פוגל, מנתח בגאווה את הצלחתו להפחית ב־85' את רוב הגרעון החזוי בתקציב המדינה. פוגל אומר כי לאחר שמבצעים צעד חד־פעמי כזה במצב חירום, יש לפעול לכך שהסקטור הציבורי ימשיך ויתפקד בצורה מאוזנת לאורך שנים.

במגמה להשיג יעד זה, במהלך השנתיים האחרונות, הונהגה נורמה חדשה לנושא התקציב: הוחלט שכל תוספת תקציבית תלווה בהחלטות קיצוץ מגבילות, שיממנו את התוספת.

צעד נוסף שהופעל היה צמצום יכולתם של גופים ציבוריים להשיג אשראי למימון הוצאות חריגות. בעבר כאשר החליטה הממשלה על קיצוץ בתקציבי גופים ציבוריים, ניתן היה למצוא דרכים עקיפות, בנטילת אשראי ממערכת הבנקאות. הדבר אינו אפשרי כעת.

עקב כך הם נאלצים לפנות במישרין ולבקש סיוע ממשלתי. לחצים למתן סיוע כזה עלולים, לדעת הממונה על התקציבים, להביא לאובדן ההישגים. בין הנושאים העומדים על הפרק בבקשה למתן תקציב נוסף: מערכת החינוך, התיישבות, תוספת שכר, ביטחון, "לביא", ו"מעונות בית שמש".

על־פי הערכות באגף התקציבים, היענות לתביעות אלה עלולה להגדיל את התקציב במיליארד ש"ח. פוגל מזהיר שאם הממשלה תקבל החלטות להרחבת מסגרת התקציב כדי לממן נושאים אלה, הדבר יגדיל את הגרעון לממדים אדירים, שיפגעו הן ביציבות והן בסיכויי הצמיחה.

דוד ברודט:

היעד הוא אינפלציה של פחות מ־10% בשנת התקציב 1988

דוד ברודט, סמנכ"ל משרד התעשיה והמסחר שהופקד על ייצוב המחירים, סבור כי בתום שנתיים להפעלת תוכנית החירום אין ספק שהושג יעדה העיקרי של התוכנית בלימת האינפלציה.

עם זאת, היעד שאנו מציבים לעצמנו היום הוא להגיע לרמת אינפלציה הנהוגה בארצות המערב, של כמה אחוזים בודדים לשנה. על־פי הדרך שבה הלכנו עד היום, יש סיכוי להגיע לכך.

מאז התוכנית הכלכלית הסרנו את פיקוח המחירים מעל מרבית המוצרים והשירותים. ביולי 85' נמצאו 90 אחוזים מהמוצרים והשירותים תחת פיקוח לעומת 41 אחוזים כיום. אין לנו ספק שגם אם נסיר את הפיקוח מעל 16 אחוזים נוספים, לא יהיו הפתעות לרעה, אומר ברודט.

ההערכה היא שבשנת התקציב 87' תשרור במשק אינפלציה של 15 עד 12 אחוזים, והיעד הוא להגיע לאינפלציה של פחות מ־10 אחוזים בשנת התקציב 88'.

העיסוק בתחום המחירים מבהיר שהמשק הישראלי הוא משק קטן בעל ריכוזיות רבה מאוד. מציאות זו מחייבת מעורבות והתגלות גדולה יותר של הממשלה בתחום קביעת המחירים מה שהכלכלנים היו רוצים. הדרך להתמודד עם מצב זה היא בהגברת התחרותיות, על־ידי ייצוא מקומי מתחרה. יש לשקול התרת כמות לא גדולה של יבוא מתחרה, שיתרום לנשוא המחירים, וכן לפתח כלים מעודכנים לפיקוח על מונופולים וקרטלים, מוסיף ברודט.

לדעתו, עדיף שרשתות השיווק יוזילו בהדרגה ממבצעי האשראי שלהן ויתמקדו בהוזלה להורדת מחירים, לטובת כולם.

שנתיים לתוכנית הכלכלית / צבי זרחיה

נגיד בנק ישראל פרופ' מיכאל ברונו:

יש מקום לסיפוק מהישגי התוכנית הכלכלית אך יש גם חששות

נשקפת סכנה שניכנס למלכוד של 20 אחוז אינפלציה לשנה, ואי אפשר לשמור על שער חליפין יציב לתקופה ארוכה באינפלציה כזאת

בשני היעדים המרכזיים שהיו ביסוד התוכנית הכלכלית לייצוב המשק, האינפלציה ומאזן תשלומים, זכתה התוכנית של יולי 85' להישגים חשובים, אומר ל"הארץ" נגיד בנק ישראל פרופ' מיכאל ברונו.

האינפלציה השנתית ירדה מקצב של 500 אחוזים ל־20 אחוזים ועבר די זמן לקבוע, שאין זה אירוע חד־פעמי. למרות ההישג הגדול הזה, איני רואה בו סוף פסוק. יש אמנם מקום לסיפוק, אך גם לחששות.

בתחום מאזן התשלומים, למרות הרעה בחשבון המסחרי, מצב מטבע החוץ בכללותו השתפר לאין ערוך והדבר מתבטא בגידול ביתרות מטבע החוץ ושיפור מצב החוב החיצוני.

האינדיקטור הטוב ביותר הוא כיצד רואה אותנו המערכת הפיננסית הבינלאומית. כיום יש נכונות לתת לנו הלוואות בתנאים הרבה יותר נוחים מאשר בעבר ובסכומים העולים על מה שרוצים לקחת.

אשר לתחום הצמיחה, שאליו התוכנית לא התייחסה במישרין ורק התכוונה להכין את הבסיס לתהליך, במבט על השנה האחרונה קצב הפעילות הכלכלית במשק הארץ, התוצר בסקטור העסקי צומח בקצב של 4.5 אחוזים לשנה לפחות. החששות הגדולים מפני גידול באבטלה התבדו ושיעור האבטלה במשק כיום דומה במידה רבה לשיעור האבטלה בשנת 84־85', שהוא נמוך משיעור האבטלה ערב הפעלת התוכנית הכלכלית. בכל אחד מהתחומים אלה נרשם הישג, והדבר אף זכה להערכה בינלאומית.

ברונו, הנחשב לאבי התוכנית, אינו מסתיר את חששותיו מהסכנות הצפויות:

● אינפלציה. יש סכנה שניכנס למלכוד של 20 אחוזי אינפלציה לשנה, ואי אפשר להתמיד ברמת אינפלציה כזאת. היעד הוא להגיע לשיעורי אינפלציה שנתית של 10 אחוזים. יש לכך תנאים, שאם נעמוד בהם נוכל להשיג את היעד הזה.

● שכר. אין לצפות שהממשלה תיחלץ לעזרת מפעל שנותן תוספת שכר ותבצע פיחות או תתיר לו להעלות מחירים. פסיקת הבוררות למשל הובילה להעלאת שכר ב"סולל בונה", שאלמלא ניתנה אפשר היה לצמצם את מספר המפוטרים בקונצרן.

מפתיע שמי שזוכה בהצלחת התוכנית הכלכלית וייצוב המשק ובכך שבסופו של דבר היציבות תרמה להעלאת שכרם הריאלי של העובדים, לא למדו את הלקחים הללו.

● שער חליפין. המרכיב העיקרי בהצלחת התוכנית הכלכלית הוא היכולת לשמור על שער חליפין יציב, המותנה על־ידי תקציב מאוזן. אי אפשר להחזיק שער חליפין יציב לאורך זמן מבלי שהשכר מיוצב וכאשר שוררת במשק אינפלציה של 20 אחוזים לשנה.

● מדיניות מוניטרית. שמירה על שער חליפין יציב גורמת בעיות בניהול המדיניות המוניטרית. פערי הריבית הגדולים בין הארץ לחו"ל יוצרים תמריץ ליבוא הון מחו"ל, דבר המקשה על ניהול המדיניות המוניטרית. מדיניות הדוחפת להביא לשערי ריבית גבוהים יחסית בתחום השקלי במשק.

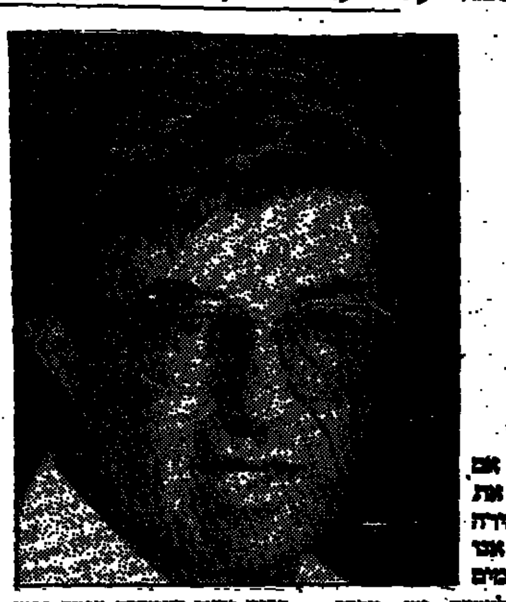

ברונו: אם נעשה את הבחירה הלא נכונה, אנו נהיה האשמים

כרגע נראה שנעצרה מגמת יבוא ההון לישראל, שהביאה בשעת החודשים האחרונים להמרה של מיליארד דולר. הדבר אינו מפתיע, ואולם נראה שזהו גל שבא אל סופו. בזמן של אי ודאות קיצונית לגבי היכולת לקיים שער חליפין יציב, ייתכן שחלק מהדולרים הללו "יברח" החוצה. ואולם איני רואה חשש לזה בחודשים הקרובים.

● מאזן מסחרי. חלה הרעה מתמשכת שהחלה ב־86' ונמשכת ב־87'. יבוא מוצרי ביניים גדל מאוד בשנת 86', ונמשך בקצב אטי בשנת 87'. משקלו של יבוא זה הוא 10 אחוזים מסך היבוא.

הגידול הכולל ביבוא הוא בחלקו תשומות לייצור וחומרי גלם, או מוצרי ביניים למערכת הייצור. גידול רב ביבוא מסוג זה מעיד על גידול בפעילות הכלכלית. הגידול החזוי ביבוא עולה על מה שנראה כקצב הגידול בפעילות הכלכלית, מכאן שחל גידול במלאים, עקב הצורך לחדשם, ויש התארגנות גבוהה למדי שהיבוא הזה לא ימשיך לגדול בחודשים הבאים. ביבוא נכסי השקעה נרשם גידול ניכר, כנראה עקב גידול בפעילות ובהשקעה במשק ולכן יש לראות זאת בברכה.

● אשראי הצריכה. הגידול בצריכה בשנת 86' היה גדול מהרצוי, דבר שהמשק אינו יכול לעמוד בו לאורך זמן. הגידול מבטא ירידה חריפה מאוד בשיעורי החיסכון הפרטי. למזלנו, גדל שיעור החיסכון הציבורי.

באורח פרדוקסלי, ייתכן שהצלחת התוכנית הכלכלית דווקא היתה לרועץ בתחום החיסכון הפרטי, משום הגידול בתחושת הביטחון המחודשת של הפרט, בהכנסותיו וברכושו. גם עליית היתר של ההכנסות משכר על חשבון הרווחים תרמה לירידה בחיסכון.

לא נתערב במבצעי האשראי של רשתות השיווק הגדולות, מכיוון שאיננו פועלים לגבי אשראי של מגזר ספציפי אלא פוקחים עין על סך האשראי במשק.

הורדת הריבית נעשתה במודע, לאחר שהושג ריסון בתחום התקציבי. צריך לזכור שעל כך זכינו לביקורת מצד גורמים בינלאומיים ובראשם קרן המטבע. יש לקוות שההתרחבות באשראי לא תחזור על עצמה בעוצמה כזאת גם השנה, שכן הבסיס הבנקאי לא ימשיך לעלות באותו קצב, לאחר שהציבור כבר ביצע את ההתאמות הדרושות בתיק הנכסים שלו ועבר לפיקדונות שקליים בלתי צמודים.

● תקציב. לשם העמקת הייצוב יש לשמור על ריסון התקציב. התרומה החשובה ביותר של הממשלה לתהליך הצמיחה תהיה בהימנעות ממעורבות יתר במשק. יש לאפשר הורדה משמעותית של נטל המס.

התרומה החשובה ביותר של התוכנית הכלכלית, מדגיש ברונו, היא החזרת האמון של הציבור בממשלה, החזרת האמון של המערכת הפיננסית הבינלאומית ביכולתו של המשק לפעול, והחזרת אמוננו אנו בעצמנו.

התוכנית נתנה לנו דוגמת המשק לבחור מחדש קצב אינפלציה וקצב צמיחה, אך בתנאי בחירה והשקעת יתר. אפשר לבחור גם לא נכון. אם נעשה את הבחירה הלא נכונה, נוכל להאשים בכך רק את עצמנו.

העורך: נחמיה שטרסלר

ישראל קיסר:

השכר בשירותים הציבוריים נשחק

המשק מתנהג כיום יחסית נורמלי מבעבר מבחינת האינפלציה ויציבות המחירים. זה הישג חיובי שהושג עקב תרומת העובדים. לצערנו, איננו רואים צמיחה כלכלית והדבר פוגע בתעסוקה ובעקיפין גם בהכנסה של ציבור העובדים, אומר ישראל קיסר.

כיום יש מודעות גבוהה מבעבר לכך, שאין חלוקה צודקת בין הנושאים בנטל. בתי קופת חולים, הצלחנו להחזיר את "השכר" בסקטור העסקי לרמתו ערב הפעלת התוכנית הכלכלית, אבל השכר בשירותים הציבוריים נשחק מאוד לאחר התוכנית ובינתיים לא חזר לרמתו הקודמת.

עמנואל שרון:

אנו רצים שוב אל האש למרות שנכווינו ממנה

התנאים לצמיחה משמעותית של המשק עדיין לא הושגו

מנכ"ל משרד האוצר ד"ר עמנואל שרון, שהשתתף בצוות המסדי שהתווה את התוכנית הכלכלית, סבור כי הלקח הראשון שיש להפיק ממצב המשק ערב הפעלת התוכנית הכלכלית הוא כיצד למנוע היווצרות אירוע טראומטי כזה בשנית. "תינוק שנכווה באש נזהר שלא להיכוות עוד פעם. אנו נכווינו ואולם אנו רצים אליה שוב. לא נראה שלמדנו את הלקחים ההתנהגותיים בתחומי הפרט, החברה והמשק.

"הלקחים שנבעים מהתוכנית הכלכלית חורגים מעבר לניסיון, שאני מקווה שלא נחזור עליו. אני בטוח שבשנה־שנתיים הקרובות לא נצטרך להפעיל תוכנית כזאת שנית, אבל איני מצליח להבין את הפסיכולוגיה וההתנהגות של הציבור בישראל. הזיכרון של העם קצר וכיום אין זוכרים מה עמדנו לפני שנתיים, או עמדנו לפני נקודת התפוצצות קוממית, ואיני יודע איך היינו מתגברים על משבר כלכלי טוטאלי, שבוודאי היה קורה אלמלא הפעלת התוכנית".

ד"ר שרון אינו מאושר מקצב עליית המחירים בארץ. יש לשאוף לרמות אינפלציה הנהוגות במשקים שעמם מקיימת ישראל קשרים מסחריים. דבר זה יוכל להוביל את המשק הישראלי למסלול הצמיחה. השאלה היא מהם התנאים המספיקים לצמיחה. בכלכלה אין כיום תאוריות מוצקות לגבי צמיחה. היתה תקופה שכלכלנים ניסו לפתח מודלים לצמיחה, ואולם מושג הצמיחה אינו מוגדר דיו.

האם יהיה פיחות?

באגף תקציבים באוצר גובש מסמך שלפיו לא יהיה מנוס מעריכת פיחות בחודש נובמבר 87', שכן בחודש זה אמורה להשתלם במשק תוספת יוקר בשיעור של 5–6 אחוזים. על־פי הערכות שונות, הוא לא יבוצע לפני ה־31 באוקטובר 87', מועד פדיון המניות הבנקאיות שבהסדר, מאחר שאלה צפויות לגדול הפיחות רק יגדיל את חוב הממשלה לציבור.

קיבוע שער החליפין בישראל מעורר מחלוקת בין כלכלנים: האם ניתן לשמור על שער החליפין קבוע ברמת אינפלציה שנתית של 15–20 אחוזים?

עמוס רובין, יועצו הכלכלי של ראש הממשלה, סבור כי אפשר להאט את האינפלציה באמצעות הפסקת הפיחותים ושמירה על שער החליפין קבוע לתקופה ארוכה.

אם חומרי הגלם והמוצרים המיובאים וכן שכר עבודה מקומי יוזלו מלעלות, עקב הפסקת הפיחותים, הרי שגם הוצאות הייצור לא יעלו וייפסק הלחץ על היצרנים המקומיים להעלות את מחיריהם.

הוא סבור שאין לנמנות ולהדפות על מחול של ירידת המיסכון באמצעות מדיניות של פיחותית, ויש להעביר לסקטור העסקי כי מתכוונים ברצינות לקיים מדיניות יציבה. יש לומר כי הפיחות שבוצע לפני שבעה חודשים אינו בבחינת סימן לבאות אלא מהלך חד־פעמי.

פרופ' איתן ברגלס, המשנה ליו"ר הוועדה המייעצת של בנק ישראל, סבור כי אין ברירה אלא להמשיך ולשמור על שער החליפין יציב. ניתן לבצע פיחותים מפעם לפעם אך לא פיחות רציף.

ד"ר עמנואל שרון אומר כי לא ניתן להחזיק לאורך ימים שער חליפין קבוע ברמת אינפלציה של 20 אחוז, ובמצב שכזה יהיה צורך לבצע מדי פעם פיחות. שרון סבור שיש להפחית את האינפלציה לרמות נמוכות מאלה הנהוגות כיום, כדי לשמור על שער החליפין קבוע.

פרופ' צבי זוסמן, בעבר המשנה לנגיד בנק ישראל, סבור שבאינפלציה של 20 אחוזים ברור שיידרשו פיחותים, ואין זה משנה אם מדובר בפיחותים בינוניים או זוחלים.

אריה שחר, מנכ"ל מפעלי ים המלח, אומר כי הסקטור העסקי מתכוון לפיחות שיבוצע בחודש נובמבר לאחר פדיון המניות הבנקאיות.

אילן וקסלר
תווך והשקעות
בנדל"ן
03-259796 ,03-217432

פלרום מציעה

בשכירות
ליד איצטדיון ר"ג
בית משרדים כ־3000 מ"ר, ניתן להתאמה לדרישות הדייר.
* * *
לרכישה
סמוך לקניון ר"ג
מבנה תעשייה כ־2700 מ"ר בנוי וכ־2000 מ"ר סככות. לשימוש עצמי או עם דייר.
* * *
פלרום נכסים (מלדין) 03-264625

מור — קרן נאמנות
מבחר — קרן צמודה
במודעות שפורסמו בהארץ 30.6.87 לציתומת בדבר השקעות הקרנות האמורות חלה טעות בשמות הנאמנים.
הנאמנים הם:
בקרן מור בנק הפועלים בע"מ.
בקרן מבחר בנק כללי לישראל בע"מ.
המנהל:
דיקלה — חברה לניהול קרנות נאמנות בע"מ

להשכרה 1400 ממ"ר
במקום הטוב ביותר בחיפה — צ'ק־פוסט
★ קומת קרקע
★ אפשרות לחלוקה
מתאים לחנות רווחה, אולם אירועים, תערוכות, גלריות, רהיטים, בתי קולנוע ועוד.
לפנות לת.ד. 6046 חיפה 31060, או טלפונית בימי ראשון או שני 04-723228

אלקו בע"מ
ELCO
הודעה בדבר קביעת שער הריבית על איגרות החוב (סדרה 2)
שער הריבית שתישא איגרות החוב הנ"ל לתקופה מיום 1.7.87 ועד ליום 30.12.1987 יהיה 8.4375% לשנה.
4.2187% למחצית השנה
שער הריבית הנ"ל נקבע על־ידי הנאמנים של מחזיקי החוב.
אלקו בע"מ

בית המשפט המחוזי בירושלים
הודעה בדבר בקשה למתן צו ירושה ומינוי מנהל עזבון
להווי ידוע כי הוגשה לבית המשפט המחוזי בירושלים בקשה למתן צו ירושה בתיק עזבונות 699/87 בעניין המנוחה גיאורה רג'זאן ז"ל שנפטרה ביום 28.4.1987 ולמינוי מורים רג'זאן למנהל העזבון בתיק עזבונות 700/87 וזאת לבקשת של המבקש מורים רג'זאן.
כל המתנגד לבקשות יגיש תוך 15 יום מפרסום הודעה זו את טענות התנגדותו, שאם לא כן יתן בית המשפט צו כמבוקש בבקשה.
אלישע מגל, עו"ד
ב"כ המבקש
רח' בן יהודה 5 ירושלים

שערי מטבע חוץ

30.6.87

המטבע	בנק לאומי מזומנים קניה	בנק לאומי מזומנים מכירה	בנק לאומי העברות והמחאות קניה	בנק לאומי העברות והמחאות מכירה	בנק הפועלים מזומנים קניה	בנק הפועלים מזומנים מכירה	בנק הפועלים העברות והמחאות קניה	בנק הפועלים העברות והמחאות מכירה	בנק דיסקונט מזומנים קניה	בנק דיסקונט מזומנים מכירה	בנק דיסקונט העברות והמחאות קניה	בנק דיסקונט העברות והמחאות מכירה	שער יציג	השינוי היומי
1 דולר	1.56	1.63	1.5990	1.6190	1.56	1.64	1.5990	1.6190	1.56	1.63	.5980	1.6181	1.6088	0.0035
1 ליש"ט	2.50	2.62	2.5739	2.6061	2.53	2.65	2.5752	2.6074	2.53	2.65	2.5752	2.6076	2.5861	0.0159
1 מארק גרמני	0.85	0.89	0.8742	0.8852	0.86	0.90	0.8747	0.8857	0.85	0.90	0.8737	0.8847	0.8790	0.0005
1 פרנק צרפתי	2.25	2.27	0.2621	0.2654	0.25	0.27	0.2622	0.2655	0.25	0.27	0.2617	0.2650	0.2634	0.0001
1 גולדן הולנדי	0.76	0.79	0.7763	0.7860	0.76	0.80	0.7770	0.7867	0.76	0.80	0.7757	0.7855	0.7810	0.0003
1 פרנק שוויצרי	1.03	1.07	1.0527	1.0658	1.03	1.08	1.0534	1.0665	1.03	1.08	1.0516	1.0649	1.0583	0.0004
1 כתר שוודי	0.24	0.26	0.2504	0.2535	0.25	0.26	0.2506	0.2537	0.24	0.26	0.2500	0.2531	0.2517	0.0003
1 כתר נורבגי	0.23	0.24	0.2385	0.2415	0.23	0.25	0.2383	0.2413	0.23	0.25	0.2381	0.2411	0.2396	0.0003
1 כתר דני	0.22	0.23	0.2305	0.2333	0.23	0.24	0.2304	0.2333	0.22	0.24	0.2301	0.2330	0.2316	0.0004
1 מרק פיני	0.35	0.37	0.3590	0.3635	0.35	0.37	0.3589	0.3634	0.35	0.37	0.3585	0.3630	0.3611	0.0005
1 דולר קנדי	1.17	1.22	1.1985	1.2135	1.18	1.23	1.1992	1.2142	1.17	1.23	1.1979	1.2129	1.2066	0.0020
1 דולר אוסטרלי	1.08	1.19	1.1518	1.1662	1.11	1.19	1.1511	1.1654	1.11	1.19	1.1499	1.1644	1.1584	0.0031
1 ראנד דרא"פ	0.51	0.61	0.7798	0.7896	0.47	0.79	0.7809	0.7906	0.49	0.69	0.7809	0.7907	0.7857	0.0009
10 פרנק בלגיים	–	–	0.4209	0.4261	–	–	0.4210	0.4263	–	–	0.4210	0.4263	0.4236	-0.0001
10 שילינג אוסטריים	1.21	1.27	1.2420	1.2576	1.22	1.28	1.2448	1.2603	1.22	1.28	1.2428	1.2585	1.2505	0.0008
1000 לירות איטלקיות	1.17	1.24	1.2060	1.2211	1.18	1.26	1.2068	1.2218	1.18	1.26	1.2051	1.2203	1.2124	0.0005
100 ינים יפאניים	1.06	1.11	1.0876	1.1012	1.07	1.12	1.0865	1.1001	1.06	1.12	1.0878	1.1015	1.0942	-0.0038

גלגל הבורסה / אריה לביא

הירידות החריפו

הריצצים וירידות השערים בשוק המניות החריפו אתמול, ודווקא כאשר שררו ציפיות לשיפור מסויים במסחר; היו שהעריכו שקרנות הנ־אמנות ירצו, ביום המסחר האחרון של החודש, לשפר במקצת את התשואות שהן מציגות. אך כפי שה־תברר, כבר בשעות הבוקר, במהלך המסחר במשתנים, הציפיות היו מופרזות.

יותר מזה, ההערכות לפיהן יהיה מי שינסה לדחוף את השוק כלפי מעלה גרמו לכך שגופים נוספים, שנמנעו עד כה ממכירת ניירות ערך, מכרו אתמול כמויות גדולות ובכך תרמו להעצמת הריצצים ולירי־דת השערים.

מדד המניות הכללי ירד אתמול ב־1.95 אחוז והמדד ללא מניות הבנקים ירד ב־4.13 אחוזים. בכך הגיע המדד לרמה הנמוכה ביותר — 129.68 נק' — מאז סוף אפריל. אז היה מדד המניות בשיא — 175 נק'.

במהלך יוני ירד המדד הכללי ב־7.6 אחוזים והמדד ללא מניות הבנקים ירד ב־19.94 אחוז. כל מדדי המניות ירדו למעט מניות הבנקים שבהסדר שעלו 3.26 אחו־זים. הירידה החדה ביותר נרשמה במניות הטכסטיל וההלבשה שמדדן ירד ביוני ב־24.81 אחוז.

הפדיונות בקרנות 6 מיליוני דולרים

הפדיונות בקרנות הנאמנות הס־תכמו בכ־6 מיליוני דולרים. ב־בורסה מעריכים כי הפדיונות הסתכמו במהלך יוני בכ־70—80 מי־ליון דולר.

במהלך המסחר במשתנים נרשמו ירידות בשעור של עד 7 אחוזים שהוא שעור הירידה המקסימלי בשלב המסחר הזה. מרביתם של 23 הניירות הנסחרים במשתנים ירדו עד 4—5 אחוזים. המחזור במשתנים היה קטן מהרגיל והסתכם ב־2.9 מיליוני שקלים וסך המחזור במניות החופשיות הסתכם ב־14.8 מיליון שקל.

מדד	יומי	שינוי ב%
מדד מניות כללי	122.23	−1.95
כללי ללא בנקים	129.68	−4.13
מדד אג"ח כללי	111.75	0.53
אג"ח צמוד מדד	110.92	0.53
אג"ח צמוד מט"ח	116.32	0.37

מניות כור ירדו ב־10 אחוזים

מניות קונצרן כור ירדו אתמול ב־10 אחוזים וזאת בתגובה למאזן של החברה שפורסם אתמול, ואשר הצביע על ירידה חדה ברווחיות. מניות אלה נסחרות אחת לשבוע וגם במהלך יום המסחר הקודם, בשבוע שעבר, הן ירדו ב־10 אחוזים. יצויין שאת מניות כור מחזיקות קרנות נאמנות רבות.

המניות הכבדות, אשר יורדות בדרך כלל ירידות מתונות, גם בי־מים גרועים, סבלו אתמול מירידות חדות — עד 5 אחוזים. דלק קונט־השקעות ירדו ב־5.2 אחוזים, הכשרת הישוב ב־4 אחוזים, רובק ב־3 אחוזים, פולגת ב־6.8 אחוזים.

במניות הספקולטיביות נרשמו ירידות של 10 אחוזים ויותר. ב־10 אחוזים ירדו: ציון־אחזקות, קריסטל, החברה הכלכלית לירושלים, אקרש־טיין, ומ.ב.ג. ירדן ירדה ב־11.6 אחוז.

כלל קונה כללית־תעשיות מחוץ לבורסה

חברת כלל קנתה אתמול, בעסקה מחוץ לבורסה, כ־200 אלף מניות של כלל תעשיות מחברת לאומי־פיא. העסקה נעשתה בשער שנקבע ביום המסחר הקודם, כלומר לפני שהמדד ירד, אתמול, בארבעה אחו־זים.

תנודות קלות במניות ההסדר

במניות ההסדר היו לרוב תנודות קלות. המחזור בבנקאיות שבהסדר הגיע ל־3.4 מיליוני שקלים. בב־מדדי המדד היו עליות של עד אחוז וחצי והיתה בהם פעילות רבה מהרגיל מצד משקיעים מוסדיים הרוכשים אגרות בימים האחרונים של החודש. לעומת זאת נרשמו הריצצים וירידות בחלק מהאגרות הדולריות.

	תשואה שנתית דולרית ב%
בל"ל 0.1	13.40
הפועלים ש	13.65
אי.די.בי. רת	13.98
דיסקונט א	13.39
המזרחי ש	13.66

גידול ניכר בפעילות במ.ק.מ.

במ.ק.מ. היה אתמול מחזור גבוה יחסית לתקופה האחרונה, הוא הסתכם ב־43.6 מיליון שקל.

הפדיה	ימים לפדיון	שער	תשואה חודשית
727	7	99.68	1.40
737	14	99.41	1.29
747	21	99.14	1.26
757	28	98.87	1.24
817	35	98.58	1.25
827	42	98.33	1.23
837	49	98.04	1.24
847	56	97.77	1.23

הודעות בורסה

- ההפסד של חברת מלונות דן לסוף פברואר 1987 מגיע ל־7.7 מי־ליוני שקלים לעומת 3.5 מיליוני שקלים בשנה הקודמת.
- ליפשיץ — הדו"חות הכספיים ל־1986 תוקנו וההפסד של החברה גדל ל־6.9 מיליוני שקלים לעומת 4.3 מיליוני שקלים. אתמול לא נערך מסחר במניות החברה.
- אלקול — הזכויות בתשקיף אלקול נוצלו במלואן.

תן למומחי מיטב לנהל את תיק ההשקעות שלך
מיטב
הניהול באמצעות פקדונך בסניפי הבנק שלך
ייפוי הכח למיטב מוגבל לקניה ומכירה של נ"ע
מיטב יועצי השקעות וני"ע בע"מ. בניהול צבי סטפק ושלמה סימונובסקי
רמת גן - ביאליק 51 א' טלפון: 727506 תל-אביב, נחמני 9 טלפון: 290251

שערי קרנות הנאמנות

הקרן	מחיר יחידה	מחיר פדיון	השינוי בנקודות	השינוי באחוזים
אב	5470.43	5396.46	−130.01	−2.35
אבוקה	529.23	518.96	−17.78	−3.31
אגח	247.34	242.61	0.29	0.12
אדיר	1614.81	1583.32	1.56	0.10
אודם	2726.39	2673.47	−95.17	−3.44
אופיר	1897.29	1859.77	2.13	0.11
אור	439.53	430.36	0.23	0.05
אוריין	148.78	145.81	−0.28	−0.19
אורלי	269.69	267.83	−0.48	−0.18
אורן	772.92	758.08	−4.92	−0.64
אייל	3816.54	3743.26	5.93	0.16
אירים	5364.97	5247.17	−48.05	−0.91
איתן	731.09	716.49	−0.18	−0.03
אלון	600.31	587.97	1.55	0.26
אלמוג	657.82	644.96	2.39	0.37
אנליסט	102.10	100.06	−0.05	−0.05
ארז	356.63	349.83	−13.34	−3.67
אש	173.82	170.04	−7.24	−4.08
אשל	181.44	177.91	0.45	0.25
אתגר	242.74	240.49	−1.24	−0.51
בדולח	2700.45	2648.97	−68.69	−2.53
ברוש	542.19	531.89	−6.32	−1.17
ברק	543.28	532.80	−11.93	−2.19
ברכה	303.02	297.23	−0.47	−0.16
גביש	1538.49	1508.92	−6.15	−0.41
גבע	1071.81	1056.30	−1.32	−0.12
גורן	426.09	418.09	−0.48	−0.11
גיא	9856.31	9710.30	−34.60	−0.36
גיל	3307.91	3245.93	−18.59	−0.57
גלית	606.07	598.87	−0.42	−0.07
דובדבן	406.84	402.97	−4.97	−1.22
דוכיפת	491.60	482.11	−6.36	−1.30
דולב	238.51	233.50	−0.19	−0.08
הדרן	1479.47	1452.57	−3.04	−0.21
הון	262.21	257.38	−0.11	−0.04
הילה	579.54	569.16	−2.54	−0.44
הדר	378.54	372.22	−7.72	−2.03
דקל	437.13	428.87	−13.57	−3.07
הדס	413.37	409.73	−14.53	−3.42
ורד	529.67	520.62	−1.05	−0.20
זהבית	2703.46	2645.04	−51.21	−1.90
זוהר	20298.58	20003.11	−9.23	−0.05
זיו	18858.68	18584.96	−15.94	−0.09
זמיר	528.22	517.89	−18.79	−3.50
חוחית	158.45	154.97	0.50	0.32
חליפין	131.64	131.06	0.16	0.12
חלמיש	210.37	206.31	0.78	0.38
חן	140.14	139.58	0.06	0.04
טופז	1431.12	1399.71	5.66	0.41
טל	6106.35	6030.31	0.85	0.01
יובל	424.47	416.40	1.11	0.27
יהלום	2514.41	2465.73	−72.47	−2.86
יסודות	404.43	400.52	−4.76	−1.17
יערה	420.72	411.76	0.05	0.01
כוכב	354.22	347.45	−12.68	−3.52
כחל	135.16	132.55	−0.37	−0.28
כלנית	637.76	626.13	−3.37	−0.54
כספית	254.60	252.13	−1.35	−0.53
כרמל	148.34	145.33	−0.23	−0.16
כתר	1183.62	1160.83	−1.73	−0.15
להב	4746.68	4658.00	−16.61	−0.36
למשקיע	121643.58	119633.94	28.03	0.02
לפיד	431.30	422.93	−16.22	−3.69
לקט	1777.34	1741.91	9.11	0.53
לשם	334.97	328.43	2.26	0.69
מבחר	1252.74	1229.13	−1.46	−0.12
מבטח	3661.94	3629.19	−8.37	−0.23
מגד	254.66	251.04	1.80	0.72
מגן	3594.55	3561.75	−36.27	−1.01
מגל	390.20	386.84	−2.05	−0.53
מור	1975.89	1947.91	−64.50	−3.21
מורן	931.12	922.53	−14.92	−1.59
מטה	25707.25	25287.31	−467.86	−1.82
מיסר	968.95	950.43	−3.77	−0.40
מעוף	4594.10	4507.90	−125.28	−2.70
מעיין	757.97	743.86	−2.24	−0.30
מקשה	339.82	338.19	1.80	0.54
מרגלית	1515.13	1485.52	−35.79	−2.35
מרווה	117.46	117.10	−0.36	−0.31
מרום	1252.88	1229.15	−5.74	−0.46
נגה	28047.16	27643.14	−236.89	−0.85
נופך	327.25	320.99	−11.88	−3.57
נטע	504.95	494.78	−5.25	−1.05
נילי	6637.78	6543.49	−241.15	−3.55
סביון	667.24	654.98	−7.81	−1.18
סגולה	134.60	131.92	0.30	0.23
סלע	340.34	333.68	0.75	0.23
סנונית	493.03	483.45	0.31	0.06
סער	397.06	389.85	−5.43	−1.37
ספיר	183.84	182.95	−0.73	−0.40
עדיף	381.07	374.09	−7.46	−1.96
עידית	821.90	806.25	−27.21	−3.26
עידן	477.17	470.77	−4.32	−0.91
ענבר	1266.81	1240.56	6.64	0.54
ענת	2658.26	2637.22	−80.78	−2.97
עפרוני	457.73	447.69	1.28	0.29
ערמון	136.89	134.27	0.31	0.23
פאר	1686.13	1653.83	−20.64	−1.23
צבר	575.69	564.31	−0.48	−0.08
צופית	485.86	476.30	−7.05	−1.46
צוק	119.93	119.46	0.55	0.46
צמיד	1049.68	1028.04	2.73	0.27
צמיחה	538.52	531.10	−11.15	−2.06
צפרת	1846.77	1810.72	−2.11	−0.12
קלע	2339.40	2327.74	−30.29	−1.28
רונית	18744.51	18593.58	−603.40	−3.14
רימון	124.36	124.10	0.28	0.23
רקפת	809.78	796.56	−2.33	−0.29
רשף	407.96	399.22	0.63	0.16
שביל	416.50	408.50	0.92	0.23
שהם	335.01	327.06	1.05	0.32
שירה	452.98	449.91	−3.83	−0.84
שמיר	376.02	368.59	1.01	0.27
שנהב	897.01	884.35	−32.19	−3.51
ששק	913.68	891.93	−45.48	−4.85
שקד	179.35	175.83	0.57	0.33
תאנה	252.50	250.29	−5.98	−2.33
תדהר	574.04	571.18	−12.79	−2.19
תירוש	506.51	500.49	0.49	0.10
תפוז	224.15	219.95	1.15	0.53
תפוח	183.35	182.66	−0.28	−0.15
תרשיש	1432.18	1404.23	12.79	0.92
תשורה	498.78	492.02	−0.56	−0.11

שערי אגרות החוב

3% מלווה מדינה (הצמדה 100%)

סדרה	שער	שינוי
3601	38017	−259
3602	35762	−236
3603	33225	−226
3604	29908	−237
3605	27269	−222
3606	25662	−215
3607	23900	+14
3608	22592	+13
3609	21495	+12
3610	19693	+394
3611	19127	+114
3612	18649	+216
3613	18126	−19
3614	17666	+3
3615	16249	+9
3616	15126	+446
3617	13844	+7
3618	13076	+93
3619	12110	+6
3620	11459	+7
3621	10884	+6
3622	9814	+5
3623	9151	+21
3624	8615	+21
3625	7848	+11
3626	7406	+11
3627	6867	+10
3628	6308	+4
3629	5909	+3
3630	5585	+3
3631	5127	+3
3632	4827	+3
3633	4559	+3
3634	4056	−24
3635	3835	−23
3636	3693	−25
3637	3416	+1
3638	3246	+2
3639	2971	+2
3640	2470	−16
3641	2141	−13
3642	1900	+9
3643	1648	+7
3644	1460	+1
3645	1316	+1
3701	1093	+33
3702	841.7	+25.1
3703	745.5	+0.5
3704	638.1	+0.4
3751	385.5	+0.2
3752	135.1	+1.6
3753	129.7	+1.6
3901	126.4	+1.7
3902	120.3	+1.6
3903	119.4	+1.6
3904	117.4	+1.6
3754	118.5	+1.8
3755	114	+1.7
3756	110	+1.7
3757	107.9	+1.7
3758	106.6	+2.4
3759	109.5	+2.5
3760	107.9	+2.5
3761	105.6	+2.5
3762	102.8	+2.5
3763	99.6	+2.4
3764	97.6	+1.6
3765	95.2	+1.5
3766	94.1	+1.6
3791	100.2	+1.1
3792	98.4	+1.1
3826	119	+0.8
3827	116.7	+0.8
3828	112.6	+0.8
3829	110.4	+0.8
3830	109.1	+1.7
3831	111.9	+1.7
3832	110.4	+1.7
3833	107.9	+1.6
3834	105.1	+1.7

4.25% שג"א

סדרה	שער	שינוי
4101	365.4	+0.2
4102	145.7	+0.1
4103	139.9	+0.1
4104	135.4	+0.1
4301	135.4	+0.1
4302	128.4	+0.1
4303	127.5	+0.1
4304	125.4	+0.1
4105	111.7	— —
4106	108.8	+0.1
4107	105.4	+0.1
4108	103.5	+0.1
4109	101.6	+0.7
4110	100.4	+0.7
4201	125.6	+0.9
4204	116.7	+0.8
4205	114.5	+0.9
4206	111.9	+0.6
4207	114.8	+0.7
4208	113.2	+0.7
4209	110.7	+0.7
4210	107.8	+0.7
4211	104.4	+0.6
4212	102.6	+0.6
4213	100.1	+0.6
3212	205300	— —
3213	196200	— —
3214	187400	— —
3501	177700	— —
3502	182591	— —
3503	168774	— —
3504	157500	−9500
3505	155100	+1100
3521	155560	— —
3522	149500	— —
3523	141000	— —
3524	141400	+1400
3525	138000	— —
3526	137000	— —
3527	134000	+440
3528	131800	— —
3529	141100	+2700
3530	135000	— —
3531	134000	+800
3532	130500	— —
3533	129800	+700
3534	122300	+750
3535	122050	— —
3536	122200	— —
3537	122000	— —
3538	114550	−300
3539	114501	— —
3540	114700	— —
3541	110400	+280
3542	109950	— —
3543	104500	+158
3544	104850	— —
3545	102375	+211
3549	96661	+207
3552	88673	+196
3554	88459	+204
3555	88459	+204
3546	102431	−100
3547	102198	−101
3548	102083	−101
3550	96707	−101
3551	96323	−103
3553	88174	+50
3556	83931	−316
3558	83759	−331
3559	80794	−320
3560	76417	−326
3557	84581	−252
3572	76803	−262
3561	76636	+255
3571	76420	+255
3573	77047	+37
3574	74208	+41
3577	74129	+42
3578	68481	+39
3575	74174	+42
3576	73969	+41
3579	68269	+38
3580	63668	+167
3581	57900	+156
3582	53395	+148
3583	49336	+141
3584	46911	+138
3585	44468	+135
3586	40568	−81
3588	40511	−84
3589	36988	−77
3587	39831	−132
3591	36273	−125
3592	36232	−124
3593	36170	−125
3590	36944	+840
3595	35206	+826
3594	35514	+1023

5% מלווה פיתוח (בריבית כפולה)

סדרה	שער	שינוי
2001	153100	+200
2002	152900	+500
2003	147200	+500
2004	147100	+400
2005	138600	+500
2006	138700	+600
2007	136000	+900
2008	136000	+1000
2009	136100	+700
2010	134300	— —
2011	132800	+600
2012	132000	+399
2013	132300	— —
2014	129700	+1000
2015	129300	+1025
2016	129200	— —
2017	133000	+1000
2018	131300	+800
2019	130800	— —
2020	127000	+1000
2021	127000	+950
2022	120000	+1800
2023	119200	+1200
2024	111400	+1000
2025	111600	+1100
2026	111700	+1000
2027	107500	+1100
2028	110500	+1000
2029	102050	+1050
2030	103800	+1200
2031	100500	+1100
2032	102653	+55
2034	97025	+52
2033	99658	+2803
2035	91685	+2709
2036	88804	+808
2038	84595	+802
2040	81486	+807
2037	86013	+44
2039	82988	+808
2041	75998	+36
2052	72210	+39
2051	77419	+37
2053	75362	+38
2055	69717	+35
2054	67548	+36
2056	62532	+34
2057	64081	+53
2059	58250	+50
2058	58907	+29
2060	54433	+27
2061	39712	−841
2062	36244	−790
2063	34553	−778

רימון

סדרה	שער	שינוי
7001	263.8	+0.9
7002	255.8	+0.9
7003	240	+0.1
7004	228.8	+0.1
7005	218.2	+6.9
7006	199.4	+0.5
7007	186.8	+1.7
7008	177.6	+1.7
7009	172.4	+2
7010	162.3	+2.1
7011	153.8	+1.5
7012	148.5	+1.5
7013	141.1	−0.8
7014	123.5	+2.2
7015	105.5	+0.6
7016	104.9	+0.7
7017	104.2	+0.7
7018	104	+0.7
7019	104.4	+0.7
7020	104.2	+0.7
7021	103.3	+0.7
7201	102.6	+1.1

גלבוע

סדרה	שער	שינוי
6101	13623	+41
6102	8274	+81
6103	7355	+30
6104	6799	+16
6105	6444	+14
6106	6235	+71
6107	6009	+70
6108	4353	+55
6109	4154	+53
6110	4083	+52
6111	3557	+35
6112	3257	+35
6113	2216	+24
6151	849.5	+7.3
6152	815.6	+7
6153	703	+14.9
6154	691.9	+14.7
6155	462.7	+9.3
6156	365.8	+4.5
6157	272.7	+0.6
6158	258.7	+0.6
6159	219	+4.9
6160	207.4	+6.4
6161	200.5	+6.2
6162	181.5	+4.2
6163	166.3	+0.4
6164	159.9	+0.4
6165	148.2	+0.4
6166	140.3	+0.3
6167	137.3	+0.3
6168	135.3	+0.3
6169	128.4	+2.6
6170	119.7	+0.2
6171	87.8	+0.2
6172	86.7	+0.2
6801	92.4	+0.2

ארמון

סדרה	שער	שינוי
2508	124.7	−1.7

צמודות זהב

סדרה	שער	שינוי
יזר 5	122.7	−0.3

100% מט"ח

סדרה	שער	שינוי
אל אופ	1295	−30
אלבית	212	+0.3
אלתא	1224	+9
אלסינט	2200	−3
מאקסם	833	— —
תדיר 84	95.8	−1.5
תדיר 85	391	— —
הב היש	228	— —
דיס הש	185.2	— —
כור	165.1	— —
כלל	441	— —
מ'צפ ד	206.8	— —
מ'צפ מ	287.8	— —
מ'צפ י	329	— —
רן	119.5	— —
סול בנ	160.1	— —
תיעש	219	+2.5

מדד/מט"ח

סדרה	שער	שינוי
בל.ת.	141	−1
דיס הש	144.1	+1
כור	140.1	+3.9
כלל	178.1	+1.1
מז דיס	142.8	−1
משא מז	135.2	+3.2
משא מז	129.2	+3.7
משא מז	117	— —

טוס דיינרס
בתוכנית „דיינרס עדיף בחו"ל"
6 יתרונות ו-6 תשלומים
כשאתה יוצא לחו"ל אתה רוצה לנצל את כספך ולהגן בדרך הטובה ביותר. שלוף דיינרס זה עדיף בחו"ל.
● בלעדי: חיוב אחת לחודש ב־1 או ב־15 לחודש.
● אופציה* 6 תשלומים חודשיים שקליים על הוצאותיך בחו"ל (בריבית של 3% לחודש) במסגרת הקצבה אישית.
● כרטיס בינלאומי ל־3 חודשים וכרטיס מקומי חינם לשנה.
● אופציה: כרטיס להשכרת רכב חינם ותעריף השכרה הוא תעריף מיוחד.
● שרות הסעות מיוחד לשדה התעופה. כולל נשיאת מזוודות (בתשלום מיוחד).
● ארוח V.I.P בשדה התעופה במסגרת חדר האח"מים של טרקלין השטיח האדום (בתשלום).
* כפוף לתנאי ההצטרפות לתוכנית ובתוקף עד 31.12.87
[illegible]
דיינרס קלוב ישראל בע"מ טל' 03-295858 שד' רוטשילד 61 ת"א.

שערי המניות 30.6.87

שם המניה	השער אתמול		המחזור שח ע"נ	השינוי בנקודות	השינוי ב%	הצע/ביקוש שח ע"נ
בנקים שאינם נכללים בהסדר ההצמדה						
אוצה ש	31700		4	−200	−0.9	−4
הספנות 0.1	1880		6611	−20	−1.1	−4418
הספנות א 0.5	1099	תב	4121	−71	−6.1	−7463
הספנות אפ 2			—	הפסקה	מסחר	—
כללי לא בהסדר	25100	תב	49	−1500	−6.1	−81
בנק צפון אמר' 1.0			—	הפסקה	מסחר	—
בנק צפון אמר' 5.0			—	הפסקה	מסחר	—
מ.ג.ב. 0.5	7900		6101	−315	−3.8	−12058
בנק בינלאומי 05	6511		945	−522	−4.7	−1555
בנקים הנכללים בהסדר ההצמדה						
אדיבי רג 100.0	97080		587	−600	−0.6	−215
אדיבי ב 100.0	97000		1	−2000	−2	−5
אדיבי בב א	996400		5	−16000	−2.6	−7
אגוד 0.1	13350		191			+19
דיסקונט ב	133320		17	−1900	−1.5	−105
דיסקונט א	125700		157	−200	−0.2	−187
דיסקונט שה ב	14897		5	−53	−0.4	−51
המזרחי ש	40400		620			−67
המזרחי ב	40995		44			+78
המזרחי שה 9			—	הפסקה	מסחר	—
הפועלים בבב	92000			+997	+1.1	+6.1
הפועלים ש	66700		1847	−300	−0.5	−2569
הפועלים ס	66949		136	+199	+0.3	+161
כללי א 1.0	170451		30	−800	−0.5	−29
כללי שה ז	8440		531	+110	+1.3	+875
כלל 0.1	42500		1734			−971
כלל שה 11	16090		201	+100	+0.6	+250
מימון זהור 1.0	56300	מב				
מימון זהור 5.0	27980		1	−600	−2.1	−1
בנקים למשכנתאות						
אדנים 0.1	25000		12	−1100	−4.3	−25
לאומשכנ' ש	8955	בב	469	−995	−10	−980
לאומשכנ' ב	9450		41			+48
כרמל ש	6035		250	−200	−3.2	−750
כרמל שה 1	3930		16	+5	+0.1	+134
כרמל ב' 5.0			—	הפסקה	מסחר	—
פת משכ' ש	2210		1992	−69	−3	−1955
משכן ב ש	3680	תב	1823	−200	−5.2	−3837
עצמאות 0.1	18000		51	−600	−3.2	−73
טפחות בבב ש	32900	מב				
טפחות רג ש	22350		100	−1000	−4.3	−271
טפחות שה 1	9850			+50	+0.5	+50
טפחות שה 2	5090		100	+44	+0.9	+450
ישכון 1.0	3450	בב	217	+60	+1.8	+178
ישכון 5.0	1686		1117			
מרכז 1.0	7817					−2
מוסדות מימון						
שלמון אמו	705		.1	−50	−6.6	−22481
החקלאות מבכ א	194997		35.5			−5
החקלאות מבכ ג	178800			−1442	−0.8	−1
לאומי תעש' א ש	12000	תב	70	−850	−6.6	−127
פתוח תעש' מבב	162500		1	−1400	−0.9	−11
פת תעש' בב 3	390000	תב		+30000	+8.3	+15
פת תעש' בב גג	256000		5	+12000	+5.4	+15
פת תעש' בב גגג	231500			+8000	+3.6	+16
פת תעש' בב ד	237000			+2000	+0.9	+5
פת תעש' בב דד	69000	מב				
כרמו קבלנים 5.0	1012		11678			
תיירות בב	195049		1			−1
כלל ליסינג 0.1א	20500		15	−164	−0.8	−44
כלל ליסינג 0.5	18900	תב	292	−1000	−5	−678
כלל ליסינג אגח	17000		114.1	−350	−2	−118
ביטוח						
איתן	160		5600	−8	−4.8	−5157
אררט 0.1	1280		150	−30	−2.3	−238
אררט א 0.5	918		871			−257
בטוח משנה 0.1	599	תב		−35	−5.5	−6420
בטוח משנה 0.5	235		13190	−12	−4.9	−26682
הדר 1.0	226		7404	−10	−4.2	−11832
הדר 5.0	178.5	תב	18047	−15.5	−8	−31647
הדר אופ סד 2	221	תב	2000	−19	−7.9	−12490
הפניקס 0.1	765		7350	−35	−4.4	−11909
הפניקס 0.5	730		1780	+1	+0.1	+1787
המשמר-הראל 1.0	3700	בב	220	−200	−5.1	−260
המשמר-הראל 5.0	3490		445	−170	−4.6	−1145
מגדל 1.0	2540	תב	60	−260	−9.3	−60
[illegible]	[illegible]		318	−20	−1.2	−318
סהר 1.0	[illegible]	תב	10736	−25	−6.3	−13190
סקורית 0.1	[illegible]		611	−21	−1.5	−686
צור ש	[illegible]		14200	−8	−3.2	−18492
ציון השקעות 1.0	8490	תב	18	−945	−10	−88
ציון השקעות 5.0	3135	תב	440	−257	−10	−440
חסנה ש	297		9070	−11	−3.6	−9056
מסחר						
אינטר גאבא 1 ש	8000		65	−200	−2.4	−65
אינטר גאבא 5 ש	3870	תב	1290	−220	−5.4	−5545
מחר' עזרא 1.0	851	תב	1696	−50	−5.6	−5017
מחר' עזרא אפ	650		200	−5	−0.8	−200
כלל סחר	398	תב	46667	−31	−7.2	−93980
אגח 4	307	תב	14502	−33	−9.7	−48699
אגח 2	150		8690	−5	−3.2	−11690
קריסטל 1.0	838	תב	9095	−93	−10	−10799
רפק 0.1	24700		1.7	−300	−1.2	−33.6
רפק 0.5	11990		28	−10	−0.1	−35
שופרסל א 2.0	12370		292	−237	−1.9	−292
שופרסל ב 10.0	8097		200	−347	−3.8	−164
שירותים						
הראל 1.0	1450		224			+134
מבנה התעשה 0.1	770	תב	7184	−45	−5.5	−4254
מבנה התעשה 0.5	289		6626	−15	−4.9	−16608
קווי 0.1	1185	תב	2050	−114	−8.8	−4715
קווי 1.0	287	תב	28166	−18	−5.9	−73948
מוטו' קרובה 0.1	2485	מב		−131	−5	−729
מוטו' קרובה 0.5	1100		4563	−15	−1.4	−6344
קונטרוסים 0.1	3040	מב		−160	−5	−754
קונטרוסים 0.5	2031	תב	677	−180	−8.1	−1110
מלונות ושירותי תיירות						
קופל 1.0	7800	תב	125	−650	−7.7	−278
רלק ג ש	2402	תב	2945	−132	−5.2	−4955
גלי זהר 1.0	5031	תב	99	−559	−10	−276.1
גלי זהר 5.0	3850	תב	80.6	−350	−8.3	−101.2
מלונות דן 1.0			—	הפסקה	מסחר	—
מלונות דן 5.0			—	הפסקה	מסחר	—
חוף האלמוג 1.0	6500		1390			−1430
נכסי כפר 1 ש	2950		400			
מלונות הירדן	2275		120	+56	+2.1	+149
מחשבים ושירותי מחשבים						
איכות מחשבים	1122		1146	−30	−2.6	−2525
דטה סיסטם 1.0	9700		155			−164
תג.ל.ג. 1.0	4800		992	−180	−3.6	−1259
יטגא 1.0	5509	תב	64	−612	−10	−66
כלל מחשבים 1.0	10400	תב	40	−800	−7.1	−114
מ.ל.ל. 1.0	14000		79	−420	−2.9	−79
מ.ל.ל. 5.0	6250		175	−100	−1.6	−175
משוב מחשבים 1.0	515		115	−8	−1.5	−399
משוב אופ'	375	תב	110	−29	−7.2	−110
ניקוב מחשבים 1	1710	תב	351	−190	−10	−1111
ניקוב מחש' 5	864	תב	4780	−96	−10	−6705
ניקוב אופ סד 2	4150		479	−20	−0.5	−49
תים מחשבים 1.0	780	תב	2655	−60	−7.1	−7271
נדל"ן, בינוי ופיתוח						
אבנים בנוי וש			—	הפסקה	מסחר	—
אבנים בנוי 5ש			—	הפסקה	מסחר	—
אורן 1.0			—	הפסקה	מסחר	—
אורן 5.0			—	הפסקה	מסחר	—
אזורים 1.0	1095	תב	26994	−105	−8.8	−64742
אזורים אופ	829	תב	3694	−90	−9.8	−15373
אזורים אגח	140	תב	20960	−12	−7.9	−51764
אילון 1.0	410		9669	−11	−2.6	−10206
אל-רוב 1.0	1476	תב	2110	−100	−6.4	−5120
אמבגים 1.0	6750		432			
אפריקה 0.1	45424		199	−2000	−4.2	−208
אפריקה 1.0	39000		796	−2000	−4.9	−1438
אפריקה אפ	30650	תב	75	−3000	−8.9	−184
ארים	3600	תב	1011	−220	−5.8	−1772
אילון 0.1	3120	תב	1341	−309	−9	−3422
אילון 0.5	2400		2305	−84	−3.4	−1153
בן-יקר בת 1.0	7191	מב		−378	−5	−601
ברנובין 1.0	2619	תב	584	−291	−10	−861
ברנובין 5.0	1900	תב	412	−170	−8.2	−1036
דקסר 1.0	6050		500			+66
דוקור 1.0	2118	מב		−111	−5	−10029
דוקור 5.0	1991	מב		−105	−5	−8490
ודקר 0.1	200	בב	2805	−5	−2.4	−5480
ודקר 0.5	183.5		1390			+590
הנסל 1.0	1425	מב		−75	−5	−939
הנסל 5.0	939		550			−550
ה.ל.ב. 0.1			—	הפסקה	מסחר	—
ה.ל.ב. 0.5			—	הפסקה	מסחר	—
חברה לירושלים	269	תב	19335	−30	−10	−41701
ירושלים אפ	159	תב	20091	−9	−5.4	−62341
בניס 0.1	4380	תב	2504	−270	−5.8	−4544

שם המניה	השער אתמול		המחזור שח ע"נ	השינוי בנקודות	השינוי ב%	הצע/ביקוש שח ע"נ
גבים 0.5	3742		1645	−140	−3.6	−4543
ירושלם 1.0	1242	תב	835	−158	−10	−2672
ישקר 10.0	16155	תב	197	−1795	−10	−362
כנן פיתוח 1.0	9719	תב	79	−1080	−10	−154
לומיר 1.0	4184		836	−86	−2	−538
לומיר 5.0	2043	מב		−107	−5	−1769
מ.ת.ב. 1.0	378	תב	12297	−42	−10	−25254
מ.ת.ב. אפ 2	260	תב	4200	−35	−11.9	−6600
מ.ת.ב. אגח	121.5		58000	−3.5	−2.8	−65135
מגורי בניה 1.0	539	מב		−29	−4.9	−5095
מישכאל 5.0	291	תב	5926	−32	−9.9	−5635
מישכאל אפ	150	תב	25250	−25	−14.3	−34042
מנרב 5.0	2134		241			−521
מרלו 1.0	776		2496	+10	+1.5	+1693
לידמטין 1.0	422	תב	170	−39	−8.5	−2170
לידמטין 5.0	201	תב	22055	−22	−9.9	−72140
ליפשיץ 1.0			—	הפסקה	מסחר	—
ליפשיץ 5.0			—	הפסקה	מסחר	—
נאות אביב 0.5	11590	מב		−618	−5	−866
נכסי אורים	295	תב	19886	−19	−6.1	−36310
נכסי החוקה 1.0	939		724	−11	−1.2	−724
נכסי החוקה 5.0	989	מב				
סוף 1.0	8200		33			+33
סוף 5.0	6300		115			−90
ענר ומלע סר 1 ש	491	מב		−26	−5	−32873
עזר 5.0	1800	בב	1810	−114	−6	−2984
קיסריה 0.1	3471		100	−108	−8	−100
קיסריה 0.5	1577	תב	1590	−153	−10	−2000
רמבין 1.0	395		3600	−18	−4.4	−7288
רמבין 5.0	205	תב	28403	−13	−6	−38797
רמבין אפ'	1113	תב	480	−70	−5.9	−482
רמבין אג"ח	127		32000	−0.5	−0.4	−85200
רסקו מבכ'	4500		170			+95
רסקו רג	3960		378			+175
נכסים ובנין	3050		1319	−156	−4.9	−1581
הכשרת הישוב ש	66059		162	−2781	−4	−190
ישפרו 0.1	2955		436	−194	−6.2	−351
כלל בנין ז	636		5298	−20	−5.1	−2680
חקלאות						
מטעי הדר 0.1	3000	תב	1108	−243	−7.5	−1665
מטעי הדר 0.5	2900		1875	−180	−5.3	−1075
מהדרין 0.1	6110		2058	−250	−3.9	−2577
מהדרין אפ'	4050		145			
נכסי זרעים 1.0	1585		1591	−30	−1.9	−1591
פרי אור 0.5	2130		500	−80	−3.6	−480
שגיב 5.0	2100	תב	1491	−145	−6.5	−2619
שגיב אפ	1185	תב	750	−120	−9.2	−2645
מזון וטבק						
אסמס	1400		152			−71
גולדפרוסט 1.0	2774	תב	75	−200	−6.7	−152
גולדפרוסט 5.0	1840	תב	1366	−205	−10	−2152
גולדפרוסט אפ 1			—	הפסקה	מסחר	—
דובק מב ש	5580		3716	−170	−3	−3916
דובק מב מ	5685		1222	−175	−3	−1422
תלכל 1.0	857		820			+820
תלכל 5.0	723		615	−7	−1	−615
פרי-הן 1.0			—	הפסקה	מסחר	—
פרי-הן 5.0			—	הפסקה	מסחר	—
טמפו בירה 1.0	31500		92	−1500	−4.6	−184
טמפו בירה 5.0	26520		133	−1000	−3.6	−352
יצור 1.0	1370	בב	316	−50	−2.1	−1008
יצור א 5.0	760		4528	−35	−4.4	−5628
יצור אפ 2	597		2990	−33	−5.2	−4631
כן 1.0	653		1920	−27	−4	−2336
כן 5.0	426	מב		−22	−4.9	−893
סנפרוסט 1.0	15550		60	−500	−3.1	−65
עסיס ב 0.5	401		6304	−21	−5	−12979
אנגל שקל 1	3178		100			−178
שמן מבב א	4750	מב		−250	−5	−1685
עלית	16980		644	−959	−5.5	−754
טכסטיל והלבשה						
ארגד סר 1 ש	560	תב	4871	−45	−7.4	−8601
ארגד אפ	365		3500	−20	−5.2	−3500
ארגד אגח	112		10000	−2	−1.8	−16500
אתום 1.0	946		705			−302
אופנת ברוך 1.0	610		1946	−10	−1.6	−490
אופנת ברוך 5.0	414	תב	2700	−40	−8.8	−4807
אתא א	437					
ארגמן רג ש	14500	תב	121	−1500	−9.4	−2168
דלתא-גליל א 5.0	3367		2433	−140	−4	−3161
מטוית מאפר 1	2100					
מטוית מאפר 5	915			−1	−0.1	−400
וילנבו 1.0	376		188	[illegible]	[illegible]	[illegible]
וילנבו 5.0	267		4150	+12	+4.2	+2900
חדיזון 1.0	3724	תב	125	−600	−9.5	−197
זיקית 1.0	2140		1353	−80	−3.6	−1218
זיקית 5.0	1680		4280	−50	−2.9	−7772
זיקית אפ	1111		500	−80	−6.7	−1407
לודזיה 0.1	2801		150	−135	−4.6	−379
לודזיה 0.4	2290		520			+220
ליגת 1.0	318		1772	−7	−2.2	−12407
מים גליל	1126	מב		−59	−5	−9288
מקס 0.1	4691		380	−280	−6.1	−838
מקס 0.5	2649		67	−1		−342
עים 1.0	576		329	−1	−0.2	−751
עים 5.0	260		2184	−12	−4.4	−4574
עמק פריגה 1 ש	254	תב	9783	−28	−9.9	−12268
עמק אפ	150		9215	−20	−11.8	−15416
פולגת א 1	1756		4677	−45	−2.5	−3659
פולגת ב 4	1100	תב	10910	−80	−6.8	−22780
פולימן א 0.5	9300	תב	153	−1000	−9.7	−781
פרופ	742	תב	314	−83	−10.1	−714
גיבור סברינה	11475	תב	188	−1275	−10	−898
תעש ומחזן 1.0	2430	תב	521	−150	−5.8	−961
דלתא-גליל 1.0	3940		399	−60	−1.5	+298
מתכת ומוצריה						
אקסטון 5.0	2546	מב		−134	−5	−2739
אורדן 0.1	8100	תב	638	−450	−5.3	−826
אורדן 0.5	7090	תב	235	−750	−9.6	−736
אלומות 1.0	7100		50	−50	−0.7	−50
אלומות 5.0	6000		90	−30	−0.5	−90
כבלים ש	390		3590	−12	−5	−15190
התכוף 1.0	6842		527			+71
התכוף 5.0	4600		271	−242	−5	−490
התכוף אפ	3996	תב	88	−584	−12.8	−369
דיקה 1.0	4250	תב	36.6	−250	−5.6	−107.1
דיקה 5.0	1889		281.7	+39	+2.1	+220.1
קופסאות פח 1.0	3880		2097	−200	−4.9	−5131
קופסאות פח 5.0	3861	בב	53	−89	−1	−31
מתכת מרום 1.0	218		2850	−5	−2.2	−7850
כבלי ציון 1.0	2890		118	−2	−0.1	−663
כבלי ציון 5.0	1469	תב	3823	−101	−6.4	−6187
כבלי ציון אפ	948		1672	−70	−6.9	−5501
מודק 1.0	884	מב		−46	−5	−4513
קומוי 1.0	323		2438	−2	−0.6	−2095
קומוי 5.0	190		11446			+7794
נחושתן 0.1	40000		13	+1646	+4.3	+13
נחושתן 0.5	16090		18	−580	−5	−69
מכר פלדה 1.0	2813		1145	−70	−2.4	−980
קוגא 1.0	977	בב	271	−80	−7.6	−1241
קוגא 5.0	555	תב	1950	−40	−6.7	−2350
קליל 1.0	2176	תב	692	−242	−10	−1883
קליל 5.0	1740	תב	702	−190	−9.8	−1402
קליל אפ	900	תב	1920	−150	−14.5	−5048
קליל אגח	114.5		7398	−0.5	−0.4	−6006
שלודות 5.0	9808	בב	304	−1090	−10	−895
תעשיות לביש 1.0	1110		224	−8	−0.7	−224
תעשיות לביש 5.0	665	תב	2289	−36	−5.1	−3139
חשמל, אלקטרוניקה ואופטיקה						
אלביט 3.0	502000		36	−18000	−3.5	−54
אלקו 0.1	8000		83	−410	−4.9	−155
אלקו 0.25 ש	4000	תב	485	−400	−9.1	−1756
אלקו 0.25 מ	4749	מב		−250	−5	−518
אלקטרה 0.1	1840	תב	1529	−160	−8	−3765
אלקטרה א 0.5	1411	תב	4743	−130	−8.4	−3768
אמת 5	1150		4764	−89	−7.2	−7464
אגח 3	140	תב	21000	−14	−9.1	−50635
אלרון 1.0	393000		26	−8000	−2	−40
אירית 1.0	25000		620	−700	−2.7	−629
כלל תעש אלקו	2307	תב	4486	−130	−5.3	−9073
ספקטרוניקס 1.0	1450		2300	−40	−2.7	−2980
ספקטרוניקס 5.0	1220		2122	−20	−1.6	−2422
מיכונגר 1.0	735		265	−5	−0.7	−665
מיכונגר 5.0	550	תב	6291	−30	−5.2	−8600
ציקלון 1.0	2200		286	−37	−1.7	−138
ציקלון 5.0	1150		317	−15	−1.3	−528
קנבסין אלקו 1.	8280		100	−220	−2.6	−190
קנבסין אלקו 5.	5080		100	−160	−3.1	−250
ת.א.ת. 1.0	1377	תב	679	−153	−10	−814
ת.א.ת. 5.0	735	תב	5650	−45	−5.8	−16909
ת.א.ת. אפ 1	18000	תב	19	−1500	−7.7	−34
תדיראן	756		2420	−35	−4.4	−4552
מוצרי בניה						
א.ע.ב. תעשיות 1.	199		35674	−4	−2	−37274
א.ע.ב. אפ	680	תב	2621	−75	−9.9	−17903
א.ע.ב. אגח	126		21566	−6	−4.6	−28566
אקרשטיין 1.0	620		2029	−20	−3.1	−4956
אקרשטיין 5.0	382	תב	2595	−43	−10.1	−15236
אקרשטיין אפ	549		1300	−32	−5.5	−4820
אקרשטיין אגח	132		100000			+81755

שם המניה	השער אתמול		המחזור שח ע"נ	השינוי בנקודות	השינוי ב%	הצע/ביקוש שח ע"נ
בי-כהן 1.0	1199					
בי-כהן 5.0	640		1220	−15	−2.3	−1441
מרמאסטוס 1.0	9168			−482	−5	−11.5
מרמאסטוס 5.0	4800		560	−78	−1.6	−437
מלגם 1.0	1011		150	+10	+1	+250
מלגם 5.0	810		100			−100
מודול השק בתעש	680	מב		−36	−5	−770
מתקה ולפמן 1	22165	מב		−1167	−5	−11
מתקה ולפמן 5	16800		4	−200	−1.2	−9
כימיה, גומי ופלסטיק						
אליאנס ב	2879	בב	100	−120	−4.8	−800
גל תעשיות 1.0	962		2354	−20	−2	−3887
גל תעשיות 5.0	701		2284	−22	−3	−3925
דקסטר 1.0	2718		25	−1		−45
דשנים 0.1	4300		406	−150	−3.4	−438
דשנים 0.5	1740		3999	−60	−3.3	−2954
וחיפה כמי 10.0	866		10537	−36	−4	−22352
ליפסקי 1.0	2380		257	−120	−4.8	−1097
מקסימה 1.0	8528			−38	−0.4	−30
מקסימה 5.0	6379	תב	425	−380	−5.6	−495
נגה כמיקל 1.0	7200	תב	53	−430	−5.6	−254
סנו 1.0	22281		59			−59
סנו 5.0	17190		111	−700	−3.9	−185
פויקלאס	449	תב	10962	−50	−10	−21973
פויקלאס אופ	198		5489	−9	−4.4	−18445
קים כימיקל 1.0	5590	תב	255	−550	−9.3	−678
ת.ג.ל. 1.0	2739			−20	−0.7	−138
ת.ג.ל. 5.0	2406					
תיא 5.0	4194		584	−120	−2.8	−614
מרטאטים 10.0	30746	תב	214	−3416	−10	−861
תדר א 5.0	9425	בב	78	+857	+10	+447
אבן 5.0	1585		780	−95	−5.7	−644
טבע ש			—	הפסקה	מסחר	—
ים המלח	2599		1995	−77	−2.9	−1375
פטרוכימים 10.0	660		8689	−50	−7	−18408
עץ, נייר ודפוס						
כתר	234		11485	−11	−4.5	−21734
רפרן 1.0	5840	מב				
רפרן 5.0	5920	תב	38	−400	−6.3	−58
ת.ב.נ. 1.0	11750		96	−50	−0.4	−45
ספה 1.0	5750		60			−60
לבדי אשקלון 1	549	תב	2601	−60	−9.9	−5588
מלם ב 0.5	53771		8			−27
סקופרה 1.0	3400		197	−100	−2.9	−197
רים 0.1	434	מב		−23	−5	−3584
רים 0.4	290	תב	1000	−16	−5.2	−3140
תעל ב 0.2	16180		126	−800	−5	−147
מפעלי נייר 10.0	375000		29	−15793	−4	−27
תעשיות שונות						
אבירן 1.0	428		750	−12	−2.7	−5370
אבירן 5.0	209	תב	3377	−22	−9.5	−8204
המשה יזד	5302		145	−50	−1.5	−245
הבמלק 1.0	1700		179			
הבמלק 5.0	1507		100			−1100

שף בנאמנות
בטוחה כלל
ניהול תיקי השקעות וניהול קרנות נאמנות בע"מ

שם המניה	השער אתמול		המחזור שח ע"נ	השינוי בנקודות	השינוי ב%	הצע/ביקוש שח ע"נ
השקעות בתעשיה						
כור בכ ש	14531	תב	5130.8	−1615	−10	−158064
מאוני טכנולוגיה	396		17552	−16	−3.9	−17018
פרוטיה ב 0.1	10836		314	−278	−2.5	−329
כלל תעש' 1.0	242		28801	−11	−4.4	−44674
חברות השקעה						
אמיקו ש	8000		172	−200	−2.4	−663
אינקונה 0.1	78		37401	+1	+1.3	+101106
אלוני ש	14750	תב	170	−950	−6.1	−258
אלוני מ	14850		50	−700	−4.5	−50
אלרן ם	5500		125	+100	+1.9	+21
אמישר בכ	1200		950	−63	−5	−970.6
אמפק 1.0	429	תב	26002	−40	−8.5	−45184
אמפק 5.0	300	תב	5828	−24	−7.4	−12062
גזית 1.0	1280		305	+31	+2.5	+1995
הנבאר 1.0	781		1100	−19	−2.4	−1529
הנבאר 5.0	558		1153	−16	−2.8	−1653
חברה לישראל 1.0	3911	תב	5423	−420	−9.7	−13759
חברה לישראל 5.0	3834	בב	5094	−426	−10	−7156
הלמסן 0.1	125050	מב				
הלמסן ש 1.0	23050	תב	136	−2000	−8	−214
אמבא א 0.5	22380		185	−633	−2.8	−160
מפעלים השק ש	860	תב	7414	−90	−9.5	−17487
מסדי השק ש	34630		24	−9		−24
מור השקענות 1.24	12915	מב				
חירון 1.0	2297	תב	600	−255	−10	−913
חירון 5.0	1400		1258	−30	−2.1	−1808
ישום השקעות	248		12760	−2	−0.8	−1046
יצוא ש	14200		74	−300	−2.1	−74
ירדן א 0.1	1800	בב	345	−236	−11.6	−1876
כלל 50.0	1144	תב	3127	−127	−10	−2977
לנדקו 0.1	1440	תב	350	−125	−8	−1236
לנדקו 0.1	803	מב				
מנור 0.1	609		982	−1	−0.2	−4137
מנור א 0.5	414		1045			−1045
מנור אפ	276		1000	−8	−2.8	−4800
אגח 1	127		21000	−3	−2.3	−24000
עד השק ב 0.1	3400		239	+40	+1.2	+231
עד השק ב 0.5	2143		193			−47
מבה א 0.1	8210		65	+120	+1.5	+59
מבה 0.5	6350		441	−150	−2.3	−815
פריון ב 2.5	12500	תב	468	−940	−7.1	−793
קידן 1.0	106		18767	−2	−1.9	−28206
קידן 5.0	90	תב	12850	−7	−7.2	−7920
אידיבי פתוח 2.0	9263		221	−317	−5.3	−404
אלרן ש	4697		551	−253	−5.1	−592
דיסקונט השק ש	2575		2046	−142	−5.2	−2872
כלל 10.0	1150		4549	−60	−5	−8405
פז השק ש	3040		374	−165	−5.2	−324
נסחרות במט"ח						
מיית מ			—	הפסקה	מסחר	—
חיפושי נפט						
דלק נפט 1	5340		297	−120	−2.2	−561
דלק נפט 5	8080		848	−151	−4.7	−486
דלק חיפ' אפ 2	2295	תב	2128	−250	−9.8	−3428
פז חיפושי נפט	35595		43	−1700	−4.6	−201
יואגאל 5.0	824		12767	−40	−4.6	−25849
מ.ב.ג. 1.0	6511	תב	162	−701	−10	−244
מ.ב.ג. 5.0	3210		520	−209	−5.9	−1636
סראול ב 0.5	7088		42	−50	−0.7	−54
נפטא ש	2873000	תב	10	−19000	−10	−11
רשימה מקבילה						
בני הדר	147		28168	−5	−5.5	−54509
רשף	1176		8701	−15	−1.3	−2698
תבל	455	מב		−24	−5	−23789
אלקל 5.0	183	מב		−10	−5.2	−51246
גולן	729		13728	−21	−2.8	−15978
פז זן	501	תב	3000	−34	−6.4	−5499

שערים בינבנקאיים

אתמול, צהריים, 30.6.1987 באירופה

מסירה מיידית (ספוט)

$ ארצות הברית	1.6110/1.5115	ל"י שטרלינג
מרקים גרמניים	1.8280/1.8290	ל־$1 ארה"ב
פלורינים הולנדיים	2.0590/2.0600	״
פרנקים שוויצריים	1.5195/1.5205	״
פרנקים בלגיים	37.95/37.97	״
פרנקים צרפתיים	6.1050/6.1060	״
לירטות איטלקיות	1326.00/1326.70	״
ינים יפאניים	146.90/147.00	״
$ ארצות הברית	1.2585/1.2590	[illegible]

שער הזהב $ ארה"ב אונקיה לונדון פיקסינג 447.10

מסירה מאוחרת (פורוורד)

	$/ליש"ט	פ"ש/$	מ"ג/$
1 ח'	1.6082/1.6089	1.5150/1.5163	1.8226/1.8239
3 ח'	1.6031/1.6038	1.5068/1.5082	1.8124/1.8139
6 ח'	1.5965/1.5975	1.4929/1.4944	1.7961/1.7976

הנתונים נמסרו על־ידי בנק דיסקונט לישראל בע"מ

ממיר כהן (יעקבסון)

مطابقة الأصل

نسخة عن الأصل

מכתבים למערכת הארץ

מרגישים יותר מדי טוב

לא בכדי הציתו הבריונים הבוערים של שכונת עמידר ברמת־גן שלוש דירות שבהן מתגוררים ערבים. הרי רק לפני חודש ימים הצהיר ראש הממשלה ש"הסטודנטים הערבים מרגישים יותר מדי טוב אצלנו".

המסר הגיע כראוי לשכונת עמידר, והבריונים החליטו כי אין סיבה שהערבים המתגוררים "אצלם" ירגישו טוב מדי. מספיק שירגישו "טוב". רק כך אפשר לתרגם את ההצהרה של שמיר למעשה.

דוד בר צבי, מנהל פרויקט עמידר בשכונה, אמר בראיון לקול ישראל: "תנו לזמן לעשות את שלו". הפר מגמה הרי בגלל מי ש"נתנו לזמן לעשות את שלו" בעשרים השנים האחרונות, הגענו לאן שהגענו ביחסים בין ערבים ליהודים.

חיפה אמיר מחול

הלביא והחלופות

"ההחלטה הזהירה שאישרה אי־פעם הממשלה ב־1980 על־פי הצעת וייצמן דיברה על לביא קטן", כתב יואל מרקוס ("הארץ" 9.6). "איך פרויקט של מיליונים נהפך לפרויקט של מיליארדים בלי שהממשלה דנה מחדש בסוגייה לעומקה". ולא היא. הממשלה דנה במרוצת השנים על הלביא לא פעם אחת כי אם ארבע פעמים, ומעולם לא דנה עליו כעל "פרויקט של מיליונים". כבר ב־1980 עלות הפיתוח שלו היתה מעל מיליארד דולרים.

"לא רק שמחיר הלביא כפול מהטוב ביותר שהוא (צה"ל) יכול להשיג בארה"ב מתי שהוא רוצה", כתב מרקוס. גם זה אינו מדויק. מחיר הרכישה של הלביא לפי ההערכות המעודכנות ביותר של מערכת הביטחון והתעשייה האווירית הוא זול במקצת מהחלופה המוצעת (מטוס F16C). הוא בוודאי אינו יקר כפליים מרכישת ה־F16C.

הדבר המטעה והמבלבל בהשוואה בין הלביא והחלופות הוא המחיר הנדרש לסיום הפיתוח. ללביא נדרש סכום כסף לסיום הפיתוח, בזמן של־F16C הנח על־ידי מבצעי ההשוואה שלא נדרש כל תקציב נוסף לפיתוח. הנחה אחרונה זו אינה נכונה. בכל אחת מעסקות רכישת מטוסים בארה"ב עד כה, שילמה מדינת ישראל מאות מיליוני דולרים נוספים (על מחיר הרכישה) לפיתוח והתאמת המטוסים לצרכים המיוחדים של חיל האוויר הישראלי.

תל אביב עובדיה הררי
המהנדס הראשי של פרויקט הלביא

יואל מרקוס מעיר: בקשר לצורה המזורזת של תהליך קבלת ההחלטות ראה דו"ח מבקר המדינה על הלביא המתפרסם היום.

לשבח להכפיש

גדעון אלון התכוון לשבח את מכבי־האש ("הארץ" 18.6) על אריבותם ויעילותם. אבל מדוע הוא עושה זאת על־ידי הכפשה קולקטיבית של משרדי הממשלה והרשויות המקומיות?

האם כדי לייפות את מעשה מכבי־האש אין ברירה אלא להשחיר את פניהם של אחרים?

ירושלים דליה בין

אוויר מזוהם בחיפה

בהפגנה שהיתה בחיפה ב־22 ביוני מטעם האגודה נגד זיהום אוויר סופר בין השאר על דו"ח חסוי הבד תיאור מפחיד על ממדי זיהום האוויר ועל הנזק הבריאותי שנגרם לתושבי העיר.

הנהלת חיפה החליטה להסתיר את ממצאי הדו"ח מהציבור מחשש שתתעורר פאניקה באוכלוסית העיר.

חיפה היא העיר המזוהמת ביותר מבחינת האוויר שנושמים בה סביב חופי הים התיכון. אחוז חולי הריאה בעיר היא פי שלושה יותר מהממוצע הארצי. אחוז ניכר מחולי הריאה הם ילדים.

ג. גילת
חיפה

הארץ ממליץ

בלוז לחופש הגדול (ת"א) — "החופש הגדול" האחרון לפני גיוסם של בוגרי שמיניות בישראל של 1970. סרט צבע ויפה של רנן שור.

ימי רדיו (ת"א, חיפה) — קומדיה נוסטלגית של וודי אלן, על משפחה יהודיה בברוקלין של 1940.

חנות מעבר לפינה (ת"א) — קומדיה רומנטית מ־1940, על זבן וזבנית בחנות סידקית בבודפשט בבימויו של ארנסט לוביטש ("להיות או לא להיות").

נרדפי החוק (ת"א) — סרטו המקסים של ג'ים ג'ארמוש על שלישייה תמהונית בשולי החיים בארה"ב, הבורחת מבית הסוהר ומנסה לחיות את חייה בדרך הפשוטה ביותר, הנוחה ביותר האפשרית. קומדיה רדומית.

אנשי הפח (ת"א) — סיפור שנות השישים באמריקה בעיניים של האורחים המבוגרים יותר, המנסים בכל כוחם להשיג עוד דולר אחד לפרנסה טובה יותר.

יומן חוף ברייטון (ת"א) — מחזה של ניל סיימון על התבגרותו של צעיר יהודי בברוקלין של שנות השלושים.

שם הוורד — (ת"א, ירושלים, חיפה) — סיפור מתח המתרחש במנזר במאה ה־14, לפי ספרו של ההסטוריון אומברטו אקו.

בקצב השעון (ת"א) — קומדיה בריטית על מנהל תיכון נפוח חשיבות, התועה בדרכו להרצאה חשובה. בכיכובו של ג'ון קליז מחבורת "מונטי פייטון".

סרטים מיוחדים

מלו (ת"א, ירושלים) — משולש רומנטי, בקולנוע קרוב לשלמות של אלאן רנה, לפי מחזה תיאטרון מסוף שנות העשרים.

סרטי בידור

חנות קטנה ומטריפה (ת"א, חיפה) — בחור עני ויתום, בלונדינית טובת לב, וצמח אוכל אדם, מככבים בסרטו המסוגנן של פרנק עוז לפי מיוזיקל "הצבעוני", שהיה סרט אימים מחוז־קומדיה.

קרוקודיל דנדי (ת"א, ירושלים, חיפה) — קומדיה קופתית לכל המשפחה, על צייד תנינים קשוח המציל עתונאית אמריקאית בערבה האוסטרלית, ובתמורה זוכה בביקור ב"ג'ונגל" הניו־יורקי, ובאהבתה.

וליפות ערב (ת"א) — מאסטרה הצעיית למלודרמה, על משפחה כוח המשנים את ההגדרה ההדות המינית. סרט צרפתי.

הודעה
ניתנת בזאת הודעה
על ביטול שקים המשוכים על בנק הפועלים:

מס' הצ'ק	תאריך	סכום
1349369	15.7.87	1150 ש"ח
1349370	15.8.87	1150 ש"ח
0681759	15.6.87	1150 ש"ח
0681760	15.7.87	1150 ש"ח
0681761	15.8.87	1150 ש"ח
0681762	15.9.87	1150 ש"ח

השקים הנ"ל מבוטלים וכל העושה בהם שימוש שם את כספו על קרן הצבי.

תיאטרוני ישראל
הערב יום ד' 1.7
תיאטרון הבימה:
נמר חברבורות 20.30
התיאטרון הקאמרי:
חבלי משפחה — בקאמרי 16.30, 20.30
אהבה מאוחרת — בת ירושלים
נשואי פיגארו — כפר בלום 21.00
התיאטרון העירוני חיפה:
הילד מאחורי העיניים — מועדון ב' 21.00
הקיץ של אביה — הרסה נעורים ב' 21.00
מכס ומוריץ: ת"א ב. ליסין

הארץ
עיתון לאנשים חושבים

הבימה
התיאטרון הלאומי
המחזה הישראלי שייצג את ישראל
בפסטיבל ברלין 1987
נמר חברבורות
מאת: יעקב שבתאי • במוי: חנן שניר
בהשתתפות: — (לפי סדר הא"ב) מוסקו אלקלעי, נחום בוכמן, יוסי בנאי, רבקה גור, עידית טפרסון, אליעזר יונג, שמואל סגל, נסים עזיקרי, ישראל רובינצ'יק, חנה רוט
"יצירת תיאטרון יפה ומרשימה — כל הלהקה ראויה לשבחים..." (הארץ)
"חוויה תיאטרונית מרתקת... נהדרת... מחממת את הלב..." (דבר)
"מצויין, מומלץ ביותר..." (קול ישראל — כל צבעי הרשת)
"מחזה גדול... ביצוע ממריא..." (חדשות)
"נמר מבריק" ("ידיעות אחרונות")
למנויים ולקהל הרחב הצגות פרידה
2 הצגות בלבד!
הערב יום ד' 1.7 • מחר יום ה' 2.7 ב־20.30
כרטיסים בקופת הבימה טל' 296071

רדיו / גדעון לוי

וזוהי רק ההתחלה

עמוס גלבוע, האשם מתמיד: זרמים תת־קרקעיים

השר הזה חייב היה לפרוץ מהבקבוק. סוף־סוף כמה זמן אפשר רק לדבר ולא לעשות דבר. אלא שגם מה שקרה בשבוע שעבר ברמת עמידר הוא רק בחזקת סנונית ראשונה המבשרת את האביב, או בעצם את החורף הגועלי הנורא העומד בפתח.

הסממנים אופייניים מאוד לתחילה: שכונת מצוקה, קונוטציות מיניות, דיבורים על מטרדי ריח תיקיון, גידוש, מכות, שריפות. אבל זו כאמור רק ההתחלה. הבשורה של רמת עמידר תעבור, מותר לחשוש, כמו שריפה בשדה קוצים, משכונה לשכונה, מעיירת פיתוח אחת לשנייה. לא שבשכונות היוקרה תושבים אחרים. שם רק הכל אלגנטי הרבה יותר, טעון הרבה פחות רגשות, צונן יותר. שם מתנכלים לערבים כמו־ביקות אחרות, לא הרבה פחות משפילות. שם המשחק שם הוא, לפי שעה, התעלמות, התעלמות מוחלטת. ערבי — מנקה הרחובות, החצרן, הפועל של הקבלן, מדיח הכלים — הוא לא־ישות בתכלית. לאאנוש. אוויר. זה לא כבר ראיין מנקה רחובות משכונת בבלי בתל־אביב. אך בעשרה שנה הוא מנקה שם — ומעולם, מעולם לא החליף עמו יהודי מלה, גם לא חצי מלה.

ברמת עמידר הוליפו מלים ועוד כמה דברים עם הפולש שהעז לפלוש לשכונה הטהורה, להדריך את רמתה, לקלקל את שורתה, לפגוע בנפשות הזכות של ילדיה. הקולות משם ששמעו ברדיו היו אופייניים מאוד: "קודם כל, צריך להוציא אותם מהסביבה... הם מקלקלים את הילדים שלנו, הערבים פה... כל אברהים, תאר לעצמך, קורא לעצמו אברהם... אתה יכול לצטט אותי ולומר: נבה אותו שוב ושוב... ערבי טוב, תאמין לי, זה ערבי מת. אם אראה ערבי גוסס אעזור לו למות... לפעמים אני מתנדב למשמר האזרחי, בודק ערבים למען הביטחון ולמען הכיף שלי..."

קולאז' מלבב כל־כך של קולות. בבריה"מ ובסוריה האפלות רודפים את היהודים.

הפוליטיקאים היהודים, משה פלאים, נאלמו דום. משמיר אין הרי לצפות לדבר. פרס עסוק עד מעל הראש בשחייך. רבין עם הלביא ועם הטנים בשבת. יצחק נבון, שר החינוך, עם שכר הלימוד באוניברסיטאות. אף מנהיג ממפלגת העבודה לא טרח לומר משהו, לגנות, שלא לדבר על ביקור אמיץ בשכונה.

ביומן השבוע (רשת ב', שבת, 10.05) ריאיין אהרן ברנע שלושה ראשי מועצות ערבים: סמיר דרוויש מבאקה אל גרבייה, האשם מחמיד מאום אל פאחם ואסאד עוזייה מדבורייה. שלושה ראשי מועצות צעירים, אופייניים מאוד לדור החדש הצומח בהנהגה של ערביי ישראל: עברית מעולה, כושר ביטוי מרשים, השכלה רחבה. כבכמה מעיירי הפיתוח היהודית, גם כאן צומחת לה הנהגה ממין חדש, שאותה לא יהיה אפשר עוד לקנות בשיטות הישנות והמוכרות של פעם. דרוויש, מחמיד ועוזייה דיברו על אירועי רמת עמידר ועל יום השוויון. שניים מהם נציגי "העבודה", אחד מהר"ש (מחמיד) — ובכל זאת דיברו שלושתם בקול אחד. מחמיד אמר שאירועי רמת עמידר זיעזעו אותו, הזכירו לו את אירועי שנות הארבעים. "אני משתומם שיהודים שסבלו מתופעות דומות, לפני זמן קצר כל־כך, מדברים כך". דרוויש אמר שהקולות ברמת עמידר ממחישים שליהודים יש בעיה עם עצמם. לי, אמר דרוויש, נגמרה התחמושת להגן את ילדיי לדרקים אחרי אירועים שכאלה.

אחר־כך, דיברו על יום השוויון ועל המצוקה, ועל כך ששום יישוב ערבי לא נוסף מאז קום המדינה ושערבי זוכה בממוצע לרבע מהסכומים בעוגה הלאומית הניתנים ליהודי. צבא? עוזייה מזכיר כי גם הרבה צעירים יהודים אינם משרתים בצה"ל וזוכים בכל זאת לנתחים לא־קטנים מהעוגה. מחמיד הזכיר שצעירי אום אל פאחם בונים את ישראל. איך אפשר, שאל אחד מהם, לדבר היום על טיפוח שייכות למדינת ישראל? הרוב הדומם והרוב הפעיל שלנו אמנם רוצה בכך. המאבק הוא בינתיים על תדמיתה של מדינת ישראל: דמוקרטיה או אפרטהייד. לנוכח מנהיגים מקומיים שכאלה, שוב לא יהיה אפשר להתמודד באמצעות שליטה בשתיים שלוש מלים בערבית, שוקראן במנוד־ראש, למשל, באמצעות הפלות ד ביקורים ערב בחירות.

על התמודדות זו מופקד, בין היתר, גם היועץ לענייניים ערביים של השר הממונה על ענייני הערבים, עמוס גלבוע. בשבת התראיין אף הוא. ("כמצבנו הנוכחי", גלי צה"ל, 11.05).

התקשורת בין היועץ לראשי המועצות הללו עלולה, כך מותר לחשוש, להיתקל בקשיים לא־צפויים: קשיי שפה דווקא. לשונו של גלבוע, העברית שבפיו, לא נעים לומר — דלה, משובשת. עלובה כל־כך ביחס לעברית שבפי מחמיד ועמיתיו. דוגמה: גלבוע: "החלק של המצוקות אמת הוא לא כללי". עוד דוגמה: "אני לא הייתי לוקח נכשלנו ממקרה אחד". דוגמה נוספת: "אני לא הייתי אומר שזה רוח אבל זה די שכיח". הכל בראיון אחד בן כמה דקות. הכל ציטוטים מילוליים, מדויקים לחלוטין. רמת ביטוי של תת־אלוף במילואים, יועץ ממשלתי בכיר ביותר.

לגופו של עניין, גלבוע אמר שהמקרה של רמת־עמידר משקף זרמים תת־קרקעיים אצל הרבה יהודים. (למעשה, אגב, שמעתי את השר משה ארנס, אומר את ההיפך בדיוק: גם אם היו שם מאה פורעים, הם אינם מייצגים את החברה היהודית). אחר־כך ניסה גלבוע לגבב כמה גיבובי מלים על ערכים וחינוך — כמעט לא הבנתי דבר. הנה הטקסט המדויק: "יש כל הצד, אני קורא לו הצד היהודי לבניה פנימה, החינוך לכל מערכת הערכים שקשורה ביחס למיעוט. זה בראש ובראשונה". דברי היועץ.

לבסוף בא גם לקח "חברה, היינו צריכים לראות דברים שקורים ביניים. אז היינו מבינים את הדברים האלה, כלומר הנושא של אלימות ושל התפרצות של יצרים, מין פורקן אלים לשנאה". ועם מסר כזה, ברמה זו, רוצה היועץ להגיע למימוש חידוש לשוני מרגיז נוסף משלו — משולבות מלאה.

ישב על הגדר

חמש שנים חלפו, הרבה פחות מעשרים שנה, הרבה פחות מעשרים שנה. לכן, אולי, ציינו את יום־השנה העשרים למלחמת ששת הימים ברוב עם וסימפוזיונים. אחותה הקטנה, הנוראה, העלובה במיתרתה, מלחמת לבנון, כמו לא היתה מעולם. לא "מוקד" בטלוויזיה עם אלופיה הנשכחים, לא כנס במוזיאון עם מצביאיה המפקפקים. לילי גליל, עמיתה, כבר כתבה על כך כאן.

אבי פרדו ז"ל: מנופלי המלחמה ההיא

בגלי צה"ל, ראוי לציין, לא שכחו לגמרי. שם הביאו, בין השאר, שידור חוזר של תכנית על אחד מנופלי המלחמה ההיא, אבי פרדו ז"ל ("יושב על הגדר". עורכה: עדית קסטרלה וגיא זוהר. יום רביעי, 20.05).

לא הכרתי את אבי קודם שנפל, לא הכרתיו הרבה יותר טוב גם אחרי האזנה לתכנית. אבל משהו בדמות שהצטיירה בכל זאת, נגע אל הלב מאוד — משהו ברגילות של אבי, במימוצעות שלו, בצביעות ובפשטות של אלה שדברו עליו ולזכרו. אבי הצטייר כאנטי־גיבור — לא מתנדב למופת ולא משורר בהיותו, לא אליל בנות ולא עז רוח מאין כמותו. אבי לא ציווה לנו את החיים, נדמה לי שאפילו פחד פחד מות מהצפי לו בקרב. הוא רק אהב מאוד לצלם ואהב עוד יותר את הפרקס שאפתה לו אמו. בהרפשה האחרונה הלך למכולת. ביום נפילתו הלך אחיו לפתח את התמונות שהותיר אחריו. אביו אמר שאהב את אריק איינשטיין, שהתאים לו השיר "יושב על הגדר".

רסיסים בחלק האחורי של הראש שמו קץ לכל זה. "יש לי הרגשה", אומר האב, "שאת אף אחד זה לא מעניין ולכן אני שומר הכל לעצמי". "לפני שבאתם לראיין אותי", הוא מוסיף, "חשבתי לעצמי — מה ייצא מזה הרי כבר שמעו עשרים אלף תכניות ברדיו וסיפרו על יצחק ועל רון ועל עשרים ואחד אלף שמות, אז עוד אחד. מה זה יוסיף? אבל אבי הזה היה אבי שלי".

קיץ בא ושוב זה חם

הקיץ כבר כאן ופשוט אין לאן לברוח. כל מגע בכפתור המקלט מביא אותנו אל שלמות רועשים עוד יותר. כל פינה שקטה של מוסיקה יפה, רוגעת, שירים עבריים רחמנא ליצלן, בסתם ימים של חול, הופכת בקיץ, משום מה, לשעשועון רדיו נושא פרסים, לחידון הבלים נושא ר"שים, לתכנית נוספת של טלפונים וגלשנים ושלגונים ורעש ורעש ורעש. השמות מגוונים. התוצאה אחידה. פעם זה "בטרנב", פעם "שלושים בצל", פעם "בוא לי" ופעם "שיזוף".

לא מספיק החום המעיק בלאו הכי? רק תקווה אמיתית אחת (פרס לקול־המוסיקה) בפינה: בגלי צה"ל מבטיחים שבתות עם שירים עבריים נוסטלגיים.

מדריך הארץ

תורנויות

תורנות רופאים

המגן רופאים במקרים דחופים מ־8 בערב עד למחרת ב־7 בבוקר בטלפון מד"א טל' 101.
מגן דוד אדום:
ירושלים 523133
תל־אביב 5460111
חיפה 512233
גוש דן 781111
הרצליה 052־541333
נהריה 823333
רחובות 08־451333
נתניה 5511111
חולון 803133
לוד־רמלה 08־221022
באר שבע 057־74767
מוקד מרכז רפואי בקופ"ח הכללית:
בימים א'־ה' — 20.00־8.00
ביום ו' — 15.00־8.00
טלפונים: 03־433300
שירן — שירות רפואי ביתי
(24 שעות ביממה, כולל רפואת שיניים):
ירושלים, מוקד יום — 660585, 669531
מוקד לילה, שבת וחג — 226191 מנוי מס' 1788 ולהשאיר הודעה לרופא תורן
תל־אביב, מוקד יום — 218820, 218898
מוקד לילה — 631011 מנוי 5752 ולהשאיר הודעה לרופא תורן מכון בד"ר "שקמ" — שירות רפואי לקופ
שרות ביקורי בית של רופאים מומחים לילדים ותינוקות בשעות 24—19:
טל' 03־7549111 "שקמ" קוד מנוי 222
מרפאות שיניים לעזרה ראשונה
תל־אביב:
דיזנגוף סנטר שער 3 (ליד המשכיה) טלפון: 294869, 285822־03

הרפואה מתוה: כל יום כולל שבתות וחגים בין השעות 9.00—24.00, אחרי חצות בתאום טלפוני בלבד. בר כוכבא 49 טל' 03־284649 פתוחה בימים א'ה' בין 21.00 עד 23.00 ימי ו' וערבי חג מ־18.00 עד 24.00
שבתות וחגים מ־15.00 עד 21.00
קופת לבית —
שרות מיניים לרפואה, שיקום וסיעוד בבית.
מרכז רפואי הרצליה פיתוח 052—548576
1500 איתורית 7549111
ער"ן — עזרה ראשונה נפשית:
(24 שעות ביממה):
ירושלים 227171
תל־אביב 5461111
ילדים ונוער 261115
חיפה 672222/3
נתניה 053־35316
באר־שבע 057־418111
מרכז רפואי באר־יעקב 08־223958
מרכז סיוע לקרבנות אונס
(24 שעות ביממה):
תל־אביב טל' 234819
ירושלים טל' 02־245554
חיפה טל' 04־382611
מרכז סיוע לנפגעי להרן
מטעם "מעבלים"
א' רה 11.00־15.00
ב' רד 16.00־18.00
טל: 220031
רח' גאזמו 13 תל־אביב
יד בוד — אורן קשבת לילד להורים תל אביב — לילד 226027 24 ש' ביממה להורים, בימים ב', ה' מ־17.00־20.00, 222732
ירושלים — 243558
חיפה והגליל — 229488 מ־11.00־20.00
הגליל המערבי — 04־922222
ק. אליי — האגודה להגנת ילדי עזרה בטבעי אלימות כלפי ילדים

16.00־20.00 א'־ה' 261070

תורנות בתי־חולים

תל אביב רוקח — (ילדים־פנימית, כירורגית)
ירושלים שערי צדק — (ילדים)
חיפה ע"כ — (פנימית, נשים, כירורגית, עיניים)
חיפה רמב"ם — (אורטופדיה)
בקור חולים — (א.א.ג)

תורנות בתי־מרקחת

תל־אביב דיזנגוף דיזנגוף 134 223590
בלפור בלפור 2 299856
ירושלים קריית משה קריית משה 1 526135
חיפה הנשיא שד' הנשיא 33 333312
חולון אוכרן הפיין 52 889155
בת ים מור הכיכה רייך 20 585360
רמת גן אוסתא ז'בוטינסקי 41 7511874
פתח תקוה קופ"ח כללית חיים עוזר 905271
הרצליה הרמן מסמת מו־ריין ק. מתקין 715136
רחובות כללית בני משה 452381
חדרה יפה הנשיא 66 322122

דלת פתוחה

מרכז מידע וייעוץ לצעירים ע"י צוות מקצועי — ייעוץ ומידע בנושא הברות, משפחה, מיניות — אמצעי מניעה.
ימים ב' ג' ד' — 16.00־19.00, רמב"ם 9 5101511/2
חיפה: ימים א' ד' 16.00־19.00 רח' הפורש 14 טל' 381520

מרכזי מידע — אגר

02־384584 03־452277 04־549121

הסנה
מוגש כשירות לציבור על ידי
חברה ישראלית לביטוח בע"מ

טלוויזיה

לימודית

09.00 טלטקסט
09.05 שעת כושר
09.15 גברת פלפלת
09.25 נחשון
09.30 הלב — אנימציה
09.55 הרפתקאות באי הבוים
10.30 ראשים שש שש —
14.00 טלטקסט
14.05 ישר ולעניין
14.20 מגע 3,2,1
14.50 הפונדק בערוץ חמשת המייל
15.40 מאתיים שנות למועצת הלול.
15.45 שעת כושר
15.55 מה טוב הנמר — אנימציה
16.20 פיצוחים — אלוף האלופים
17.00 ערב חדש

כללית

17.30 שמיניות באוויר
18.30 (ע) קיצור החדשות
18.52 (ע) על ספרות ותרבות
19.00 (ע) בקו הבריאות
19.30 (ע) חדשות
20.00 כותרות מבט
20.02 משהו יהודי מהסרטים
20.30 תצפית
21.00 מבט לחדשות
21.30 תשדירי שירות
21.35 מוקד
22.05 נשף המסכות — אופרה מאת ורדי
23.30 מבזק של יום החדשות

ערוץ 2

19.00 שיישאר בינינו
19.30 תקציר משפט דמיאניוק
20.00 בלילות הקיץ
20.50 פופ 2

ירדן ערוץ 6

18.00 שבת האשליות (סדרה בצרפתית)
19.00 חדשות בצרפתית
19.15 ירדן היום
19.30 חדשות בעברית
19.45 לקט שירים
20.00 חדשות בערבית
20.30 שלושה זה צפוף (קומי)
21.10 האסטרוהייד (סדרה)
22.00 חדשות באנגלית
22.20 סדרה חדשה

לבנון ערוץ 12

13.30 חיים אחרים (סדרה)
14.00 מועדון 700
14.30 התעמלות
15.00 סרט: "הנהר שעל הגבול" עם גלואל מקריה
16.30 ילדי הזכבות
17.00 מפרקים (מצויר)
17.30 שוכני הסלעים (לילדים)
18.00 פאנקי ברוסטר (סדרה)
18.30 משפחת קמבל (סדרה)
19.00 חדשות
20.00 סיימון את סיימון (בלש)
21.00 המתוק (סדרה)
21.30 בירהארט (סדרה קומית)
22.00 קאני ולייסי (משטרתי)
23.00 מועדון 700
23.30 חיים אחרים (סדרה)

רדיו

קול המוסיקה

06.02 צלילי בוקר
07.09 בהאזנה נינוחה
09.00 קונצרט בוקר
11.57 פינת השיר
12.00 אמנים באולפן
13.05 בהאזנה נינוחה
15.00 מוסיקה ויווה
16.00 קונצרט מהקלטות התזמורת הסימפונית ר"ש
18.00 שעה עם גבריאל סדה: מוסיקה קלילה, מוסיקה קאמרית
19.00 מוסיקה אהובה עליכם
20.05 אינטרלוד — רגע מוסיקאלי
20.27 פינת השיר
20.30 אופרה
23.00 מחוזי יצירות

רשת א'

19.05 שאל כעניין
19.20 פרקי היום בתנ"ך
19.30 שידורים לעולים
22.05 חבר מאותו כוכב

רשת ב'

17.05 יומן כלכלה
17.30 על מספרים ואנשים
18.06 יש שאלות
19.45 היום בספורט
19.00 היום הזה
19.35 מוסף לענייני צבא וביטחון
20.05 ביוחזרו העיר
21.05 השושנה פורחת
22.05 מחפשים את המטמון
00.05 יומן חדשות
00.15 בימה ומנזר

רשת ג'

18.06 הצעקה האחרונה
20.05 לי ולך שיר וברכה
21.05 מגיני ג'אז
23.05 מסביב לחצות

גלי־צה"ל

18.05 יער משורר
19.05 שירים מכאן
20.05 שאלות אישיות
21.00 מבט לחדשות
21.30 אוניברסיטה משודרת
22.05 מסע הקסם המסתורי
23.05 עשרים וארבע, היום שהיה
23.55 שלום חצות
00.05 צלילי לילה קלאסיים
02.05 לא רוצים לישון
05.05 צלילי בוקר — שירים עבריים

שידור קבוע

רשת א'

07.30 רדיו קל — עברית קלה
08.05 זמנה
08.30 משפט דמיאניוק — שידור חי
13.05 שירים עבריים
14.06 בראש צעיר
15.00 צבעי הקשת—שירים לאור הנרים
15.27 האוניברסיטה הפתוחה
15.37 משפט דמיאניוק — שידור חי

רשת ב'

07.00 הבוקר הזה
08.00 עושים עניין
09.05 ביקור בית
10.10 כל צבעי הרשת—מגזין יומי
12.10 אלף־אלף ב־ב'
13.05 בוקר היום חדשות המצומם
14.06 לראות לאו לאו–תרבות ואמנות
14.30 בת צחוק
15.05 רגעי קסם
16.05 תוצרת הארץ–שירים עבריים
16.55 קוראי שמי–קוראים ממליצים
17.05 יומן כלכלה
17.30 על מספרים ואנשים

רשת ג'

06.05 בחורה לאיש–להיטים
07.05 שיר בבוקר–בבוקר–פזמונים
09.05 בא לי — עם מכתב פרי
10.05 שידה — שקה של ביטלס
11.05 שלושים בצל — עם יקיר אביב
13.05 כל טוב — מכתבים המעריכים
14.06 בגן גב — עם שוש עטרי
16.05 מוסיקה לעניין
17.05 משקפים — עם מיכל שמואלי

גלי צה"ל

06.05 אוניברסיטה משודרת
06.30 עקובים עין–מידע ומוסיקה
07.07 שבע אפס שבע
08.05 בוקר־טוב ישראל — אקטואליה
09.05 אלה בוקר
10.05 המסקת עשר
11.05 נגזן לעבשיו
13.05 מקום טוב באמצע
14.05 יום יום רג
15.05 מסע הקסם המסתורי
16.05 ארבע אחר הצהרים–שירים
17.00 ערב טוב ישראל

שידורי צה"ל 2

19.05 רדיו, רדיו
20.05 מאהבה בבסיס
22.05 על הדבש ועל הכימעון
23.05 לילה לילה

קולנוע

תל־אביב

אוהל — ילדים חורגים לאלוהים 4.30, 7.00, 9.30
אסתר — מחוץ לתחום 5.00, 7.30, 9.45
בית לסין — הבגאה 11.15 בלילה
בן יהודה — זכרונות משורה הקרב 5.00, 7.30, 9.40
גורדון — נשואיה של מריה בראון 5.00, 7.30, 9.40
גת — בלוז לחופש הגדול 5.00, 7.30, 9.45
דיזנגוף 1 — פשע מטבל וילדה קטנה 11.00, 13.30, 5.00, 7.30, 9.50
דיזנגוף 2 — שרתים אישיים 11.00, 13.30, 5.00, 7.30, 9.50
דיזנגוף 3 — שיזות מלוכלכות 11.00, 13.30, 5.00, 7.30, 9.50
הקל — קרוקודיל דנדי 7.15, 9.30
הוליווד אין — המטבל בסיטו 8.00, 10.00, 12.00 סקס
הוד — המטבל בסיטו 5.00, 7.30, 9.40
הקולנוע — בית ציוני אמריקה — נשיקה אירוטה 5.00, 7.30, 9.30
חן 1 — בי"ס למשמר אזרחי 5.30, 7.55, 9.55
חן 2 — חנות קטנה ומטריפה 5.30, 7.45, 9.50
חן 3 — אני החוכרה 5.50, 7.30, 9.50
חן 4 — סיפור מהחיים 5.10, 7.15, אנשי הפח 11.00, 2.00, 9.40
חן 5 — אל תקרא לי לבן 11.00, 2.00, 5.40, 7.45, 9.55
לימור — מלאכון 4.50, 7.00, 9.30
לב 1 — נרדפי החוק 2.00, 5.00, 7.40, 9.50
לב 2 — בקצב השעון 2.00, 5.00, 7.40, 9.50
לב 3 — מלו 2.00, 5.00, 7.40, 9.50
לב 4 — וליפות ערב 2.00, 5.00, 7.40, 9.50
סינמטק ת"א — מחזו של מכן 4.30, 7.00, 9.30
סינמה 1 — מעבר לשיא 5.00, 7.30, 9.40
סינמה 2 — זכרונות אהבה מפוזבוגה 5.00, 7.30, 9.40
סינמטיק — נעליים אדומות 7.15, אהבה ברומניה 9.30
פאר — ימים של תהילה 5.00, 7.30, 9.30
פרן — מטוס פראי 5.00, 7.30, 9.40, ביום 12.00 חצות
פריז — בצר בלו 2.00, 4.00, 11.45, 7.00, 9.30, סיפורים מהחיים 11.30 בלילה
צפון תמזורים — שם הוורד 4.30, 7.00, 9.45
שחף — ימי רדיו 5.00, 7.15, 9.30
תמה — רון 7.00, 9.40, השוטים מארים בסרטים 12.15 בלילה
תכלת — חנות מעבר לפינה 5.30, 7.40, 9.50
תל־אביב — הגרנים 5.00, 7.30, 9.40

פתח־תקוה

היכל 1 — המטבל בסיטו 4.30, 7.15, 9.30
היכל 2 — ימי הרדיו 4.30, 7.15, 9.30
היכל 3 — קוטרטן 4.30, 7.15, 9.30

עפולה

חן — בי"ס למשמר אזרחי 7.00, 9.00
היכל — בי"ס למשמר אזרחי 7.00, 9.00

ירושלים

אדיסון — קוטרטן 4.30, 7.30, 9.30
אורגיל — הדונג שלי באקספרס 5.00, 7.15, 9.15
אור 1 — ריגתו זה 4.30, 7.00, 9.15
אור 3 — קרוקודיל דנדי 10.30, משהו פראי 4.30, 7.00, 9.15, מטע הקולנע של רופו 11.15 בלילה
אור 4 קרוקודיל דנדי 4.30, 7.00, 9.15, זנה האומנותה 11.15 לילה
אור 5 כסף הגדול 4.30, 10.30, ללא רחמים 7.00, 9.15, ראסטי בייטס 11.15 בלילה
אורנע — בי"ס למשמר אזרחי 4.30, 7.15, 9.15
בית אגרון — מרי פופינס 5.00, אהבה בשוקים 7.30, רוח סלוד משהה לשביים 9.30, הסוריק 1 12.00 חצות
סינמטיק 1 — עבריין נגלם ואשתו 12.00, הגלש המצטר 13.30, אוניבסיה אזרת מיוש 5.30, אמורים ישנה ארץ 7.30, מקום אחרי 9.45
סינמטיק 2 — שנות השמ — שנות הזהב 10.00, הבולת תייד 13.30, דהה על צילית 3.30, עקבות באבר 5.30, וגמנט 10.30, מותיבל — ילדים חורגים לאלוהים 7.15, 9.30
סמדר — קריאת השורב 7.00, 9.15
עדן — המטבל בסיטו 4.30, 7.30, 9.30
רון — בלוז לחופש הגדול 4.30, 7.30, 9.30
ירושלים — מלו 6.45, 9.15
כפיר — שם הורד 4.30, 7.00, 9.30

רמת גן

ארמון — מטשים טבלב 7.30, 9.45
אורדע — המטבל בסיטו 4.30, 7.15, 9.30
ארמון — בי"ס למשמר אזרחי 5, 7.45, 9.45
הוד — ילדים חורגים לאלוהים 4.30, 7.00, 9.30
רב גן 1 — ימי הרדיו 5.00, 7.30, 9.45
רב גן 2 — כשהו פראי 5.00, 7.30, 9.45
רב גן 3 — אני החוכרה 5.00, 7.30, 9.45
רב גן 4 — קרוקודיל דנדי 5.00, 7.30, 9.45
לילי — הסיפור שאינו נגמר 5.00, אהבה בצחורות 7.30, 9.30
שנתי — חנות קטנה ומטריפה 7.30, 9.30

רחובות

בית העם — האינטמלזר 8.30
הוד — קרוקודיל דנדי 7.15, 9.15
חן — ציידי ציזור בגג בגג 5.00, צבע הכסף 7.15, 9.15

בת־ים

אורים — המטבל בסיטו 5.00, 7.30, 9.30
עצמאות — ילדים חורגים לאלוהים 4.30, 7.00, 9.30

טבריה

יד שבעה — ימי הרדיו 7.30, 9.30

ק. אונו

מרכז קולנוע — פרין מוסקוב 4.30, 6.30, 9.00

עכו

אורימדיום — מעבר לשיא 7.30, 9.30

חיפה והסביבה

אורה — פשע מטבל וילדה קטנה 4.30, 7.00, 9.15
אורלי — שם הורד 7.00, 9.30
אמפיתאטרון — מעבר לשיא 4.30, 7.00, 9.15
חן — קרוקודיל דנדי 4.30, 7.00, 9.15
סינמטיק — כרק ביזור 5.00, חכוים 7.00, צלצלים? 9.30
עצמאות 1 — המטבל בסיטו 4.30, 7.00, 9.15
עצמאות 2 — ימי הרדיו 4.50, 7.00, 9.15
עצמאות 3 — מעבר לשיא 4.30, 7.00, 9.15
קרן אור המורים — נערת ליזר 4.30, 7.00, 9.15
פאר — בי"ס למשמר אזרחי 4.30, 7.00, 9.15
רון — סיפול בגדרץ 4.30, 7.15, 9.30
שביט — סיפורים שסופרו לאמא 7.00, 9.00
רב גת 1 — בלוז לחופש הגדול 4.30, 7.00, 9.15
רב גת 2 — חנות קטנה ומטריפה 4.30, 7.00, 9.15
אורות — פשע מטבל וילדה קטנה 4.30, 7.15, 9.30
בית העם — מעבר לשיא 7.00, 9.15
היכל — קוטרטן 9.15
מבטן — בי"ס למשמר אזרחי 7.00, 9.15
מסיד — הבבוב 7.15, 9.30
ציון — שיזות מלוכלכות 9.30

הרצליה

דוד — המטבל בסיטו 5.00, 7.15, 9.30
היכל — שמונה פר לטורה 5.00, 7.15, 9.30
כלון רואל — השרב אין הקרנה
תפארת — קרוקודיל דנדי 7.30, 9.30
רן אבירה — ללא רחמים 7.00, 9.30

חולון

מגדל — בית ספר להתמטר אזרחי 5.00, 7.45, 9.45
ארמון — הגועגי מבודפשט 4.30, והבוקר 7.30, 9.30
מבני — ילדים חורגים לאלוהים 4.30, 7.00, 9.30
רינה — המטבל בסיטו 5.00, 7.30, 9.30

כפר סבא

חן — ילדים חורגים לאלוהים 7.15, 9.30
בית ברל — ימים של תהילה 8.00, 10.00
שביל — מעבר לשיא 7.15, 9.30

נתניה

סמדר — רמבו הגיל הבשטף 11.00, בלוז לחופש הגדול 4.00, 8.00, 10.00
שרון — התנועי שזור הקץ 11.00 בבוקר, אשר הפה 4.00, 8.00, 10.00

חדרה

חדרה — קרוקודיל דנדי 7.15, 9.30
ורד — נרדפי החוק 7.00, 9.15

רמת השרון

כוכב — בילבי 11.00, 4.45, אהבה בשוקים 7.00, קסיפה בזלה 9.30

בית־שאן

כוכבים — בשבוע אתמול והיום 9.15

תיאטרון הקאמרי מציג:
בשיתוף CAMERON MACKINTOSH
Les Misérables
עלובי החיים
"המחזמר שעושה הסטוריה" (Newsweek)

פיצוץ ה"טוני"
1 9 8 7
8 פרסי "טוני" - הפרס החשוב ביותר בעולם התיאטרון - הוענקו השנה למחזמר "עלובי החיים"
כבר יש לכם כרטיסים?
הפצה ראשית: "הדרן־קסטל", אבן גבירול 90, ת"א. טל. 03־223167 (רב קוי)
כרטיסים להשיג: הדרן 248844, 248787־03. קסטל 444725, 447678־03 למחזיק כרטיס אשראי: 239258, 221792־03 (עד 11 בלילה ברציפות).
ובקופת הקאמרי, דיזנגוף 101, טל. 233335. מועדי ההצגות בת"א: מ־25 ביולי עד 19 בספטמבר 1987.